

E
**DIALOGORVM
SACRORVM LI-
BRI QVATVOR.**

Authore *Sebastiano Castalione*, qui nunc po-
strem opus recognovit. Argumenta singula
dialogis præpositis, & scismatis subiectis: ex
quibus pueri discant officium: hoc est,
quid imitandum sit, nec
declinandum.



LONDINI,
Ex typographia Societatis Stationis.

1619.

Cum privilegio.



Sebastianus Castalio Christi- anis Lectoribus, S.



Os Dialogos, fratres charissimi, cō-
positimus, ut pueri haberent, vnde
eadem opera, et mores christianos,
& orationem Latinam discerent. I-
taq; eorum ruditati in primo libro
seruiuimus sermone facillimo, es-
que minus eleganti, & tamen Latino vtentes, &
meritis quasi præmanum cibum in os ingerentes
In exterris iam elegantiū loqui coepimus. Quod
autem Dei nōmē Iehouz Hebrewum vñfupsuimus
quod nullum Dei proprium nōmen Latinè exta-
nisi fortè Iupiter (sed id vt pollutum omittamus)
id et si principio videbitur fortasse durius, tamen
vñ mollescet: & quod insuetum aures
radet, idem vñstatuim de-
mulcebit. Va-

DIA

UMI

DIALOGORVM SACRORVM SERASTIANI
Castalianus Liber primus.

ADAMVS Gen. 3.

ARGYMBNTVM.

Serpens Euam, & Bus porro Adamum inservit id refec-
tum fructu verito. Deinde vero ipsos tres ad secundum pomerium
dimisit.

Imperii, Bas, Adamus, Enoch.

V. utrum vos Dei dejetis eum? A. Non nos de-
fendimus pomerium? E. Ex quo vobis dicitur
stibus in horis pomerii? R. Ante diuinum Deum ap-
pebas in horis in arboribus, quae sunt in pomerio
pomerii, ut uferretis fructu fructu, neque enim habebat
tempus, nisi tellimona mortis. S. Ne quicquam in horis in
propterias sed scit Deus, si comedetis de eo, tu omnibus
vobis aperiatur, neque ita vos fore tanguam deus, sciamus
boni alique mali. E. Iao plantis uaderis, et fructu ipse est
pulcher sicut visus: nescio an ita dicens quod pulcher, uer-
tamen experiar. Vah, quoniam dulcis est: imperium donum
est etiam malico. Miserit, si feceris quicunq; opes: si haec
fructus, iam dudum comedisses. Accipit. A. Quoniam ita
via faciam. Ah! fugientem jocimus. E. Quid est? A.
Nonne video misera, nos esse mundos? E. Video et hoc per-
det: sed, quid nobis faciendum est? A. Teneamus no-

DIALOG. SACRORVM

bis subligaculis ex folijs, quibus regamus pudentia. E.
Bone mones: C' est huiusmodi folij magnus & apertis branc
vis. A. Sed O nos infelices: viator mihi andare vocem.
E. Ichona est. Miserrans me; vereor ne deprehendas nos
nudos. A. Abdamus nos in hoc densum nemus. Hens, bene
Adame, ubi es? A. Audita voce tua in pomario, territus
sum; & quia nudus eram, abscondi me. I. Unde didici
sticce esse nudum? Nupnam comedisti de arbore de qua
praeceperam tibi ne comederes? K. Comedi quidem, sed
prabuit mulier, quam tu adiunxisti mihi. I. Quidnam
fecisti mulier? E. Decepit a serpente comedii. I. Quoni
am istud fecisti serpens, tu eris detestabilissima omnium
bestiarum, omniumque animalium terrestrium, & in
cedes in peccatus, & vorabis puluerem quamdiu viues.
Quinquitum concilabo tantas iniurias inter te et mu
lierem, in eaque sententiam & eius, ut id conseruatib
capit, si nunc ei calcem. Te quoque, feminam, afficiam
plurimis doloribus & aranno, ut cum dolore partas, et
mea pondere ex imperio viri. Et tu, Adame, quoniam
morem gerens uxoris tuae comedisti de arbore, cuius est
interdixera am tibi, habebis terram infecundam tuam cul
pam, & ex ea quares vultum laboriosè dum vives, & in
terim ipsa procreabis tibi carduos & sceleres. Tu vesceris
herbis terrae nascentibus, et cum sudore vultus tolerabis
vultum, donec redeas in terram ex qua ortus es: nam
puluis es, & in puluerem redibis.

SEN TENTIA.

Obvnius hominis inobedientiam, mors intravit in mun
dum. Discit puer obedientiam.

CAINVS. Gen. 4.

Ar-

ARGUMENTVM

Dei Cainum damnati ab fratricidio.

In bona Cainus.

Caine, quis es? Abel frater tuus? C. Nescio, inquit. Ego sum castus frater mei? I. Quid fecisti? ipse sanguis frater tuus edidit ad me clamorem de terra. Quoniam obram ueris terra infesta, ut que aperio ore banycte sanguinem fratris tuus, de tua manu: ta non prebeat amplius vim suam tibi colentis. Tu errabis uagia per orbem terrarum. C. Mea culpa est maior quam ut possit remitti. En ego hodie exterminatus a te, ex ipso solo orbe terrarum, errabo uagia per orbem terrarum, sustentans humum conspectum: ita ut qui proximus inuenierit me, interficiat. I. Imo vero quicunq; interficeret Cainum subiret paenam seipsum. Quare apponam tibi hanc notam, ne si quis uinciderit in te, perimat te.

S E N T. Injusti nequeunt terre iustos. Quia clam perpetrantur, palam punientur.

I. O T Y S. Gen. 18. 15-19.

A R. G. Abrahamus excipit Genios hospitio, & Ichoua ei prole promittit, consiliumq; suu de Sodamz euclitione patefacit: idē facit deinde Lotus, & à Genijs eripitur ex periculo.

Abrrahamus Ichonia, **Genijs** duo, **Puer** Sara,
Hagar, **Lotus**, **Vador** Loti,
Sodomitem.

V Ideo tres homines aduersus me. Non dubito inquit, quin sunt deoselli de via, praesertim buxumis astu: quare currant eis obuiam, ut veritate nos apud me. Domine, si vis facere mihi gravissimum, uolentia posuisse auferre, quam ad mortem, ueroe puto penale uigia adhuc, deinde regnificatio sub uictori. Ergo in-

DIALOGUS AORORVM.

Soror curabo vobis parvulum panem, ut recreetis animos vestros, quoniam nunc nemo est habitus idoneus a causa diuertendi ad me. O. S. fratres. A. Improprio tempore. Sara, sume precepsa tria farinae, filigrees, ex qua deponit facias paucum subcinerarios. Nam adhuc sunt nobis hospites, quos ego volo accipere laute. In aqua longo carro ad bonum: volo manu saltare viculum, quo eos tractem opipare. Tu summae cura, ut nihil deficiat, quid opus sit hospitibus. S. Fieri. Proprietate Hagar, incendia ignem, reperies aquam ad descendendum, dum ego praeferam farinam. Age, iam dum aqua reperietur para multam subige farinam: expediamus omnia que inservient herus. A. Malitia cum expedite puer. Hens Sara. S. Quid vis mihi vir? A. Cura nobis luculentum faciem. S. Iam accessus est. A. Impone abenum. Volo ego hospites meos curari diligentissime atque humanissime. Estime adhuc detracta pellis isti viculo puer? P. Imò iam discessus est. A. Coniugiamus hac frustam in abenum. Subige tu plurata ligna, ut coquantur colerius. Despatiatus. Hagar, instrue mensam: sed foris in umbra cano, sub arbore. Nihil libenter quam viatoribus benefacio, & certè eos negligere inhumanum est. Hospites, omnia sunt parata: accumbite, & vescimini leto animo: habetis hic butyrum, habetis & lac. Boni consilie quad adest, quadque Deum largitur in presentia. Puer, apponere in viciniam. I. Vbi est Sarax orna? A. Ad eam in tabernacula. I. Cum venissemus eadem tempesta se amicorum mura est, habebitis. Sara uxor tua filium. S. Hahah, ridiculum. Ego immo uicta sum, & indulget laetitiae fratribus cum tamen quaz dominum cōfessu-
ris?

ria? I. Cur tandem ridet Sara, negans se posse parere,
 quia consentit? estne aliquid quod Iacobus non possit ef-
 ficeret? Cum remissemus, inquit, anno vertente, habebitis
 Saru filium. S. Ego non risi. Imo veròrisisti. Sed tunc
 pergamus confidere id est reliquum. A. Ego considera-
 vos, misericordissimum est. I. Egone ut celiem Abrahamum
 de eo quod sum facturus, ex quo profectura sit genitrix
 maxima & poterissima, per quod omnes gentes orbis ter-
 rarium sine consecuta felicitate? Nam certò scio cum
 praecepturum esse suis liberis, & porrò sue in posterum
 stirpi, ut vivant ex mea prescripto, & colant iustitiam
 argenti, ut ego praestè Abrahamo que promisi es: pro-
 fectam non colabo. Abraham, volo tibi indicare qui sunt
 & quò sunt. Ego sum Iehova. Cum viderem dissipatos
 efformores, de tot transig, flagitijs Sodomitarum
 & Gomorrhaeorum, statim denunciare huc, & explorare,
 quoniam sunt planiè proficiati, quemadmodum accepistam
 & auditione, an non sunt. G. Nos quidem aucedemus.
 A. Sed quid? Perdites eritis bonos unā cum impro-
 bis? Si eritis quinquaginta boni viri in urbe, non eris-
 sis perdes? Neq; ignoscet illi loco, propter illos quin-
 quaginta bonos qui erunt in eo? Absit ut tu sic facias,
 ut interficias bonos cum malis, sique eadem condicio
 proborum & improborum. Absit ut tu, qui moderar-
 sis totum orbē terrarum, non facias equum. I. Si inno-
 vero in urbe Sodoma quinquaginta viri bonos, ignos-
 cens regi loco properet eos. A. Facio fortasse amissum,
 qui audiatur alicuius te Domum tuum, ipse pulsus &
 cinis: sed tamen si forte defuerint quoniam de qua
 quinque bonis, an properet quinque etiam etiam ut

DIALOG. SACRORVM

bem? I. Non queram, si inuenero ibi quadraginta quinque viras bonas. A. Quid si quadraginta? I. Esset propter quadraginta abstinebo. A. Queso ne ergo seruas Dominum, si pingo querore. Quid si exigunt at? Etiam sic abstinebo. A. Possum videri audacior, qui alloquar Domini nunc meum. Quid si virginis? I. Etiam eorum causa non perhortam. A. Interrogabo te hoc postremum, si tibi gratia non sis; quid si decem? I. Propter decem non eueram. G. Iam aduerserat, & nos appropinquamus urbem. L. Video, huc aduentare deos hospites. Ibo eis obuiare, ut eas deducam ad me. Saluete viri prestantissimi. G. Salutis & tu vir humanissime. L. Peto a vobis, ut diruebamini in meam dominum, ut ibi loris pedibus pernoctemus, & reperiatur vestrum iter. G. Imò pernotabimus in foro. L. At ego non patiar: divertimini ad me: accipiam vos si non laute, at certe bilare. G. Fortasse erimus tibi grates. I. Iucundi potius: ne verremini. Tam multi erit gratum vos accipere hospitio, quam esse accipi a vobis, si illic esset. G. Postquam tantopene vis, negligimus esse pertingaces. L. Ergo sequitur me. Hic est mea aetas: intrate: quod bonum sit; Vxor, cura calefaciendo aquam ad lavandos pedes horum hospitum: & simul confice panes coquendos in foco. Vos interea hic requiescite, dum paratur cena. Age iam vror, instruc me am: fac ut omnia sint utilissima, ne quidaffenderet animos boni. Hospites accubite, ut iminderet anima his que suppeditatur nobis in presentia, divinitus lenientia. Sed quid? Que tumultum audio, quae qui est uideatur que cum beatis excedat? Vnde ibi percutitur mors. I. Quid deinde est malum? V. Tunc omnes, misericordia

det ades nostras. Inuenies senes deniḡ vniuersitatem circu-
 dēt nos. L. Valde vereor, quo hac enasurā sint. Sed audio
 clamantes. So. Hens, hens Lore, ubi sunt homines isti, qui
 venerūr ad te sub nocte? Produc eos nobis, ut eos cognos-
 camus. L. O flagitium! Sed ne trepidare hospites: exibo
 ad eos, & obserabo post me iannū. Adfū, quid clamatis?
 So. Volumus videre hospites qui diuersantur apud te. L.
 Obsecro vos fratres mei, nec tātū scelus faciatis. Sūt mibi
 duo filii, adhuc à viris integræ, eas malo dedere vestre
 libidini, quam sinere ut quid noceat is his hominibus, qui
 cōmiserunt se sub presidio mei recti. S. Recede paulisper
 istuc, ut cōsultemus de istare. Quid faciemus populois?
 accipiēmusne puellas ea cōditione, ut dimittamus. ian-
 nēs? A. Nō est opus lōga deliberaōne. Iste unus peregrī
 natur in nostra cōnitātē, & nos reget si dīḡ placet. So. Iā
 te Lore peius multabimur quā ipsos: ne putes nos vel-
 le subiici peregrinis. Agn̄e, innadamus eū. G. Reſpete
 cōfessim ad nos Lore. L. O facinus audax! O profligata
 & perditā nationē! Obsercamus foræ firmissime. S. En-
 fringamus foræ, occidamus istos adueniū, qui cū nūquā
 possint habitare, veniunt ad nos. G. Ne trepidat hospitē
 nūquā irrumpent nobis iniuitis. L. O inaudita ne-
 quitā! Sicine hic violati hospites et peregrinos, quorū
 ius debet esse sanctissimū? G. Sedate ipsum. Iam vicellis
 ultione præsentē. S. Quid est bōcū? summo equacū in
 abore sunt tenebre densissime? Al. Nūq̄d quid accidit
 aliū fiducia non magis dispicio oculis, quam cœlibis.
 Ubi tuā? Al. Came, casse ne incidas sume. Hec multa
 spuriō. A. As ego nescio terrarū vobis,
 nūquā exiūt ex hoc loco, neq̄ ingressum

DIALOG. SACRORVM.

in alium. G. Lotte, si quos babes praterea generos, em filios, aut filias, d. niq̄ quoscunq; babes in urbo, educ eum hoc loco. Nā nos quidē iā delebimus hunc locum. Huc enim ad hoc ipsum missi sumus à Ichouā, apud quē increbita etiam importunitas horum. L. Habeo vobis gratiā, qui habeatis rationē non solum moe salutis, sed etiam morū. Iam adeo eos. Vx. Valde sum sollicita de meo viro, qui est egressus domo: ita cōsceleratus est hic torus populi. Metuo ne quid gravius patiarur, etia à suis. Nam bōdie nulla sancta fides est, ne inter fratres quidē. L. Iā redoo. G. Quid egistis? L. Visus sum iocari ijs, quorū salutis promidebam. G. Homines sunt desperati. Pereat, quoniam nolunt servari. Sed iam diluculū est, & tempus ad monas emigrandū esse hinc. Agedam, adiunge tibi uxorem tuā, & tuas filias, ne agggereris ad interitum tam perdita ciuitatis. Quid cunctaris? nunquā potest nimis matrē vitari periculū. L. Atquē non videtur emigrandum tam manē. G. Atqui nos non sine misericordia te perire, quia potius manū educemus & te, & tuam coniugē, et filias. Agite, excamus ex urbe. Sed caue, si tuā vitā amas ne respicias post tergum, nene usquā morēris in planicie. Euade in montes, ne pereas. L. Peto a te Domine, ut remittas hoc mihi, postquam: u, protu a benignitate denunciū me et tu beneficio, ut custodias mihi vitā. Ceriē nō potero evadere in montes, quoniam me attingat illum malū, quoniam moriar. Sed ephēcū propinquum oppidū ad consugiendū in quo queso ut liceat mihi evadere, & ita cōsulere vita mea: est sanc̄ preparatum. G. Etiam in hac re undulat tibi, ut non evadam istud oppidū. Confer de illo, unde vim licet mihi agere quicquam, quoniam tamen eo permis-

SE N. Deus versatit eum pījs, eisq; patefacit arcana sua,
et eos remunerat & tuetur. Mauult Deus ut innumerabiles
impīj vivant, quām et vel vnujs pius vna cum illis pereat. Ma-
ior est Dei in vnum pium amor, quām in omnes impios odi-
am, quēm quidem eius amorem debent imitari pīj.

ARGUMENTVM.

Abrahāmis, iuslū Dei, filium suum Isaacum vult immola-
t. Deinde prohibente Deo immolat arietem.

Abrahāmus, Isaacus, Gensis.

Am: ertium diem icter facimus, & videor videre pre-
cul locum destinatū sacrificio. Vos hic operimini vna
cum asino, dum ego & puer imus illic, ut adoremus De-
us, postea à redituri ad vos. Tu Isaac portabis hec ligna
ad comburendam hostiā, ego feram ignem & cultrum.
Eamus. Isa. Mi pater. A. Quid vis, mi fili? Isa. Hic
quidem est ignis & ligna, sed ubi est agnus iam immo-
landus? A. Deus prouidebit ipse sibi agnum in sacrifici-
o, fili, nos interea pergamus. Ecce venimus in locum,
quem Deus dicebat mihi. Costruamus hic aram. Rele
st, disponamus lignum. Nunc fili mi, oportet ut te cul-
igem, malleq; quando ita visum est Deo optimo max-
imo, cuius voluntati resistere nefas est. Isa. Mi pater, si
sacertum est Deo, fiat. Nam didicei ei tibiq; parere in
rebus omnibus. A. Pater omni: atens, cuius est impera-
re, obsequor tuis iussis, tibi que mallo hanc hostiam, hoc
alito, meā ipsius dexterā. G. Abrahāmus, Abrahāme,
A. Quis me vocat? G. Cane ne afferas manū puer, cane
aledas. Nam enim mibi: uis perspecta est tua religio
in me, propter me non pepercis filio, eisq; unico. A.
Quis me rei est? Sed videone arietē in domo hor-
rōrum? Saluares es: vires Isaacus: hor
malleo.

DIALOG. SACRORVM

multabitur gravior Deo iactima.

SEN TENTIA.

Nihil tam difficile aut durum est, quin id possit, qui credet
Deus suorum pietatem remuneratur.

EPHRO N. Gen. 23.

ARGUMENTVM.

¶ Abrahamus mercatur ab Hettæis fundum ad sepultura-

bat uxoris eius.

Abrahamus, H. tri, Ephron.

Ego sum peregrinus & aduena inter vos, Hettæi,
quare tribuite mihi possessionem sepultura inter u-
bras, ubi sepeliam Saram coniugem meam, quem morti-
fici, ut scitis. H. Attende nos Domine. Tu es quidem pro-
cepsum tuum in nobis: tu est eligere e nostris sepulchr-
is, ut inhumeremus mortuum. Nemo nostrum prob-
ebit te suo sepulchro, quo minus sepelias in eo. A. A-
vobis gratias pro uestrâ tantâ humanitate ac libera-
tate. Sed si vobis cordi est, ut sepeliam meum defunctum.

& auferam e conspectu meo, cedite mihi præterea,
agatis pro me cum Ephrone filio Sigoris, ut attribuat re-
tribuam frumentum duplicum, quam habet in extremo surage-
niente. & attribuit iusto argento, in uestrâ presentia in u-
satione, sepulchri. E. Auscultam mihi potius, domine. Ego tibi
no et agru, et canernâ agri, et quidem in presentia mu-
rum popularium. Sepeliam hunc mortuum. A. Imo tu potius
auferas mihi. Ego soluam tibi pecuniam pro agro, cu-
m' accipere a me. E. Domine attende. Hic fundus, de qua
estimulat nos, est quadraginta sulus argenti: si vis
petire tantum. A. Accipio tantum. Et iam appendam hi-
fundem pecuniam. Vos Hettæi, estote testes. ut Rupi
addam mili in possessionem quadringentis his solum
genii, agrumque minus anglici cancrina, qui aper-
eretur.

lone Mambra, id est, Hebreis, unde cum ipsa ceteris,
et omnibus arboribus, que sunt undique in eoco spacio
sunt. E. Addico H. Testes erimus.

SEN T. Iustitia commendat hominem apud eos, qui non
sunt omnino perditii.

REBECCA. Gen. 24.

ARG V. Dispensator Abrahāmi dueit Rebeccām filiam
Bathuelis Mesopotamij in matrimonium Isaaco herili filio.

Dispensator Abrahām, Rebeccā,
Laban, Bathuel.

Hec, heus puella, da mihi bibere paululum aqua ex
tuā urnā. R. Imo vero, perlibet: vir optimus, homo
sibe. Quinetiam ad aquabot tuos camelos, quantum sat
erit. D. At ego te, pro isto beneficio, dono hac in auro, at-
q[ue] his duabus armillis. Sed age fac sciam, cuius sis filia,
et an sit in aedibus tui patris locus, ubi possumus perno-
tare. R. Evidem sum filia Bathuelis, quē Melchē po-
erit ex Nachore. Stramoris autem & pabuli apud nos Nahor
affatim est, nec non locus ad pernottandum. Sed ego curro
in oppidum, ut nunciem hac omnia domi, ita vobis hinc.
D. Ago tibi gratias Ichona, quod non destituisti mea bo-
nitate & fide Abrahānum herum mens, cultorem tuū
qui me deduxeris per eam viam, quā venirem domum
cognitorum domini mei. L. Aiu' tu? R. Ita est. L. Et do-
no dedit tibi istam in auren & armillar? R. Etiā. L. Tu
ire reliquisti? R. Ad fontem, ecce cum tibi apud came-
os. L. Procor tibi Ichonam propitium, homo. D. Ego
eiusmodi vir humanissime. L. Narrauit nobis haec
istoria Rebecca, quisnam sis, & unde venias. Quid
im primum audiui, statim curauit parari tibi diuer-
sorium

DIALOG. SACRORVM.

foris, et tuis camelis stabulū, ne foris manus. Quā
abrem sequere me. D. Ago tibi gratias pro tanta com-
itate et diligentia. Sequor. L. Eamus hāc. Hic sunt ea
nostra. Vos curate hos camelos stramine et pabulo. Vi-
afferre aquam lauandis pedibus huīus, et comitum. Bi-
ne est, accumbite. D. Dabitis mihi veniam. Non capia-
cibū quin priūs dixero, cuius causa huius venerium. L. D.
ergo. D. Ego sum seruus Abrabami, hominis, quē D
ius distauit mirum in modum, oves, capra, bone, argente
auro, seruis, ancillis, camelis atque asinīs : cui etiā ias-
seni Sara uxor peperit filium, quē ipse constituit her-
dem ei esse, meque etiam iure iurando astrinxit, ne loc-
rem ei nuptam quā erat ex Chananeis, in quorum ter-
habitaret ipse : sed irem domum paternam, ubique eli-
xim uxorem gentilem. Cūcūm ego dicarem : Quā
si mulier nollet me sequi ? Deus, inquit ille, enī ego p-
onō ut vitam parni, eccliam mittet nuncium suū, qui si
secundabit hoc iter : ita sumes filio meo uxorem ma-
gentilem, ortamque ex domo paterna, hac re exolu-
te religione iuri iurandi, quo se astringo, si fortè non in-
petraveris ut mulier te sequatur. Ita per misericordiū est in-
hi ut venire. Cumque hodie venissens ad fontē, ita con-
tabam tecum : Ichoua, Deus hori mei Abrabam, si
mibi ades in hoc itinere, da mihi, ut me nunc hic stan-
ad fontem, ueniat puella haustura, qua mihi rogantia
aquā ex urnabibendam, atque etiam aque iur meos
melos, ut intelligam eam esse quam destinasti hīro meo.
Vix hac tecum sacra cogitaram, cūm subito ecce
gressa Rebecca, ferens urnam in humeris, descendit
fontem, atque haurit. Et cūm posuisset potum ex

con-

infelix deposita urna offert, & dicit etiam se esse
quatuor camelos. Ego quae si ex ea cuius esset filia.
Respondit, Bathuelis filij Nachoris ex Melcha. Tunc
ego accommodavi fronte eius in aurorem, & manibus ar-
millas: & summissè adorans Ichonam, Deum heri mei
Abrahā, gratias egi, quod deduxisset me in rellā vi-
am ad conciliandam filiam herilis cognati filio herili,
quam ex his argumentis intellexi eam esse. Nunc ergo si
verum est vobis facere hos beneficium domino meo, fit-
tate ut sciam: si minimus, nihil secūs, videntiam aliam
viam. L. Hac res plane ex Deo orta est, neque nos om-
nino possumus repugnare tibi. B. Iacob habet. Proinde babe-
tibi Rebeccam, quo sicut visum est Ichona. D. Gratiam
habeo Deo primum, qui ita vulnerit: deinde vobis, qui
non repugnaueritis. Tu vero Rebecca, et vos, non recu-
sabis haec quantum lucunque dona, que artus inserviū-
domini.

S E N T E N C I A. Deus dirigit pios in viā, corūmq; actiones secundat.

I D V M V S. Gen. 35.

ARGUMENTVM.

Esaus vendit Iacobo fratri prærogatiuam aetatis.

Esaus. Iacobus.

Imperti mihi de rūfo isto, nam redeo rure exanimata
in lassitudine. I. Vende mihi in presentia prærogatiuam
tue aetatis. E. En ego iam iamque morior: quod mihi
bisistam prærogatiuam? I. Ergo confirma mihi iam
nunc venditionem iureinrando. E. Confirmo: quid vis?
Iuro, addico, yubili facio ius istud aetatis praedulio.

SEN TENTIA.

Brevissimā voluptas hominē priuat perpetuis bonis. Idem vnu
veniet

DIALOG. SACRORVM

Yanies impius, qui amore carnalium voluptatum prodigum bona coelestia.

VENATOR. Gen. 27.

ARGV. Iacobus arte maternā praeuerit à patre felicitatem Esau. Esau serius veniens, frustra lacrymatur.

Rebecca. Iacobus. Iacobus. Esau.

PATER tuus misit venatum fratrem tuum Esau, mandante, ut afferat ferinā, ex quā confectum pulchritudinem ipse edat, eique bene precetur à Iehonā antequā moriatur. Nunc audi, fili mi, quod velim à te fieri. Adi pecus, & inde affero mibi duos hædos optimos, o quibus consiciam patri tuo edulium, quali maxime delectatur, quod offeres ei, ut tibi bene precetur priusquam excedat vita. I. Sed frater villosus est, ego depilis. Quis si farī pater me astrictauerit, potabis se mibi esse luctuoso. Itaq, mibi male, non bene precabitur. R. Istam in preicationem ego præstabo nate, tu modo gere mihi mortuam. Si ita iubes, certum est obsequi. Eo. R. Mihi magna pere curandum est, ut agano hanc rem callide & prudenter, ne meus maritus deprehendat fallaciam. Nam ut amat rusticum illum Esau, nunquam cum postponet Iacobō, nisi fraude inductus. Ego verò Iacobum ploro, & studio eum obrepere in felicitatem, quam conciliabunt patris preces eis, qui bene ominatus fuerit. Ia. Redde mater, affero hædos. R. Factum bene: age dūcē p̄ rem expediā patrī tuo, cuiusmodi scio suārem esse in palato. Recte est, parata sunt omnia. Nunc age, in diuans te vestimenta præiosa Esau, quæ habeo penes me. Hic ornatus te condecet. Ia. Quid manus & collis, quipilis carent? R. Vestientur pelle hædorum. Bene habe accipe nunc hanc escam, atque hunc panem quam co-

Et. Abi : vide ut agas prudenter. Ia. Dulcissimus
 Pater. Is. Quis tu es filius ? Ia. Es a n s primogenitus tuus
 Executus sum mandatum tuum. Si vero, age vescere fe-
 mina, ut mihi bene preceris. Is. Quid sibi uult, quod tam
 tu noctis es, filius ? Ia. Ichoua, Deus ille quem colis, obli-
 vi mihi, I. Accede huc, ut te astraetem filii sciamq; v-
 rum sis ipso Es a n s, nōcne. Quid hoc ? vox quidem Iace-
 ri est, sed manus Es a n s. Tunc ergo es ipso natus mens Es-
 a n s ? Ia. Plamissime. Is. Accede ad me, ut vescar tuā fe-
 mina filii, tibiq; bene precer. Si manus esca sana, suade vnu.
 Ia. En tibi. Is. Nunc age, amplectere me. Quia manus
 dor venit ad nates meas ! Fragras, filii mi, non aliter
 quam solet ager latuus munere Ichoua. Faxis Deus, ut
 terra pinguis, irrigata rore cœlesti, offundas tibi magna
 copiā segetes & vinas. Tibi seruant nationes, te colant
 populi, dominus sis fratrius tuorum, teq; reverentur ex-
 undem matre nati. Qui tibi imprecabatur, esto execra-
 bilis & infelix: qui tibi bene volet & oportebit, esto fortu-
 natus. Ia. Bene gessi meum negotium, mater. Non agno-
 uit me : & ex astraetatione putauit me esse Es a n s. R.
 Bene est: sed Es a n s iam reversus parat feruā quā offe-
 rat patris. Videamus quid agat : nam multum fallitur cum
 spes. E. Attolle te, mi pater, & vescere mea ferina, ut mi-
 hi bene preceris. Is. Nam quis tu es ? E. Rogu ? Primo
 natus tuus Es a n s. Is. Tonus obstupeco, dorreaq;. Quis
 ergo est is, qui modo accubuit mihi ferina ? Nam ex en-
 torofus comedante rhinu aduentum, siq; fausta omnia
 tu precetus : quare res rata erit. E. Huius !... un-
 uid causa est, quin ego perpermo perierim ? Atque
 in quoq; bono precare patet. Is. Frater tuus non afflu-

DIALOG. SACRORVM

trahavit, infelix, familiarem tuam. E. Na ille pro-
bere respondit sine nomine, qui me iam bis circumveniens
Primum enim fraudans me prerogativa etatis: deinde
nunc intencipit bonā precationem mibi debitam. Sed mi-
hi nō tibi reliquā facisti, quo mibis anstum aliquid pre-
cere? I. Profecto feci cum dominum tuum, si atque ut
fratres sisserirent, eumque muniri frumento & vino.
Quid via sibi iam faciam filii? E. Solūmne id habebas
Imperiū nū iam ne aliqua felicitate. Hēu! quid agan-
miser? Habebis quidem domicilium minus bonum
& à pinguitudine soli, & à supero rore cœli, & viuens gla-
dio seruies fratri: verumamenē erit tempus illud, cum
viciſſim vices, excutiesque iugumeius de collo tuo. E.
Non proculaberit lucis a paire mo. Nam certum est
mibi interficere Iacobum fratrem.

S.E.N. Properanda est & arripienda occasio. Serò plor-
Esaus. Serò venitur ad colligendum manna post ortū solē, a
die Sabbati. Serò afferuntur falces post messem, cū iam nil
superest nisi spicilegium. Serò pulsant fores fatuæ virgines. Se-
rò conabantur intrare pigri portam iam clausam.

IACOBVS PROFVGVS. Gen. 29.

ARGUMENTVM.

Iacobi profugi congressio cum Rachele sobrinâ suâ.

Iacobus, Pastores, Rachel.

Fratres, unde estis? P. Ex Charra. Ia. Ecquid noſi
Labanom filiū Nacheris? P. Maxime. I. Valeat re-
P. Valeat: atque ecce tibi Rachelem filiam eius, huc re-
nientem cum pecudibus. Ia. Hem, diei multum adhuc
est, nec dñm tempus est cogendi pecoris: quin adiqua
pecudes, dñm de nři pastum? P. Non possumus,

ne conuenienter int̄ omnes greges quod auoluamus faxum
 citore putei, atque ita ad aquemus. Ia. Sed venit Rachel
 de gens pecus: quid cesso auolueret faxum, ut hauriam et
 mihi quam, atque hanc primum ab eis in gratiam? O mea
 re. Rachel, amplectere me. R. Abstine tu manus, quis tu es?
 I. Ego sum Iacobus patruelis tuus, filius Rebecca, non co-
 nō incolachrymai pra gaudio. R. O felicem aduentum! Sed
 ego cesso ire in urbem, ut annunciem hac meo patrio.
 S.E.N. Gaudent in iusto congressu consanguinei. Sunt an-
 tēmpij omnes inter se diuinā consanguinitate coniuncti.

LABAN. Gen. 31.

ARGUMENTVM.

Laban fugientem Jacobum assequitur, cum eo iturgatur: de-
 inde fit inter eos foedus,

Laban, Jacobus, Rachel.

QVaratio impulit te, ut nescio me, abduceres meas
 filias, tanquam ferro partas? Cur clam & nesci-
 entem me ausfigisti, neque fecisti me certiorum, ut profo-
 querer te quod usurpare carminum, tympanorum, cythara-
 rum, neque permisisti mibi usculosularer meos natos &
 natas? Stulte sane fecisti, & erat mibi in manu nodere
 vobis. Sed Deus vester pater misericordia tua
 rem ne te offenderem villa te. Verum estio, Profectus sie-
 sanè præ desiderio, quod capiebas è domo paterna: doce
 vero meos cur furatus es? Ia. Illud feci adiutius metu,
 veritus ne tu eriperes mib⁹ tuas filias. Quod autem utimur
 ad tuos deos, si quoniam penes innumeris eos, per me quidem
 placet sur capite. Noscita, præscriptibus necessarijs rostris,
 signis tñ apud me est. L. Reide dico. Performatum ve-

DIALOG. SACRORVM

¶ Et tabernaculū. I. Non recusa quō minū vestiges omnia.
R. Videō me esse in magno periculo. Nā Laban p̄ om̄
ter manus conquerit per omnia tentoria suos decessos penam de
quos ego furax sum, meo viro nesciente. Quod si facilius ha
deprehendetur, concit a me magna turbas. Causimur va
cenda aliqua fallacia est, & quidem subito, nam mei sum
pater iam aderit hic. Probè, inneni viam: obruam et sun
in hoc stercore camelino, deinde sedabo super, facile eme via
fallā. L. Rimanus sum acerrime tabernaculū. Tacorū is
sum Lie, tum dñarum ancillarum. Nusquam mucorū
¶ Restat tabernaculum Rachelis: in quo si non erunt, m̄. Ia.
rabor. Hec omnia sunt mihi perscrutanda. Hic quidem me
non sunt, neque hic. Quid sub hac culicurā? Tantum
dem. At in hoc angulo erunt: at non sunt. R. Nolis agere
ferre, domine, quod non possum assurgere tibi: nam su
m̄ in mensbris. L. Ferquisiū omnia diligētissime: sed nu
quād compri meos deos penetrare. Ia. Quodnam comite
cepit tantum scelus, aut quod facinus admisi in te, ut
me sic persequerē? Scrutarus es omnia mea ut enī
ecquid invenisti de illa supellebita tua domus? Propterea est
hic coram necessarijs utriusque nostrū, ut ipsi iudicent
de viro que nostrū. Iam viginti annos eḡ apud te, in mu
ones & capra nunquam fuerunt inscunda: non coniugij
di arietes tua oviaria: nihil ad te resulē creptum ferre, ita
ipse semper prastis damnum: tu mihi semper impunis. Pri
fi quid per furū amissum est, tā intordū quād noctis acci
m̄o poriculo amissum est. Deniq̄, ea fuerit mea comitatio
nō, ut dō die confessor astu, & de nocte gelas: & nō lā
ceret somnum ab effet ab oculis meis. Iam hic mihi vici
fiam ante regicor, & sum domi tua. Servab̄ tibi quād deniq̄

ene etenundecim annos pro suis duabus filiabus sex annos pro
 o porcinibus & capris, cum transire a matribus mibi seruos
 am decies. Quod nisi Deus patruo, uidelicet Deus Abra-
 ham, & terror Isaaci, affuisse, tu quidem dimisisses me
 in vacum. Sed respexit ille misericordia & labores quibus
 sum perfunctus: id quod belli sacris ostendit. L. Mea
 sunt ha filia, mei filii, meum pecunia, dñe, quicquid hic
 vides meum est. Et nunc quo pacto oprime consulam me-
 conis bis filiabus & filiis quos poperentur? Opinor si ego &
 uero in fidelium fidei, quod si testimoniis utrique nostrum.
 Ia. Optime. Ego bic erigam cippum ex hoc saco: vas-
 dum uici propinqui accumulat e lapides, capiamus cibum super
 hoc iumento. L. Hic hodie iumentum erit medium resu in-
 ergere me & te. Ia. Porplaces. Atq; ex hac re vocetur Gra-
 smadus. L. Aut etiam Mispa, ut significet Deum alpe-
 rum. Etrum quid fieri a me & te, cum discesserimus alter ab
 altero. Quod si tu eris dominus meis filiabus, aut si ducis
 et filias in matrimonium prater eas, sum hec pacta perinde
 sentio, atque si nulla facta sim. At quo dominus quidem tri-
 est estio esto Deus utrique. Vides hunc iumentum, vides
 hunc & hunc cippum, quem extruxi inter me & te: Hic en-
 ius iumentus, & hic cippus testes sumus, neque me aduersum te,
 neque te aduersum me transituros ad nocendum. Deus A-
 braham, & Deus Nachorius, utrumque patris sumus no-
 strorum vindices. I. Ego consuro per terrorum me patrum Isa-
 aci. Atq; ut hac sine ratiōne, faciat hodie sacrificium
 ab hoc manu, ad chini epulas vos emeritis. L. Concur-
 limus.

SENTENTIA.

Deus suos tuerit ab aduersariis.

B 3

IACO-

DIALOG. SACRORVM

JACOBVS REDDX. GM. 33.

ARGVMENTVM.

Jacobus ex Mesopotamiâ rediens, Esau fratrem donis pacat
Esau, Jacobus.

O Salve multum mihi frater obarisime. Ia. Salve tu plurimum germanus mihi optatissime. E. Ut te libenter amplector post longum spacium temporis! Ia. Et mihi profecto iam diu nihil fuit iucundius, quam nunc videre te incolument. Itaque per gaudio non teneo lachrymas. E. Nec ego possum non flere, statutus latitudo gestu. Sed quid sibi vult iste grex mulierum & puerorum, qui secum ducis? Ia. Vixores sunt & liberi, quibus me Deus quia sua est liberalitas, discavit. E. Quid autem sibi vultus ille grex, quem offendiviciens? I. Volui te eo domine placare. E. Satis multa habeo frater, habebi tibi tunc. Ia. Ne repudias me queso, si te mihi proprium habeo, amans a me manusculum. Nam quod vidi faciens tuam videtur mihi vidisse numen quoddam: nec mirum, quoniam tamen facilis fueris. Itaque queso ut accipias a manusculum, quod ad te adductum est, postquam D. pro sua benignitate tam multis bonis me accumulavit, nullare recarem. E. Quando urges tantopere, accipio, si nihil opus erat: ago eamus, ego ibo unde tecum. Ia. Si pueros esset teneros, ouis que & capras & boves præmores: quod si fatigemur vel unum diem, actum est de omnibus & capris omnibus: interibunt. Sed amabo, I prægo pergam clementer & placide, prout postulante eam preme animo, ipsique pueri, donec veniam ad te in Sevi. Saltem relinquam tibi aliquot ex meis comitibus. Quid opus? Gere obstromi hi mortem.

- 140 -

BVM LIBER 2 IAL

SENTENTIAJAL

Potentia tua comitare & submissio ad misericordiam tuam.

JOSEPHVS VENDITVS Cap. 27.

ARGVM BNT SMT. 15. 5. 1557. Joseph ob inuidiam vendit fratrem in captivis.

Simeon, Levi, Reuben. Iacobum Iudeum pater! JK. 1

Mercatoribus non vobis sed eis. Et utrum

Ego vobis somnior. Vnde. Abgeste, occidimus eum.
deiciamusq; corpus eius in aliquam speciem. Lib. Sed
quid renunciabitur patr' qd? Sc. Denuntiari effe ub
aliqua ferre. K. dicitur quis sanderat in rebus somniis R.
Impius sit maculare manus sanguine patris. idque sta
tio. Deditimini ab istis rebus. Nihil potest p' nos
consulere in nos p' nos p' nos. Sic. Unde n' dico
cossic ista nostra religia. Et ergo frumentis vobis qui
fuis inserviens p' nos tuus et ipso somnante p' nos
fore fui supplicer. Abundans est; et quae som
niis tuis p' quod in inferno? R. Et pater. si ita somnus est p' q'
cauere et si minime quid sumus. Et quae ad omnia iniquum
sibi videtur. se puer imprecatus somniorum. Quid potest
esse culpa in somniis? 2. Postremo. si inde absinthius du
cum. neq; potestis cibari ab isto consilio. et hunc p' nos
sme aqua et saltum absconde manus. Unde in pate
cio. culpa erit aliquanto minor. Sc. Reub' et iudoris. No
bia certum est perdere p' nos. Ia. Plurimus salutem vos
imperio fratres amissimi. Sc. At nosti. malum a vino
imperiatis. qui somnia de cibis a fratribus. quos mince
salutem tam blandas. Agit et discendamus vestrum hanc ver
sicolorem. qu' pater cum granis. dedicatulum puerum:
lo. Hec mihi! quid ergo nisi misericordia? L. Nec ab initio.

DIALOG. SACRORVM.

Io. Ab' ne facit. S. Stat sententia. I. O fratres charissimi, per Deum optimam maximam, per communem nostram parentem qui conficerit miserere, obsecro, obtestor, quid feci? quid est meum scelus? que mala mens vos agit?

S. Fratres rogas. I. Fratrem vestrum? S. Ceterum est.

I. Ah! vester sum, vester sum frater. S. Si rido canis: de-

mittite. R. At ego subdico me hinc, non sustineo adesse in tam triste spectaculo. Io. Hec me misera! quid detru-

dor? Nemirum ad manus. O pater, pater, quam tristem iniuriam accipies de filio? In quanto luctu trahes vitam?

Ista, obsecro eum fidem, miserere mei, miserere parentum. L. Sed eamus hic meridiaturi. Ju. Video mercato-

res quos dā venientes: vultis auscultare mihi? Quid pro-
fuerit nobis cunctis acader fratri nostri? Vendimus enī
potius Ismaelitis, quod videtis venientes. Ne afferamus

hostiles manus fratri: abstineamus à sanguine. Nā certe
frater noster est, procreatus eodem semine. Agite, finite
vobis carna. L. Reple ait. S. Sed n̄ forte. Ju. Frater, ne
mercede, amissum venditione, non minus quā necce. L.

Ita est: nocedit etiam questus ex venditione: quem qua-
siū amitteremus, si enī necauerimus. Si. Sino, fiat. Ju. Heus,
mercatores, vultisne emere puerū quendam elegantem?

M. Fortasse: sic videamus. Ju. Extrahite eum ē puto;
capturi sunt. Io. Nunc quidem mihi perundum est, vi-
deo, extrahor ad eadem. Ju. Ne trepidas, non necaberis,
sed vendēris. En vobis paerum lepidā formā. M. Heret
bellum & ingenuum. Quantū eum indicatis? Ju. Triginta
argenteis. M. Accipimus. Accipite pecuniam.

SENTENTIA.

Inuidia impellit homines ad quodvis facinus. Et Deus fuit
non

non equidem dederit sed ut exploreat, in extremos angosce
tire patitur.

103. LIBER I. CAPITVS. Gen. 40.

A R G. Iosephus captivus interpretatur somnia praegusta-
toxis & piloris Pharaonis.

Iosephus Propheta Pharaonis, filius.

Quid accidit ut hodie vultus sit in adesto mortis? Ps.
Somnianum uterque, et carentia omnia dura. Jo.
Ac habet Deus coniectoru. Agito, nuntio tibi. Pr.
Videbas mibi in somnis videtur ob oculis vicinus, ex quod
tres palmites orizementum: quando in die, quasi germinaverit,
produxit florē, unde vix planariae mārtes manuescabant.
Erat autem nubes in manu poculum Pharaonis, moq; co-
pissimum, easque in id expressi, deinde stradiis eis in manū.
Io. Hac est interpretatio: Tres palmites, tres dies sunt.
Hinc ad iridū Pharaon iubebit te producere carcerem, re-
sistuerique in locum numeris proximum, scilicet que ei ad
syntaxis, ut ante. Quamobrem ubi ad ipsius fuerit doc-
torem bonum, facio queso ut meminerit mei, praestigii
mibi hoc beneficium, ut faciam memorem me apud Pharaonem, meq; eximam ex hac domo. Non sum optatus sum
clam ex terrā. Habraorū, moq; hic quidquā feci quod obre
copingerer in carcere. P. Recepit sancte interpretatio eius.
Sed audi meum quoq; somnum. Tria alba canistra e-
rant super capite meo, in quorum summō inerant Pharaonis omnis generis cibis piloriis, quae inde ambo come-
debat. Io. Accipe coiecturā. Tria canistra triis dies sunt.
Ab hinc tres dies iussu Pharaonis securis forerū; argo
in crux tolleris, ubi alites vorabunt tuum cadaver.

Deus pīs arcana retegit, idemque viam ad eorum salutem
sepe longe ante preparat.

(I O S E -

DIALOG. SACRORVM

JOSEPHVS CONJECTOR. GEN. 41.

HRG. Iosephus interpretatur Pharaoni duo somnia, ob
amque causam Pharae praeferit eum toti Aegyptu.

Pheret. Interpretatio admodum iusta. IOSEPHUS CONJECTOR. GEN. 41.
Somnium quiddam quod nemo milia potest interpre-
statione explicare. Tunc enim audiisse conjectorem
sommiorum, id quod te uidebis. Io. Evidenter is sum per
quem Deus interproducit somnum tuum Pharao. Ita-
que uera. Pto. Videtur mihi astare ripa fluminis, at que
ex eo exierunt septem uaccio bene habita, pulchra uisa,
qua pascuntur in caro. Ecce autem deinde septem
alia gracie, & deformes supramodum, & tenui cor-
pori quales nunquam vidi in Aegypto, qua dehorante-
runt priores quas cum densissimis sua discera, tamen
id non apparebat, atque semper macie deformes erant, ut
prius. Quia somno soluimus sum. Deinde pars sum oppressum
somno, videtur septem spicas crescentes in una
calamo, apicatae & forasius. Secundum quas succresce-
bant etiam alia gracie, & tenui & excessa uereditate
qua deuauantur septem illas generosias. Hac ergo in-
cui conjectoribus, sciamus est qui possit mihi explicari.
Io. Somnum tuum uero est Pharao. Deus praeconit
caruina que facturus est a septem uacco generosa, sed
septem anni & septem spicas idem, id est volunt: Unum
deinceps annum est, septem uero uacco & spica tenui
septem alijs sunt anni, quibus fames ingebit. Hoc idipsum
est quod dixi: Deus quod facturus est tibi indicat
habeto: Septem annos proximos futuros esse ferentissima
fruguraria, praeferim in Aegypto, quos sequentur
alteri, ita infesti penuria omnis cibi, ut lata illa ubi-
tas prius sit omnino consumenda fame. Tanta si-

quam laborabitur penuria, ut tanta rerum abundancia
 ne vestigium quidem ullum super sit. Nam quod bis som-
 nisti, id ideo factū est, & intelligas omnina hoc quod sit
 se Deo ita factū, idque bruci. Quare dispice Pharaonem
 virum aliquem solentem & spericum, qui semper fuit
 in Egypto. Præterea curatores & leiles ait me, qui legant
 quintas in Egypto, cognoscere quam maximum nu-
 merum frumentorum bis præsumis septem annis uberioribus,
 quod condant nomine transiubebet. Ita siens ut proximum
 septennio duplas consequarit annos, quod annus Egyp-
 tius defendatur a fane: & pernicie, altero septennio. Pha.
 O salutare consilium, & dignissime homine sapientissimus!
 An quisquam hodie est, qui aequi spiritu habet, in quo
 hic? Ergo cum Deus indicet tibi Iosepho tantas res, non
 est dubium quintu sis prudentissimus & sapientissimus
 omnium. Itaque immixte volo ut si gubernator dominus
 meus, utq; omnis meus populus patet imperio tuo. Mel-
 tor erit et sollo cantum. Enim tu rite canas & gaudias
 nationem totius Egypti; utq; ad confirmacionem thure
 ret, hunc annuntium de ceteris annis derit, & annos inde
 teque dona hac vesti suffici. & hoc corque amicorum
 oque te vehementer prius secundum meum. Volo pro-
 clamari ante te, Congnoscere. Ne vitam Pharaonis
 tu vides eis locorum. Egypto, cuius iniusta non auctoritas
 quisquam velut mutare. Denique iam non vocaberis te
 sephoris, sed Siphnichoparis, ut nomine ipso politissimo
 interpretationem obscurorum. Arguo ergo. tibi despon-
 do Asmarum, filiam Podiphere pontificem Heliopolis.
 I. At ego tibi Rex protinus beneficis & habeo grantam,
 quantum maximam possum, dabo que operam, Dodi-
 te, ut

DIALOG. SACRORVM

Et quod nos remandasti, nec me recepti munera paeniteant.

S E N. Deus pios post dolores & infamiā, mirā arte euehit ad voluptates & honores. Quod si nō omnibus pijs accider in hac vita, at in futurā accidet: nam prima pars vitæ Iosephi, quæ calamitosa fuit, umbra est huius vitæ piorū, altera vero futura. Atq; idē dico de Iacobo & Davide. Ad gaudia venitur per dolores, ad honores per infamiā, ad dulcedinē per amaritudinem, ad altitudinem per humilitatem, per mortē ad vitam.

I O S E P H U S A G N I T U S. Gen. cap. 44 & 45.

A R G. Filii Israëlis reuocati de viâ iusti Iosephi, furti simulatè accusantur, tandem Iosephus se eis aperit.

*Profectus domus Iosephi, filij Israëlis, Reuben,
Iudas, Iosephus.*

Restate viri, Hem, vos appello, sistite gressum. Hoc cinē est humanum factum, aut dignum hospitib⁹, pensare bonum malo? An noſcuerat is eam esse, quā herus est ſolitus potare? At etiam ſperabatis cum ignoraturū qui est diuinus? Male omniō à vobis factum. F. Quid ſit̄ via homo, cum ī maib⁹ iracundia? Aut quid noſ ac-
cusauī? Ita vos Deus uinet, ut neſciatis. F. Nam qui ſci-
amus? Sufficiat̄ eſt̄ pateram beri mei. Scitis nunc? At etiam ut ſingunt vultū! F. Pace tuā dixerimus vir
apicim; abſit procul à nobis iſtud facinus. Tuco ſciis ut
repor tuūm ad te, uſq; ē finibus Chananaorū, ar-
gum̄ reperimus in ore ſaccorum noſtrorum: tantum
abſit, ut ſuſtulerimus ē domo domini cui antrum aut ar-
gentum. Ita ſecum agemus: Si quē penes deprehensa fu-
erit patera, ipſe moriatur, nos omnes perpetua ſeruſtuti
addicamus. Pr. Imò agemus mihi. Qui fueris coni-
ſtu furti, milio ſeruus eſt̄: ceteri liberi diſcedunt. F.
Placeat, deponamus ſarcinas ociūs. Hem, ſcrutare ut li-
ber. P. Placeat conquirere à maximi ſarcinā admimimi.

Hic

Hic quidem non est, neq; hic, sed profecto inveniuntur. Pro
ubi est, dñi colari non potest. Euge manifestum sursum.
Hic est in sacro minimi natu. An etiam nunc potestis ne-
gare? Deprehendine ego furem manifestarum? F. A-
perta res est, perijmū funditus. Hoc rem miseram &
luctuosam. A. Vtli unquam mortales fuerint aquæ insfor-
tunati, atque nos sumus? Iu. E quidē nequeo satis min-
ri. Atas, data nobis sunt verba: redeamus properè omnes
ad Saphnas hōpaneam, si vila superest spes salutis. Ab
pater, quam mecum male, nō tibi accidat quod metuebas
rātoperē. Io. Quod facinus fecisti hospites? An ignoramus
me unum eorum esse qui distinxerit? Iu. Quid dicemus de-
mine? Quid loquemur? Quā causam afferemus? Deus
parfecit peccatum nostrum; ecce nos tibi seruos, om̄e cō
eo apud quē imenta est patera. Io. Bona verba. Imò ipse
vnu mihi seruicet, vos redite salvi ad patrem vestrum. Iu.
Quaeso ut liceat mihi pauca loqui apud te, cum bona ve-
ria: nā tu quidē es alter Pbaras. Cūm primum hoc ve-
nimus, ut rute scis, frumentandi gratia, rogasti nūnam
esset nobis pater aut frater. Nos respondimus, patrē esse
nobis senē, fratremq; natum iam annoso patre, cuius isē
germanus alter excessisset vitā, illum tum solum restare
domi chus matre, patriq; esse charissimum, & tu iussisti
fratré illū adducis ad te, quod diceres velle te videre. Nos
respondimus, patrem non posse carere eo, quin moreretur
prae mortalitate. Tum tu interdixisti nobis adīsum ad te, nū
minimus natu frater comparet nobiscū. Nos reculimus
om̄inem patrī. Cumq; iuberet nos redire huc, eadē de
cāsā, negavimus venturos sine fratre. Pater dicere, ex
duobus filijs, quos sustulisset ex uxore, alterum à feris
denoratum

DIALOG. SACRORVM

democatura esse, nec postea visum sibi, alterum supereresset
qui si abducatur a se, & aliquid humanissimum accideret
ei, nos fore in causa ut senex misere interiret. Nunc si
reuerteremur ad eum, neque reducam puerum, quem unice
amoris similitudinem viderit me, meretur: atque ita fueri-
mus auctores miserrima mortis patris nostri, eiusque senis.
Atque ego vas factus pueri sustendi. Quare obsecro te ut
ego porius serviam seruitutem apud te pro puero: ipse
redeat dominum cum fratribus. Neque enim sum si stimo re-
dire ad patrem sine puero, ne et iudeam mala quibus affli-
ctabitur. Ie. Enim uero iam non contineo me, nec pos-
sum amplius dissimulare. Vos exite omnes foras. O fra-
tres mei, ego sum Iosephus. Obsecro estne superstes pa-
ter? Quid obstupuisisti? Amplexum imini me. Oh! non con-
zineo lachrymas. Ego sum Iosephus Germanus uester,
quem vendicasti mercatoribus cunctis in Aegyptum.
Proinde ne angimini, neve dolete, quod me vendideritis.
Nam hoc totum profectum est a praesentia Dei, qui
voluit ut huc antecucnirem. Etenim duc annis fame infe-
sti clapsi sunt: superest adhuc quinquennium, quo neque
fementis fieri, neque missis. Qui membrum Deus premit-
te me in hac loca, quod scribat vos esse venturos, ut effici
qui seruaret vos paternamque domum: itaque non vos,
sed Deus misit me, qui effectit ut essem Pharaoni paten-
tarius familie dominus, vniuersis Aegyptiis princeps.
Quocirca profitiscimini cōtrito ad patrem, & narrate
me esse & vinum, & magnum, atque gratiolum.
Proinde ne cunctes uero commigrare ad me una cum tota
domo & pecoribus. Supellestilem nemoretur: plurimi
eum hinc esse. Nam aliam uos in terra quadam feram.

non procul hinc : ecce uos videtis oculis vestris, video
charissimus frater Benjamin, ut colloquar vobiscum
ipsius ore : liber agnoscatis, ut omnia renuncietis patris.
O mi Benjamin, teneone ego te? Ut libenter amplector
charissimum mibi capitulum. Agite, amplector vos om-
nes. Saluete fratres, redditi mibi post langum tempus. F.
Salve et tu frater mitissime.

S E N. Deus est misericordia, etiam peccata suorum convertit
ad ipsorum salutem.

M O S E S E X P O S I T U S . Exod. 2.

A R G V. Moses infans à matre expositus, reperitur à filia
Pharaonis, & matre ignoranter traditur alendus.

Jacobeda mater Mosis, Maria soror Thermuthis filiae

Pharaonis, Ancilla.

Hucusq; euasimus clanculum, & iam peruenimus
ad flumen. Nam exponendus est hic infans puer-
ne Pharaon resciscat cum esse seruatum à nobis, cōtra su-
um mandatum atque voluntatem. Nam quod seruauim
us cum iam tres menses, fecimus cum magno periculo.
Sed melius erat venire in discrimen etiam de vita, quam
sinerenocari tam formosum puerum. O crudelē regem,
qui iussit interfici omnes partus mares! Quam
multi sunt perempti iussus eius, in ipso ingressu vita! Que
est unquam audita tanta immanitas, Infantes singula-
ri in ipso limine & ingressu vita? O mi filiole, ega mater
misera, cogor exponere te hic in pappro? Te, quem culi
uter, quem peperi, quem per tres menses occuleanti, &
occultarem adhuc si possem. O remacerbam! mēne se-
parari a te, sine illa spe cuiusquam videndi? Quid
me futurum est? quid te autem fili, quem hic desero?
Verum cūm non possimus quod voluimus, volimus quod
pos-

DIALOGI SACRORVM

possimus. Quod meum fuit, feci ut occultū haberem. Nūc cōmēdo te clementie & prouidentie divine. Vale mēa delicia, vale mi filiole. M. Mater, ego hīc manabo in oceano, si tu permittes, ut videam quid futurum sit. I. Permitto, & domū redeo. T. Hic est flumen, quo venimus ad lavandum. Nos pedissequa hīc inambulabilis secundum flumen. Ego cum ancillā concedam in hunc recessum amēnum & occultum. Sed quid video in papyro, ancilla? Vise quid sit, videtur mihi esse cista. A. Et recte vides, hora. Et quidē est oblitā bīcumine & pīce. T. Adfer eam huc. Aperiamus. Ab miselle, puer est vagens, miseret me eius. Ex pueris Hebraorum est. M. Venio in summā spēm conseruandi pueri. Accedam. Salve domina. Tu. Quid tu aīs? M. Vīne ut accersam tibi nutrīcē ex Hebreis, qua nutriat tibi puerum? T. Ben dicis, accerse. M. Iam hīc aderit. T. Bonis auspicijs, hūc descendis. Habeo puerum, quem curabo educandum primo. Nihil potuit accidere mihi oīratiūs. Neq; verē offendere meum patrem, in re tam pia & humāna. Absclus est singularē partus recentes. At quām elegans es, quām bene natus! Nonnē flagitium est necare tales pueros? M. Hic tibi adduco nutricem, domina. T. Malum tu educabis mihi & enīties hunc puerum? Ego tibi sumā mercedem. M. Faciam.

S E N. Quos Deus seruare vult, eos quidem in summa pericula venire patitur, at non perire.

DYMVS. Exod. 3. ARGUMENTVM.

Iehoua de domo ardente alloquitur Moſen, cumque enī in Egyptum, ad liberaendos Israelitas ex seruitute.

Moſes, Iehoua.

Dym

Deum immortale, quid manstri video? Deus ista
 ardenter, ut tamen non consumatur? Liber video
 quid hoc sit rei. Ie. Moses, Moses. M. Quis est? Ie. Lo-
 cus hic sacer est, noli accedere huc. Detrahe tibicalceos
 d pedibus. Ego sum Deus patrum tuorum, Deus Abra-
 hami, Deus Isaaci, Deus Iacobi. Vidi angustias populi
 mei qui est in Aegypto, gemitumq; audiui, quae exprimit
 violentia exactoru operis. Non i labores meorum. Itaque
 descendit ut cripiam eos e manib; Aegyptioru, abdu-
 camq; ex illa terrâ, in terrâ bona & amplâ, abundantâ
 latte & melle: quam incolunt Chananei, Hettai, Amor-
 rai, Pherezas, Henai, & Iebusai. Et nunc volo mitere
 te ad Pharaonem, qui educas populū meū posteros Israëlis
 ex Aegypto. M. Nā quis ego sum ut adeā Pharaonem e-
 ducaq; Israëlitas ex Aegypto? I. Ad eo ego tibi, arque
 hoc signo intellige te esse a me missū. Cum eduxeris eos
 ex Aegypto, coletis Deū in hoc mōte. M. Age, sanè adi-
 uero Israëlitas, dixero me missum à Deo patrū ipsorum.
 Quod est, inquiet, n. mē eius? Hic quid respōdeā? I. Si
 quis sum. Dices Israëlit is, ero, misit me ad vos: dices in-
 quā, missum te à Iebonâ Deo patrū ipsorum, Abrahami,
 Isa. et Ia. atq; hoc esse nomen meū immortale, quo nomi-
 ne volo notus esse in sempiternū. I modo, cōnoscatisq; se-
 moribus Israëlitis dico, te à me esse missū, qui tibi ap-
 paruerim, quiq; statuerim eos respicere, liberareq; cala-
 mitate, qua opprimuntur per Aegypios, atq; anchora in
 regionē longè omnium feracissimā. Vbi te audierim (an-
 dient enim) adibis in unā cū semioribus regē Aegypti,
 quae ad me nobis nomine dei Hebreorū, ut finat vos pro-
 fenderet et tridui per deserta, vestroq; Deo sacrificare.

DIALOG. SACRORVM

Nec vero me latet non permisurū nisi vi coactus. Quare afflictabo Aegyptum miris modis, ut tandem amittat vos libens. Quin etiam ne abeat vos variis, ponam populum in gratiam cum Aegyptiis, perficiāque vultu:ros egressura exorent vicinas & hospites vasa aurea & argentea, & vest m: que deinde imposita vestri liberis exportabis, atque ita compilabis Aegyptum. M. At enim non habebunt fidem dictis meis, negabun- que visum mihi Ichonā. I. Quid istud est quod tenes in manu? M. Virga est. I. Abiitē humi: quid nunc, qui est? M. Perij: serpens est. I. Ne fuge, sed prehende manu caudam eius. Vides rursum virgam factam, ut credam tibi visum esse Ichonā. Agè, rursum immittem manum i- sum in suū. Educ. Vides tam albam lepra, quam est nunc nunc refer in suum, educ: vides sanum esse iterum, u- est catorum corpus. Quòd si primo signo non adducētur, ut fidem habeant tibi; at altero. Sin ne duobus quidem prodigijs persuasum ei fuerit, sumes de aquā fluy, qui ubi fuderis in terram, fit sanguis. M. Quaso te, Dom- ne: neq, anteā eras disertus, neque nunc sum post iunū colloquium, nam labore titubantia oris, & tarditau- lingua. I. Quis dedit os homini? Aut quis facit murum aut surdum? Quis videntem, aut cacum? An non e- go is sum? I mo lō. Ego moderabor tua lingua, tibi qm- juggeram quid sis dicturus. M. O secre, multe idoneum aliquem. I. Enim uero odio nus es. Est tibi frater Aaron Louisa: is bene discreus est scio. Quis procedet tibi ob- nia, scq, viso latabitur animo. Et superib[us] vertis, qui voles. Ego uero moderabor tuo ori, & cuius præmonstran- boq, quid sit vobis faciendum. Ipse alloquetur populum

pro te, erit q̄ tibi pro ore, tu illi pro deo. Feres etiam manus istam virginem, quā edes portenta. Abi sancē.

SEN. Deus voce balborum deiicit hostes suos. Debet ea loquentia seruire pietati.

VITVLVS. Exod. 32.

ARGUMENTVM.

Moses pacat Iehouam iratum Israelitis ob aureum vitulum, ipse poenas illis irrogat.

Iehoua, Moses, Iosua, Aaron, Leuita.

Abi, descendē. Iam enim depravati sunt populares atq; tuī, quos eduxisti ex Ēgypto. Deslexerūt cito de via quam docheram, duxerunt q̄ sibi ex auro vitulum, quem adorant, qui sacrificant: dicunt q̄, acūm esse, à quo sunt educti ex Ēgypto. Vido sancē populu esse intrāctabilē & refractariū. Quamobrē sine me ut irascar, conficiamq; eos, deducamq; ex te gentem magnam. M. Cur exardeas irā in nos, quos eduxisti ex Ēgypto, magnā vi, manuq; validā? An ut iactent Ēgypty eductos ate malitiosē, vt deleres eos in montibus ad internectionem, prorsus q̄ tolleres ē medio? Quin omittē istā tuam iracundiam, at q̄ ita ut decet, remitte hanc noxam populo. Memineris Abramī, Isaaci, et Israeli cultorum tuorum, quorum posteritas atem iustrasti et multiplicaturū ad numerum stellarum, datūrumq; ei illam terram, quam possideant in aeternū. Ie. Ius oras: hemis copiō. M. Fa-
cis ut te dñm̄ est. Ego verò descendō de monte, cum his duabus tabulis. Ios. Quem clamorē audīo? Pugnatur in castris. M. Non est iste clamor urgentium vi, aut zerga vertentium: sonum audiō cantantium. Sed accedamus. Hei mihi! quid flagitū video? Tertius totu iracundū ardeo: valcant tabule. Ah frater, frater, quid tibi fecit hic

DIALOG. SACRORVM

populus, ut cum obligares tanto scelere? A. Ne irascere domine. Tute nosti hunc populum, quāus sit peruersus. Cūm flagitarent à me, ut facerem sibi deos, qui preirent eis (se se enim nescire quid accidisset isti Moysi, à quo essent educti ex Ægypto) iussi, ut quod quisq; haberet ornementi aurei, detraheret sibi, & afferret ad me, quod etiam fecerunt: id ego misi in ignem, unde effectus est hic vitulus. Itaq; vides eos undatos ornamētis: id quod ideo feci, ut eos notarem ignominia apud hostes. M. Video. Nunc si quis a Iehouā stat, hic ad me. Bene habet, concuerunt omnes Leuitæ. Agite nūc viri fortes, accommodate suū quisq; ensem lateri, ite per tota castra: perimite suū quisque fratrem, amicum, proximum, nemini parcite, nam ita iubet Iehoua, Deus Israelitarum. L. Ita fiet.

SEN. Populus, si absint boni magistri, facillimè labitur in grauissimos errores. Dens piorum precibus pacari se finit.

CONVERENTES. Num. 11.

ARG. Populus voluptates Ægyptias desiderat, fastidiens cœlestem cibum. Et Iehoua conquerenti Moysi pollicetur, se illis suppeditaturum carnem, sed ad pœnam.

Populus, Moses, Iehoua.

VITinam nunquā emigrassens ex Ægypto. Quis enim agimus in hac vastā solitudine? Quis dabit hic nobis carnē quā vescamur? Nam cūm venit in mētem pīscium, quibus immunes vescebamur in Ægypto, tunc autem cucumerum, peporum, porrorum, ceparū, aliorum, consensimur; nihil ante oculos habentes prater nescio quod Manna. M. Hei mihi quas querimoniae ad dio? O Iehoua, cur mihi ita aduersus, ita à mea volvitur alienus es, ut mihi imposueris omnis rotius huius populi?

Num.

Nunquid ego populum hunc concipi? Nunquid peperi? ut mihi inbeas eum ferre in sinu meo, quo modo fert nutrix alumenum, in terram quam iurasti maioribus eius. Unde mihi carnes ad tantum populum, qui eas à me cibis fletu flagitat? Non possum ego salus eum sustinere: est enim granior quā pro me. Quod si isto modo agis meū, interfice me potius, si quid apud te authoritatis habeo, quam ut videā perniciem meā. I. Congrega mihi septuaginta viros de senioribus Israelitis, quos scis esse senatorios, & primarios populi: eosq; adducito ad oraculare tabernaculū, ibi ad futuros tecum. Ego descendā, & ibi colloquar tecū, demamq; de spiritu quo praditus es, quo eos afflabo, ut ipsi tecum ferant partem oneris populi, ne in solus sustineas. Populo autem sic dicio: Lustremini in crastinū, & vescemini carne. Fletus enim vester perennit ad aures Iehonae, dum flagitatis carnē, & desideratis Aegyptum. Dabit vos Iehona carnem, quam comedatis: & comedatis non uno die, nō duobus, non quinque, non decem, non viginti, sed ad menstruam diem, dū vobis exeat per nares, & faciat nauseam; quoniam contempto Iehomā, qui versatur inter vos, plorantes apud eum, conquerimini vos exiisse ex Aegypto. M. Sexcenta sunt millia peditum huius populi, qui adeat meū, et tu dicis te daturum eis carnes, quibus vescantur per mensum. Nunquid eis mactabuntur oves & capra, & boves, que satis sint? Nunquid universi pisces maris cōgerentur, que iis sufficerant? I. Nunquid debilitas est Iehome manus? Iam videbis, euētur aene que promiserim, necne.

SBN. Cupiditas rerū carnaliū parit fastidiū spiritualiū. Et Deus carnalia petītibus interdum largitur, sed illa brevis vo-

DIALOG. SACRORVM

luptas parit longos dolores. Cum maximè explebuntur carnales voluptatibus, aderit poena.

CALEBVS. Num. 13.

AR. G. Populus deterrētibus exploratoribus, desperat de expugnādā promissā terrā. Quare iratus Iehoua iurat nō partituros, exceptis dubbus qui cōfiderēt, videlicet Ios. & Caleb.

Exploratores, Calebvs, Populus, Iosua,
Moses, Iehoua.

VEnimus in eam terram Moses, et Aaron, et Israelite, ad cuius explorationē missi sumus à vobis: quidem abundat lacte & melle: at q̄, ecce vobis fructus illius terra. Videlis quanta sit hec vua, qua in palo potatur à duobus. Videlis & hec mala granata, et ficus. Sed incolas habet fortes, et urbes maximas, easq; m̄tissimas. Enaci quoq; prognatos illic vidimus. Amara ad austrem incolunt. Hetræ, Iebusæ, & Amorre montanis, Cananæ autem accolunt mari et Jordani. Ne dubitemus eò proficisci, & inuadere illos fines. Nam sumus futuri vñtores. E. Minimè vero: est enim populus ille fortior quam nos, terra infirma, suorum habitatorum cōsumptrix, in quâ non nisi immorari statim à hominibus dūmus. Quid quod vidimus Enacinos de genere ovum, cum quibus cōparati videbamur nobis esse locū? P. Vt inā aut in Ægypto mortui essemus, aut in bac budine moriamur. Cur enim adduxit nos Iehoua in terrā, ferro trucidandos, mulieribus nostris in aliis prædictis? Nonne satius nobis est reperire: Cremus nobis imperatore, quo duce renunciat. Canete Israelita, ne quid faciat, cuius voluntate nitetur. Terra, quam explorantes Iustrauimus bona in primis: si nobis fauerit Iehoua, intra in eam, eamq; nobis debet tetrā scatenē latet.

Ceterum ne rebellare cum ira Iehouam; & ne illius terra
 incolae impete, quos nos praefidays destitutos, adiuuante Ie-
 houi conficiemus. Deponite motum. P. Lapidentur, fa-
 cientur, Ie. Quousq; tandem irritabit me iste populus?
 Uos qui quisque multi fidem non habebitis, et miraculis
 ut modis apud eum? Quia enim postea illata excido
 audimus ex te gentem maiorem peccatoremq; quam ista
 est. M. Ergo cum audiret Egypti (quibus de medio vi-
 tri impaceris haunc populum) cumq; audirent incolas istius
 terra, et Iehouam, qui in hoc populo versaris, ab eo conspe-
 cens sit per se sens, ipsi oculis, te, cuius nubes supra eum stet-
 erat: qui praeiheris ei inter diu in columnâ nubis, noctu
 columnâ ignis: qui, inquam, audinerint hunc populum a
 funditus esse dolorum, dicens te, quis a me queritur intro-
 uere eos in terram quam eis suraueras, crucidasse eos
 desertis. Quare utere exortatio istâ viritate, dominice,
 quia loquens ita dicebas: Iehoua, ad irâ tardus, ad
 mentiam propensus, cui paim & peccata condon-
 sis in poena autem irroganda, parentu culpam in-
 nos & nepotes ad tertiam & quartam stirpem per-
 mitte. Remitte queso culpam hinc populo, ut una be-
 tu possular, utq; ab Egypto buc usque remisisti.
 remitto, ut possulas. Verus autem ne via, nisi Iehoua
 non tollerat totum orbem terrarum. Nam cornu qui
 meâ gloriâ & miracula que feci, cum in Af-
 ricum in solitudine, & me tamen contulerunt, iam
 neque mihi obtemperaverunt: corj; inquam, qui
 tamen erunt, nemo videbit terrâ, quam iurari mai-
 orum. Sed Caleb meum (quoniam alio anno predi-
 ceri, mihi obsequiens & introductus in terrâ,

DIALOG. SACRORVM

quoniam adiutare amque possidebit eius progenies. Cras per
certimini in solitudinem versus mare rubrum. Et in insu-
quem ad finem tandem audiam iussus in me scelerata
multitudinis Israeletarum maledicta. Renuncia hanc eam
Novitiam (inquit Iobus) nisi quemadmodum laqueo
estis audience nro, sic faciam vobis in ista deserto: adent
cadavera vestra, et amavis vestri enim numerus, quo quot
recensisti supra regesimur anima, murmurasti in me.
Non intrabis in quam in terra in qua promisi nos col-
locaturus es. Ex cipio Calabrum Iaphanis, & Iosuam
Numis filium. Parvulos quoque vestros, quos dixisti
preda futuros, introducans in terram, quam vos renu-
istis, eaque patientur. Atque interea dum vestra cada-
vera pro desertu adibentur & consumantur, liberi vestri
ibidem prenas dabunt vestris moretricis per quadraginta
annos, quibus vos supplicio efficiemini pro numero die-
rum, per quos dies explorauistis terram, totidem annis
dustis pro totidem dubiis senectusq; quid sic in me effe-
cetur? Ego Iehomus, et dico, et sine dubio efficiens, ut
huius perversa mortis adiunctorum homines, qui contra me co-
iurant, consumantur, et interficiant in hac solitudine.

SEN TENTIA.

Nihil est perniciose illis qui doceunt, memoria sperare quam
ferunt promissa Dei, quibus tamen maxima pars hominum cre-
dit. Deus ignarus & diffidentes auersatur atq; deserit, con-
fidentes vero inuit. Tantum quisque potest, quantum se diuina
ope posse credit, si modò eius fides fundata in Dei promissa.

BALAAMVS. Non. 22.

ARG. A sime Balaam ab ipso, qui restiteret, verberata lo-
quitur. & Genius, qui ei in viâ obstabat, Balaamu alloquitur.
Balaamus, A simus, Genius.

VIT te Deus male perdat asina, qua me iniustum de via auchis in agrum. At ego te pro isto malicio onerabo ictibus improba. Ary, ary: quin ergo redi si viam? Nunc sumus inter duas macerias, non licebit tibi amplius declinare. Hei mihi! attrinxit mibi pede ad maceriam. At dispere nisi te male multo planis. Ary, ary, quod hoc ministri est? Succumbit, at iam faxo te attoles: alioqui hic te contundam ut que fuste. Hem, A. Quid in te commisi, ut me iam tertium incederes? B. Ragingas improba, que me hic ludificaris indigna? Atque utinam mihi esset gladius pre manus: nam te hic iam confoderem. A. Nonne ego sum asina tua, cuius tu semper habebitis iniquitatis? Nunquid tale solita sum facere tibi? B. Nihil. G. Balaame, cur cacciasti asinum tuum iam tertio? Ecce ego ipse veni tibi adversatum, quia hoc iter suscepsum est contra meam sententiam. Asina uero ubi me vidit, declinans me iam ter: quod nisi fecisset, profecto iam te interfecisset, eam vero suissimam invenerem. B. Peccavi fateor: sed non videram te mihi obuiam in uia. Itaque si hoc iter tibi displicet, revertar. G. Tunc eas lucet cum istis: veruntamen vide ut ea demum dicam, que tibi suggestero.

SENTENTIA.

Falsi vates minus interdum vident quām iumenta;

TRANSIORDANIA. Num. 32.

A.R.G. Rubenenses & Gadini impetrant à Moysi fedem trans Iordanem.

Rubenenses & Gadini, Moses.

Hec regio quam Israëlis copierunt, Iesu, Ichoua
duce, incolis, regio est apta pecori aledo. Nos autem
babem-

DIALOG. SACRORVM

habemus pecus. Quid, nisi tibi molestum est, Moses, licet nobis possidere hanc terram, ut non traxiamus Iordanem. M. Scilicet fratres vestri ibi in bellum, vos bic manebitis otiosi? Cur deterretis animos Israelitarum, ne perueniant in regionem, quam ipsis Ichona dedit? Ita nimis scelerare patres vestri, quando ego eos misi a Cadebarne speculatum regionem. Cum enim peruenissent ad flumen Escole, vidissentque terram, frigerum deinde animos Israelitarum, ne irent in terram sibi a Deo daram. Quare, iratus Deus eodem die iurauit, nullum eorum qui egressi essent Aegyptum, qui modi excessissent vigesimum annum, visurum terram, quam ipse promiserat Abrahamo, Isacco et Iacobo, eo quod non paruisserent sibi: exceptis Calebo & Iosua, qui paruerant. Ergo iratus eos ductauit ultra civitatem, errantes per deserta quadraginta annos, donec tandem desistit totum illud genus hominum qui offenderant Ichonam. Ecce autem vos existitis pro patribus vestris, qui angatis numerum nocentium, ut ira Ichone in Israelitum incremento augatur. Nam si deseratis eos, ductabit eos adhuc per deserta, atque ita perdidetis hunc populum. R. Edificabimus hic caulas peccatis nostris, & urbes parvulas & imbellibus? nos vero in armis erimus parati ante Israelitas, donec colloquauerimus eos suo loco. Nostris autem liberi, & cetera turba ad bellum inepta, manebunt in urbibus muratis, ut sint tuta ab incolis terra. Nec reverteremur domum, quin prius Israelita veniret sua quisque in hereditatis possessionem. Neque enim cernemus hereditatem cum eis trans Iordanem, quibus obuenierit cis Iordanem, orientem versus. M. Si quidem

re prestabis, quod pollicemini verbis, armatisq; ad bellum, quo^t quo potestis ferre arma, Ichonā speltante, fordanem transmittetis, non redituri nisi deturbatis a Ichonā hostibus, terrāq; subditā Ichonae imperio: si inquit ita agetis, reuenietis postea purgati et Ichonae, & Israëlitis: atque hac quidem lege possidetote terram Ichonā volente. Sin hæc non feceritis, sic habetote, vos peccare in Ichonam, vestrumq; peccatum in vos recessum.

SENTENTIA.

Quibus iam prospectum est, iij debent cæteros quibus nondam prospectum est, adiuuare.

RACHABA. Iosua 2.

ARGUMENTVM.

Rachab meretrix abditos apud se exploratores Israëlitarū, clam dimittit per fenestrā, pacto cū eis de salute suā & suorū.

Mistri regis Hiericu*s*, Rachaba, Exploratores Habræ.

Rachaba, nos sumus *huc missi à rege*, ut abducamus homines eos qui diuerterunt ad te. Venerunt enim gratiā exploranda toius regionis: proinde vide ut eos producas nobis. R. Ad me quidē veniunt homines quidam, qui ciuitates sint, me latet. Hi, cūm vespere clauderetur porta, exierunt: nec scio quō se receperint. Si voleatis cōsequi velociter, assequemini. Saluareis est, abiurūt. Nunq; adeo hospites, quos occuli in teito sub fascibus lini, ut eos seruum beneficio meo. Hens, hens hospites: dormitis? E. Nondum. R. Attendite quæ dicam. Non ignorō, Ichonam dedisse vobis hanc terram, nusque omnes incolas huius terra perculsos vestri terrore, abicisse animos: nimirūt audiri mus, ut excicauerit Ichonam

DIALOG. SACRORVM

Iehoua mare rubrum, quo vobis pateret iter abeuntibus
ex Agypto: utque tractaueritis duos reges Assoriam
rum, qui trans Iordanē habitant, Sehonem dico & Og-
gum, quos de leuisis fundiunt. Quae res ubi audita est,
concidimus animis, nec iam quisquam est qui audiat ve-
nustire in vos, propterea quod Iehoua Deus vester, De-
us est tam supra in celo, quam infra in terra. Quocirca
iurare nunc mibi per Iehouā, si ego vos demerita fuer-
meo beneficio, vos quoque param gratiam relatueros
misi mea paterna: & mihi date certum signum, quo con-
suletis salutem mei patris, & matris, & fratum, & sor-
rum, & omnium que habent, assertisque virtus no-
stram à morte. Ex. Fidem damus, nec recusamus mor-
tem (modo ne indiceris nos) cum Iehoua tradiderit in
bius hanc regionem, ni vos bona fide conservauerimus. R.
Ergo hac lege demittamus vos per funem per hanc fen-
stram, que prospicit rus. Recte est, enasisti. Nunc con-
tendite in montes, ne incidatis in eos qui vos persequi-
tur, & ibi dum redeunt lacitote triduum, post ituri.
Attende diligenter que dicens. Cum ingressi fuerimus
hos fines, tu appendes funiculum istum rubrum de ba-
sienstrā, per quam nos demissisti: connocabisque ad te in
tam vestram familiam. Quod si quis ē domo tua for-
exierit, suo id periculo ficerit, nos aberimus a culpi.
Que vero erunt apud te, ea si quis attigerit, nos preste-
bimus damnatum. Quod si hac rem palam feceris, erimus
liberi à iuris iunctu quo tu nos obstrinxisti. R. Place
conditio. Valete. E. Et tu.

S E N. Pios aduersus impiorum iniuriam abscondere
cum est, & Deus huiusmodi officia remuneratur.

G A B A.

GABAONITAE. Iosua 9.

ARGUMENTVM.

Iosua deceptus à Gabaonitis, fœdus paciscitur cūm eis.

Gabaonitarum Legati, Iosua.

Adsumus huc ē finibus remotis, Iosua & Israelite,
missi ad faciendū fœdus vobis cū, si vobis ita vi-
detur. I. Fortassis habitatis in finibus his: quod sī est, non
est nobis fas intrare fœdus vobis cū. L. Nos quidem para-
tis sumus dedere nos in tuam potestatem. I. Cuiates es tis,
Et unde adestis? L. Adsumus ex terrā admodum re-
motā hinc, moti nomine Iebone Dei vestri. Audimimus
enim famam eius, & quanta facinora ediderit in Egypcio, ut q̄ acceperit duos Amorras reges Transior-
danos, Sebonem Heseboniorum, & Oggum Basane a-
pud Astarota. Hac de causa mandauerunt nobis nostri
Senatores, & universi nostri, ut sumpto viatico ve-
niremus obuiam vobis, oblaturi vobis servitium nostrū
& pacifici fœdus vobis cū. Atque ecce panes, quos do-
mis sumpsumus in commissum, cūm sumus profecti ad
vos, qui iam marcherunt, mucuerunt q̄, ut videtis. He-
quoq; lagena, quas repleuimus nouas, videtis ut sint la-
cera. Vestimenta etiā, & calces nostri, iam detrita sunt
longitudine itineris. Quare nolite putare, nos meditari
dolum ullum: bona fide agimus, & ut res est, sic loqui-
mur. I. Ergo componemus pacem vobis cū, vosq; conser-
vabimus, & id iure iurando confirmabimus.

SENTENTIA.

Et pijs interdum falluntur. Nam quo minūs sunt ipsi maliti-
osi, eo facilius credunt alijs, eos existimantes ex suo ingenio.
Itaq; cauenda pijs est credulitas, & cum columbinā simplici-
tate coniungenda est serpentina astutia.

IOSVA

DIALOG. SACRORVM

IOSKA. Iosua 24.

ARGUMENTVM.

Iosuæ concio ad populum, in quâ cōmemorat Ichouæ erga ipsos beneficia: & populus sese Ichouæ seruiturū promittit
Iosua, Populus.

Audite universi Israelite, quam obrem iussi vobis
huc conuocari: & quid Iehova Deus Israelitarum
iussit me vobis effari. Maiores vestri olim incoluerunt
trans flumen, videlicet Tharta pater Abrahami et Na-
choris, colueruntque deos peregrinos. Ichona autem illa
hic enocauit Abramum authorem generis vestris, e-
umque perduxit per omnes fines Chananeorum, & au-
xit progeniem eius, deditque ei Isaacum, Isaaco autem
Jacobum & Esau, Esuno assignauit Seir montem possi-
dendum. Jacobus eiusque liberi descenderunt in Aegyptum.
Ibi cum excrescissent in gentem magnam, numerosam
& potentem, dinexabantur ab Aegyptiis. Sed Deus A-
egyptios mirè infestauit, tandemque eduxit ex Aegyptio
Israelitas deduxit ad mare rubrum: quo Aegyptiis &
quadrigariis equitibus persequenteribus eos, inuocau-
runt Iehouam qui illos arcuit a nobis densa quadriga-
ligine: immissoque mari, eos demersit, spectantibus oculu-
vestris tam inaudita facinora. Cum autem diu man-
sissetis in solitudine, introduxit vos in fines Amorrei-
rum transiordanorum: eosque bellum vobis inferentes,
subegit vobis: eisque concisis, dedit vobis possessionem
rum agri. Exitus deinde Balaicus Sephoris filius Mi-
abitarum Rex, qui vos bello laceferit: accersiisque Ba-
laicum filium Phagoris, qui vobis imprecaretur
ras. Sed nolnit Deus audire Balaicum, commeritque

37000

imprecationem eius in faustam prectionem, & vostri-
tatus est à manu illius. Ita traxi Iordanem, peruenisti
ad Hiericuntens: & bello resistenter Hiericuntios, &
reliquos populos superauistis auxilio Dei: qui quasi mis-
sis ante vos vespis, egit vobis in fugam duos reges Am-
morraorum, nullo vestro vel onse vel arcu: vobisq; de-
dit & agrum non vestro labore cultum, & urbes ab a-
lys quam à vobis edificatas, quas incolitis: vaneisque
& oliuetis, qua non semistis, visitis. Quibus decansis
veremini Ichoniam, cùmque vero & sincere colite: &
auserte deos, quos maiores vestri coluerunt transflui-
um, & in Ægypto. Quod si non placet vobis servire Ich-
one, dispicite hodie utrum seruitur istis diis, quibus
seruierunt conditores vestri trans flumen, an diis Am-
morao; um, quorum fines habitatis. Nam ego quidem
& domus mea, seruamus Ichona. P. Abfir, ut omisso Je-
bonâ, seruamus alijs diis. Nam Ichona Deus noster est.
Huc eduxit nos magister que nostros, ex Ægyptia à ser-
uitute: idem fecit in oculis noctis mira illa miracula,
& nos custodinit in omni itinere quod consecimus, et in-
ter omnes nationes, per quas iter fecimus: fugauit q; no-
bi omnes gentes, & Amorao; incolas. Nos quoque ca-
lemus eum: est enim Deus noster. I. Non patet in colo-
re Ichoniam, est enim Deus sacro auctus, Deus rialis im-
pariens, non feret vestra delicta & peccata. Quod si
eo traxi colesis deos peregrinos, auertetur: & vos non
minus multis malis conficeret, quam ante bonis affectat. P.
It. n̄ col. mus. I. Ergo testamini, vos deligere vobis Ich-
oniam ad col. n̄ iū. P. Testamur. I. Itaq; tollite deos istos
peregrinos, et expiate animos vestros Ichona. Deus Ira-
cita.

DIALOG. SACRORVM

elitarum. P. Ichonam 'Deum nostrum colemus, & eis
dicto audentes erimus. I. Igitur consignabo hac literia,
& erigam hoc ingens saxum sub hac queru, quod restu-
erit (ut pote quod audierit omnia Ichona ad nos dicta)
si forte fregeritis fidem Deo vestro.

S E N. Deo seruatori, bonorumque datori, seruiri debet.

I A E L. Iudicium 4.

A R G. Iael Siseram Cananæorum dolo occidit.

Iael, Sisera, Baracus.

Diuerte ad me Sisera: quò fugis? diuerte ad me tu. S. Bene mones. Sed ubi abdes me? I. Bono animi es: sub hoc cōtione, hic latebis intissime. S. Amabo, damib⁹ paululū aquæ quod bibā, nam valde suio. I. Imo, iadabo ex hoc sinc, quod melius est aqua. Hem bibo. Num quis escito, ubi texero te hac stragula veste. S. Sed staniam casæ, ut si quis me queret, neges me hic esse. I. Fict. Nunc demum facinus edam maires fæminea manu. Quid hoc? Gestit animus iubet q̄, audere vlcisci hostem Dei & bonorum. Peristi Sisera fæminea vi, fæminis tham interimeris. B. Quis mihi nunc, quis demonstrat quò fugerit hostis? Quem ego si affecitus fuero, dispercam nisi ei animam cripio malis modis. Sed quo se surrexit? quo fugit? I. O Deum immortalem! quantum facinus feci? Quam alaudem inueniet Iael? Sed in deóne Baracum? Ipse est, settatur hostem iam iacentem Barace, huc sis ad me, ut tibi commonstretem horum quem quaris. B. Obscuro, est ne apud te? I. Videbis. I. Probsuperi! quid video? Sisera iacentem humiliatum? Quis hoc fecit? I. Maloris factum videt.

Bard

LIBER I.

29

B. At non multo bre^r amen. Sed queso, tū no^r bac fari^s i^r?
B. Ipsa res indicat. B. Vides: sed narrā obsecro, quo par-
to egeris. I. Vidi fragientem, iussi ut ad me veniret, cum
que operiū centone, deinde cūnīōis quiāsceret, cepi clat-
um, quem malleo adegi in tempus eius. Ille promulgas
ad pedes meos, efflauis animam. B. Utinam si pereant
quosq^o aduersantur Deo.

S E N. Turpi morte digni sunt, qui Deo aut eius populo
adversantur. Debilium manu vincit Deus fortis.

GEDEON TRITVRANS.

Iudicium 6.

A R G. Genius Gedconem mittit ad debellandas Madia-
nitas.

Genius, Gedcon.

A Dsit vibi Ichona, vir fortissime. Ge. Queso te Domi-
nime, si adest nobis Ichona, cur tam dira patimur?
Ubinam sunt tot eius mira facinora, que nobis narrare,
re maiores nostri, nos ab eo esse eductos ex Egyptiis, cū
nos nunc deseruit & addixit Madianitis? Gen. Vado
cum tua ista virtute, & defende Israëlitas à Madiani-
tis. Ego sum tibi auxilior uadendi. G. Amabo te Domine,
quā tandem re defendam Israëlitas, qui sim tenissimum
uinium Manassentium, & minimus totius pascuae fa-
milia? G. Adiuuante me, concides Madianitus ad uuln.
G. Queso te, nisi molestum est, ut signo aliquo mihi con-
firmes te eū esse qui meū loquare. Nolis discedere hinc,
dumc redeam ad te, & expromam diuēta, quam faciam
apud te. G. Prestolabor tibi. G. Parati omnia. G. Pone
carneum, & panes non fermentatos super hoc saxo, &
ef-
funde ius. Ge. Hic mihi ignis consumpsit omnia. Ichona

D

Geni-

DIALOG. SACRORVM

Genius est : me miserum qui viderim Genium Ichone.
G. Salves es, pone metum, non ideo moriere.

SEN. Dei ope quiuis quiduis potest.

GEDEON. Indicum 7.

ARG. Gedoon delectu habitu, dimissisque domum in
bellibus, castra Madianitarum noctu explorat : deinde cum
trecentis militibus aggressus profligat.

*Ichoua, Gedeon, Praco, Phara, Madianita, alter
Madianita, Milites.*

Gedeon, tu nimis multos habes milites. Quod si a
Gisti copiis viceritis hostes, Israelite iactarent se
victoriam adeptos esse suo Marte: atque ita non ego la
darer, sed ipsi; id quod detraheret mea gloria. Proin
curauit proclametur in exercitu, ut timidi repetant u
num, & descendant ex monte Galaado. G. Praco, in
timidis & ceteris discessum secundum legem, ut no
Pr. Audite, audite milites. Si quis edificauit nouamu
num, neque dedicauit, is domum repetito, ne si in pr
lio occubuerit, alius eam dedicet. Item, si quis vinc
consecuit, neque profanauit, domum repetito: ne si occ
buerit in prilio, alius eam profanet. Item, si quis uxori
desponsauit, neque duxit, domum repetito: ne si in pr
lio occubuerit, alius eam ducat. Item, si quis timidus &
& molli animo, domum repetito: ne animis suis molli
effaeminet animos aliorum. G. Recte est, restant dec
millia: discesserunt virginis millia. I. Sed ne sic quide
pauci sunt: nam quo pauciores erunt, eo mihi glori
erit victoria. Deduc ista decens millia ad aquas: ego
illuc tibi probabo, & ostendans, quosnam velim ire
cum, quos item nolim. G. Agite milites, descendite u
que

qua. I. Da operam ut quicunque lambent aquam in lini-
qua, more canum, hos secernas ab eis qui ad bibendum
procubuerint in genua. G. Ita factum est. Super sunt tre-
centis, qui duellâ ad eos manus lamberunt aquam: reliqui
omnes prouis in genua biberunt. I. Per istos trecentos da-
bo tibi victoriam Gedeon: & Madianitas tibi dedam.
Quocircus in sub reliquis omnibus, ut domum repetant. G.
Ite domum Israëlite, exceptis his trecentis: & nobis re-
linquite communatum & tubas. I. Gedeon, descende dum
nox est, ad castra Madianitarum, ut intelligas me cari-
bi tradere. Quod si solus descendere vereris, descendere tri-
nus cum Pharaô famulo tuo, ut audiatis que dicentur, ut
ita confirmemur ad innadenda castra. G. Pbara, descen-
damus claviculum in vallem, ut exploremus quid animi
babeamus hostes. P. Placet. G. Cave ne strepitem edas, hic
est via. P. Tace, tace, here. G. Quid est? P. Jam non pro-
cul abs sumus à castris. G. Sic habet, audio strepentes: hic
sunt extremi armatorum. Sed tace, nescio quis laquitur:
M. Scin' tu quis ego sonniauerim? Al. Sciam h. dixeristi.
M. Panis bordaceus videbatur mihi volnere se cum
strepitu per castra Madianitarum, qui tandem delatus
est ad tabernaculum, quod vallis iâ ut impulsum, & labo-
factatum, à culmine deiecit. Al. Uis tibi certò inter pre-
ter? Ensis est procul dubio Gedeonis filij Lebome Israëli-
te, cui in mansu dedit Deus Madianitas una cum v-
niuersis castris. G. Audisti? P. Atq; equidem libenter.
G. Satis habeo: nostra est victoria, redcamus ad nos tristis.
Habemus tibi gratiam. Deus immortales, quem bis
bene fortunatus hoc consilium. P. Non est dubium quin
perierint Madianitas. O felicem noctem, & quoniam etiā
die

DIALOG. SACRORVM

die ulteriorum. G. Adeste viri, expurgiscimini, viciimus.
Dous dat nobis castra hostium. Sed audite diligenter quid dicam. Distribuam vos in tres classes, feretis singulis
singulari tubas manu, testasq; vacuas, & in testis tenebas
sed videte ut imitemini me. Cum venero ad extremas ca-
stra, facioote ut videritis me facientem: cumq; audieritis
means tubam, et eorum qui erunt mecum, vos quoq; re-
pente colliditoro testasq; suprisq; manu tenetis tenebas,
tubasq; clangitote, & magnum strepitum circumca-
stra edite, simulque proclamatote, Gladius Iehonai
Gedeonis. Auditis ne? M. Audimus & meminerimus.
G. Vadamus. Iam ferè media nox est, ventum est u-
ltimam partem castrorum: vos ambite castra, sed ex-
citemur custodes, clangamus propere. M. Gladius Ie-
honi & Gedeonis. I. Paean. G. O Deum immortale! qui
video? Deus convertit ipsorum enses in ipsos: confab-
unt se se mutuis vulneribus. M. Ut cadant crebri? Im-
bona pars intergit, ceteri mandant se fugere. G. Fugimus,
instare viri, urgete, consequimini, settamini, ut è tam
numero nullus evadat.

SENTENTIA.

Christianum bellum (quod in Gedeonico adumbratur) voluntarijs, non coactis, gerendum est, & præstat esse paucos alacres, quam multos ignaos. Stulti duces milites numerant, sapientes ponderant.

I E P H T H A . Indicun 11.

A.R.G. Iephthæ persuadet Senatores Israëlitarum, ut
militiæ ducem præbeat aduersus Madianitas.

Senatores Israëlitarum, Iephtha.

Missi sumus ad te Iephtha, ab Israëlitis, ut à te per-
fundemus, ut probemus te nobis ducem ad gerendum
bellum.

bellum contra Ammonitas. Scimus enim te esse & corporis et animi robore praditum, sicut peritiam belli, ut nemo hodie possit id prestatre melius. I. Enim tu me exegiis me domo paterna pre odio: cur nunc venies ad me, rebus aduersis? Cur non potius retinueris me, cum non egeretis, ut esset vobis copia mea, cum egeretis? S. Noli queso, Iephtha meminiisse iniuria. Si nos non recte fecimus, quis te expulimus, si recte facias, si maleficium penabis beneficio, & innocentiam transmagis commandabis. Quod si nobiscum profectus fueris, et debellaveris Ammonitas, constitueris te principem eorumque abditarum. Arg, ita fiet, ut tibi longe plus habui, quando quanta fuit iniuria. I. Ergo si riqueaueris nos ad debellandos Ammonitas, et Iehonam subigeris, et milites ab eo princeps in vos? S. Contra te amit Iehoniam, non esse facturos isto modo. I. Persuasiss. Exaudi.

S E N. Praestantes viri, licet eis in presentia non egas, in terineri debent in casus futuros.

RUTH A. Ruth I.

ARGUMENTVM.

Noemim ex Moabitica discedentem in Israhiticam terram quamvis dissidentem, comitantur propter eius amore Ruthie, cuius quondam nurus.

Noemis, Ruthie, & Orpha eius nurus.

POstquam Deus cepit misericordiam sui populi (ut accepimus) cumq, leuansit fame, que obegerat me et meum virum, et liberos confugere hoc ad Moabitas, iam nihil est quod velim diutius agere in regione alia. Sed vobis, mea maris chartissima censeo redendum suum cuique in dominum patrem, postquam estis primata viri. Iam faciat me comit apud fratres, ita sauficium ad Dm, quem precor, ut vobis rependam peccatum, quod offerte.

DIALOG. SACRORVM

in mortuos, & in me. Det inquam vobis Ichoma, ut nanciscamini quietens, suum utraq[ue] apud maritum. Amplexum sim me charissima coniuges meorum olim filiorum.
R. Hec nos miseris! siccine disiungemur a te? Ah, non
fiet, tuaissima socrus: quin ibimus tecum ad tuos popu-
lares. N. Nihil opus est, tacea filia: an putatis me adhuc
vtero edistraram filios, qui futuri sint vobis viros? Renun-
tiarini potius mea filiole, abite. Non ego quidem gran-
dior sum, quam ut sim apta viro? Sed finge non absolu-
spem, meque tradi viro vel in proximam noctem filio-
que gignere; an estis expectatara, donec aduluerint?
Poteritisne tam diu durare sine viiris? Non ita filiole:
parendum est necessitati. Equisdem valde angor vesti-
discessit, sed nolo repugnare urgenti Deo. O. Vera pro-
dicacorem hunc est reuertiri. N. Si lapis, amplectere me. Ut
le mea quandam mortuus. O. Vale & tu mea quodam socra.
N. Vides Ruthia ut tua fratria repetas patriam, et dan-
penates? Quid apud me haeres? Reuertere una cum ea.
Ne me urge de te relinquenda. Nam quo tu cunq[ue] ibis,
ego ibo: ubi tu commoraberis, ego commorabor. Com-
muni mihi tecum erit populus, communis Deus. Techu-
ra moriar, tecum una humabor, ita omnino statui. Ali-
que ita mihi habeam Ichomam proprium, ut una mihi
est me a te separatura. N. Postquam ita animum obfor-
masti, nolo improbius obistere tuo studio. Eamus san-
Deo bene fortunante.

S E N. Beati qui Deum Deique populum anteponunt
parentibus & patriæ: eos Deus largè remunerabitur.

BODZVS. Ruth 2.

A R G. Bodzus comiter alloquitur Rutham spicas leg-
em, eiusque pietatem collaudas.

BODZUS

Boozus, Messares, Curator messis, Rutha.

ADsit vobis Deus, Messares. M. Et tibi bene omnia secūdet. B. Quia est ista puerilla, Curator, quam hic video spicas legere? C. Moabitum est, qua huic sequitur est Noemem, yemigrantem ex agro Moabitarū. E arrogauit, ut liceret sibi legere spicas post messores: id quod adhuc fecit à manè: tam paulum manet domi. B. Audi filia, ne iueris in agrum alium ad colligendas spicas, neme hinc abieris: sed hæc et apud meas ancillas, et video ut sequaris eas, in quemque agrum ibunt messum. Ego verabo, no famuli sint tibi molesti. Quid si sities, petes potum ex eisdē uasis, quibus ipsi haurient. R. Quidnam est in me, quam obre digneris ita respicere me, cù sim peregrina? B. Per latū est ad me, quale tu te prestiteris erga iunam socrum post obitum viri tuis: ut q̄ relatio utroq; parente, terraque patriā, contuleris te ad populum tibi ante ignotum. Quod factum Ichona Deus Israelitarū reperdet tibi cumulatissimo premio, sub cuius quasi alarum presidio tu te receperis. R. Agnosc oham gratitā benignitatem & misericordiam, qui tam comiter confirmes animum meum consolando, cùm tamen indignus sum, qua vel in ancillarum tuarum numerum veniam.

SENTENTIA.

Pij fauent pijs, cisque benefaciunt.

DISCALCEATVS. Ruth 4.

ARGUMENTVM.

Boozus, reculante altero propinquo, emit bona Noemis, Ruthamque dicit vxorem.

Boozus, Propinquus, Rutha, Senatores.

Hec tu qui hæc transi, ad esdum, paucis te uolo.

D. 4.

P.

DIALOG. SACRORVM

P. Quidnam id est? B. Confiste hic paulisper, dum enoc
aliquot de Sempteribus ciuitatis, qui transirent per han-
poram, ut adfint hec in hoc negotio: nam soria res est, r-
get q̄, restib⁹. Hene vos Senatores, queso vos ut accom-
modatis huc nobis aliquantisper vestram operam. Na-
ficiemus longius. Sen. Adsumus, dic quid velis. B. Pa-
tens fundi, qui fuit cognatus nostri Elimelechi, venunda
Noemis, reuersa ex agro Moabitarū. Hanc rem visum
est mihi, ut tibi significarem, ut si empurias es, emas in
presentia senatus nostri: fin minus, indices mihi. Nem
est enim cognatus propinquior te, secundum quem egi-
sum. P. Ego vero emam. B. Sed cum fundam emes ei
Noemi et a Ruthā Moabitide uxore demortui, emes ei
conditione, ut ipsam Rutham ducas in matrimonium, ut
fusces nomen illius in eius hereditate. P. Non licet mihi
bac legē emere, ne corruptam patrimoniu[m] meum. I-
mo tu si vis, meo loco: mihi quidem emere non licet. Atq[ue]
in beneficiis rei testimonium accipe calceum meum de manu
mea. Ego quemadmodum exxi me hoc calceo: ita testi-
mu[n]cedere tibi meum ius hac re. B. Vos senes & popula-
res, hodie mihi testes eritis, ut ego emam omnia bona E-
liselechi, & Chilensis, et Machlonis à Noemī, utq[ue] mihi
vendicem in matrimonium Rutham Moabitidem,
coniugens Machlons, ut consulam nomini demortui in
eius hereditate, ne eius nomen tollatur eius consanguini-
tate & patria. Vos hodie testes vñcupo. S. Testabimur.
Faxit Lebonia, ut impliet ista qua invicta est tuam di-
mū, et ait facunda, quam fuerunt Rachel & Lea, que
due prole instruxerunt domū Israeliticam: utq[ue] egregi-
us quid facias in Ephrata, & tibi nominis famam com-

parte

pares Bethlebeme: sicutq; domus tua similis domui Pharis quem Iudas sustulit ex Thamare, progenie tibi a Iehova datur ex puerula.

SENENTIA.

Qui vult defuncti possessionem, habeat & viduat.

Qui vult quod placet, habeat & quod displiceret.

S A M S O N . Indicium 15.

A R G . Samson vixit, ad Palæstinos deductus, abruptis vinculis occidit maxillâ a fini mille viros.

Iudei, Samson, Palæstini.

AN nescis Palæstinos habere imperium in nos? S.
Scio. I. Cur ergo incendisti segetes eorum, in igno nostro malo? S. Par pari retulit. I. Atqui hoc venimus, ut te vinculum dedamus eis. S. Siquidem in reiurando confirmatis, vos non illas uros mihi manus violentas, vinciat ut licet. In. Fidem damus. S. Agite, colligate, discite, abducite quantum potestis. P. Euge adducitur ille hostis noster capitalis, qui immisit sceleratas faces in segetes nostras, nunc nunc ulciscemur. Nunquam hodie effugies Samson, hic tibi finis adeat vite. S. Agite vero si quid animi habetis, aggredimini vinculum: experietur etiam si quid habet solitarum virium. Euge. P. Perigimus abruptis vinculis, sed i-madamus undique: non evaderet: præstamus nos viros. S. Sed unde mihi telum? Ecce autem commodum se offert hec maxilla a fini, hac præberet vicem clavæ. Pugnate viri pro virili. Sentieris qui vir sim. Hunc tibi, qui primus me laefferis primus parco. Et vos qui hic tam dense cōglobati estis, sentite quia sunt vires Samsonis, quis vincit inermis armatos. Hunc cogitat is pugnare pedibus? Quò fugietis? Hic aderit horribilis perdit e victoriam. Tu quidem hic iacobis, tu quoque adiun-

DIALOG. SACRORVM

ad iungere si comes: dormite. Euge Samson, quantum
cadem fecisti? Maxilla asini, quantum stragam edidi?
Maxilla asini prostrans mille viros.

SENTENTIA.

Qui Dei spiritu prædictus est, invictus est, frustraq; constringit.
Deus sepe vilissimis telis vlciscitur hostes suos.

DIALOGORVM SACRORVM LIBER SECUNDVS.

ELIS. I. Regum 3.

ARGUMENTVM.

Iehoua Samueli prædictit, sese animaduersarum in domum
Elis Sacerdotis, qui in filios suos non animaduerterit.

Iehoua, Samuel, Elis.

Samuel. S. Quid me vis? Accurram, adsum, voca
tus a te. E. Non vocani: redi cubitum. S. Fiet. I.
Samuel. S. Adsum Eli: nam vocasti me. E. Non te vo
cani fili: redi cubitum. S. Faciam. I. Samuel. S. Adsum
nam vocasti me. E. At at, nunc deum intelligo quid si.
Discede cubitum: quod si te vocauerit, respondeto: La
quere Iehoua, audio. S. Faciam. I. Samuel. S.
Loquere Domine, audio. I. Ego sum qui idam facturus
in Israe lis, quod quisquis audiuerit, prorsus ob stupef
fer. Sum enim aliquando importurus in domum Eli
omnia que decreui, & rem ad exitum perducturus: si
que offenditur me persecutur um sculpam ciue, in eius di
mum, in perpetuum: qui cum sciret filios suos male au
dire, non animaduerterit in eos. Nam ob causam iuri
banc noxiam nullo unquam vel sacrificio, vel libanum,
Elii posteritati remissum iri.

SEN.

UMI

LIBER II.
SENTENTIA.

39

Qui diuinæ voci nō est assuetus, eā interdū esse putat hominis. Peccantes natos non punire, graue peccatum est. Parentū quamvis bono: ú indulgentia perdit natos. Natos qui verē & sapienter amat, castigat. Sed ne quid iniustē immodicēue fiat.

S A V L V S . I R e g u m 9 .

A R G . Saulus quærens asinas patris, it consultum Samu-
elem vatem, & ab eo dicit se futurum regem.

Saulus, Puer, Puella, Samuel.

E Nimucrò satis iam diu conquisiuitus asinas, neque
inuenimus. Reuertamur domum puer, ne pater me-
us, omisſis asellis, sit solicitius de nobis. P. Nō conſeo rede-
undum esse, re infectā. Siunt eſſe diuinum quendam, et
grauem virum in proximo oppido, qui quicquid cūit fu-
turum, fuerit. Conue, iamne cum, si forte inducet nobis
id, nūcauā uenimus. S. Sed quid offeremus homini?
Nam etiam penè exhausta ſunt per anſtre, nec habe-
mus quod dono demus ei. T̄ire vacuos religio eſt. P. Ta-
te: eſt mihi in praefentiā quadrans ſicli argentei, quem
dabo ei, ut inducet nobis quam viam iuſſi amus. Olim
inter Iſraelitas qui ibant conſultum Deum, dicebant
ſe ire ad Videntem: nam quis hodie dicitur uates, olim
vocabatur Videlis Saul. Religie mones, eamus. Ingredi-
endum eſt hoc aſcenſu arduo. Sed video puellas, qua ex-
eunt aquatum, adeamus eas. Hews puella, an non hic
eſt uates quidam? Tuell. Eſt: Quidem incidentis in
eum, ſi pergetis: properate modo, nam hodie veniet in
oppidum, quia populus facturus eſt rem diuinam in fa-
ſello. Simulac introieritis in oppidum, offendetis eum,
antequam aſcendat in ſacellum epulaturus: populus e-
um non inibit epulas ante aduentum eius, quoniam eius

cſb

DIALOG. SACRORVM

est consecrare sacrificium: postea epulabuntur iuicem.
Itaque ascendite: non est dubium, quin inueniatur su-
eum. S. Habemus gratiam, ascendamus in oppidum. S.
Vide adolescentem hoc venientem unam cum puer. Ni-
morum hic est, quem heri pradixit mihi Deus venturi
ex regione Beniamitarum, ut eum vultione creemus in-
peratorem Hebreorum, ut eos vindicet ab iniuria Pe-
lestinorum. S. Amabo te, iudicabo nobis dominum vatis. S.
Ego sum ille: consendite ante me hunc collens: hodie
pulabimini mecum, deinde dimittam vos manè, et ina-
cabo vobis quidquid cogitat is cum animis vestris. Qui
attinet ad asinas perditas, tertio abhinc die, (tuncne eis
anxius de eis) repertae erant. Sed quorsum de asellis? Ad
te veniamus. Debes estimare te esse columnā totius m-
istri nationis, omniumq; salutem positam esse in te, tuaq;
domo paterna. S. Quid ais? In mente, qui genus refer-
ad neminem, ortus ex obscurissimā familiā Beniamita-
rum, qua rōbus est minima Israēlitarum? S. Conceda-
mus modo in hospitium. Deus prouidebit cetera.

SENENTIA.

Deus opera sua inopinabilibus occasionibus ad exitū perdu-
cit.

S A M V E L. 1. Regum 12.

ARGUMENTVM.

Samuel iam senex innocentiam suam, & Dei in Israelitas
beneficia commemorat: eorumq; peccatum reprehendit, quod
regem sibi depoposcerint, & impetrato diuinitū tonitruo eos
ad obedientiam cohortatur.

Samuel, Israelita.

EN, Ego vobis in omnibus obsequutus, regem creavi,
deinceps iam vobis prefuturum. Nam me quidem
iam senem esse indicio est canities. Me liberi inter u-
degus

degunt, & ego vobis iam incunne erate prefisi. Hic ad-
sum, respondest mihi coram Ichonâ, & coram eis ut
etio : si cuius bonum, aut a finum sustulisti, si cui iniurias,
aut violentus fui, si à quoquam premium acceperit ut in
eius culpâ conniverim, paratus sum vobis reddere. I. Ne-
que iniurias in nos, aut importunas fuisse, neque quid-
quam ab ullo accepisti. S. Testis est hodie apud vos, &
Ichona & Ichoua unctus, nihil habere vos, quod me ac-
cuseris. I. Planè. S. Adeste igitur : placet vobis cum di-
spitare, quanta Ichona, & Moïs, & Aaronis crea-
tor, & maiorū vestrorum ex Ægypto reditus auctor,
cum in vos, cum in maiores vestros beneficia contulerit.
Cum nigrasset Jacobus in Ægyptum, innocatis à ma-
ioribus vestris, Ichona Moïsem misit & Aaronem, qui
illos ex Ægypto eduxerit, in hoc loco collocarunt. Postea
ipsius oblistos emancipauit Sisere duci exercitus Hazo-
ris, cum Palestinis & Moabitarum regi, à quibus bello
vexatis sunt. Deinde innocantibus eis Ichonam, pec-
catumq; confitentibus, quod eo relicto Baales & Asta-
riorum coluerissent ; & auxilium contra hostes orantibus,
seque ei seruituros pollicentibus : misit Ierobalem &
Bedanem, & lephantem, & Samsonem, per quos iecavos
ab hostibus vestris undique vindicaret, ut in ruto es-
tis. Vos vero, cùm videretis vos à Nahasso Ammonita-
rum Rege innudi, postularis à me, ut mutato rerum
statu, à rege vobis regi liceret, cùm Ichonam Deum ve-
strum regem haberetis : igitur ecce vobis regem, quem
delegistis & efflagitastis : regem vobis preficie Ichona.
Si Ichonam Deum vestrum renerebimini, eique seruic-
tis, & dicto audientes sine consumacâ una cum rege
vestro

DIALOG. SACRORVM

vestro parebitis, bene vobis cum agetur; si ministris, &
vos & regem vestrum Iehoua manus impetet. Jam veri
agite, videte quantum rem Iehoua iam nūc in oculis ve-
stris faciat. Tritici messis nunc est, quo tempore tonari
ante pluie in his finibus non solet. At q̄, ego iam Iehouam
exorabo, ut tonet at q̄ pluia: ut intelligatis, vos in Ieho-
uam gravem culpā comisissē, qui regem vobis poposceri-
tis. Iehoua coe*s* terrarumq; Deus, emitte nunc tonitru-
& nimbū, ut hic populus suum peccatum agnoscat. I. Vi-
tonat! Ut pluit! Hen nos miseros. Supplica pro nobis Ie-
houa Deo tuo, ne pereamus: qui ad tot superiora nostra
scelera, hoc insuper adiecimus, ut regē nobis peteremus.
S. Bono animo este. Vos quidē istā re grauius peccātū
veruntamen nolite à Iehouā defuere, sed iū totō peccati
colite: neve deſciscite ad vanā istā, qua neq; innuare po-
ſunt neq; defendere, ſunt enim vaniſſima. Nēque enim
deſtituet Iehoua populum ſuum propter ſui nominis col-
briatē, poſtquā ſemel cœpit vos ſibi populu babere. E-
go quoq; abſit ut Iehouam offendam, aut pro vobis ſu-
plicare, voſq; decente & rectā viā deducere intermixtū.
Tantūm Iehouam metuite, eumque vere & totā menti
colite, videte enim quantā rem apud vos faceret. Quo-
ſi peccatis indulgebitis, & vos & Rex vester peribit.

S E N. Iusti homines (qualis fuit Samuel) nemini faciunt
injuriā. Magna est hominum erga Deum ingrātitudo, quā
toties tam fideliter à Deo defensi, tot beneficijs cūmulati,
tamen hominem regem ſibi depoſcant: digni ſancti qui in-
dumenti regi ſeruant, quando clementem repudiant. Immensā
est Dei clementia, qui ſic ingratos tamen non deficerat. Mu-
tūm valent apud Deum preces iuſtorum, qui etiā alieni
tempore vel pluiam poſſint impetrare.

S ORTILEGIVM. I. Reg. 14.

A R G. Saulus Ionathanem filium suum vult occidi propter gustatum mel contra votum populi. Sed populus cum prohibet occidi.

Saulus, Populus, Jonathan.

Huc adeste omnes populi primates, dispicite & conquirite, cuius hodie culpa sit, ut Deus rogatis mihi oraculum non reddat. Nam Iehouam ego Opt. Max. Israelite rum conservatorem iuro, si etiam Jonathan filius meus is fuerit, eum esse capite penas daturum. Vos totus populus consistite istinc, ego & Jonathan consistemus altrius secus. P. Ut libertas facito. S. Iehoua Deus Israelite rum age scuere. Ducantur sortes. Arat, nos petis sors; alter nostrum sic oportet. Sortiamur. O ho Ionathā, sors indicat te. Indica mihi quidnam feceris. I. Gustavi paululum mellis de capite huius baculi, quem in manu habebam: quod tu insciente me fieri veteras. Hoc cino mihi capitale esse aquum est? S. Deum ego iuro, te monitionum, Jonathan. P. Ergo morietur Jonathan, quam praeclarans victoriae persistit Israelitis? Nequam per Iehouam immortalē, ne pilum quidem amittat, qui hodie Deum sui facti adiutorem habuerit.

S E N. In hac vita vnius peccatum luunt interdū multi, quia sunt vnum quasi corpus, cuius membrorum omnium est tanta coniunctio atq; cognatio, ut sit eorum consensus tum dolorū, tum voluptatum. Sed in alterā vita, in quā punientur animæ, sui quisque, non alieni peccati poenas dabit.

O BEDIENTIA. I. Reg. 13.

A R G. Samuel Saulum reprehendit, qui Amalechitas clementius quam Iehoua præceperat, vltus fuerat.

Saulus, Samuel.

Iehouam tibi propitium precor. Feci iussum Iehouæ.
Sam.

DIALOG. SACRORVM

Sam. Quem ergo balatum & magis num audio? Saul. Oves sunt et caprae, & boves quae ex Amalechitis abegimus. Nam ab horum pecorum optimis quibusque in cunctis abstinere milites, ut Iehova Deo tuo sacrificium fieret. Reliqua sunt isti us excedimus. Sam. Licet mihi, quod bona iusta via venia fiat, tibi significare quid militi Iehova hac nocte dixerit? Saul. Licet. Sam. Nonne cum vel re iudice parvus fueris, nunc princeps es tribuum Iraelitarum, vincitus a Iehova Rex eorum? a quo cum in hanc expeditionem missus sis, iussusque sceleratos Amalechitas excindere, & bello ad intermissionem personi, cur ei dicto audiens non fuisse? teneque ad pradam, vetante Iehonam, convertisti? Saul. Imò Iehoua parvus, expeditionemque, ad quam ab eo sum missus, confisi, & delatis Amalechitis, Agagum eorum regem abduxerit. Tantum milites de manib[us] ijs pecora, bovesque, denotamus primicias de sumptu[us] erunt, quae Iehova Deo tuo immoleantur apud Gilgala. Sam. Quasi vero Iehoua tam placuisse hostie & sacrificia, quam eius dicto audiisse esse. Scizo obedienciam praestantiorum esse sacrificio, & oblationem adipe arictum. Nam non parendi peccatum perinde est ac magia: & contumaciam esse, eadem in capa ponitur, ac simulacra loca esse; & quia Iehoua mandatum repudiasti, ipse te vicissim regno exiget. S. Paganus, qui contra Iehouam insum, contraique tua dicta serim, milites veritus, eisque obsequutus. Sed da mi que so haec veniam, ut mecum revertar, ut Iehouam adorem. Sam. Non revertar tecum, qui Iehouam mandatum aspernatus sis, & idcirca ab eo abdicatus regni Iraelitarum. Vale. S. At non patiar te abiisse, ut non mili-

missus

mitis. Sed Quia uero uincere gloriatur pugnare & Iudeus dicit Israhel pugna regum & uictor noster alterius se multiori erudit, Neque vero satis est pugnare nisi pugnator, neque fides cum uictoria uincit deo, neque fidelis in deo. Secundum. Pugna pugnat uictor. Si ergo cede misericordia benevolentia apud fidelium uictor uictor populi Iudeorum, apud iugos Israhel pugna ut uictor. Tertium. Deus Iudeo adoratur. Quarto. Agnus pugnat, uictor. Et si uictor deo, non uictor in deo, uictor in deo.

SENTENTIA.

Nihil placet Deo, quod ei uia pugnare conuenienter est, etiam bono alioquin animo fiat. Debet enim nomen deo (sicur seruus heros, aut filius patris) uictor, non Iudeo sed misericordio.

GOLIATHVS ARGUMENTVM.

Daud & Saulo imperat, ut licet cum Goliatho pugnare, & illum cum funda & pedo aggreditur occidit.

Daniel, Elias, Goliathus, Israelita qui dicit,
Alius Ix. Non uictor sed uictus.

Salue mei fratre optima. E. Dens dei qua uictus
germane lepidissime. Et uale poter? D. Optima,
maria Dei, meque misit ut uicerem quid ageretis uic-
tus que afferrem placentam ex decempanes, & tesseram
vestram acciperem. Dedit etiam mihi decemcasas, ad
centurionem. Sed quia uicto vocem audiri? Gr. Quid opus
est uos exire ad praelia dimicandia nobiscum? Ego sum
Palestinus, uos ellis signes Santi. Deligite ex uictis
aliquem, qui conservat mecum, qui si supercederit
me praelia. Et intercessit, nos formidamus uobis: sine ego
uicere, uos uoluimus formidare. Quantu[m] uictus ageremus
afficio instructos in acies Iraelitas? Date misis viribus

DIALOG. SACRORVM.

Quicunq; concordant singulari certamine. D. Quis
impotens es tu? Et turgidus gigas, qui et amplexo et despo-
gli. nos pra se? Cuius vocem et aspectum contra mecum la-
tentes et refugimus? Is. Nescio quis es, natus in nostro? D.
Parvulum et dehinc locuta quo nemo ander conserva-
trium adhuc me est et curiosus. D. Quid ergo pro-
misi fecerit, quod sustuleris eum de medio, et aboleris in-
stantum probatum Israelit armen? Nam quis est in opere
iste Palestinus, qui in die tantam nostram ignoratia
fris Dei immortalis? I. Si quis enim deicerit, rex mihi
valde distabat, ne calis que es natus sum filiam suam, domi
utique omnium aetate perpetua dominum eius paternam.
Cur venisti hic improbe puer? Num cur deseruisti pa-
culas illas omicidas in salutem? Ego novis temeritas eum, ac
daci amque suam. Mirum ne venisti spectaculum pra-
sum. D. Quid ego commisi? An non erat causa huius
nirem? Sed adibo alios. Hec isti, quo praemissio afficeret re-
cum, qui occiderit imitarem illum Palestini? I. Ma-
ximo. D. Quoniam? I. Ornabit enim maximis dignitiis
epibus, committere que ei natam suam uxorem, et libe-
ris dominis eius patriam in perpetuum. D. Consigna-
fane premium et regale. Evidet autem legge redi-
minem: nescio quonodo gestit animus, imaginis
que trahit licet etiam in populum Det. Hac
te pariar? Impudicatio nefanda illaprobra enomerit
Sacram gentem? Mori me malum. N. Adolescentis
tuber rex ut venias ad se. D. Nihil est quod facio libe-
ris. Eamus. O si sit mihi potestas pugnandi cum
quantum bellum consecro, ut potius quantum bellum
consecritis D. E. P. S. unde recte? N. Adduxo libe-
ris

adolecentulum rex quem iussisti accepta. Sam. Quid
egidio David? Tunc decessit et anderet in Palastinam il-
lum portatorum, qui per se te facie regas subitam acier?
D. Bene anima ex. O rex; ne despenderas quisquam armi-
num; non spectabilis ego ipse subito hoc certamen, et
concedo eum Palastinam. Sa. Vnde quid dies David.
Nam passus pugnare cum ea adolescentulus, et rudes bel-
li exercitatus sum a puero D. Nihil facia, neque vi-
res, neque usum armorum eius; habeo longe aliam fa-
ciliorem certandi. Anus quid dicam. Cum aliquando pro-
cerum amicis passus es. Leo utrum cum virile in usus gregi,
metuque corrumpitur. Eum coniugium secundum etiamque
enim e fancibus eius. Tum utrum in me irritare. Ego no-
rā prebentem tuostro ad terram alligere, et cadere, si que-
ria occidi et Leonem et virsum. Non dubito quin idem
eximi maneat nefariorum hunc et deterritorum bellum
qui quader proscindere communis exercitum Dei immor-
alis. Lebuna qui defendit me a Leone et virso, idem de-
fendat etiam a Palastino isto. Sam. Quando tanta fidu-
cia est, per me licet descendas in certamen. Adiit eis
Dom. Veruntamen es armatus. Volo accommodare
tibi mea ipsiusarma. D. Nunquamnequidem arma su-
li. Sed fassiam periculum, si possim viri. Hec lotica val-
de me gravat, collis quaque premut caput, etiam calige-
sunt, ampli majorer quam promissa pedibus, nec enis ad-
mariam docet nunc laius: vide ergo magis alligatus
enis, quam enis mihi. Vob non possum ingredi cum his
impedimentis. Aperte hec arma, non sum affuetus his
terram. Malo ferre mortalia: pedum dico, et fundam,
vix enim bis quinque lembus iubilans, quos petram.

E 2

SEN

DIALOGI SACRORVM.

In factulo. Bene sperare certe me hodie victorem
deum cum eisdem hominibus ferocissimi. S. Ita fai
Dens. O. Videone ego hominem vensem ad me? Tu
hodie quodcumque certum. Sed quia nulius inter imperi
gat Israelitas? Quis misericordis hunc pugnabili homi
cionem, raudichundam? Hunc puer, mene puerum canem
cavites pugnare pedo? ut te dix deusque omnes quin
est, perdat. Accede ad me sodis, ut iam propinco tu
laniandum; O comedendum volucribus et bestijs.
Tu quidem adoraris me, precus gladio, et hastili, O
ego vero aggressor es, armatus solo nomine Ia
mportantis De scopiarium Israelitarum, in quo
hodie contulisti omnis maledictio. Hodie Deus concur
te in manus meas, ut te deyclam abscindam que
capit, et pascam volucres et feras non tantum in
dauere, sed etiam omnium qui militant in vestro ex
citio: ut sciant omnes mortales, cum deus esse D
quem Israel agnoscat, et revereatur: uscatu
ris hec manus probatrix, Lebouam non adhibe
ant hastam in vincendo, cuius sit unius gerere bella,
que tradidet te vos nobis in manus. G. Propterea
ne ut hodie hac audiatur, idque a puer? At me De
perdat, nisi te iam discerpo his vnonibis. D. Quin
si quid potes: interim accipe hunc lapidem rectangula
tem. Obe Goliatem, corrhis qui modo stabis iam fin
At ego contundam usque hoc pedo. Hunc tibi. Non
taces prostratus manu pueri, qui modo solo aspergo
et cœlum armis terrificabis. Hic te puer insulat tu
suis gladio, caput q. hanc horrendum prefigurans
quod ostenter exercunis.

S E M.

SENTENTIA.

Nemo vel tam vir est, quin facile vincatur ab eo quodvis, adquerendo Deo; vel tam puer et quin facile vincat quemvis, propitio Deo. Dei est: Victoria de credencia nihil arduum.

IONATHAN. I. Regum. 20.

ARG. David & Jonathan inter se se rationem invenit, qua discipere David quae quis sit Sauli erga ipsum animus, facilius intersit in perpetuum pacificantur.

David. Jonathan.

O Vnde enim esse potest meum tantum in triumphatum
descendit, Jonathan, ut me querat ad regem? I.
Ad necem vero? Nam est credibile, nam tanta me res
conlaceret: quippe, cum mei pater nullorum tam
unum, et cunctam faciat, quam non mecum communica-
et ne dum ut hoc me celat. Non est ita D. At scit ut me
habens iniuriam: idcirco hoc te fortasse celat, ne ager formis.
Credemini mihi tam certum est, quam me in supremo vice
discrimine uersors. I. Ecquid ergo mei ibi hoc in re compen-
dare posse arbitrari? D. Cras, ut tu es sciis, agitur
minus die mensis, quo ego die, solo cum rege acci-
perem. Rur et laudo, et sciens, usque ad vespere recte
hunc dico. Quod si me requiret, dices, tuo permisso ex-
cessisse Betlehemam in meam patriciam, ad sacrificium
centilium, quod unius si anniversarium factum ave-
ritudinibus, salutem suam: si succensabit, scito cum mun-
tam ad sanorem mentem et uersurum. Sed dubit ha-
biam mihi, quem religiosissimo foderet in familiariter
accepisti, ut si commixti in me interficias potius
nam mea patri dedas. I. Deus melius. Imo si censor
um obstinato animo in tuam ferrum perniciem, admone-
nte. D. Sed quis mihi referret utrum tibi asperius

DIALOG. SACRORVM

responderie? I. Excamu subdum. Ita mihi beneficiorum Deorum laetitia et bonum coeli quod videtur dicitur et habitationem David ut ageretur, aut per me scrutabor quid animi habeas mens patet: quem si in lexero bene esse in te animo utrumque facilius ageretur, sed quod scilicet meum malum cogitaret, id quod si indicabo, ut me audiret abeas fiducias, adfuerit tibi invenientia, ut adfuerit meo patris. Hoc ut me facturus, restoratur sim. Quod si fallam, cum Iacobum nuncem sit a me, non possum. Quod si tuus, cum tui hostes omnes Dei nuntiis fuerint in medio sublati, ego iam non ero in via, ut in me misericordiam tuam falsitatem meam invenientem custodiere possim: at certe in posterum familiam generi eam non negabo. Intraeuntes iterens meo fidelium, non solum racum meo nomine sed etiam cum tua domo nomine posteroram: tribus, nos David, quem amo ex animo, facturum me ut te. Sed acciperationem. Cras quod a nonnullis celebrari desideraberis: nam tu confessio vobis est. Descenderemus ad summam ter, tribus diebus in locis, ubi modicula et quocunque die negotiatio hoc fieri possit, post sacrum et collatum.

Ego, re facta veniam edo, et ad lapidis latrastre surras iaculabor, collimans ad scopum. Deinde prostrabis petendas matram: cuius duxero eas effectus a supernis licet, tuares erit in tanto, restor Dennis in talem: si autem, ultra, ubito sine, Deo volente, quos inter nos sermones contulimus, Lebona efficiemus certissimos.

SE N. Bonorum individualia est amicitia, etq; arctiorum quam sanguinis coniunctio.

No

UMI

NOVILVNIVM I. PG. 20. Q. ARGUMENTVM.

Saulus filium suum Ionathanum, propter eum cum Davidem
amicitiam facio transfigere contatur.

Saulus, Ionathan, ad ea lucis radiorum

Cur non venit Iesai filius ad cibum apiculum, ne
cheri, neque bodus? Ie. Petry a mercede domini
lundi Bochlebenam: frumentum enim sacrificium contin-
tium in appide, ad quod adesse insuper est ad fructu-
sum. Itaque magis opere erat, ut si sibi mollem granifer-
um facore, faceret, et se consarcendi frumentorum ausencia
accusat. Hac causa est quoniam in cibis apiculis non
venire uenire. S. C. improba C. communis famina
regni! quasi ego reficiam te Iesu! non percepidum
esse, alium quidem de tui parentis dehinc regnorum
imperium. Nam quoniam natus in terra Iesai filius, natus
in terram regnum habebis. Quare comevit ad obser-
vantia, non morte digneus est. L. Corinnae unde quid
emunisti? Sa. Decuba et hoc incule, quid est operis. Ne
hi ergo hunc effugias, et non indignus est quoniam non est de
Davidem nisi unius regis filii non. Et hoc postea sicut sit eccl. I.
SEN. Impij pectorum amicitiam ferre haec possunt. Interea
nihil est intollerabilius iudicium.

ACIEPMATE B.C. PG. 21. Q. PG. 21.

AR.G. David fugiens Saulim, ab Achimelechis sacerdote
panemensemque imposuit, sese ad Regnum quoddam negoti-
um ex ipius regis mandato proficiendi himilans.

Achimelechius sacerdos, David.

Quid est quod solus sis nullo comitatu? D. Rex mis-
quoddam negotiū mandauit: quo in negotium, ne
quis omnia mōre alio modo resolueret, nōne quō mittetur

DIALOGI SACRORVM

praecepit eam ob rem famulis certum quendam locum
signari. Quare si habes quinque panes, trade mihi,
quot habes. A. Panem profanum non habeo, sed sacerdoti
beo, si modo tui famuli a mulieribus abstinerat. D.
mulieribus nihil nobis regi fuit bunt iam tertium dicim,
qua profectus sum, sunt q[uod] corpora meorum famulorum
sunt. Quid si foras cum cunctis profectis sunt, faciem
nunquam, ne quicunque corpora pura non habebant.
dixi quidam deinceps fuisse paucis decenniis pri
mum, quod multe virgines fortiter est, quod spaciata suspiria
et tribulatio nostra lego? A. Poterit accipere panem
cristum. Nonne nullum habeo pater horum appositorum panis
conspicere voluntate, nam non sicut fratres in coram
hunc recombinari. D. Habetne vite præterea vilim
strenuam et strenua. Nam neque hanc am neque enescam
aduenirem in libertatum orget a te. A. Hic est enim Gau
sulus Paulus, qui in ualle querens occisus, suboleum suum
ab postupulante cum iudeo, si dicitur capitulo ficeret, manu ab
molliti est. D. Alius est ergo melior, trade eum. n. d.
S. E. N. In imperialis interdum humiliari sancti homines.
Lex est facta propter hominem, non homo propter legem. Deinde
virgente necessitate panes factos iungere comedit, quibus ad
elet sacerdos, et folis sacerdotibus uicis per legem licet, lida

D. P. E. G. F. S. I. E. R. G. M. S. I. E.

A. R. G. Saulus iniustè curas occidendos Ichoneum sacerdo
tes, quia ei Davidem non indicauit.

Saulus, Achimelechus. Daegue.

A. Unde Achimelechus dicitur non dominus. S. C. q. in
me coniurasti, cum Iosephinata et cui ei cibarum
ensem dedisti, et pro quo Domini consulisti? Quia in
die

dis mibi manifesto parauerunt? A. Ecquiam uicem est ex
tuis omnibus aque fides neque David? Regis gener, sub
iessu profellus, & apud te maxima dignitate habuiss? An
annus primum Dei oraculum eius nomine sibi percom-
titus? Absit à me omne scelus: caue ne mibi aut omni-
mea paterna familia, vilius in hac re crimen imponas;
nam istius locis nego, si sum plane ignorans. S. Mariana
Achimelobus, uia cum eoz à thà paternà familiâ. Agite
mit corporis circundato, & occidite hos Iudeos sacerdot-
es: nam Davidis partecipentur, sciebantq; profugum
esse, neque me certiores fecerant. Quid dubitas? Quia
nisi religio impedit? Cum & vos mibi non paratis? ut
gelido ergo, circumuerseris tu, & interior. Dis fiet.

SENTENTIA.

Impius princeps sanguinarius est, & suspiciose que suæ
magis credit & obsequitur, quam veritati. Militerum est cum iu-
dice negotiū habere, qui veram causę dictiōnēm non admittit:
cum uincere ait, ut uictor sit, & non ut uictus. R. Regius.

ARGUMENTVM.

David, Saulum solum nactus in antro, eius penulte oram ab-
scidit. Deinde digressus, alta voce apud eum innocentiam filii
am testans, & Saulus suam iusticiam constitutus.

AT ut defletis Saulus iubet autrum, ad parandum
necessarii. Dies aquensis. David, quod die tibi Iacob
iurauit, se tibi tradicendum unum hostem in portulan-
tem, ut carnis ad suum adiutorium. D. Tunc, & certa
abrepat ad eum pede leviter a tergo, dum cuncti reme-
nerat. C. Quid facit? Non cum inteficias? O hominem
infandum, qui tam, & tanu[m] subito oblaeta occasione ut
eiscendi bestis non arripiat? D. Ab, 300 annis commis-
ueror

DIALOG. SACRORVM

meo pustegnum oram eius penula abscidi. Averrat I-
 bona, ut hoc eius uncto domino meo faciam, & ei manu
 afferam: vel hoc solo nomine, quod Iehova unctus est. C.
 Tu minime religiosus es. Nos ipsi faciemus non ita cru-
 danter. D. Natus Dei manus usurpare: regem non su-
 cistris, regem non detest. Euifdem est abolere, qui cre-
 uit. Sicut euangelium exiit, ego omni subsequar. Hec dominum
 rex, S. Ecquis me renobat? D. Sur fidem habeo dictio in-
 rum, qui didicisti. Nam id tibi nolum moliri? Vnde
 profetto scripsit mihi, ut hodie Iehova, in spiritu sancti mihi
 in ficeret potest et est nec defuit qui me in tuum vocem
 vocaret te: sed percepisti me, me quicunque mundus allo-
 turum domino meo, qui esset unctus Iehova. Sed vix
 pater, videt te pecunia exterritum in manu mea: qui
 cum abscederim, neque te interficerim, cognosce &
 tellige, nullum tuus scolus communis. nullum contrarie-
 cens admisisti, agnū, quam obrem mea vita in fidibus ser-
 deres. Suscipiat hanc Iehova misericordiam, & que mihi fu-
 mera opera vicitur. Verus est proiectum: A scelere
 prodiit Iesus. Te quidem mea maxima non vicitur. Cu-
 tandem inquit rex Israel utrum? Quem tu subsequi-
 ris? Canem mortuum, pulicem. Iehouam precor ut buiu
 fisi causa iudicium suscipias, monisque parcer defenden-
 tias in me iniurias persequantur. S. Tu anno ego vocen-
 di D. David filio? Hoc mihi tu regnum et bonum habebis,
 qui mihi bona pro malo responderis, id quod fatis bui
 ostendisti: cum mihi (quem in tuam manum Iobus
 concluserat) mortem non intuleris. Nam quicunque
 est, quis hostem suum nubus, indemnem dimititur?
 Sed te pro isto tuo lodo, rex in me facto, Iehoua condigne
 premis

premio remuneretur. Ego quidam scio re regno futurum,
et regnum in Israeles obirentur. Quare tura mibi
per Iehouam, se meam stirpem post meum interrum non
esse excusarum, neque nominis memoriam de mea familiâ
deletarum. D. Iuro.

SEN. Tasti calumniatoribus facilimè credunt. Inimici malum
pro bono iusti contra bonum pro male reddunt. & De-
us utroque tandem pro iustis remuneratur.

ABIGAIL. 1. Reg. 25.

ARMILL ad Nabalem famuli Davidis ad petenda cibâ-
ria repudiantur ab eis. Quocaudito uxor Nabalis Abigail mu-
nera Davidi obuiam ferre properat, & ei obuia facta eius in
Nabalem iram pacat.

Famuli Davidis, Nabul, Puer, Abigail, David.

David Iesu filius, et Nabul, namque iam, nunc
Domina plorima salte impetrat. Is quia audiret
consilium oris suum facias, misericordia tua et rogatum ut
cum suis pastoriis non solum sine uolo male facio aut in-
saria, verum etiam cum magno beneficio sumus ueritas,
nisi ut eos ab omnib[us] iactura ruitos praesertim quantum
fuerunt in Carmelo (clavis nobis res tu famuli) per te
esse possim beneigne nobis facias, hoc praesertim tam su-
sto die: Et que commode poteris, des cibaria ad sp[iritu]l[em]
Davidis, ius prope dicimus sibi, cuiusque comitum famile
propellendam. N. Quis est iste David? Quis est iste
Iesu filius? Isne est aut quic[um]c[um] hodie seruus paup[er]is a domini
transfiguratus? Scilicet ego cibis portionemque meam,
et que maledicti ad alendos meos consores, dem homini-
bus mihi prorsus signotis? F. Aliunde nobis proficiam
mus: nam hinc quidem nihil auferemus ut cum affectu
video. Redemus ad Davidem. P. Mens dominus conser-
vavit

DIALOGUS SACRORVM

huius libri pessimum. Eo narratum memorem rem habere, ut caneret
 Haranum, si quando, cum est opus prudenter. A. Non
 quod malum recente ortum est? P. Et quidem maxime.
 Missi à Davide nuntiū e deserto ad herutum nostrum
 aliquid hinc per humanitatem auferrent, repudiari ab
 sunt, et tam illos experti summi viri plani propositi, quia
 unquam consummata aut damna affecti, quoniam sum
 inter eos rusticatus. Quin pro misericordie nobis dies
 erunt, donec versari cum eis (utrusque) pascendo pecundum
 Proinde disperire in diligenter quid ages, atque inquit
 est de domino doctro. Et totā eius familiā. Ne quisque quā
 dem concubine hominem profugatissimum ac perustissimi
 fructus sit. A. Famulus capite propere omnia hac quae ut
 binā erada: que imposta usum fecerunt ante. Ego iam fa
 fegnari. Humiliū propere oīnum. Quā male metu,
 natiū ruris sculpsitā tuamus! O hominem insānū, qui pri
 nibile habuerit, cū hominem insē irritare, a quo maxi
 me paret, et summi amico et Iedi infenso! Sed videas
 fons Davidū aderat, a colle descendentem. Nec scio quin
 tuus sequitur cum suis. D. Ne ergo frustra conservas
 dignia que habebit iste in deserto, ita ut nihil omnino
 suo desperderet: et reddidit mibim malum probandum
 ita perdebat Deus hostes Davidū, ut ei ante crastinum
 manu nihil prorsum reliqui faciat. A. Obsecro te dominum
 tibi ad pedes suppliciter iacens, ut bona mea venia audias.
 Videbas Davidū, ne horum vero despiciatissimum Nahalem
 dignum indicet, in quemque anniversariis; qui sicut monu
 ne, scire possit, noster est. Nam ego quidem, quis es
 etiam praestare missos arte iuuenes non videbam, regni
 enim, ut seruabile daemos, sed videlicet, vir claris
 simo,

fim (nece enim tibi terra potest) se a Deo immortali abs-
ferrers a sanguine facte ad suos inimicos, per eosque ipsi-
sum persequendis: cum ipsius Nabatia insania cunctis modi-
fit ipsa per se supplicium, ut non aliquid tuis hostibus &
inimicis impetrandum esse videarur. Quare agno animo
patere hoc minuscum, quod tibi hic afferro, iuueni ipsi
tibi merentibus dari anterendum; Et mihi hanc nox am-
tempte. Sic tuis tibi fortunis bella domina percesseris.
In confirmat Deus, Et te in omni vita omnia malo prohibet.
Ac si quis tibi infestus, Et me necis compidus existat
decor Deum ut te semper in calumna, Et fortissime con-
ficiat hodie varijs tactus procellis despereat. Iam
vero quoniam preclara Dei punita consequitur Ieronima.
Tunc dux facies confutatus, tanta sua felicitas nulla
qua labori accutabili ut labore consciente, qua necesse est
tamen letitiam contaminari, recordatione effusi (anqui-
nus et supplicio primata sunt rati tempi. Deus ta-
cui tibi misera, meminitque aliquando mors. D. C. Ita
tias ago Iebone Deo Israelitaru, quiret mibi hodie mis-
serit obusam: nec non tibi, que me in iuratione acede et
vina illa inimica in me committit a vocasti. Nam Deus
immortalem testor qui me tibi malefacere prohibet, nisi
in mini accutere properans es, Nabatia ante dilucu-
lum fortunis omnibus funditus cunctis. Verus eni-
cipiam tibi condono, tma quae tuncra et auctio accu-
pro. Abi sane domum salua.

SENTENTIA.

Incidere potentiorem, vesania est, bonum nullo penitare feci-
lum. Incursum potentiorem, munenibus utrunque peccata capient
tacitum.

ARISAEVS. 1. Reg. 26.

ARG.

DIALOG. SAGRORVM.

ARG. David noctu clā in Sauli castra digressus, eis dormientibus
ētis hasta matellamq; surripit. Deinde digressus illinc procul
clamore eius exicit suumq; innocētia iterū testatur, in cal-
matores inanehens, & ille iugitatē suam iterū confitetur.

David, Abiseus, Abner, Saülus.

VITI vestrum descendes metum in castra ad Saülum.
Iu! Abi. Ego. Da. Eamus sensim et pedetemus
nōctem dum dormiunt hostes. Enī omnes sunt oppressi
issimo opino. Abi. David. Da. Quia est Alio. Si
Hic sterit Saülus in tentorio, hasta humi ad caput em-
desixa. Abner et reliqui remere circum eum uidentur,
mirum tibi Deus facis tuis hostiis potestatem. Uis ergo
eum ego hasta configans ad terram uno uile, non re-
tendo? Da. Noli cum perire. Quis enim ad fratrem
et quoniam Deus in uultione creauit regem, qui oblige-
neficio scelere? Ans. Deus enim perdat oportet, ans. ou-
est talius uersat. ans. in prælio cadat. Certe in eam
mittit a te te creato dominus auerterat Deus. Seac-
hastimini. Et matellam abeat mī. Abi. Deus bon-
ut alie sapit uini? Nullus omnino expurgiscitur. Da.
Inenamne paciunt. Concedamus montem. Volo
de summō cæcumine clamare Saülum. Et ei offendit
me non minus fidum, quam quod tu quis es, cibis
patoribus uenit. Saül iam procul absuntus ab ei, ne
pentino eorū aduentu possimus opprimes. Hoc Saül
hunc frateres Saüli, hunc Abner, non mihi respondet.
Hunc te appello Abner. Ab. Quia tu es quis clamas regem.
D. Natus es regem. Et dignus qui in te. Israhel
principatum tenet. Ideū verò regem dominum tu
prodis, ut ad eum in conditum, miles quidam modo in
proiectu.

DR. A.

reierit tentorum? Haude regium sanè istud fecisti.
 Per Deum immortalem vos estis digni suppicio capita-
 li, qui tam male custodias dominum vestrum, regem a
 Deo constitutum. Quaso, vide, ubi sit haec & marcella
 regis, que erat prope caput eius. S. Est ne illa tua vox si-
 i David? D. Mea, o rex, & dominus. Sed cum tandem
 persequeris seruum tuum, aut quid feci, aut commis-
 terunt amem ne granare parvus per audiire me loquente.
 Si Deus te mihi infestum reddis, precor eum tuor propria-
 tum: si homines sunt, execrabilis sunt in conspectu Je-
 hoah, de cuius me hodie patrimonia deturbant, quanto
 est insipis, & ad cultum deorum perterriti non impel-
 lunt. Sed non sine Iehonah terram meo sancte funesta-
 ti, quamvis Israelitaris recte occupatis: sic in persequen-
 do pulice (ut ita dicam) ut superdicem per montes per-
 sequatur. S. Peccans, revertere David fili. Nam enim
 tibi non male faciam, qui ita abstinueris te mea nece.
 Erravi nimis quam imprudenter, fateor. D. Hic depono
 hastam tuam, eam petito aliquis inueniatur. ceterum D.
 ei remun. retrur quemque ut dignus meritisque est. Te
 quidem hodie tradidit mihi in manus, sed continet me a
 necesse regis. Ergo quemadmodum trans eos saltem char-
 tam habuis: sic ille habilitatis est meam meq. hastis mag-
 nus liberatus. S. Male virtute David fili, hand dubie
 conata persicies.

SENTENTIA.

Et iusti noster & iniusti iniuste facere persecutum. Calumni-
 osi ameti virisiq; nocent, tamē reuertere perniciiosus sumus
 qui corum calumnijs credunt, quam ipsos calumniiantur.

P. H. O. E. B. A. S. 5. R. 3. 88.

ARGV. Phœbas Saulo Samuelē elicit ab inferis.

DIALOG. SAGRORVM.

ab eo Saulus futurum exitium suum cognoscere.

Saulus, Phoebas, Samuel, Famuli.

Phebas, redde mihi oraculum Phabi: ex ea quae tam
discam tibi. P. Amissis, ut exterminauerit Samuelem
ex hac terra Phœbadas & assinos, cur non tantum in
capitis periculum adducere vis? Saul. Ichouam Deum tuus
immortalim iuro, hanc ibi rem fradis non surram? Q
Ecquem vis ibi excirem? Sau. Samuelem. P. Fieri
me miseram, desperat, in Saulus es, & me indigne de-
pissi. Sau. Ne formida. Sed quid vides? Ph. Video an-
tem quandam & plane diuinam personam terram ascen-
drem. Saulus. Quia est specie? Ph. Vir est senex, in am-
pallium sa, Samuel est, præhebo ei honorum. Sam.
Quamobrem eliciendo me inquietas, Saule: Sam. Magis
pavor angustus: Palestini me bello petunt. Deni
u. r. salut, nec sum respondit, neque per uates, neque
fomulae: hanc ob causam accui te, ut nunc doceas
mihi sic faciendum. Sam. Cur ergo me consulis, si ipso
hanc tibi non modo non fauet, sed etiam aduersatur?
Oci illi quidem, quod eloquuntur est voce tua, sibio,
et sororquebit regnum de manu, quod tradet alteri, videlicet
Dan. quis non obtemperabit eis in uincendis. Am-
phixi, quibus infensus eras: eam ob rem ita sine am-
re accipies. Qui in terram addicet tecum Israelitas Palas-
tini: & cras iniqui liberi eritis una mecum: casti
eris! Istruimus te radix Palestini. Sau. Ehem. P. Per
misera, corripi Saulo, Saul, obsecro te obsequio non
capere cibum. Tu scis ut finis tibi morigerata, & caput
summa periculo obdioceris, ut exequenter iuauissa.
Agendum præbete mihi facilem vicissim & vescre

uam tibi apponam, ut recurrentis viribus aggrediaris
er. San. Non edam. F. Quare? Imà verò ades. Ph. In
ramus. S. Quando rauso per ergo fuit. Ph. Agendum
urgo, et recumbo in hoc letulo, dum ego vobis multo
mitatam altissem quem labo dantis subigo, farinam ex
qua conficiam panes subducere.

SENTENTIA.

Qui Deum deseruerunt, tandem deseruntur à Deo. Deserti à
Deo configunt ad eum, à quo ante abhorruerant, diabolū; à
quo nihil nec cognoscunt, nec consequuntur, nisi suum exitū.
Et sane æquum est, ut qui bonum fugit, incidat in malum.

ACHIS. I. Reg. 29.

ARG. Achis Gath rex, admonitu procerum suorum Da-
uidem (qui ad ipsum confugit) exercitu suo dimisit.

Proceres Palestini, Achis rex, David.

Quoniam sunt Hebras isti, quos habes in nostro ex-
ercitu? A. David est, Saulus Israelitarū regis ser-
vus, qui tecum egit per hosce dies, vel potius annos, in
qua nibil adhuc reprehensione dignum deprehendi, ex
qua ad nos auffulit. P. Remitte hominem in eam prouin-
ciam cui tu cum praefecisti, ne si nobiscum descenderit in
pertamen, in nos se convertat. Nam quia tandem re me-
ius possit cum suo domino reconciliari, quam cum horum ho-
minium capitibus? Nonne hic est ille David, carmine il-
le inchooreis celebratus? Saulus mille, deoem concidit
milia David. A. David, Iebcum ego immortalē te
te, te mihi tuamq; castrensem consuetudinem probari:
que enim ullus adhuc in te utrum, posse quam ad
primum te consististi, deprehendi. Sed optimatibus
non places: Quamobrem discede cum bona pace, ne Pa-
lestinos proceres offendas. D. Nam quid ego commisi?

DIALOG. SACRORVM

Aut quid in me adhuc deprehendisti, ex quo primum tuum compellum veni, ut in bellum contra hostes tuos non proficiscar? A. *Scio equidē te mihi tam placere si dominus es geniū. Sed verant satrapē Palastini, pralium secum inire. Quamobrem manū, ubi diluxeris proficisci sancū unācum tui domini seruis, qui tecū merunt.* D. *Equidē inititis illis militare nolim: parebū.*

SENTENTIA.

Non abs re suspectum est profugarum contra suos auxiliū.

AMALECHITA. 2. Reg. 1.

ARGUMENTVM.

Amalechita quidā Dauidi necem Sauli nunciat, cuius non auctore ipse se esse dicit, eamq; ob rem Dauid eū iubet interfici.

Dauid, Amalechita.

Video quendam huc venientem scissa ueste, & capite insperso puluere. Hand temere est, nimis rursum quem sinistrum nuncium adfert. Vnde nam ades tuus? Ex exercitu Israelitarū emisi. D. Quid actum est? Ego quere. A. Fugerunt milites ē pratio, multi ē vulgo contuderunt: Saulus quoque & Jonathan eius filius occubuerunt. D. Quis scis Saulū & Jonathanem occubuisse? Cum forte venuissim in Gelboem montem, video Saulum innixum hastā, cui currus & equitatus iam iamque impingeabant: respexit ille, & me viso, huc ades, inquit. Non cessi. Tum ille. Quis tu es? Amalechita inquam ergo aggredens me, inquit & interfice. Nam magno dolori discrucior, nec adhuc possum emori. Hic ego quid agerem? Videbam non victurum post tam granem casum itaque interemi, abstulique coronam de capite eius & armillam de brachio: que tibi affero, ut vides. D. Hoc

calamito

alamitosa clades, ben lugubre pralium, o facinus annax. Cuias es? A. Filius sum aduena cuiusdam Amalekita. D. Tene ergo non esse verium ista impura manus perdere uictum Ichouæ? Tu inuenis in hacae hominem, moa. Merito morieris, & tuo iudicio peris, qui te de reuicta interfetto iactanteris.

S E N. Si potentes sic tractarent eos, qui ipsis mortem aut palum inimicorum, tanquam rem latam nunciant, ut Amalekitem bunc tractauit David, aut si saltem huiusmodi nuncios uersarentur, minis auderent assentatores.

NATHAN. 2. Reg. 12.

ARG. Nathan Dauidem iussu Ichouæ, facta ad rem narratione simili, ita prudenter adulterij homicidijque arguit, ut pse. Datid contra semetipsum ferat sententiam.

Nathan, Dauid.

Dauid, duo homines erant in quadâ urbe, alter diuus, alter pauper. Diuus cibis et capris bobus que abundabat: pauper unam omnino habebat oniculam, à temptam, et altam, qua adoleuerat una cum ipso et liberis eius, vesciebatur eodem cibo cum eo, bibebat eandem uisionem, quiescebat in sinu eius: breuiter, erat ei profusa. Ad illum autem diuitem venit quidam hospes, quem accepturus, prateritis pecoribus suis, oniculam illam pauperis malauit. D. Per Ichouam immortalem dignus est morte, qui fecit istud: onimque certe quadruplo sensabit, qui tantum facinus committere non dubitauerit. N. Tu ille es Dauid. Deus creauit te regem Israeli: atque liberauit ex manu Sauli. Tibi tradidit dominum dominitus, & uxores quas complectaris, tibi Israelitarum, tibi Iudaorum familiam dedit: alia atque alia in super daturus, si ea non satis essent. Et tu contempto eius pracepero, Vriam Hettaum, Ammonitam

DIALOG. SACRORVM

rum telis obiectum indignissime trucidasti; eiusque uxori, nulla Ichone habita ratione, in matrimonium existi. Ob qua flagitia, nunquam à tua domo aberit clausa. Nam Deus confabat tibi malum domesticum, tuasque uxores, te vidente, alteri tradet, quis cum eis luce palam congregietur. Tu quidem occulte fecisti, sed ipse id factum in luce at quo in oculis omnium Israelitarum. D. Propterea in Deum. N. Deus quoq; remittit ille quidē tibi peccatum, neq; ob id morieris. Sed quia ista re iniuria Ichone occasione maledicendi dedisti, filius quis tibimus est, morietur. Hec me tibi nunciare iussit Deus.

S. B. N. Callide reprehendendi sunt potentes. Qui alterum damnat, seipsum damnat si similia committer. Nihil est tamquam quin detegatur. Si peccatum resciisci non vis, peccare non

THE CANT. 2. Reg. 14.

ARG. Theciana foemina à Ioabo subornata, oratione eti atque figurata impetrat à Davide revocationē Absalom, filij, ob fraticidium profugū.

Mulier Theciana, David, Ioabus:

FIdem tuam, ô Rex. D. Quid mali habes? M. Mihi sum deserta, & viduata viro, cui superstites erant duo filii: hi cùm ruris forè inter se contendebant nec esset qui litem dirimeret, cecidit alter alterum ex que morte multa uita. Nunc uniuersame familia impescens ad necem eum qui superest ob interemptum fratrem, cupiensque perdere unicum heredem parentum & quod mihi misera lucis superest (quod certè est præ exiguum) extinguere, meique viri nomen memoremque prorsus è rerum natura tollere. D. Recipe te nouum tuum, ista mihi cura res erit. M. Verum inter periculum est nec te, tuisque nescientibus, pœna mibi

meis irregetur. D. Si quis intemurias, deserto ad me,
ne ille faxo, nunquam postea te tanget. M. Sed memineris
per Deum immortalem, multos esse occisi cognatos, &
vindices, a quibus omnibus exsuum meo filio matrem-
dam sit. D. Eundem tibi ego Deum iuro, me promisum
et tuus filius ullum pilum amittat. M. Dabis mihi ve-
lam, si te liberius iam alloquar. D. Sane. Quare (ma-
lum) ratio inducit, ut cum se mihi mulieri vilissima ta-
cilem prabeas, populo toti, eique praestantissimo ita sis
lurus & inexorabilis, ut ei nolis condonare profugum
tuum, cuius non minus est cupidus quam ego sum mei na-
tus? Prasertim cum in eo non minus fortasse tui generis
propagandi spes posita est, quam mei in meo. Neque enim
poteris habere exploratum, se alium regni successore esse
recreatum. Nam moriendum certe est, idque incerte-
um an bac ipsa hora: & ita moriendum, ut in hanc
vitam reditus non pateat: non magis quam aqua semel
fusa, recolligi non potest: quo magis nobis habenda ra-
tio est, ut in nostri generis propagatione, quodammodo
mortales reddamus. Quod si supplici equitatem pra-
endis: vide ne non aequitatem legi parendo, sed iniqui-
tatem, Deum legis auctorē non imitando, sequi videare.
Neq; enim ille continuo santes perdit, id quod tamen minimū
minimū ignoras, sed etiam atque etiam cogitat de re-
conciliandis eis, qui ob suum aliquod factum ab eo sunt
alienati. Atque ut iam meam rationem intelligas, equi-
tem non sine dubitatione feci, ut te hac de re adirem.
Nam quod videbam populum ipsum tam parvum a-
udite valere, ne ipsa nihil possem, valde metuebam. Et
mo ob rem, quo callidius te inducerem, sic mecum ipsa

DIALOG. SACRORVM

cogitasti. Hec regem adibo, & cum eo, quasi meū sit
genium, sic agam. Quod si obtinuerō, ut me contradicere
adīū uiceri velit, qui meānā cum filio meo, fortunā
nūib[us] vitaq[ue] ipsa euertere properent: tam ab ea com-
dant, ut si sibi constare velit, suam clementiam, q[uo]d
uni expositam habeat, tam multa clausam esse non pos-
sunt. Quare me rem impetraturam esse o rex non
debam. Cūm enim præclarè scirem te in iure dicendū
acquitatem ab iniuitate dijudicando, singulari quā
& plāne diuinā (emperfuisse prudentiā prædictum,
dubitabam, quin qui tibi nunquam absuisset Deus, iū-
mūc esset in hac iustissima causa adfuturus. D. Non
cela quod te rogabo. M. Roga sanc. D. Nonne istud
tum fecisti impulsore Ioaba? M. Ita tibi secundum
opto, o rex, ut nullius barum rerum quācumque vili
parte anētorem habeo, præter Ioabum: ipse iussit
præmonstravit quācumque dixi: eius instinctu rem
nem in uolnris figurarum texi: quam tu pro tua di-
sapientia, quā omnia quae in mundo constant tenes, su
intellexisti. D. Impetrasti Ioabe. Isanc reditum
lescentem Absalomum. Yo. Ago tibi gratias immortales
o rex: nunc demum intelligo, me apud te valere gra
postquam hoc sum à te consecutus.

S E N. In alienā causā faciliūs iudicant homines quam
suā. Itaque hominem ab alienā ad suam per similitudinem de-
ducere, prudentia est.

S E M E I S. 2. Reg. 16.

A R G U M E N T U M.

Semeis Dauidē conuictijs proscindit: quæ Dauid fert pati-

Semeis, Abisauis, Dauid.

P Rodi, pradi, homo sanguinarie & scelerose. Expos-

deinde Ichonam omnem sanguinem domus Sauli, cuius tu regnum occupasti, quod Ichonam Absolomo filio tuo tradidisti. Nunc tua scelerata petunt homicida crudelissime, que ego iam hic lapisibus obruam. A. Nonne indignum est canem istum mortuum regi comitari? Visne ut cum adiutor, eique caput decutiam? D. Quid tam postea, fili Saracie, si comitatur: & si ei Ichonam mandauit, ut David malediceret, quis ab eo facti rationem reposcat? Enim ipse filius, qui ex meis visceribus ortus est, mortem nubis machinatur: quid faciet Ieume natus? Sinite eum maledicere: nam Ichonae in similitudine facit. Fortasse respiciet Ichonam meam misericordiam, mihi que bonum rependet pro badiernis huius coniunctus. S. Sceleratissime & flagitiosissime mortalium omnium, non solum bipedum, sed etiam quadrupedum nequissime: qui per nefarias cedes ad regnum periremisti, qui Sauli domum funditus extirpasti: qui hominem optimum, eius uxore constituta, crudelissime occidisti, & eius neci plurimos te meliores addidisti, adulteriumque homicidio cumculasti: homo perfido & impure, quid potest in te satis graviter dici? Quem ego bisaxiis iam maletabo, & unius iustissima cede tot nefarias cades expiabo.

S E N. Maledicta constanter ferre, magni est animi: non ferre, effeminari.

A CHITO PHE L 2. Reg. 17.

ARGUMENTVM.

Achitophel Absolomo prudens, sed impium consilium dat de opprimendo Absolomi patre, Davide. Verum Chusæus David bene volens altero consilio illud reddit irritum.

Achitophel, Absolomus, Chusæus.

A Absolome, censco, ut ego nunc, leitis duodecim hominum millibus

DIALOGUS ACHORVM

millibus Davidem hoc nocte persequar: cumq; peritem
rum et fatigari, defessumq; omnibus qui cam eo sunt fa-
gà dilapsis, solum interficiā: deinde ceteros omnes ad
sic reducā, ut sponsa deducis olet ad sponsum. Ita fiet,
cum tu unus morti expectas, ceterorum omnium sui
consilium sit: Ab. Per placet quidē unum consilium:
vocetur huc etiam Chrysanthus Archita, ut audiamus quae
ipse quoque dicitur. C. busice, snades Achitophel, ut regi
hoc nocte iniadamus, territumq; & à suis desitum
saluis reliquis opprimamus. Tu quid censes? Sequen-
te eius consilium nō non sequemur? C. Achitopheli
filium bonis nō alioqui prudentis, hoc quidem in re
probo. Tu scis, ut pater tuus, & qui cum comitatu
miles sum foremus, & uram agresti pullis orbata feri-
res. Præterea pater tuus vir rei militaris scientissimus
non est eum aliquà turbā per noctē atturū. Num in
in aliquo autro, aut alio loco. Quod si quis principi
tuis ceciderit, & rumor sparsus fuerit, factam effici
Ab solomonorum: illi ipse qui nunc sunt leonibus am-
fiores, exanimabuntur. Sciant enim viuēsi Israēli
patrem tuum esse virum fortissimum, nec non ciui-
tes. Verum spēum consilium est, ut conueniant ad tem-
nes Israēli a Dane ad Bersabē, qui futuri sunt armi
numeriosores, ut q; tu ipse inter eos presens incedas. In
eum adorti, ubi ubi erit, rore densius iniadamus, ut nō
ipse, neque eius comitum vel unus evaderet. Quod si
aliquid oppidum reciperit, id oppidum viuēsi vel sui
bus cinctum in flumen ita euerribilitus, ut ne cas-
lus quidem relictus fiat. A. Melius est istud consilium
quam Achitophelis: obtemperabis tibi.

SEN-

SENTENTIA.

Impiorū prudentia bonis perniciosa est, piorū salutaris. Impijs fauere & consulere cōtra piōs, impiū est. Rursus impios ad piorum salutē recipere pium est, & iplis etiam impijs utile. Minūs enim graues pœnas Deo dabunt, si piōs non occiderint.

AB SOL OMVS. 2. Reg. 18.

A R G V. Absolomus ex prælio clausus, de queru crinibus pendens, à Ioabo necatur. Huius auditā nece, David se se afflitat, & à Ioabo proptere à obiurgatur.

Miles, Iobus, Achimassus, Chusis Speculator,

David, Quidam.

Cum persequerer fugientes & dissipatos hostes, Absolomum vidi cesarie pendentem de queru. I. O. Videisti autem? Cur non eum ad terram deturbatum occidisti? Nam mea partes fuissent, decem te argenteis numeris & baltis remunerari. M. Ego vero, si mihi millemūmī in manum annumerentur, non sim manum fiōregis innecturus. Nam audientibus nobis præcepit rex tibi, Abisaoque Ettao, ut adolescenti Absolomo cauere: nedum ut ego tam perfidiorē, tanto cum vita mea pricuō facerem: neque enim res tantaregi ignota esse possit. Verūm iam adhuc ventum est: tu ipse vide quid tibi agendum putas. I. Videbis me non ita cunctantem. Moriere boni parentis peruersa progenies. Accipe hec tria tela de mea manu, recta in medium pectus. Vos mei armigeri, circumfusi cum occidite. Tu præco confectum bellum est, cane receptus, ut à persequendo rencentur milites. A. Visne igitur ut ad regem cuaram, eiq; remunitionem, Ichouam de eius hostibus sum p̄fisse suppliciū? I. Tu vero ne feceris hodie, alias facies. Hodie quidem non es incundum allatoris nuntium, proptere à quod regius filius est mortuus. Tu Chusī, ad renuncianum regi quod

DIALOG. SACRORVM

quod vides. C. Libenter & quidem cursim. A. Quid si ergo quoque Chusim cursu consequar? I. Cur consequari fili? Non es obtenturus euangelium. A. Sed quid si consequar? P. Per me licet. A. Curro: facile Chusim avertam. I. Nos verò hoc Deo hominibusque iniuisum calauer, in hanc vastam voraginem, in hac sylva derudamus, & lapides insuper cumulate exageremus, ut tam nefarium facinus memoria ac nomine loci notior. Nam talibus sunt digni monumentis, qui mortem evadantur, quorum beneficio vitam sunt adepti. Sp. Heus rex, video hominem huc accurrentem solū. D. Si quidem solus est, boni aliquid portat. Sp. Video item quidam alium, currerem etiam solum. D. Is quoque sum nuncium affere. S. Ex cursu priorem coniucere videor Achimassum esse Sadoci filium. D. Virum bonum non inas, de nuncio leto venit. A. Salus rex: & simul agendas Ichoue gratias existima, cuius auspicio subalii sunt qui in te arma suspenserunt. D. Salus ne est adolescentis Absolomus? A. Magnam hominum turbam vidi, cum me huic mitteret Iacobus: ceterum quid sit noscio. D. Recede, consiste istinc. C. Regem plurima salutis & latitiae impertio, cuius Deus hostes omnes hodie ultus est. D. Salu, ne est adolescentis Absolomus? Ch. Vixi sic sint omnis tui hostes, O rex, & quotquot tibi malum machinantur. Da. Fili mi, fili mi Absolome, ut in amorem protegeris mortuus. Absolome fili, fili, fili, heu me miserum! C. Luctum attuli, non latitiam, nec solū regi qui audiō interitu filij, se coniecit in coenaculum portae, ubi in luctu sit, & se affliget: sed etiam populo uniuerso, cuius latitiam audita regis tristitia, in merorem conuer-

sed video Ioabum hoc aduenientem : stomachatur ?
 I. O lepidū regem, & dignū chius abhuc viuat filius, v-
 binā est ? C. Sursum est. I. Quem ego nisi : se à me com-
 prima. O turpe spectaculū ! Itans vero David ? Siccine
 tuos omnes hodie dedecoras ? Et eorū honestissimam vi-
 toriam in fadissimum bellum convertis ? Qui te tuos q.
 liberos, & uxores, cum iusta, sum concubinas, & crude-
 lissima morte vindicaverunt ? At non oportet (quod tu
 facis) ita amare inimicos, ut oderis amicos. Nunc quidē
 facile ostendis, te tuos omnes & nobiles & ignobiles pro-
 nibilo habere. Nam equidē compertum habeo, te uni-
 us Absolomi salutē nostrā omnīū morte velle redemp-
 tam. Verū agē, prodi, & tuos affare leniter : nam per
 Deum immortalē, nisi tu proceas, efficiam ut ante no-
 item omnes ad unum à te deficiant : quo grauius malum
 nullum unquam in vita tibi eruerit.

SEN. Honora parentes tuos si vis viuere diu. Indignus est
 vita, qui in auctorem vitæ suæ ingratuus est. Dignus est infami
 morte, qui bonum malo pensat. Ardentem amorem ne summa
 quidem iniuria extinguit.

B E R Z E L A E V S . 2. Reg. 19.

A R G. Berzelæum pro eius in se meritis vult David in au-
 lam ducere. Sed illo propter senectam recusante, abducit eius
 loco Chaamanum.

Berzelæus, David.

S Alue nobis tandem reddite Israelitarum rex. D. O
 salue muliūm, Berzelæ, homo de me muliūm bene
 merite. Traycies tu mecum Jordancem, egat ephus apud me
 alam Hierosolymis. B. At quot annos natus, et cum re-
 ge Hierosolymam ascendam ? Ago nunc octagesimum
 annum, poterōne bonum à malo discernere ? Poterōne
 cibo

DIALOG. SACRORVM

cibo & potionē delectari? Aut fidicinum fidicinarū canens audire? Quid opus est ut tibi amplius sim oneris. Liceat mihi tecum paululum trans Iordanem progressi (our enim tanto me cumules beneficid) liceat inquam rem merti, & in meā patriā finire vitam, inque meorum parentū sepulchro huius mari? Ceterū hic Chamanus tecū perget: hoc in uteris, ut tibi visum erit. D. Ergo trahias Chamanus: Ego cum omnibus beneficis ornabis quibus ornandum esse indicaueris: tibiq; omnia praefabo que à me expetinoris.

SEN TENTIA.

In homines pios & gratos bene conferuntur beneficia,

BETH SABA. 3. R. 2. A.

A R G. Bethsaba de Nathanis consilio, a vetulo Davide impetrat ut rex creetur Salomon.

Nathan, Bethsaba, David, Barlaeus.

AN non audiisti Bethsaba, Adoniam Hagithe filium, regem creatum esse inscio domino nostro Davide? Age, dabo tibi consilium, quo tu et inique filii Salomonis vita consulas. Conueni regem Davidem, & ex quare qui fiat, ut cum Salomonis filio tuo regnum possit se salinumque tuum sit pollicitus, nunc regnet Adonias? Egite adhuc cum eo colloquente, ingrediar post te, & tu in orationem complebo. B. Bene consulis, adeo cum. Salmo rex. D. Quid vis? Be. Domine, tu mihi per Ichonā Domum tuum iurasti, Salomonem filium meum post te regnum fore, et in solio tuo sessurum. Atqui Adonias te nesciens regnum inuasit, bonyq; & altilia, ovesq; & capras magna copia immolauit: ad quas epulas omnium regios omnes, Abiatharemq; pontificem, & exercitus ducem Ioabum

iuss-

inuitauerit, Salomonē tuum non inuitauit. In te autem
 domine rex omnium Israëlitarum oculi sunt intenti, ut
 eis significes ecquis sit in solio tuo post te sessurus. Te
 quidem ita defuncto, mecum, & cum meo nato Salomonē
 pessimè agetur. N. Salme rex Israëlitarum: iussistine A-
 doniam tibi in regnum succedere? Nam is quidem ho-
 die rus descendit, pecoraque multa mactauit, & eō regios
 omnes natos, exercitusq; ducēs, & Abiatharem pontifi-
 cem vocauit, qui nunc apud eum epulantur, Adoniamq;
 regem saluant: me vero, & Sadocum pontificem, &
 Baniam Ioiade filium, & Salomonem tuum non inui-
 tauit. V. elim ex te scire, an hac res te auctore fiat, ne q; tu
 mihi significaueris, ecquis sit in tuo solio post te sessurus.
 D. Enocetur hic mihi Betsaba. Audi Betsaba. Per
 Ichouam immortalē, qui meam vitam ex tot angustijs
 eripuit, quemadmodum tibi Ichouam Deum Israëli-
 tum iuravi, Salomonem filium tuum post me esse regna-
 turum & in solio meo pro me sessurum, sic hodie faciam.
 Be. V. itam regis Davidi precor sempiternā. D. Coniuocen-
 tur hic Sadocus pontifex, & Nathan vates, et Banai-
 us Ioiade filius. N. Adsumus. D. Adhibete vestros con-
 seruos, & Salomonem filium meum, mule quam habeo,
 impositum deducite Gebonem, eumque ibi tu Sadoce, &
 tu Nathan, regem Israëlitarum ungitate: tu tuba clan-
 gitate, et Salomonem regem salutare. Deinde vobis
 sequentibus ipse venito sessum in solio meo pro me regna-
 turus. Hunc enim tuum Israëlitarū, tum Iudeorum im-
 peratorem esse iubeo. N. Faxit Ichoua Deus tuus domine
 rex, ut quemadmodum tibi adfuit, sic adsit etiam Sal-
 moni, cuiusq; solium etiam supra Davidicum extollat.

SEJ.

DIALOG. SACRORVM

SEN TENTIA.

Sapientibus consilium sequi sapientia est.

SALOMON. 3. Reg. 3.

ARGVMFNTVM.

Duarum meretricum litem, de oppresso per somnum alterius infante contendentium, dirimit Salomon diuina sapientia.

Meretrix, Salomon, Altera Meretrix.

TVam fidem imploro, ô rex: audi me paupisper. S.
Quid non a rei est? Loquere. M. Ego & hac mulier in eadem domo agimus, & utramque peperimus: sed ei triduo post me: cunque domi essemus neque quisquam preterea adesset, mortuus est ei filius noctu, ut forte in cubuit ei. Itaque media nocte surrexit, & surreptum medium filium, qui meo latcri accubebat, supposuit sibi, sed autem mortuum mihi, me dorminentem. Manè ubi me rexi, mammam infantis datura, video mortuum. Hic ergo cum iam diluxisset, dum eum diligenter complector, animaducit non esse cum quem peperiram. A. Non us est, quin meus est qui viuit, tunc qui interiit. M. In mortuus tuus mortuus est, meus viuit. A. Mentiris. M. Non enim uero mentior, sed dico quod res est. S. Viragum esse affirmat eum qui viuit, demortuumque repudiat. Cede huic mibi tu cultrum, par imini equaliter puerum viuentem, & date utrique dimidium. M. Obsecro te rex deitur ei potius totus quam intereat. A. Nic meus est, mortuus, placet diuini medium. S. Eum adiudico priori, que perimi uetus, nam ea mater est.

SEN. Ad plerasque lites dijudicandas opus est diuina sapientia. Iudicii multa simulanda sunt, ut sapienter iudicet. Et uenit & fictum amorem res ipsa detegit.

ROBOAMVS. 3 Reg. 12.

ARGV.

ARG. Roboamus repudiato senum fano consilio, iuuenum insanum consilium sequitur de opprimendo maiori insuper seuitute populo, quam qua ipsius pater Salomon opprescerat.

Roboamus, Senes, Iuuenes.

Perit à me uniuersum Israelite vulgus, ut quoniam meus pater iugo eos pressisset, ego illis servitutis gravitatem leuarem: se enim ita demum mihi obediunt. Nunc ex vobis, senes, scire velim, quid mihi fraudeatis ut eis respondeam super hac re. S. Si hodie populo obsequutus fueris, eique obtemperans humane responderis, habebis eum semper obtemperantem. R. F. usio. Nūc exitote paulisper foras. Introducantur iuuenes, aquales mei mecumq; educati. Quid mihi antores estis iuuenes et populo respondeam, petenti ut sibi à gravitate seruitur, quia sint à patre meo oppressi, relaxem aliquid? S. Tu verò respondeas, tuorū membrorum minimum crassus esse, quam tuis parentis medium corporis truncum. Quod si ille eos grani iugo pressit, te pressurum grauiore. Si is eos verberibus c:cidit, te eos scorpionibus conciurum. R. Probe. Vestrum mihi consilium magis probatur, quoniam senum, itaque id sequar.

SENTENTIA.

Senum propria est prudentia, iuuenum temeritas. Stulti cultorum consilii libenter obsequuntur.

S ARE PTH AN A. 3. Reg. 17.

ARGV. Elias missus à Iehoua, Sarepthanam, muliereulam perpetuata eius farina & oleo, à fame iuicitur.

Elias, Sarepthana mulier.

Heus mulier, queso te ut petas paululum aqua in aliquo vasculo, quod mihi bibendum des. S. Ego verò & perlibenter. E. Sed heus affrito tecum & frustis. panis. S. Ego verò (Iebuā D cum trum in a mortale restor)

DIALOG. SACRORVM

stor) coctum non habeo : sed tantum farina pugillum in cado, & olei pusillum quod in ampulla. Nunc colligo pan lulū ligni, ad id, quod habeo, mihi meisq; liberis parandum : quo consumpro, superest ut fame pereamus. E. Bon es animo, si factū ut dixisti. Sed mihi prius depositis in de confessū afferto, deinde tibi tuisq; liberis factura. Ne hoc tibi à Ichoua Israelitarum Deo confirmo, non prim farina cadum, & olei ampullam exhaustumiri, quam Ichoua terram pluvia irrigans rit. S. Faciam ut iube.

SEN TENTIA.

Tenues & famelicos respicit Deus. Tenues & famelici mātō facilius credunt Deo quām potentes & saturi. Primitivē bētur Dgo & suis. Deus corū labore fœlicitat qui Deo primo tribuūt. Fœliciter habet, qui Deo habet, quātulūcunq; habet.

ELIAS. 3. Reg. 18.

ARGVMENTVM.

Elias cūm latuisset tres annos, & sex menses, quo totō spatiū non pluerat, inuentus ab Abdia venit ad regē Achabum: & ad uocatis Baalis Lucanisq; vatibus, constituto inter ipsos & Liam certamine de litatione, cum illi litare Baali non potuissent, ipse Ichouæ litat. Deinde vates illos necādos curat. Postrem consenso monte Carmelo, pluuiam impetrat à Ichoua,

Abdias, Elias, Achabus, Populus, Vates
Baalis. Puer Elia.

Misit me rex ad quarendam tota r: gione aquā, si forte cramen inuenire possemus, quo toleremus equos & mulos, ne iumentis prouemur. Ipse rex aliovis eiudem rei gratia profectus est. Iam enim tres annos amplius nulla fuit pluvia : itaque omnia perauerūt, nūquam viriditas villa potest inueniri. O Elia, tua prece nobis inuicerunt hanc siccitatē : que non nisi tuas

dem propibus simiri potest, sicut ipsi ministris ei. Quod mihi
si parcer inueniri te, adhuc est permissus. Sed video venia
entem hoc hominem interficiam, qui daberet tanta cuncta
tingendo puto. Fallor ne? An is est ipse Elias? Certe videtur.
Homo tunc es doctinus Elias? E. Sum, nunc in domino
domino tuo adesse Eliam. Ab. Nunc iudicem veros? Quid
peccasti, ut in me Achabo nescandum obiectus? Ichoniam
ego immortalem iuro Deum tuorum, nullam gentem, nullam regnum esse, quod dominus meus non dimiserit qui te
conquistares. Cumque negarent adesse te, illae regna et
gentes obtestabatur, ut dicerent an nullum esses, quid te
nisi quoniam innesceres. Et tu mihi nunc iubes, ut domino
meo nunc iudicem, adesse Eliam? Qui postquam iuste
digressus fui, misericorditer te Ichonem spiritus, profecto quo. E-
go interea quoniam hoc Achabo nesciatum iuro, cum ille
te non innesceret, interficiar ab eo. Et tamen Ichonem re-
uerens fui a præritio: nisi forte tibi relatum non est quid
ego, Izabele vates occidente, fecerim: ut eorum con-
fessionem abdiderim in duabus canceribus, videlicet in vita que
quinquaginta, et eos pane et aqua aluerim. Et tu mihi
nunc iubes, ut eam ad nunciandum domino meo, adesse
Eliam, quoniam me interficiat: E. Sic enim armipotens le-
boua, cui ego apparere ac ministrare solco, ut ego me
Achabo ostendam hodie. Ab. Postquam istud mihi ita
confirmas ipso. Salve rex, incidi in Elias. Ac. In Elias
ancor? Ab. Ita. Ac. Elias tu innescisti? Ab. Eum ipsum.
Ac. Quaso te, adest Elias vates? Ab. Adest Elias va-
tes. Ac. Dux me ad eum continuo. Ab. Eamus hanc, in-
nescimus. Atque ecce cum tibi obuiam. A. Tunc is es qui
periturbas Israelitas? C. Non ego Israelitas persurbo,

DIALOG. SACRORVM.

Sed in ināq; paterna familia: qui omisſis Ichonea praecepit, Baalis sequimini: que causa fuit, ut Ichona vobis istos ardorū imminiserit. Verūm cura mihi cōnocandū omnes Israelitas in montem Carmelum, Baalisque vates quadringentos quinquaginta: & Lucanos vates quadringentos, Iezabelis coniuctores. Ac. Fiet ita. Absunt quos iussisti, Elia. E. Audite verò Israelitas: Quoniam in utrumque crux claudicatis? Si Ichona Deus est, tunc sequimini: si Baal Deus est, Baalcm sequimini. Nihil me respondetis? Ego unius Ichonee vates supersum, cum Baalenses vates sunt quadringentis quinquaginta, Lucorumque vates quadringentis. Dentur nobis duo tauri, quorum unū illi sibi deligant, dissecantque, & lignis imponant, neque ignem subiiciant: alterum ex immolabo, super quod ligna collocabo, nec ignem supponam. Tunc vos dei vestri nomen appellate: Ego Ichona nomen appellabo. At qui Deus igne de caelo demissio amitterit, seque exoratum ostenderit, is Deus habebat. B. Placet verò atque ita fiat. E. Vos igitur, Baalis vates deligitе vobis taurum alterum, & priores facite quamplures vestis, deique vestri nomen inuocate, nullo igne subiecto lignis sacrificialibus. V. e. Accipimus conditionē. Mactemus taurum, imponamus frusta lignis. O Baal, exaudi nos, O Baal, demitte ignem de caelo, quoniam Deus esse ostendas, Baal, Baal, o Baal, o Baal propriedens, Baal o Baal deus noster: nolis committere, ut unus Ichonee vates plus possit apud Deum suum, quoniam nos octingenti quinquaginta apud te. Effice Baal, ut quoniam te plures colunt quam Ichonam, maiores etiam vires habere videaris, O Baal, Baal, Baal. O Baal,

anū

LIBER. II.

52

audis nos? Non territis columbus habentius? Quid in te
 commisimus? Non vis tuas vires ostendere? Quo pha-
 res babes cultores, nonne aquum est eò te magis exorari?
 Baal, o Baal, nisi nos exaudis, alium est de te, de quo tuo
 populo. Unus hic Ichona vates tuum cultum abolebit.
 Quis te colet, O Baal? Quis te dancops adorare volet,
 O Baal? Baal, O Baal, quis te non contemnet et pro-
 nibilo ducet, si nos in tanto discrimine non exaudieris?
 In quem vero magis necessarium usum reseruabis tuam
 potentiam? Nos te innocamus, nos aram tuam proter-
 gredimur, et iam meridies est, neque tu respondes, aut
 exoranis. O Baal, Baal, O Baal noli perdere nos. E.
 Clamate maiore voce. Certè enim Deus est: sed forsi
 tan aliquid altius contemplatur, et animo agitat, quam
 ut possit istas tam exiles voces audire: aut occupatus est,
 aut iter habet, nisi forte dormit, ut sit expergesciendus.
 U. Hunc Baal Deus noster quid amplius tibi faciamus?
 O Baal, O Baal, O Baal. E. Euge, recte, secate vos isto
 modo gladiis et cultellis, ut à vobis spiss cruentati, misera-
 ricordiam Baalis excitetis. Sed nihil respondet nec at-
 tendit vestros clamores. Surdo canitis. Agito iam, om-
 nis populus accedit ad me. Instauremus aram Ichona
 que diruta est, saxa duodecim capiamus, pro numero
 tribuum filiorum Iacobi. Ex his saxis aram Ichona
 nomine construamus, et circum eam ducamus profundā
 scrobem. Agite, componatur. Recte est. Replete quatuor
 amphoras aqua, et eas in hostiam, inque strūe effundite.
 Iterate idem, tertiate. Bene est. Redundat aqua circum
 aram? ipsamq; scrobum repletum, ne quid frandis subesse
 possetis. Nunc O Ichona Deus Abramis, Isaaci, et

DIALOG. SACRORVM.

Izraelis, effice ut hodie intelligatur apud Israelitas, & tu
Deū, & me sernum tuum esse, tuoque in su hac omnia fa-
cisse. Audi me Iehona, exaudi me ut sciatis hic populatu-
Iehonā esse Deū, qui corā animos retro flexeris. P. O hū
miram! Ignis delapsus à Iehona, et hostiam, & ligna, &
saxa, & humū absumpfit, & scrobis aquā lambit. Ieho-
na Deus est. Iehona Deus est. E. Si igitur Iehonam es
Deum agnoscitis, et ad terram proni adoratis, compro-
hendito Baalenses vates omnes, qui vos à Iehona cultu
magnō vestro malo auocantur. Cauete ne quis omnium
euadat. Agite, ducamus eum ad Cisonem flumine, iu-
lētur bi vates omnes Baalu, ne quē deinceps à verū Du-
culū possint auertere. Perite populi deceptores, corrup-
tores, atq; pestes, dignas præstigis vestris poenas date: ut
deinceps adoretur, et in honore habeatur is unus, cu-
debentur omnia. Nunc Achabe, ascende ad capiendum
cibum. Sentio enim iam adesse intermū pluviae. Ego
ascendam in verticem Carmeli. Sequerere puer. P. Fa-
ciam here. E. Age iam puer, dum ego hīc in summo Ca-
meli ingo maneo, i spectatū mare versus: & mīhi quā
videris, r. nūciatū venito. P. Libenter here. Feci horū
neq; quidquā vidi. E Reuertere eodem septies. P. Par-
bitur. Iam iterum venio. Iam tertio. Iam quartō. Iam
quinto. Iam sexto. Supereft, ut septimō speculatum eam.
Here, vidi nubeculam instar palme hominis ex mari
ferri. E Instat pluvia, i nūciatū Achabo, ut iunctis in-
galibus in urbem descendat, ne à pluvia opprimatur. P.
Eo. E. Ego succinctis lateribus ei Iezraele præcurrar.
P. Salve rex. Iubet Elias ut properè iungas equos, et
in urbem recipias, ne te pluvia opprimat. A. Agite ma-
festinemū,

festinamus, ingruit pluia, nigrescit calum nubibus atq;
vento, preperemus: vix evadimus, quin madefiamus.

S E N. Iustorum preces incredibile dictu quantum polleant
apud Deum. In iusti iustos accusant eorum malorum quorum sunt ipsi
met auctores. Præsente Eliam nihil possunt Baalenses. Præsente
Iehoua torpet Baal. Ut nox diei, sic veritati cedit mendacium.
Impiorum plena sunt omnia, piorum exiguis est numerus. Sapientia
magis vni credendum quam mille: nam paucorum est sapientia.
O circum genus hominum, quando tandem haec videbitis: aut
quid tandem lux penetrabit istos oculos? Nunquamne nisi sero
sapientia? Utinam adhuc aliquis igneo spiritu, igneaque oratione
Elias, qui charitatis igne de celo deuocet, quo nostrarum precium
sacrificia exardescant, ut deinceps solus Iehoua extollatur.

MICHAEL. 3 Regum 22.

A R G. Achabo Israelitarum regi consulunt falsi vates, ut
Ramoth Galaadicam urbem bello adoriantur, fore enim ut
ea potiatur. At Michæas vates contrarium prædictit, eamque ob
causam conjicitur in vincula.

*Achabus Israelitarum rex, Iosaphatus Iudeorum rex, Vates,
Nuncius Zedechias, Michæas.*

A Dsuat hic vates, Iosaphate, plus minus quadri-
genti quos ad explorandam Dei voluntatem cen-
sus accercendos. I. Video: superest ut eos interroges.
A. Quid mihi auctores estis, vates? Censetisne ut bello
Ramoth adoriar, an ab incepto defixa: Va. Nos vero
consensimus ut adoraris, nam vitoriam tibi annuit Do-
minus. I. Num quis præterea hic est Iehosua vates ex
quo sciscitemur? A. Est item unus, sed quem male odi:
moniam nihil unquam mihi, nisi sinistrum vaticina-
tur: Is est Michæas, filius Imla. I. Non decet regem
talogui: sed sube cum acciri. A. Tu siste huc nobis pro-
tre Michæam. N. Ita faciam. S. Videamus hec Achabe

DIALOG. SACRORVM

cornua ferrea, qua ego ferō? Hoc tu modo quasi cū loqu
petes, & fundes Syros ad internacionem: ita tibi per
futurum pollicetur Deus. V. Ita prorsus fieri. Aggre
sane Ramotha, feliciter pugnabis, eānque Dēs br
cio capies. N. Ceteri quidem vates omnes, Michaeam
avno ore fælicem successum promittunt. Itaque censu
tu quoque ei bene omineris, quemadmodum ipsi. M.
ego Deum immortalem iuro, nsc ea solūm diciturum,
mīhi diuinitūs inspirata fuerunt. A. Michea, que
tua sententia? Arma in Ramotha inferemus, an
M. Quid ni inferas? Nam tibi vitoria annuit Ich
A. Quoniamq; tandem mīhi illudes? Te etiam atque eum
obtestor per nomen Ichoua, ne mīhi quicquam misere
dicas. M. Nunc verum audies. Vidi omnes Israe
lantes in montibus, sicut oves sine pastore solent. Atq;
Ichoua, Non habent isti dominos, inquit: redeant su
quisque domum cum bona pace. A. Dixine ego tibi, mi
nib; mīhi nīs insanctum prædictum? M. Igantu
di certissimum oraculum. Vidi Ichouam in solo suo
udentem, omni colesti exercitu dextra levataque stipati
atque ita dicentem; Ecquis mīhi in errorem inducer
ebabum, qd Ramotha, ibi casurus, innudat? Cumq;
luis alius diceret, processit quidam spiritus, qui stan
te eum: Ego, inquit, facturum me recipio. Cui Ichoua
Quonam modo? Tum illo: Aspirabo falsa omnibus in
vatibus, qua dicant. Probè, inquit Ichoua, succedit: re
gredere negotium. Nimirum ex his liquit, omnes ih
tuos vates esse falso spiritu afflatos, & Deum tibi non
cogitare. Se. Accipe colaphium pro isto tuo mendacio.
Nam quaratione diuinum nomen, cuius tu in instituto
loqu

loquì simulas, à me emigravit, ut te docueris? M. Tū for-
es, cùm trepidus te in intima penetralia penitus abdes. A.
Corripe Michaë, & cū deduc ad Amone prætorē urba-
nū, & Iosuā regum filium, & iube meo iussu in carcere
concludi, atq; ibi pane astro & aqua, parvæ ac duriter pa-
sci, donec saluus redcam. M. Siquidem saluus, redibis, nō
huius cause est quo minus dicar mensuram oraculum, atque
equidem hoc clarissima voce omnibus incertorum volo.

S E N. Falsi vates (quorum ingens est numerus) dicere so-
lent quæ placeat hominibus, & in primis assentari principibus.
Veri vates (qui pauci esse solent) assentari nesciunt, & improbis
semper dura dicunt. Et quoniam improbi in hac vitâ dominari
solent, sic plerumq; ut veritatis præmium vincula sint & neces.
Nati obsequium amicos, veritas odium parit. O mundi poté-
tes, vnum hæc in animos vestros demittatis!

SVNA MITIS. 4. Reg. 4.

A R G. Elizæus, ab hospitâ suâ Sunamitide oratus, eius fili-
um reuocat in vitam.

Elizæus, Gehezi, Sunamitid.

Ecce Sunamitidem illam hospitem nostram: Gehezi,
curre ei obuiam, rogaturus utrum valeat ipsa, &
in, & puer eius. G. Faciam, Salve mulier, satisne salua
eius, & eius maritus, & puer valent? S. Valent: sed sine
me peruenire quò velo. G. Quoniam properas? S. Ad tu-
m herum. G. Nescio quid noni videtur accidisse huic
mulieri. Sed quid istud rei est? Hens mulier: tunc audes
pedes vatis complecti? Apage. E. Sine eam: animo eius
male est, quod me leboua celauit. S. Potieramne à te
filium? Annon admonueram, ne mibi imponeres? E.
Accingere Gehezi, & cape meum baculum, atque a-
bi, si quem offenderis, nè salutato: salutatus, ne resal-
tuato. Ubi cù peruenieris, baculum facies pueri imponito.

G 4

G. E. 6.

DIALOG. SACRORVM

G. Eccl. S. Ad ego profecto iniquitatem omittam, quin
mihi mendaciam. E. Ad ego sicut tua voluntas obsequor,
prosternam te sequor. G. Hoc est fac ut in seruas; sed puerum
quem uoce edui nega uoluim, neq; potius omnino expugna-
ri. E. Ne in rapido mulier, intracamus cubiculum. S. Hu-
quidem plane in cubiculum uacat in meo lectulo. E. Exie-
ras, & me hinc relinquit te salu cum solo, clausa ianua. G.
Nescio quid iniquitate expecto: non abs te se se conclus-
iuimus. S. Fiducia Deus ut natum recipiam. G. Hospitium.
Quis noster rei est? C. Sabina es, vixiss sum andire stern-
tam puerum. S. Reuixi, si verum predicas. E. Hu-
Gihæza. G. Me vocat: quid est here? E. Accersi-
mibi istam feminam. G. Te vocat. S. Adeo E. Recipo in
filium in columnam. S. O divine vir, quas tibi gratiam quis
pro tanto munere? E. Deo hoc totum accepit um fera-
dum est, mulier non mihi, qui per me possum nihil.

S E N. Fidus est omnipotens. Sugrum preces, quamuis
xima petentium, exaudit Deus.

N A M A N . 4. Region 3.

A R G. Naaman Syrus ab Elizæo a leprâ sanatus, ei gratia
agit, & dona offert: sed quæ Elizæus non accipit. Deinde e-
gressum Naamanem consecutus Gihæzeus Elizæi famulus, ad
eo pecuniam & vestes aufert per mendacium, eamque obca-
sam ab Elizæo reprehensus, fit leprosus.

Naaman, Elizæus, Gihæzeus, Ministri

Naamanis.

R Euertor ad te, Elizæe: & meum tum in Deum,
tum in te peccatum confiteor, veniam peto. E. Quis
nam deceasti? N. Cum tu me per ministrum tuum in-
fuisse corpus in Iordanem septies immergere, si à lepro-
sue depellenda causa veneram) sanus esse vellem:

mum indignatus sane sum, & me tibi despiciatus esse ex-
tus, quod deanim ad ministerium ad me missus. Nam spe-
raveram eis puro exiturum, & innocato Dei nomine,
manum loco admoturum, & ita morbum sanaturum.
Deinde indignum mihi videbatur, tantum tribui ve-
stris aquis, ut cum Abana, aut Pharpar fluvij Dama-
scisci vestris nihil deterriores, essent ad me sanandum in-
utiles, Jordani tantum habere vim putaretur. Ita
que abibam ira plenus. Quod nisi mecum mulierem me
sapientiores, equidem medicinam r. pudiasssem. Sed cum
illi discent absurdum esse me, qui rem quamlibet mag-
nam salutis causam facturus essem, a tempore a refugore:
tentavi quid possent aquae Israelitearum, & me septies in
Jordane immersi; quo facto ita sum (ut vides) san-
tus, ut non sit pueri corpus nitidius aut integrius. Qua-
propter intolligo iam, & confiteor nullum in toto mundo
esse Deum, nisi cum quoniam vos Israelite colitis. Itaque pro-
tam singulari beneficio, queso te ut a me munificulum
hoc accipias. E. Apage sis: ego ut manus accipiam? N.
At ne me repulsiato: non equidem id facio, quo tibi tan-
tum merum remetiar, quod neque fieri potest: sed ut
hoc mei in Deum, & integrati animi pignus apud te re-
linquam. Eliz. Istum gratum animum apud te habeto,
donante addito. N. Atqui. E. Ne urget tantoperè. Nam
(ut tu semel scias) Deum immortaliter, cui ego ap-
pareo atque administrstro, me nihil a te accepiturum. N.
Si ita decreversti, nolo improbius instare. Ceterum oro,
ut hinc mihi terrae dñorum mulorum onus asportare li-
ceat. Non statui deinceps ullis diis preterquam uni
Iehouæ adulere, aut sacrificare. E. Lando, asportato
sane.

DIALOG. SACRORVM

Sane. N. Prateret est alind, super quo te velim consu-
ri. Solet meus dominus, quandounque in eadem Roma-
nia, adorationis gratia commeat, meis humeris innisi, r-
bi, eo inclinante se, non possum quin me quoque inclinem.
Eam mihi rem Iehou iognoscet opinor. E. Ita. Abi cum
bona pace. G. Hem parsit dominus meus accipere obla-
fibi ab isto Syro munera? At mihi ita sit Iehoua prop-
rius, nisi cum cursu consequar, aliquid accepturus. Im-
manis ut abeat tam diues homo, tanto affectus beneficium
Non conuenit. N. Religioni habeo, nihil ei dedisse. Si
videone eius famulum in huc cursu contendentem? Ipse ei
quantum ex incessu coniicio. G. Curru de filiis, & mihi
procedit obscurus. N. Salutare omnia puer? G. Pax, u-
tribus verbis volo. Modo ad herum meum venerum
duo de variis genere inuenies, è mante Ephraemitarum.
Ea de causa rogabat herus, ut mihi ad eos argenteis tales-
tum des, & duas vestes de splendidioribus. N. Imò ut
yò duo talenta auferas: atque ut in ampla voluissim
libenter dediffem. G. Non est opus. N. Ne dubita, ac spe-
citur quis eorum usus. Vos colligate hot argentiuni in
duobus sacculis, addite has duas vestes. Vos duo preferu-
etis haec sarcinas. Inbeto heru tuum meo nomine salutem
replurimum. G. Faciam. Vale. N. Et tu. G. O me fu-
licem, cui restam bene succedant. Ite hactenue, sequi-
mini me per hoc obscurum ostium: deponite hie sarcina-
nas: iam mihi nihil opus est vestra opera. Quod reliquum
est, ipse facile per me perficiam. Abite. M. Vale ergo. G.
Valete vos quoque. Nuncres mihi bene gesta est, abscon-
dam hic hunc thesaurum, ubi enim nemo prater me
sciat. Sed iam ne meus herus aliquid suspicetur, si nimis
dum

dū ab sim, offerā me eti. E. Unde noster Gehazi? G. Nus-
quam equidem iiii. E. An etiam audes velle mihi verba
dare? Quasi ego non una animo adfuerim, cūm homo de
currū reuertit tibi obuiam. Hoccine tempus est accipi-
endorum ullorum munierum? Improbe à te factum. Ita-
que prō isto peccato, lepra, qual liberatus est Naaman, in
te & in sua progenie in posterum heredit.

S E N. Bona spiritualia plerumque aspernatur mundus, quia
splendore carent, & apparatu mundano. Ne famulorum quidē
consilium contemnendum est. Sæpe etiam est olitor valde op-
portuna loquutus. Dona spiritualia non emuntur pretio carna-
li. Avaritia mendaces facit, & homines in miseriam præcipi-
tat. Dei spirituum latere fructu coneris.

HAZAE L. 4. Regum 8.

A R G. Hazael percontans prædictit Elizæus mortem Bel-
nedadi regis Syrie, & insuper ipsius Hazaelis regnum & seui-
tiam in Israëlitas.

Hazael, Elizæus.

Benedadus Syrie rex, qui nunc ager es, misit me ad
te, Elizæe, ad percontandum de salute sua. E. Re-
nunciato, eo morbo lenatum iri, & tamen Ichonam mihi
interitum significauit. Hen! H. Quid sibi volunt ista
suspiria, quæ fixo vultu ita alte trahis? E. O Hazael,
Hazael, video quantam tu vastitatem sis Israëlitis illa-
turnus. Tu eorum adficia incendes, tu iuuenes ferro iru-
cidabis, tu pueros elides, tu grauidas mulieres discerpes.
H. Egone vilissimus homuncio, tanta facinora potero?
E. Ostendit mihi Ichona, te fore regem Syrorum.

S E N. Pijs dolet populi Dei calamitas, quamvis meritò &
giuinitus illata.

IEHVS. 4. Reg. 9.

A R G. Iehus, ab Elizæi puero unctus rex Israëitarum, Ioram
mum Israëitarum, & Ochoziam Iudæorum regem, & Ieza-
bælem Iorami matrem occidit.

Puer

DIALOG. SACRORVM

Puer Elizei, Iehus, Duces, Speculator, Ioramus Israelitarum
rex, Nuncius, Alter nuncius, Iezabel.

Habeo quoddam ad te mandatum, dux. Ie. Quem nostrum appellas? P. Te ipsum dux, secedamus intro. Ichouate Iehu, Deus Israelitarum, hoc oleo per me ungit regem suorum Israelitarum, iubetque ut Achab Dominis tuis stirpem trucidet. Statuit enim suorum omnium tum vatum, tum reliquum sanguinem a Iezabile expetere, uniuersamque Achabi domum perdere: & eius memoriam genusque stirpis ex Israelitis tollere eamque eò redigere, quis redulta domus est Ieroboam Nabathæ filij, & Basa Azia filij: Iezabel: mautrem comedent canes in agro Israelano insepultam. Sed ego hinc fugam proprio. D. Quomodo se res habet Iehu? Quorsum venit ad te lymphatus iste? Ie. Hominem nostis, cuiusque orationem? D. Minime vero. Doce nos quidnam dixerit. Ie. Unxit me regem Israelitarum de Ichoue mandato, cui certum est Achabum, Achabique domum per me ulcisci. D. Supponamus properè regi vestes nostras socij, eumque collocemus in editissimo grandum. Tu praco proclamat tuba, regem esse Ichum, Ie. Nunc duces, si vobis ita videtur, cautele ne quis ex oppido euadat, qui huius rei nuncium Iezraelem perferat. Nos concendamus equos, & eò festinemus ire. Nam illic decumbit Ioramus, sanctorum vulnerum gratia, que in p�lio contraregem Hazaelem à Syris accepit: eodemque venit Ochozias Iudeæ rex ad eum visendum. Sp. Video quendam hominum globum. Io. Tu concende equum, & ei cursu profestus obuiam, quare ut valeat. N. Fiet. I. Accurrit hic equus quidam. N. Rogat rex,

ut valeas Iehu? Ie. Quid ut valeam? recede pone me. S. Peruenit nuncius ad eos, ne quis reuerteretur. Ie. Hecus tu
concedere equum, & eodem curre. N. Fiet. Ie. Accurrit
huc alter. N. Rogat rex, Iehu, an valeas? Quid an vale-
am? Recede pone me. S. Peruenit ad eos nuncius, sed non
revertitur. Incessus autem ferocitas declarat esse Iehum
Nam sis filium. Io. Junge currum equis auriga: exca-
mbo homini obniam Ochozia. Ie. Tandem veniunt ipsi
reges opportunitate. I. Valeatne Iehu? Ie. Quid valeatne?
Durantibus toti matris tuae Iezabelis stupris, & male-
ficijs? Io. Fugiamus Ochozia: circumuenimur. Ie. Si-
quidem potestis effugere. Experiar tamen, an meus ar-
cus possit de regis corpore sanguinem elicere. Hem tibi,
hic moriturnus eras. Tu Badacer triumuir, abiice eum
in fundum Nabothi, Iezraelen sis. Nam memini, cum
aliquando ego et tu Achabum huius patrem in eodem
currus sequeremur, ei oraculo dictum esse, Ichouam san-
guinem Nabothi, eiusque natorum priarie eius dies respe-
xisse: eumque in agro eiusdem Nabothi, quem illo iudicio
per calumniam oppressisset, in illum vindicaturum esse.
Quare sume hoc cadaver, idque in fundum abiice, sicuti
ferunt Ichoua dicta. Sed fugit Ochozias: persequimus
eum, occidite, pereat hoc ad flagitia concors hominum
genus. Pergamus in oppidum: nondum peracta ultio
est: Superest totius mali fons Iezabel, quamiam videns
videor de fenestra prospicientem. At etiam fucata est:
mirum ut morti placeat. Iez. Nunquid bene accidit
Zambri qui dominum suum interfecit? Ie. Ecquis istic
ame est? Recte: vos eius cuncti precipitate eam. Per
fumarum impurissima & a meis equis conculcare.

SEN.

DIALOG. SACRORVM.

SNTENTIA.

Etiam libiditos armat & excitat Deus in principes impiorum
Acquiescit enim vir qui aduersus Deum dominum suum consurgit
quod faciunt omnes impiorum aduersus eum consurgat ipsius seruus

I.O.A.S. 4 Reg. 13.

ARG. Ios. Israelitarum regi se agrotum visenti praedictus
Elizaeus vitorias, quas sit de Syria reportaturus.

Ios. rex Israelitarum, Elizaeus.

Hec pater patrie, columnen Israelitarum, tu quidem
nunc aeger iaces. E. Non est euangelii tempus. Can
arcum & sagittas. I. Encepi, quorsum? E. Impone me
num arcum. I. Feci. E. Aperi fenestram obversam orientem.
I. Aperit. E. Iaculare. I. Hemis sic volo. E. Collimasti, ista
ista est salutis nobis & mortiferis Syria sagitta, quoniam
in Apollito, Dei praesidio occisione occides. Sed perge por
ro, cape sagittas. I. Cepi: quid tum? E. Ferri terram: o
factum male? si quisquis percussisses, aut sexies, non
poteras Syros delere funditus. Nunc eos ter transsum
perabis & quoties videlicet terram pulsansisti.

SEN. In vaco plus est praesidij, quam in exercitu. Vatis mo
est & regi deploranda. Fata abstrusa sunt.

I.O.N.A.S. Ione 1.

ARGUMENTVM.

Vexati tempestate nautæ, inuocatis frustra diis, factaque iactu
ta, Ionom vocem excitant qui in naui dormiebat. Deinde son
iacta, ut eum sonore & tempestatis causam esse deprehenderem
iaciunt in mare ipsius in admontu, ita pacatur tempesta.

Nauclerus, Naute, Ionus.

Pro Iupiter, quanta sanis tempestas: quantis unde
rum fluctus nostram nascem undique verberant?
Dicas Neptunum, & Aeolum, omnesque adeo deos in
nostram coniurauisse perniciem. Ne sensi tantopere &
quarum praeponens Neptune, ne eos perde, qui se tua fidei

MANUS

mandarunt. Tunc si o Acole, cui potestatem in ventos
 dedit Jupiter, cohabet am effrenatum eorum imperium.
 Naut. Di immortales, quid haberis in animo? Huc una
 venisse nos, ut tam misere periremus? Parcite quies-
 cimus, parcite: nos vobis sacra faciemus, tibi Neptuno
 amrū, vobis agnam Tempestates mactabimus, tantum
 licet hinc salmis evadere. A. Leda proles Castor et Pol-
 lux, aruca nantis sydera, obsecro vestram fidem, reddi-
 te nobis mare tranquillum, reddite amicam caeli sereni-
 tatem. Naut. Nil si agimus, video tam surdi, sūt di
 quam est ipsum mare. Naut. Quid superest? Naut. Ve
 iactaram faciamus. Naut. Dñm. Naut. Sed necessa-
 riū: extremo autem malo extrellum adhibendum est
 remedium, atque utinam vel sic evadere licet. Festina-
 te, iyclamus has merces. Praefat rem perdere, spēna
 aliquam retinentes, quam cum rectius exitium ex-
 pectare. Vos o caeli marisque potentes di, este saltē con-
 cūti hac nostra miseria: quid mortem insuper minam-
 si? Hei mihi, magis magisque furiunt venti, ingratis-
 ent tempestas. Irritantur superi, non placantur nostris
 votis & precibus. Quo iam? Quo me vertam? Erat hic
 uscio quis peregrinus. Ubi nunc est? Naut. Dormit
 ad infinitum nauis latus. Nam. O supinam securitatem &
 Hens, heus peregrine, quem tandem dormiendi modum
 facies? Potes in tanto periculo indulgere sonno? Quis
 in surgis, & tuum in hoc temporis articulo Deum
 invocas? si quis forte superum existat, qui hoc à na-
 bi malum auertat, et praesens auxilium ferat. Naut.
 frustra laboramus: causa tanti mali perscrutanda est.
 Oportet aliquem hic adesse, qui sa nefario aliquo
 scelere

DIALOG. SACRORVM.

sceleris obstrinxerit, propter quem, et a labore transcam
Dy. Sortiendum quis sit in causa. Nauc. Placet, duca
tur fortis. Ego fors bunc peregrinum designas. Vide
te peregrine acuisci. Dic queso, unde canum in nos mo
lum oris sum fit; quod vita gentis sequaris, unde et quo
as, cuius sit, & qua gente natus? I. Iamiam nullū super
est effugium: teneor manifesto: O inenitabilem Dispi
tentiam: Ego sum Habreus Ichoue cœlestis Dei nati
qui, et mare et terram fabricans est. Is mo Numinis
venerare inferat, ut cum populum, & otio et luxu diffe
rentem, et perditum, mea admonitione ad meliorem su
gem, et saniorem vite rationem deducerem. Cum
ego munericristianam defugiens, statueram Tarsum
Ciliciam me conferre, et eius conspectum eniā oculis
oculis omnia fuisse subiecta. N. Perimimus funditus. In
te prorsus homo, & male abs te factum. Sed postquam
factum quod est, infelictum fieri non potest, quia tibi
censes faciamus, ut placatiorem mari utamur, quod vici
memini semper agitari vides? I. Vos vero me in m
acturbetis, si sedatum vulnus: nam certo scio ego, mi
unius causa vos hac tam vehementi tempestate afflu
ti. Nauc. Auctorat superi, ut tu i morte saluti nostrai
sumus. Non faciemus. Agite viri fortes, in eum banni
remus, conemur ad terram appellere. Eia, adhibete su
mas vires: eia, rumpamus hos fluctus. O rem misera
crescit affidne malum, nulla ratione terram possum
attingere. Io. Frustra sudatis inuitio Deo. Nauc. Quide
go est? te ne nos in mare? Io. Nisi maiulis mecum va
perire. Nauc. O desperatissimum perfugium: sed tam
catius est, te solus quam nobiscum interire. Facient

est socij: nulla alia ad euadendum via est, video, effera-
tur mare, rumpitur natis, mors nobis versatur ob occi-
los. Demergamus enī. Obscuramus te Iehona, ne pere-
mus ob huius viri mortē, neuc à nobis paenas sanguinis
ius exasperas. Vides nos necessitate impulsos facere, et in
omnia tuo arbitratu moderaris: faciatur. O rē admirabili.
Videtis ut subito sedata est tēpestas eo deicto. Vide-
tis mare sic tranquillū, ut nunquā tranquillus. Ago-
scō, agnoscō ego Iehoua potestarem immensam: is nimirū.
Deus est, ceteri ne quisquam precibus interpellantur. Un-
ūni debetur gratia, unī itaq; sacra votaq; faciamus.

SENTENTIA.

Frustra implorātur falla numina, sc̄uīte vero numine. De-
um effugere nec terra nec mari possis. Cū sōntibus nauigare,
hoc ekt versari, noxiū est. Manente causa pœna manet pœna.

R A B S A C E S . 4. Reg. 18.

A RG V. Rabsaces, ab Assyriæ rege Senacheribo missus,
Hierosolymitanos qui erant in muros, ipse extra muros, iubet
deditonem facere, & in Iehouam eiusq; populum petulam-
tissimè inuehit, nemine quidquam respondentē.

Rabsaces, Eliacimus.

VOS bac nomine regis magni, id est, regis Assyrio-
rum, Ezechie kunciate. Qua tandem fiducia ni-
tatur? Verbisne, an consilio an viribus dimicare cogitet?
Qua tandem spe fretus, ab eo defecerit? An videlicet
confidit confracto isti culmeo baculo, id est, Aegyptijs:
cui si quis innitatur, ei manum perforeret? Talis est Æ-
gyptiorum rex Pharaō in omnes qui ei confidunt. Quod
si mihi diceris, Vos Iehoua Deo vestro confidere, an non
isest, cuius Ezechius facella arasque sustulit, iussit
que Iudeis & Hierosolymitanis, ut Hierosolyma ad
vertam quandam aram Deo supplicarent? Age Eze-

H

chii

DIALOG. SACRORVM

chia, vis cum domino meo rege Assyrio sponsonem fare, si tibi dedero duo eorum millia, n̄ tu non possis eos totidem equites suppeditare? Tunc ausis vultum iure vel unius pratoris minimi seruorum domini mei fiduciam tibi collocas in Aegyptiorum curribus, et equib⁹? An porro sine Ichona ad hunc locum vastandum ascendi? Ichona ipse me iussit in hanc regionem profici, eamque depopulari. E. Quasumus te, ut nos Syriae (scimus enim) alloquaris, non Iudaice, in antibus bonum, qui sunt in moenibus. R. Quasi ad dominum tuum, aut ad te miserit me dominus meus, ad hac dicenda, n̄ non ad eos qui sunt in mūris, ut vobis & meram suam comedant, et urinam bibant. Audite Iudei regi magni regis Assyriorum dicta. Ne vobis imponat Ezechias, neque enim poterit vos ab eius manibus defensare: neque ab eo persuaderi vobis finire, ut Ichona fidati, quasi vos defensuro, neque urbem istam in manum Assyriorum regis permisuro. Nolite Ezechia credere quod potius Assyrio regi obtemperate, qui vobis mandat, n̄ secum benevolē agatis, et vosei dedatis, & suis quisque vineis et ficibus et puteis tantisper ut amini, donec viniat ad vos in vestra similem terram transferendos, in terram frumenti et vini, et panis et vinearum, & olivarum, et olei, et mellis feracem, ut hac ratione vesti saluti prospiciatur, neque Ezechia fidem habeatis: fallit enim vos inani fiducia defensionis Ichona. An reliquorum gentium dij suam quisque terram ab Assyrio regi defenderunt? Ubi sunt dij Hemathi et Arpbadi? Vbi Sepharuami? Vbi Eue? Vbi Iue? Nunquid Samariam ab eis manuturatis sunt? Quis tandem est ei

omnibus

omnibus omnium terrarum dicitur qui suam terram ab eius manu defendenterit, ut Iehoua Hierosolymam defensurus esse videatur? E. Obmutescamus, nene ei quicquā respondeamus. Ita enim fuit regis mandatum. Sed eamus hac regi nuntiatum.

SEN. Res secundæ insolentes sœpe reddunt homines, & in ipsum etiam Deum petulantes. Prosperos successus sibi adscribunt superbi, cum debeant Deo. Cum maledicis, & verbosis titandum non est, sed Deo committenda causa.

EZECHIAS. Esaiæ 38.

ARGUMENTVM.

Negrotus rex Iudæorū Ezechias, cū esset ei ab Esaiæ voce deumiciata mors, precibus à Iehoua impetrat vitæ prorogationē;

Esaias, Ezechias.

Impera domo Ezechia: nam isto tibi morbo morientum est. Hac est Dei voluntas. Eze. O durum nunc! O Sancte Deus, memineris quā fideliter & in te animo te semper coluerim, & ad tuam voluntatem vnam omnē direxerim. Hic pietatis bonds? Sic religio remuneraris? Mene manū in medio artis cursu, itas angustias esse redactum, ut subiectum sit sepulchri ostium, & reliquo vita tempore carentium? Etenim, iam non ego fruor communis hoc cælo, cælo ego non fruor, cuius amena luce illustrantur, qui in terra degunt viam? Iam ego auellor à tharo conspectu & consuetudine huminum, qui hunc orbē incolunt. Ex hac vita cito & emigro tanquā à pastorali rugiido, fatali austamine et filo ante diem amputato. Paulatim atteror, & consumor in horas: neque quidquam propius expectabam ut iam iamque absumpius, animam agam. Namē si venimus est, membra omnia dirō cruciari.

DIALOG. SACRORVM

dilaniari sentiens, morte in vespereum expecto. Hunc
dinis aut gravis ritu stridulas voces emitto, et columba
rum more querulos edo gemitus; cœlumq[ue] suspiciens,
sumptis lachrymis ipsa oculorum tabe, intolerabiles mi-
mitestor dolores. O rerum Domine onus n[ost]rum, aio mihi
fieri iniuriam, cuius te vindicem esse par est. Misericordia
mea, quidam, quid mihi venire in montem possit, qui
possim tuum animum ad id quod volo stellere? Meam
vitæ breuitatem miserabiliter commemorem? O rerum
auctor et moderator, longius est profecto naturale vi-
dispatium quam quantulum a te mihi conceditur. Han-
cine mihi etate tam immatura spiritus reddendus est?
Ant tu me videlicet sempiterno somno consopire paras, ut
postea in vitâ reuoces? Aut cuius altissimam tranquili-
tatem acerbissimo casu contaminari passus sis, enunci-
licet, iam letho absumptum, è purido busto vindicabis?
Et cuius vitâ agrotantis tueri neglexeris, quando merte
deletum, amico lucis usq[ue] rursum donabis; puer-
tis (quorum de fronte mors scatet) quasi post terrena
reictis, & aeterna obliuione oblitteratis? Deinde aqui-
bus gratitudinem, & ex ea manantem laudationem ex-
pectastis à mortuis? credo sepulti te celebrabunt, & tuum
paratum misericordium praesidium prædicabunt humati? Vixi,
vixi tibi gratias agent, velut ego hodie: et parentibus
beris commemorabunt tuam gentibus omnibus expi-
satam tutelam. Intende mea saluti, Iehoua: et nos u-
nis laudibus carmina quam diu vincemus in æde in-
modulabimur. Etsi. Ades animo, rex: inde cortibilem am-
ciare. Iehoua, Deus Danidis auctoris generis tui, tu-
am prectionem audiuit, tuasque lachrymas respexit.

Itaq[ue]

Iraq sic habeto, te per eum sanari, & tertio abhinc die
ascensurū in fanū. Quinimo addet tuae vita quindecī an-
nos, tecū eripiet ē manibus regis Assyriorū, unā cū hac
urbe, cuius se defensorem præbebbit, propter semet ipsum,
tū etiā propter Dauidē suū cultorem. Sed vos famuli su-
mī palatham, quā ulceri eius imponetis, ut conualefasat.
Ez. Sed quo signo intelligam me in sanitatem restitui, &
tertio die venturū in adem? Es. Vides hoc Achazis ola-
riū? Ez. Video. Es. Optio tibi datur utrum velis um-
bram decem gradibus procedere, an reuertis. Ez. Facile
est umbram progredi: potius retrocedat. Orem miracu-
losam: nunc, nunc video volente Deo nihil esse arduum.

SE N. Pijs precibus vsque adeò flectitur Deus, vt interdum
etiam decretum suum rescindat. Quamuis morbos interdum
naturalibus remedijs incurabiles sanet Deus, tamen naturalia
remedia non semper repudiat. Non medicinæ, sed Deo tribu-
enda est sanatio: & tamen vtendum est medicina.

I E R E M I A S. Ier. 26.

A R G V M E N T V M.

Ieremias vrbis & templi ruinā vaticinatur, eam ob causam
comprehenditur à sacerdotibus & vatibus ad necandum. Sed
facto ad tumultū concursu, proceres & Senatores, & Ahicha-
mus id prohibitent.

Ieremias, Sacerdotes, Vates, Proceres,
Senatores, Ahichamus.

A Udite omnes omnium Iudea urbiū homines, quo-
tum hoc templum, in cuius ego sto vestibulo, in-
tratis adorandi numinis gratiā: audite, que Deus mea
voce vobis affatur. Nisi cum audieris, & ex lege quam
vobis prescripsit vicietis: tum autem dicta vatum, eius
cultorum, quos ipse ad vos mittit, per quos vos mature
admonere nunquam intermittit, ea inquam, nisi audie-
ris, hanc ipsam adem sacram in eum statum rediget, in

DIALOG. SACRORVM

quem Silonem rededit, & hanc urbem omnium orbis
terrarum gentium ludibrio exponet. S. Quid sibi
clamoribus iste? V. Onanibus minatur exitium. S. At
bi non minatur, sed constat maximum malum. Quid
uadimus hominem? V. At quis ita opus est. Sa. Com-
bendite eum viri, cautele ne effugiat: faxo iam scias
remia, que mala nobis obnuncias, ea te in temet ipsum
excitauisse. Itane vero ut huic templo Silonis ruinas
& urbi vastam euersionem & solitudinem denunciari,
& hac tam dira impunè protuleris? Morte pen-
tues. Va. Meruit certè. P. Unde tantus iste tumultus?
sacerdotes? Aut quid vult tantus hominum concursus?
Quid noua rei accidit? Sa. Hic homo dignus est, qui
pote det supplicium, qui quidem tam horrendas clausas
huic urbi sit uincinatus, quemadmodum vos ipsi anti-
uistis. I. Audite me, si placet, & vos omnes populares
dite me. Iehoua ego optimi maximi instinctu nunc um-
ea infarum & urbem prædicturus, que vos audirete.
Quare corrigite vestram vitam & mores, Deique
stri admonitionis obturate, ut mutet consilium, ma-
lumque quod in vos cogitat, anerat. Quod ad me per-
tinet, equidem video me in vestra manu esse: vos mihi
quod videbitur, faciatis licet. Veruntamen sic habitum,
si me interficeritis, vos, urbemq; & hanc rem publicam
innocentis sanguinem supplicio luituros. Certè enim li-
bouamisi me ad vos, ut vobis audientibus, ea omnia
dicerem. Pr. Nos quidem non videmus iustam causam,
cur hic capite plectatur: si quidem nos nomine Iehouæ
Dei nostri affatus est. Sc. Audit nos vicissim, nisi
lestum est. Michaelas Morastita, uates fuit tempore Eze-
chias

LIBER II.

79

zechia regis Iudeorum, qui Ichoua opt. max. nomine omni ludo populo audiente, auctor est dicere, Sionem in agrum redactum, aratum iri, Hierosolymamq; in rudera collapsuram, & montem sacrum in solitudinem redigendum. Nunquid in eum morte animaduertit Ezechias, aut ullus Iudeorum? An non Deum reverentia & preicatione sibi placuerunt, malumq; quod ab illo iam iamq; imminebat, depulerunt? Et nos iam immanni scelere animos vestros obligauimus? Quid Urias, nihilne nos movebat & Is fuit filius Semeia, ex Cariathiaro, que eadem in urbem hanc ab Ichoua est vaticinatus quemodo Ieremias. Quodcum Ioachimus rex audiisset, nec non eius milites & proceres, cum quas fuit ad necem. Id ubi resculit ipse, territus ausfugit in Agyptum. Sed eò misit rex Elthanem, & quosdam alios qui illinc extractum ad eum adduxerunt: cumq; ferro crudeliter necauit, & eius corpus in plebeiorum sepulchretum proiectum curvans. Itaq; qui fuerit exitus, videtis. Nunc dispicite, utrum nefarium huic facinus an considerat amillius prudientiam malitiae imitari. Ah, profecto nunquam sinamus manus Ieremia sanguine commaculare.

SEN TENTIA.

Veritas odium periculumque parit. Malo vate aut doctore nihil iniquius. Plerumq; plus sapient, & plus æquitatis habent in erudit, quam doctores. Poenam si vis effugere, fuge culpam. Mitiora imitanda sunt exempla, immittiora declinanda.

ANANIAS. Ier. 28.

ARGUMENTVM.

Ananias Iudeis liberationem ad bienium falsò vaticinatur. Ieremias contrà grauiorem insuper captiuitatem prædictit, & ipsi Ananias mortem à Ichouâ denunciat.

Ananias, Ieremias.

H 4

Andij

DIALOG. SACRORVM

Audi suu Ieremia, una cum uniuerso hoc populo, qui
in suu Dei vobis denuncio. Ego (inquit Iehonaa op-
mus maximus, Israelitearum Deus) iam rumpam in-
gum regis Babyloniorum, & post duos annos referam in
hunc locum omnia vasa templi, que Nabuchodonosor
hinc ablata, Babylonem deportauit. Ieconiamq[ue] filium
Ioachimini Iudeae regis, omnesq[ue] captivos Iudeos, qui
sunt abducti Babylonem, huc reducam fracto Babylonie
imperio. I. Ut in amita faciat Iehonaa, & tua dicta omnia
ad rem conferat, atque hic vasa sacra reportet, capi-
uosque omnes e Babylonie renouet. Verum audi, & qui
apud te & omnē populum eloquar, trade memorie: Cle-
ruerunt ante me & te iam olim vates, qui multis natio-
nibus, magnisq[ue] regnis bellū, aut famē, aut peste præfig-
nificauerunt. Quod si quis aliquando secunda pronunci-
bat, eius prædictum, aut rei eventus à diuino afflatus pro-
fectū comprobabat, aut frustratio resellebat. Hoc quia
in hac vaticinatione futurū certò scio, malo te rei exu-
confusari, quā mea oratione irritari. A. Cedo mihi ista
torquem: audite vero omnes qui hic estis, quid feram
mea dicta. Quemadmodum hec ego collare per rumpo, ha-
Iehonam scirote per fracturum dominationē Nabucho-
donosoris, post biennium. I. Nolo tecum amplius rixari.
A. Abeas licet, ego hoc teneo, & tenebo: ne trepidate Iu-
dai, aduentat iam certissimum vobis praesidium & salutem.
Bono animo este. I. Adsum tibi à Deo Anania, qui tibi
me ita renunciare subet. Vincula lignea, inquit, rupisti
Anania, sed pro eis ferrea feceris. Nam ego feruum
iugum collo imponam omnium istarum gentium, quo
seruant Nabuchodonosori Babyloniorū regi, sub cuius

ego

ego ditionem etiam agrestes bestias subiunxi. Hac sunt de quibus te, Anania, Deus meo ministerio premonitum voluit. Sed non est, crede mihi Anania, non est quod incitationem & permissionem diuinam ostendas, & hunc populum sp̄e inani erigas. Neque enim à Deo missus ades, cuius ego inflatu perniciem tibi proximam denuncio, tēque hoc anno vitā defuncturum confirmo: quoniam tuis verbis deficiendi ab eo causa es.

SE N. Mali doctores solent improbis fausta dicere, & quæ placeant. Boni contrā. Hinc sit, vt boni inuisi sint, mali amen-
tur, & autoritate polleant. Veris vatibus raro creditur ante e-
uentum, præsertim si adsunt falsi vates, qui veris contraria do-
ceant. Mali vates dum pœnas improborum verbis leniunt, re-
ipſa exasperant. Cum peruicacibus rixandum non est. Qui im-
probis blandiuntur, eos à Deo auocant.

S E D E C H I A S . Jer. 38.

ARGUMENTVM.

Ieremias consulentem se Sædechiam Iudeæ regem monet,
vt se dedat Chaldæis; alioquin venturum & ipsum, & urbem
in miseram calamitatem.

Sædechias, Ieremias.

Volo ego reconculere super rebus meis, Ieremia: sed
noli me quicquam celare. I. Rem omnem tibi aper-
riam: sed ea condizione, ne me interimas, ne me consilium
meum repudies. S. Per Deum immortalem, qui nostras
animas creauit, non perimam te: neque tradam illis ho-
minibus qui tuam necem cupiunt. I. Satis habeo: accipe
iam quod sit Dei consilium. Si te contuleris ad principes
Babylonios, & tu at horūmque vita consules, & incen-
dium ab urbe depelles. Sin minus, & urbs Chaldaea de-
dit a igni cremari tur, ne quo tu eorum manus decitabis.
S. At enim valde metuo, ne me Chaldaei Iudeis, qui ad

ad hanc uul *ipso s.*

DIALOG SACRORVM

ipsostransfugerunt, tradant, omni irrisione ludendum.
I. Nos tradent credemib, obtempera Dei monitis, cuius
ego voluntatis interpres tibi sum datus, si te ipsum ama-
meque saluti prouides. Quod si te dedere rennis, hoc tibi
duminitus denscio: omnes mulieres que supersunt in
regia, eductae ad principes Chaldeos, te inos indignissimi
irridobunt, & circumuentum & proditum, a tuis nec-
sariis, & in ipso caeno perfide destitutum. Tua autem
uxores omnes, & liberi tradentur Chaldeis, neque tur-
orum manus effugies, quin in manus regis eorum ven-
es, qui hanc quicq; urbem incendet. S. Vide ne quis hacre-
scat, ne tu percas. Quod si proceres audierint nostram
congregationem, requi: commenerint, rogantes qua de re in-
ter nos actum sit, & mortem minantes nisi indicaueris,
dices, te a me precibus petiuisse, ne committam ut do-
mum Ionathanis reducaris ad miserabilem mortem.

SE N. Veritas cum periculo dicitur. Imprudētes, dum leui-
us aliquod malum evitabile vitant, incurruunt in grauius quod
fuerat inevitabile. Qui tolerabiles penas Deo dare recusat, in
eum incident grauiores.

DIALOGORVM SACRORVM LIBER TERTIVS.

TOBIAS. Tob. 4. & 5.

ARG. Tobaeus Tobiam filium suum pietatem docet. De-
inde iubet, ut ducem querat ad perendam ex Mediā pecuniam
ibi a se depositam. Tobias Genius, qui se hominē simulabat,
iactus cum eo proficiscitur.

Tobaeus pater, Tobias filius, Raphael Genius,
Anna mater.

Cum ex hac vita discessero, nata, sepelito me bonori-
ficō. Tunc autem matrem tuam honorato, neus eam
donec

LIBER III.

72

donec vivet deserito, neque eiparum morigerando vitam
reddas aderbam. Recordare fili, quae dolores perpetua sit
propter te, cum esses in eius utero. Cum igitur vitam si-
miceris, eam tecum honeste sepelito in eodem sepulchro. Ac
per omnem vitam memento Creatoris tui, neque eum of-
fende, eiusque precepta omite. Quantumcumque tibi Ieho-
ua largitus erit, de eo ne parcito liberalitatem exercere.
Ad homines inhumandis ne te congregaueris. A respicien-
tibus egentib. Israeliis ne abhorreas, ne Iehova vicissima
tuis temporibus aduersis a te respiciendo abhorreat. Quod
si tua facultates non ferent ut largè facias, at pro eo quan-
tum id erit quod suppedeturabitur, ne parco in benignitatem
conferre, ut dimitias tibi, & argents rurique thesauros in
beneficentia depositos habeas. Nam thesauri nihil impior
inuant. At hac virtus a morte vindicat: ac quisquis be-
neficentiam exercet, Dei conspectum videbit, quemad-
modum habet scriptum illud; Ego per Beneficentiam con-
spectum tuum video, quam quis exerceat, cælestes ha-
bendi sunt. Tu ergo natus, corpus tuum ab omnibidinis
obscenitate tuere, uxoreque de tua cognatione ducito, ne
quaquam alienigenam, aut alijs sanguinis, quam tuorum
maiorum. Nos enim vatum progenies sumus. Me-
moriam repeate Abrahamum, Isaacum, Iacobum, qui ux-
ores de sua fibi gente ascuerunt, extraneorum assinitate
repudiata, eoque liberis fortunati fuerint. Animum intende
fili ad ea que ages. Quod tibi nolis fieri, alij ne facito. O-
perari mercudem ne retinet o noctena unam post eum di-
em in quem cum eo pactus eris, ut tuo repremio remu-
neretur Deus. Corpus tuum ab ebrietate abstinero: in
nulla nequitia te oblectanaris. Detuo vultu largire esu-
rientibus,

DIALOG. SACRORVM

rientibus. De tuo vestitu inde nudos. Quod tibi supererit, id omne in beneficentia confer, neq; id granatè: hoc est, verè pane & vino sepulchra instorum perfundere. Audi & attende quælibet, qui modo verum tibi consiliū datur. Ab Iehouâ omnibus temporibus pete, ut tuas orationes, consiliaq; dirigat: neq; enim homini in manus positiū est consilium, sed uni Deo Opt. Max. qui quicquid vulnificat, alias deprimens, alias efferens. Hac mea dicta & præcepta omnia conseruato, & nunquam non ante oculis habeto, fortiq; & in fralto animo esto. Nam Iehoua tibi auxilio præsidioque erit, si ei toto animo, totoque peccato studiaris. Nunc fili, illud tibi indicabo de pecuniâ, quam habeo apud Gabelem, mihi cognatione propinquū (caecis decē argenteis talenta) Rage in Media, nam incertum est, quando sim moriturus. Tu fili, si Iehouam metues, teque ab omni scelere conseruabis, magnas, ab eo opes consequeris. T. Omnia ut præcepisti mihi pater, sic faciam: sed ultimum mīni consiliū des, qua ratione queam istam à Gabi pecuniam recuperare. Nam neq; ille me, neque illum agnoscam, neque quo signo repetam pecuniam scio, neq; qua via easur in Medium teneo. To. Quod ad signum pertinet, hoc dices: me, cùm ille mihi marsupium suum tradidisset, dixisse: Accipe de manu mea, atq; ex quo uargentū in manum tradidi, annum hunc esse vigesimū. De via autem quæc tibi iano hominem aliquem fidelem qui tecum uadat, cui præmiū dabimus. Proficiere filii, adhuc vivente me, & argentū pete. Iehouate Deus Israëlitarum in itinere conseruet: tibique benevolentiam, suiuissimis clementiam & illius, & omnium qui te videbunt conciliet, teq; nobis sospitem, & incolorem, & du-

cat,

cat, & reducat ante meum interitū. T. Eo igitur ad con-
quendū ducem, & fortasse presto adest qui faciat.
Nam video iuuēnem quendam in via stante accinctum,
& ad iter (ut videtur) paratum. Rap. Adoleſcens cuius
es? T. Domine, possis ne mecum in Mediā proficiſci? Rap.
Evidēm noui vias omnes, sumq[ue] aliquando uſus ho-
pitalis Gabelis gentilis nostri, agentis Rage in finib[us] Mediā,
que Rages distat ab Ecbatanis itinere duorum die-
rum; estque montana: Ecbatana autem in campeſtri lo-
co posita sunt. T. Prestolare paulisper, si placet, dñe
hanc rem patri renunciatum eo. Nam magnopere cupio
te comitem habere, tibiq[ue] dabo mercedem pro itinere.
R. I propere. Ego hīc manebo donec redeas: noli diuitiis
morari. T. Nactus sum virum bonum, pater, nostri gene-
ris, qui mecum proficiſcat. T. Euoca eum ad me, ut
scisciter unde terrarum sit, & an satis fidelis sit tibi fu-
turus comes. T. Faciā. Heus, accerferis a patre meo. R.
Eo, ſalutem vir dinine. T. Si ſalutem, cur mihi hac uia veni-
ant, ut oculis captus in tenebris cæcus ſedeam? R. Qui
tibi oculorum lucem cæcando ademit, idem te, quia vir
bonus, es sanabit. To. Ita faxit Iehoua. Sed adrem. Me-
us hic filius Tobias vult ire in Mediā, frater, poterisne
ire cum eo? Et ego tibi mercedem dabo. R. Potero, quip-
pe qui vias omnes nauerim, omnemque illam regionem
peragrauerim, & montes teneam. To. Cuias es? Cuius
generis? Et qua ex ciuitate? R. Quid amplius queris?
cum mercenarium habeas, qut tuū filium comitetur ex
tui animi ſententia. To. Frater, nomen tuum ſcire ve-
lim, & cuius nationis sis. Rap. Ego sum Azarias Hana-
nielis filius, de familia Solomiti maioris, unus gentilis.
To.

DIALOG. SACRORVM

To. Quod salutare faustumque sit. Sed noli agere ferme
frater, quid volu: rim tua familie genus cognoscere: me-
us gentilis es, egregia & nobili ortus familia. Nimirum
noſti Hananielem & Nathanem, duos Solomiti filios,
qui mecum itabant Hierosolymam cum Israeliticā ter-
ram incoleremus, mecumq; ibi adorabant, neq; unquam
ad deos peregrinos qui in ea regione habebantur, desci-
uerunt: quod careri gentiles nostri fecerunt. Quare va-
de frater feliciter cum filio meo: & redite feliciter adiu-
nante Deo. Ego tibi in singulos dies dracmā solnam &
victum, ut filio. Quod si vos Deus Opt. Max. salmos re-
duxerit, studi tibi premium augabo. R. Omitte timorem,
Nam ego cum filio tuo, saluus cum salmo, ibo & redibo.
To. Comparati tibi Tobia filii, qua ad profectionē sunt ne-
cessaria, & proficiere cum isto fratre. Deus omnipotens
vos incolumes ducat, & reducat, & vobis hoc istu-
mū genij sui prosperet. T. Valete mihi parētes obserua-
di. To. Vale et ambula prosperè. A. Oh. oh, oh, oh. T. Quid
fles? A. Rogas? Nihilne vereris puerum abs te minu-
re, qui in oculis nostris obversando, nostram senectutem
reddiret leuiorē? Quasi vero non nos sine illo argento &
liturus esset Deus noster. T. Ne time soror. Nam es pro-
sperè ibit, & incolumem ad nos reuersum tu ipsa tuis o-
culis aspicies. Deus ei noster Genius attribuet, qui ei iter
bene fortunet, sumq; saluum reducat. A. Eben.

SEN. Parentum est filios docere pietatum. Piorum curam
mandauit Deus Genius suis.

A S M O D A E V S. Tob. 6.

ARGUMENTVM.

Raphael Genius agit cum Tobia de ducenda in matrimonio.

um Sara Rguelis filia. Deinde vbi ad Raguelem peruererant,
fit matrimonium.

Raphael, Tobias, Raguel, Edna.

IAm tandem permanimus Ecbatana, Tobias frater. Hac nocte divertemur apud Raguelem. Is senex quidam est, qui filiam habet unicam, formaprastantem, nomine Saram. Ego cum eo agam ut eam tibi dñe in matrimonium. Est bona indole prædita, et patri dilectissima. Auscultam huius, et de ea agito. Vbi Rager edierimus, celebrabimus nuptias. Non dubito, quin non sit ille tuus postulatis contradicturus, neque eam contra legem Mosis alienigena traditurus. Nos eam ad patrem tuum duceamus. To. At audio frater, eam iam septem viris esse traditam, qui antequam in eius complexum venerant mortui sunt, ab Asmodao (ut dicitur) demonu rege necati. Quapropter ne me ille interficiat, non mediocriter perit mesco. Quod si fieret, parentibus tristissimi causa exitus præberem, qui alium nullum neque filium neque filiam habent, à quo eis vita defunctis parentetur. Ra. Vere modo Iebonam, eiusque memor esto: sum etiam patris tui preceptum recordare, à quo iussus es uxorem eius de tecum familia ducere. Tum me auctore nibil demonem timueris. Satis exploratum habeo, te eam hanc noctem in matrimonio esse habiurum. Igitur ubi in cubiculum cum ea introieris, sumito cor pīcis quæs tū in Tigra flumine dulacerasti: & eo sub eius pallam infitum facito. Eo nidore olfacto demon puellam fugiet, nunquam eam repetiturus postea. Cūm autem rībs cum ea congregdi libebit, surgitote de lecto geniali: Iebonamq; oratote et obsecratote, ut vobis pro suā clementia open ferret, puellaq; mederi vellet. Tum demum cum earem habet-

DIALOG. SACRO RVM

habebis, ex quā liberos mares procreabis. Sed omnem illi
 morem abiçe: nam ea tibi destinata est ante orbem con-
 dictum, per teq; eam Iehona à demone vindicathrus es.
 T. Quid futurum sit, viderit Deus. Sed certè facit ini-
 oratio, ut à coniugio non abhorreā. Rap. Iam appropin-
 quamus domo Ragnelis: & ecce eum ante suos ades.
 Salve. Rag. Saluete & vos. Aspice huc Edna, quām la-
 adolescens forma referat Tobaeum fratrem meum. E
 Inde eftis fratres? Rap. Ex captiuis qui sunt Ninua et
 Neptalina tribu. E. Nostis ne Tobaeum fratrem nostrum
 Rap. Nouimus. Valetne? Rap. Valet. T. Iste Tobaeus
 frater (ut dicitis) uester, pater meus est. Rag. O fanta-
 diem! Libet te complecti. Iehouam tibi propitium pri-
 cor fili: nam ex viro optimo & probissimo natus es. Ap-
 pxor, si quid est laetus, apparetur cœna: pfacet ariens
 mactari. Volo ego hos hospites accipi liberaliter. Si
 cedite nostre teito: prestemus nos hilares. T. Iam tem-
 pus admonet Azaria, ut de matrimonio mentium
 iniicias. Rap. Memini. Quoniam filiam habes iam mi-
 bilem, Ragnel, & his est adolescens & equalis illi, et in-
 b. uis, potebat ut eā sibi nuptā locares. Rag. Non me pre-
 cirit, satius esse eam tibi quam alteri tradi. Sed verum
 iibi dicam. Eam iam septem viris locavi (ut tu scias)
 qui omnes ante eius congressum mortui sunt. Verum
 et bibe & istam rem omitte. T. Nibil agis: neque cibis
 ego, neque potionem capiam, quintu eam mihi in mat-
 rimonium concesseris. Rag. Postquam ita infixum in au-
 mo habes, obtineto sane. Et quia consanguinei estis, in
 ium nunc eam tibi in matrimonium trado, ex iustitia
 Moysico, & Israëlitico. Huc ades Sara: accipe ha-
 Tobe

3409 exy 25.07.2015
 UMI

Tobias: Iacobus Deus exultans hoc nō videntibus
incolunt, sicut ipsi in vacuis mundis videntur.

S.B.N. Piam opera superadmirantur deinceps. Non videntur
autem etiam licitis imperant, non serviant. Pro fugientem
autem. In pios potestatem non habet dominus.

R. A. O. P. B. T. A. 10. 10. 10. 10. 10. 10. 10.

A.R. G. Tobiae Regulus sacerdos suo validicibus locum adde-
cens illius filiam Saram uxorem suam.

Tobias Regulus.

Mi sacer Regulus, tu a me postulaisti, ut manuere
pud te dies quatinus dectum, & cum filia tua uxore
mea Sarai summis et vniuersitatis, id quod tibi concorreret. Nunc
finita est dies: itaque peto abs te, ut me dimittas. Me
etim parentes, ambo, dies unius erat, neque putant hoc
locorem esse. Rag. Dolco me tam parvum spatium a te
peresse. Sed nibil obstat, quo minus id sit longius. Ma-
ne apud me ducius: ego huius tam ualidius partem uen-
tum quis ei totius negotiorum remunret, ne sis de te sollici-
tus. T. Quaeso te, nolis usq; morari: cypio omnino adpar-
tences remittere. Rag. Quamvis tales, non remoraberis ini-
stum. Ecce trado tibi meam filiam Saram, nec non di-
uidum facultatum meatum. Ita faciatur: Deum lo-
bora, Deos majorum nostrorum, vos fecundet misericordia
ex vobis liberos mares ostendat, qui Iacobana legi dant
operam. Agite, deoscularis vos volo. Vide mea filia ut
iuam sacerdos et sacerdotum (qui nunc tui parentes sunt) habeas in magno honore, maritum diligas famulam re-
gas, domum gubernes: et tuis suis praefas inculpatam, et
cum bona pace profecta efficias, ut bonam de te famam vi-
nentes adhuc lati hilaris accipiantur. Et tunc Tobias filii
vadat.

DIALOG. SACRORVM

vale. Ichona te Deus celestis salutē perdulat, mihiq; re et filia mea Sarra liberos Ichone studiosos, cūq; prouos ostendit, antequam moriar. Ecce Sarra filiam tuam in portestate tua: nō tam unquam male trahit, et sicut incolumes. S. Valeto parentes charissimi: vale cognati et amici omnes. T. Vale sacer: vale socrus: vale amnes. Ego Ichona gratias ago, qui me latum redderis, et tibi beneficis tam mirifice affectis.

SEN. Vxoris est sequi virum, & propter eum parentes, triamque relinquere. Est enim matrimonij coniunctio arcta quam natura.

TOBIA BVS. Tob. 11.

ARG. Tobias ex Media reueritus venit ad parentes, & filius oculos patris sanat a cæcitate, qua de re pater Deo gratias agit.

Rephael, Tobias, Anna, Tobia.

Fater, tu scis quam sollicitus reliqueris utrumqu parentem. Quapropter antecedamus ego & tu: ut retua cum famulis, reliquoque nostro comitatu subsequente. T. Bene mones. R. Prepara fel piscis. A. At a mi vir, aduentus meus Tobias cum comis. Curro ex viam. R. Tui patris, quem video esse cecum, oculi fellesto aperientur, atque sanabuntur. Itaq; cum ad eum accesseris illinito eius oculos isto felle: tum ille fellio mandacit atem sentiens, sibi oculos fricabit, atque ita deiecit albugine, & cœlum & te latus videbit. A. Ognate iam mortem non deprecor, postquam tuum conspectum cedere licuit. To. Salve mea mater. Sed accedit hic pater. Hei mihi, collapsus est, Accurrā. O mi pater, salve. To. Salve fili optatissime, ut vales? To. Optimè, est Deo grata. Sed patere me tibi oculos illinere hoc felle. Nam spes

ut ibi fore salutare. T. Libenter patior, T. Expeditus paulisper. T. Sentio fellis mordacissima. T. Fricatus oculos. T. O supra modum mirandum miraculum. Nunc te liquido video fili : amplectere me, gratias ago Ihesu Deo Ifraclitaruno, qui cacos illuminat, qui mibz oculos apernit : cuius nomen nullus unquam facilius nisi dignè laudari poterit, qui in me hoc tantum munus contulerit. Hic vulnerat, & sanat : hic occidat, & vivat : huic gratias ago, qum te nobis, feliciter expedito sumere, salutem letumque restituit.

SEN. Deus suos à miseria tandem liberat : Medicina motu. Deo gratia sunt agende de omni bono.

R A P H A E L Tob. 12.

A R G. Raphael Tobæo, & Tobiz, sibi mercedem solacre volentibus, se indicat, eisque officium præcipit.

Tobias, Tobias, Raphael.

T Tobias fili, salvamus isti homini, qui te comitatus est, mercede: & eam cum corollario. T. Pater, demus dimidiam partem pecunie, quam illinc attuli. Nam ut me incolorem duxi, & deduxi: meaque uxorem sanavi: & argenteum a Gabele abstulisti, & tibi oculos sanavi: pro quibus omnibus, quenam ei referri par garia pos est? Huc ades Azaria, Accipe frater mercedem tuam, sed est dimidiam pecuniam, quam illinc aportasti: & vale. R. Canite Ihesu carmen nostrum, eique gratias agite; & eius nomen celebrare, pro tantis eius in vos collatis beneficijs, crebrisque precibus, supplicationibus & beneficentia erga gentes, cum affectate, quoad vineris. Nam plus apud eum valet affidum in beneficentia officium, quam argenti, aurique copiosæ congeries: ut pote

DIALOG. SACRORVM

cum beneficentia vindicat à morte. Evidem nibil
res veritate celabo. Quo tempore tu tuus, natus San
cti ap̄e numinis precibus suppliciter, magna cum
mis angore implorabis, uestras ego preces (ut vos sa
vis) ad maiestatis solium subuehebam, cumq; tu me
ossepe habeas, aderā sibi suisq; difficillimiis rebus, at
hora, quis te oculū cecidat et tenuerat (Soler enim
practo periculum facere bonorum missus sum ad te san
cti Sarai suam nurū, sum ante Raphael geniu, u
de principibus qui ad gloria soliū famulatur. Nolite
more. Bene vobis se res habet. Agite Iehose gratiam
tantis miraculū, que vobis exhibuit. Nam quidam
quandiu vobiscum versatus sum, edere et bibere vi
stis, species illa fuit, qua vestris oculis obuersabam
cū re ipsa, neque ederem neque biberem. Quare mandau
hac omnia literis, quae vos vestri erga Deum officij
omnem via admissorem, atq; banc rem in omnē otio
erat uno acenitatem testarent : et Iehose gratias agi
eiusq; sarcofagioriamp; retinete, neque iam ab
site, ut ad Deū me recipiam, à quo sum missus ad
SENTENTIA.

Deus pijs s̄epe ne cogitantibus quidē prospicit. Per cruci
dicit deus suos ad felicitatem. Piorum primordia tristia, cu
tus Iēti.

AGHIOR. Iudith 5.

ARGV. Querenti Oloferni de Iudeorum statu, nam
Achior: & quoniam eos inuictos esse dicit (nisi forte Deum
suū offendenter) iratus Olofernes eum iubet ad Bethulienis
Iudeos deduci, vt vna cum illis pereat.

Olofernes, Achior, Proceres.

Narrate mihi vos Chananei, de istius nationis le
minib;

inibus, qui in montanis habitant: quas incolunt ut
Saraceni, quantam habeant copiarum multitudinem, quae re-
laximenter valeant et possint, quo rege et exercitus de-
cato utantur: et cum soli ex occidente alibus mibi omnium
victus neglexerint. A. Audi domine orationem servorum tuorum.
Enunciabo tibi rem omnem, ut sese habebas, de gente iusta
montana, quae finitimos tibi fines incolit: neque ullum
scorpi meo mendacium excidet. Homines suis progra-
matis Chaldeis, qui principio, Mesopotamiam incolau-
erunt. Cum enim deos patrios Chaldeorum detrecta-
rent: patriisque moribus relaxatis, vnam fidei Deum con-
fistem ad adorandum delegissent; ab illis exagitos, in
Mesopotamiam infugerunt. Ibicum aliquando com-
morati essent, iussi a Deo suo in Chamaean commi-
trare, paruerunt, atque in Chamaea commorati, mag-
num aurum argenteique et pecoris numerum comparau-
erunt. Postea dominante fame, in Aegyptum defenerunt:
ibitam diu incoluerunt, donec in innumerabilem ho-
minum multitudinem excreuerunt. Deinde cum a rege
Aegypti crudelius tractarentur, et lateres conficeret
maligne et labore scuulis cogarentur, Deum suum implorauit,
qui totam Aegyptum ineluctabilibus calamiti-
tum ictibus perculit. Quibus malis coacti Aegyptio-
nstantem absese emiserunt. Sed postquam in servitutem re-
ligere conarentur, Deus illis mare rubrum disclusis, ita
ut ab utroque latere, aqua in muri firmitatem concreta
faret, qua illi via in secco per medium maris solum per-
transirent. Eodem Aegyptius exercitus consequitus,
quod submersus ita est, ut ex innumerabili multitudi-

DIALOG. SACRORVM

ne, ne nuncius quidem emaserit. Traiecti marorum
solitudinem montis Sinae venerunt, ubi mortaliū
confistere unquam aut habitare potuerat: ibi dulcissime
amaris fontes ad bibendum habuerunt, & vietum datus
per quadraginta annos acceperunt. Ac quocunq; vni
venerunt, Deus eorum hostes processus, nullo arcu, nulla
gittā, nullo scuto, nullo gladio debellavit, nec unquam
genti resisti posuit, nisi si quādo à suis Dei cultū deflētū
Nam quos se alium deum quam suum coluerunt, iugis
sunt, & omnes à bello consumelias pertulerunt. Quo
cic autem Dei cultū reperiiorunt, Deus eis calidam
resistendi vires dedidit. Ad extremum Chananeos, Ida
eos, Pherzeos, Hethaos, Henaos, Amorraos, & simili
simos quosq; Hesbonios deleverunt, eorumque agris
oppida occuparunt. Ac quād dimisere à Deo suo officio
continuerūt, multis donis fructis. Deoque suo (qui
probitatē edidit) prosporo usi sunt: & ante hac tempora, a
ab ea vivendis ratione, quā eis Deus tradiderat, declin
uisserint, diversis diversarum gentium bellis profigati, &
rādem frequentes in extraneas regiones capiunt abdu
sunt, eorumq; et fanum solo aquarū et oppida capta, a
ab hostibus compilata sunt. Sed nunc ad Deū frumenta
mer si ex dispersione ac dissipatione congregatis sunt, de
sertosq; montes occuparūt, et Hierosolymā (in qua eis
sacrariū est) obtinuerunt. Quare disquirēdum est domi
ne, si qua in offensa sunt apud Deum. Nam si sunt, faciliter
eos ipso concedente superabimus. Quod si nihil ab eis et
comissum, bello supersedēdum censeo: ne Deo pro eis pr
iugante, infamia apud omnes mortales subeamus. Pi
Quis est iste qui canum tribuit Israelitis, ut eos patet
Nabucin-

Nabuchodonosor posse resistere? Homines imbellis. & militaris ignaros, qui me berile, unū tui, Olofernes, mercenarii imperii sustinere nō potuerūt. Inundamus mōdo, & Achioris ostēdamus, eos posse superari. O. Quoniam in nobis istud oraculum, praeclaros vates, edidisti, Israeli-
tu à Deo suo defensos iri: ut imolligas unum esse Deum
Nabuchodonosore, contra cuius iniuriam potestatem no-
nugnare quidem Deus stare possit nos, qui ab eo missi su-
mi gillos ad viū funditus, ad internacionē ita delebitimus
& equis acu proculebamus, ut eoru montes sanguine re-
sonent, & campi corporibus compleantur, ceterisq; illos
adfugam, quām nos ad perdendū vires deficere. Hec est
victus orbis domini Nabuchodonos. indeclinabilis sen-
tientia. At tu Amonit arum mercenarie, Achior, qui tam
diuimus nobis oraculū effatus es, esto sanctante partu
cipi potencia, & quos nobis anteponis, ad eos deficio: ut
cum eis perire, ut dignus es pereas, & inter eos a nostra
uite conseruidamu, despande. Quod si tantū tua super-
ficiem confidis, ut me, que suscepio, prestare nō posse cre-
der: quid meru exalbescis? Hic tibi rūca sunt omnia a manu
pribus, nisi cū illis quos perire non posse via dicaris. Vor-
mis facellis et abripere hinc Berthulia, ad suos Israëlitas:
nullorum potius excipi, quām nostra sit faciens victoria.

SBN. Veritas inuisa mundo. Etiam de veritate rogantes,
veritatem audire nolunt. Assentatorum plenū lunt damus, au-
rique potentium. Assentatorem qui amat, ruinam amat. Ca-
sum antecedit superbia.

IUDITHA. Iudith 8.

ARGUMENTVM.

Iuditha Berthulensi primates obiurgat, quod de vobis dedi-
cione paci fuit, & eos consolata, se ad eis succurrēndū parat.

DIALOG. SACRORVM

Iudicium, Quidam, & crucis senatores.

Astrandit primus populi Bethulensis. Primi illi
populi, et quidem interposito iure iurando, ut
hunc hostem post quoique dies esse dediturus, nisi Di-
nubis intercederit auxilium. Itane vero tempus ini-
staeniam misericordia? Et si diem vestrum arbitrio in-
clusum? Hoccum tandem est. Dicim ad clementiam implo-
care? An ab iracundia instigare? Dicite mili viri
Dei voluntatem in certum quoddam surriculum ini-
diis, posse si sit, non dicimus Dei, sed bonorum animo
qui sit et confidunt per nosfigere? Quid Deiborum
nun auferat. Atque hinc oīm tenet? Nihil minus
fratres. Nolite Dei ira preuenire: qui scilicet non
quinque dies auxiliari mebis, et potest intra quin dies
potest non quilibet die vel curari, vel hostem crudeliter
obijcere. Has vero nolite Dei quasi scrutari consilium.
Ne quo enim iste est, ut aut ministrum bonitatum more, seru-
dus, aut auxiliaria chrysostomum fit coecendin. Quare ergo
debetis ab ea salutem, non sibi auxilium petamus. Sperem
autem pro sua facilitate, nostrum preciosum auxilium: pre-
fatum cum nulla boazio in nostra genera neque tribu extin-
neque natio, neque populus, neque ciuitas, que deos colo-
fabriles: quae res superioribus temporibus in consuetudine
ut patres nostri bello & dilectionibus vastati: Et si
hostibus magna clade occisi sunt. At nos aliis deos
non agnoscimus: unde sperare debemus cum non esse in
nostrumque genus despecturum. Quod si in hostium po-
testatem venimus, non tantum nobis noverimus, sed
etiam reliqua Iudea, nostraque sacraria depeculata
reliquorumque, quorum pollutionem, & conflagracionem

reserv. 26008

rum nostrorum metum, & natiomis captivitatem, & no-
strarum possessionum vastitatem Deus temeritatis nostre
acceptam foret, & à nobis poena reprobet, ubique
genium summis scrutari, ut à nostris dominis indigni-
ates omnes & contumelia nobis sint perferende. Neque
enim talis servitus nobis Dei gratiam, sed hominem af-
faret infamia. Quamobrem fratres (quandoquidem à ver-
bis aliorum animi pendent, vobis sacrariū, vobis fanum,
vobis aranititur) demonstrate consanguineis nostris non
esse desperandum, contraque quicquid acciderit, far-
riter esse & constanter ferendum: Deoque in his om-
nibus gratias agendas, qui nos tentat, sicut olim patres
nostrorum tentauit. Recordamini Abramum, Isaacum,
Iacobum, Mosem, denique omnes veros Deicultores &
amicos, quot, quantos, quam varios perfeccissunt dolores.
Constituite nunc altera ex parte eos, qui Dei pricitia-
tions impatientes, contemptius de eo, & grauius, & sen-
serunt, & locuti sunt, ut fide perdisse, & à serpentibus
exanimati sint. Quare ne horum desperationem sequar-
mur, sed illorum superiorum fiduciam imitemur: cogite-
musq; nos, non ut hostes extremo suppicio affici, sed ut
seruos fontes salutari verberationis medicina corrigi.
Or. Rele tu quidem omnia, & que nemo neget. Neque
nunc primum tua prudentia, intelligentia, consilium in-
nocescit: quin iam ab incunte etate vulgo compertū est,
ista esse in te singularia. Sed & plebem sitis ad efflagi-
randum, & nos plbs ad iurandum adegit, quod insis-
randum violare nolis nefas nost. Quocircum tunc tu pro
nobis Deū, quae pia et religiosa mulceres, ut piuria no-
stris lacus impletat, ne siti deficiamus. In Quemadmodū

socur

DIALOG. SACRORVM

igitur id quod dixi à Deo esse sentitis: ita etiam id quod facere decreui, an ab eodem proficiatur periculum? cite: Deumq[ue] orate, ut meum consilium comprobet. Si enim facinus editura, quod omnis posteritatis membra concelebret. Vos hac nocte ad portam eritis, ego cum auxiliâ meâ exibo, ac spero fore, ut Deus intra dies ipsius quos urbis deditio[n]e concessisti, per me Israelitis presentiat. Sed nolo vos in meum propositum inquirere (nisi enim urbis nisi re perfecta enunciabo) neque quidam aliud, nisi Deum pro me usq[ue] ad meum redi[er]orare. O! Bene vale, Deo tibi ad hostiis ultionem viam praecun-

SENTE N TIA.

Deo præscribendū non est. In sonibus etiam in summa desperatione de Deo bene sperandum est. Magnum innocens præsidium.

OLOFERNES. Iudith 10.

ARG. Iuditha ad Olofernem perducta, ei per dolum præmittit de Iudeis viatoriam.

Excubidores, Iuditha, Milites, Olofernes.

C^{on}viās es mulier? Vnde, & quō? I. Ex Hebreis sum: quos quia exploratum habeo venturos in vestram potestatem, ab eis transfugio, mēque ad Olofernem imperatorem recipio, ut ei illoru[m] arcana aperiatis, viamq[ue] demonstrem, qua omnibus montanis sine sutorum cunctis p[ro]p[ri]is cede, possint. Ex. Bene tua via prospexit, que ad dominum nostrum venire & cito venire decreperunt. Nos te ante eum sistemus. Quo cūm peruenieris, nullo animo formidare, quo minus rem omnem e[st] exponi. Nam hoc tibi confirmare possumus, te eo beneficio esse viuram. Deducamus eam ad imperatoris tabernacula. Tuo reliquias in terra excubitorias nihil minus habere. Nos

centum

lum eam ducentus. M. Henr. quò tam manè tanto
audio & frequens festinatur? Al. Dicitur transfugā
quandam Hebream ad imperatorem ànci, que sit mira-
bilis pulchritudine. M. Accurramus. O veritas enim in-
credibile! Quis militiam detribet adversus Hebreos,
qui tales habeant mulieres? Pro quibus pugnando, oc-
cubere quis dubitet? I. Salve imperator maxime. Ol.
Allouate eam meis satellitēs. Bono animo es mulier, de-
pone animi meum. Nam ego nemini unquam malefecī,
qui terrarū orbis domino Nabuchodonosori servire vo-
luerit. Quod nisi rui me, montiū fiducia, contempsissent,
unqñā eḡ meā in eos bastam vibravissent. Sed ipsi sibi
malū bcc̄ conslayerunt. Verū dic mibi, quā ob casuam
ab eis ad nos persuga transferis. Nū ad salutem venisti?
Sume animum, viues & in hanc noctem & in posterū,
neque tibi quisquam officiet, contrāque tecum bene age-
tur, quomodo solet cuso seruis domini mei regis Nabu-
chedonosoris. I. Attende igit̄ yr̄ que dicam, domine, &
ea memoria manda. Dicam autem nibil vānum (absit.)
sed ea dicam, que si se qui voles, rem tibi perfectam tra-
det Deus, neque tibi te conatus frustrabitur. Ita vīnat
omnium terrarum rex Nabuchodonosor, & eiusdem ri-
bi concredita potestas, à quo ad omnes mortales corrige-
dos missus es, ut per te, non solum homines illi seruient,
verū etiā fera, pecora, volucres sub eius imperium tua
virtute subyiciuntur. Nā non solus de tua sapientia tui-
que ingenio acutissime fama apud nos percrebitur; sed etiam
per omnes iā oras sermones dissipari sunt, & eū unum esse
toto in regno optimū, potentissimum, & in rei militaris
prudentiā admirabilissimum. Iam vero Achior quā in tuo
confi-

consilio dixit, et que tu ei respondisti audire nobis sive
 Nam comprehensua à Berthulensiibus, rem omnem tu
 exposuit. Cuius tu caue ne orationem negligas, sed
 moris tradas, scilicet enim vera: neque enim superari, ne
 armis debellari pax nostra potest: nisi Deo sumus su-
 lere aliquis sibi infestum reddiderit. Quare ne tuus la-
 irritus et inanis fiat, expectandum est dum scelus qua-
 dam, quod iarrin animis conceptum habent, cōmiserint:
 quo scelere cum Deum irritauerint, facilem et si-
 perniciem, et tibi victoriani conciliabunt. Cum em-
 commicatu et aqua deficiantur, staruerunt pecora inus-
 dere: et que gustare Deus in lege uenit, omnia decu-
 rrunt insu mere, frumentaque primitias et vini oleiqua
 decimata (que scriabant dicata sacerdotibus, qui Hier-
 olymias apud deum nostrum ministrant) consumere ha-
 bent in animo, que nec manibus tangere cuiquam pro-
 fano fas est. Idque ut sibi facere licet, miserunt Hiero-
 lymam (nam et Hierosymitam eadem fecerunt) qui
 sibi potestate à senatu offertunt: qua potestate ad
 eos relata facturi sunt quod dixi, et cum demum in te-
 am potestatem venturi. Horum ego omnia non ignoraro
 abeas auffagi, ciusmodi erga te facimus ex Dei manda-
 to editura, ut ad cius auxilium omnes sint mortales ad-
 miraturi. Num enim religiosa, cœliq; præpotentia Dei
 noctu itabo in vallem, Deumque precabor: qui ubi
 me certiorem de eorum perfecto scelere feceris, veniam
 id tibi indicatum. Tum tu cum omnibus eopyr, nullo ex-
 eis repugnant: proficisceris. Te ego per mediam Iude-
 am, ad ipsam perduam Hierosymitam, tuumque cur-
 rum

rum in media urbe sitiā, ut eos tanquam pastores destitutas omnes abigas, nullo tibi nec cane obliterante. Hac enīgo mihi præsignificatia, et pronunciaria, ut tibi enunciarem, missa sum. O Beneficēt Deus quid te populo praemisisti: Quares et nobis victoriam et dominium mescompritoribus perniciem afferas. Quid si tu quam es & forma elegans, et oratione eloquens, tam præstabis qua locuta es, et Deum tuus mihi Deus erit, & in Nabuchodonosoriis domestica per totam urbem celebrabiri. Agite mensa fertis, ducite hanc in meam cellam, si que de mea per ut alimēnta præbete.). Dabis vensem: non licet mihi gustare sua, nisi velim mihi malum conflare. Sed vescar eis, qui mecum attuli. O. Quid? Vbi qua tecum habes defecerrint, unde tibi talia subministrabimus, cūm vestra recipiaria non habemus? I. Sic tu bene vivis domine, ut ego non ante consumpero qua habeo quam Deus per me efficerit, quæ decreuit facere.

SEN. Qui verum audire non vult, dignus est qui mendacis decipiatur. Qui veritati non credit, is mendacio facile capitur. Mulieris pulchritudo & oratio fallax. Bonum consilium qui repudiat, is in malum consilium cadit.

VIRAGO. Judith 13.

A R G. Juditha noctu caput Olophernis ferens, Betuliam portus apertis intrat, & caput illud ostendens, eis quid factō sit opus præscribit. Deinde quonam pacto Oloferne interfecit, Achiori narrat.

Juditha, Excubitores, Cines, Ozias, Achior.

H EUS, hens vigiles, aperite, aperite portam. Deus noster nobis adest, qui hodie insignē et præclarissima victoria honorem tradidit I'raelitis. E. Juditha vox audiatur, socij descendamus propere ad portā. Convenerunt huc senatores, vos incendie facies. I. Vide Arbra,

DIALOG. SACRORVM

bra, ut istud caput habebas in propius, ut id poscerem
continuo de pera, una cum velo, depromas. Iam hic au-
rit omnis civitas. C. Pralucere funeralibus vos : aperi-
portam Ianuceres : instrumirtate eam, ut videamus quid
nous ferat. I. Laudate Deum, laudate Deum, qui ab Is-
raelis stirpe misericordiam suam non asserterit, sed be-
stias nostros hac nocte per meae manus fregerit. En vobis
caput hostis vestris Olofernus summus Assyriorum Im-
peratoris, en velamen in quo ille sacerbas ebris, quem
Deus in ea facie decepimus, multe bre manu occidit : me-
que cunctem, manentem, redeuntem, insularam, in-
nucratamq; conservauit neq; ab illo violari permisit. Et
intec et illum viciisse, et me cua si sc, et vos liberatos esse
lator, vosque ut Dei bonitatem, infinitamque miseri-
cordiam pradicetis, exhortor. C. Agimus Deo nostro
gratias, qui tibi tantam virtutem tribuerit, ut hodie per
te nostros hostes in nihilum redegeris. Oz. O omnium
mortalius foeminaru Deo acceptissima foemina ! o ce-
li terrarumque creatoris Dei nonquam satis predican-
de laudes : qui tuum vulnus in caput principis hostium
nostrorum direxerit : quo facto tantum tibi hodierno die
nominis gloriam comparauit, ut tua virtus. Laus tam
dies in hominum mentibus heura, et linguis celebranda
sit, quandiu huius immortalis Dei facinoris memoria
durabit, qua quidem in tantis nationis nostra angustiis
non dubitaueris uitam tuam ruina opponere, & iam de-
spondentibus animos subuenire. I. Attendite nunc fra-
tires. Hoc caput in pinnis msuorum nostrorum suspender-
itis. Deinde erto sole uniuscuius armati erupcionem facio-
tis, ita ut ad eorum oppugnanda presidia descendere vi-
deamini.

luminis. Tunc accides (id quod erit necesse) ut ad Olofernem et abernaculum concurratur : quo irmenta morientur, tantus illos timor occupabit, ut presidiū sibi in fuga parant. Tunc vos sequamini licetis, eosque passim Deo succedente obteratis. Sed ante accusamus mihi Achior Ammonita, ut Israëlitarum contemptorem (à quo ad insanguinem ad certam nocens commandatus est) videat. Adosdum Achior Deus Israëlitarum (cui testimoniū dedisti, ultorem esse hostium suorum) caput omnium infidelium, hac nocte mea manu trucanit. Quod ut ita esse credas, ecce sibi caput Olofernem, qui sua arrogantia Deum Israëlitarum despiciabatur, sibique mortem in communis Israëlitarum cado assignabat. Ac. O se non solum in omnibus Iudee domiciliis, sed etiam in omnibus gentibus faciem, cuius auditanomine, homines ad Deum laudandum excitantur. Sed iam warra milie si placet, quemodo te hac rota in regesseris. I. Principio cum hinc (ut scis) profecta incidisset in vigiles, ab eis deductus sum ad Olofernem; apud quem, magna omnibus expectatione iussa dicere cur adueniens, humilians me esse perseguitum, que desperatione rerum nostrarum ad eum transiisse, demonstranique ea que ex te nuditusset esse vera. Neq; enim genus hoc hominum posse superari, nisi aliquo facinore admisso. Sed iam fame pressos Israëlitas, cogitare vesci eis, quibus vesci lex prohiberet: quo sceleri si se obstrinxissent, facile eos victimam iri. Quare expectaret, dum id scelus esset perpetratum, mihi que iniuria in eius castris versanti saceret, quandocumque vellem, excundi potestatem, ut Deum precarcr: & illa sceleri commisso a Deo certior fierem, cumque de eo

ad

DIALOG. SACRORVM

admonerent: cum demum enim esse superatum. Credidit ille, misericordia omnia que petiverat, concessit. Ita tristis in castris versata sum: noctu interim in vallem, Dei futurā gratia venturus. Dei, præsens auxilium suppliciter implorant. Quarto denique dñe ab illa ad confrationem accersita, adfui: ostendique me quicquid desperasse esse facturam. Potaver, ipse me capiuit atque ad dens, largioris se se innotas. Clansatena, chindicteri, videnti discesserent, Bagodes Enniches tabernacula latenter clausi, me ibi sola relicta cum Oloferne, qui clamare & fono oppressus, in lecto recubuerat. Hic ergo cuncti pedissequia niae mandauit, ut extra cubiculum manens, exitum militarium curaret, Deum (ad illum it etum stans) cum animo insecutus, ut militem non noscisset. Deinde ad lecti columellam, quæ etiam propinquat Olofernus, accedo, inde acinacem detrabo, & adhuc etum me applicans, sinistræ cesariem eius prehendo: dumque tacite precata, ut me in eare confirmaret, cum summavibis ferio: amputatoque capite corpus à sagittaria ueste pronelus, & ablato velo, ex quo, ac pedissequia caput irado: quæ in escariam peram induito, amba de mare sic quasi ad supplicationem egressæ, hinc iuro peruenimus. C. Salvi sumus, rurcūximus: ò fanstam noctem, quæ nos ab aeterna nocte vindicas. Ach. Quanquam quidam Olofernus, de Dei vestri potestate, non aliter disquisimus sentiebam: tamen nunc multo magis hac re confirmatus, credo, voloque dñe inceps, non tam Israelitæ laudator, sed cuius esse, ei in vestrum numerum pignus circumcisus opis adscisci.

179. *Sainte Agnès de France*

SEN

SEN. Superbissimus quisque turpissima morte dignus est.
Yel feminæ manus potest Deus hostes suos ylcisci. Caso duc
vincuntur milites.

3 p. 3 ANNA. Dat. 13.

ARG. Susanna & duobus senatoribus (quia ipsorum libidini
absequi recusasset) accusata adulterij, ad supplicium datur dicitur. Sed diuinitus superuenit Daniel, qui interrogacionis
prudentia, Senatorum calumniam palam facit, atque ita in ip-
sorum caput supplicium conuerget.

Duo Scholares, Concio, Susanna, Daniel puer,

Avite emerita Iudeorum concio, quamobrem in
vestram iudicium adducitur hic Iosachimus uxor
Susanna. Hereditate nos duo iudices in hortis eius mori-
ti, soli deambulantes, has cum duabus pedissequis in-
gressa est: quae ubi foras amandat, hortorumq; ianu-
ib; transiit; venit ad eam quidam mucius, qui tū in ocul-
o latebat, & cum ea concubuit. Nos qui in hortis an-
guilatramus, animaduertitanto flagitio, accurrimus &
envidiamus quidem coeuntes, sed ilium comprehendere
nominamus. Nam cùs effet valentior quam nos, aper-
tinacia existit. Tantum haec prehensam rogabamus,
quis effet ille inueniō, sed noluit nobis enunciare. Haec
in impositis bruciare (sic ut mos est) manib; testamur.
C. Satis explorata res est. Senatores sunt qui testifican-
t, idem iudices: dubitari non posse. Plebitur capi-
tu, quemadmodum lex inbet. S. O Deus immortalis
mi oculen nostri: qui omnia etiam antequam facta
in perspicis, in scis, ut hi falsi non contra me testimonii
dixerint, ac vides ut capite dem pœnas, cùm nihil
unum commiserim, quae isti contra me per calumniam
malum ianque commenti sunt. Duo Sen. Non est miran-
dum, si turpissimum facinus inficiatur. Sed interim

E. N. *Epist. w. off. 3. b. 2. w. off.*

DIALOG. SACRORVM.

ducatur ad supplicium, ut hoc tam detestabile faciat
expierit, ne tam fœda in populo macula bareat. Da.
ego testor, me in huic sanguinem nullo modo consenti.
Co. Quidnā istud est, quod clamas tu? Dan. Itane ful-
ti estis, Israelita, ut neque quaestione habita, neque in-
ritate comperta, Israelitidem condemnaueritis? Reu-
timini in forum. Dico istos contra eam falsa esse testimoni.
S. Ergo tu sede in medio nostrū, et tuam nobis promi-
cia sententiam, postquam sibi senatus dimicatus datur.
Da. Se iungite procul alterum ab altero, ut eos exami-
nem. Adducite et luc mihi istum. Vtule annis, veru-
tor malitia, mino tua uscelira petant; qua factitum
antea, cum insontibus condemnandis, sōntibusque abfu-
tendis, iniqua iudicia faceres: Iehova innocentem
iustum interfici vetans. Nunc igitur, hanc si quia
vidisti, dic sub qua arbore congressos videris? Se. In
lenti co. D. Trobè in tuum caput mentitus es. Iam enim
Dei genius, mandato ab illo accepto, discindet te me-
um. Amouete hunc, abducite huc alterum. Age geni-
us bananum non Iudeum, te venustas decepit, in tua
cupiditas mentem peruerit. Ita vero agebatis cum Is-
raelitidibus, que præmetu in uestrum congressum con-
ebant. Sed non Iude protes uestra n. quæsiama iustitia.
Age igitur, sub qua illos arbore congressos, deprehendi-
sti? Se. Sub illice. Da. Tu quoque probè in tuum caput
mentitus es. Iamque præsto est Dei genius cum in-
quis remedium dissecet, ambosque percutat. D. O. Da
nitatem immensam, à qua nunquā deseruntur, qui in ex-
duciam suam collacarunt. Abripiamus ad necem huius
quæsitos et improbissimas uestes, ut ex lege eam

perire

pēna plectantur, quam innocentis moliebantur.

SENTENTIA.

Impij peccata peccatis tegere volunt. Deus innocentium pres-
ses exaudit. Impij in foueam cadunt, quam pijs excavantur.

CHALDAEJ. Dan. 2.

ARG. Nabuchodonosor Babylonie rex Chaldaeos iubet
sōmnum quoddam suum (quod ipsi exciderat) dicant, & in-
terpretentur: quod cū illi non possent, imperat eos necari.

Nabuchodonosor, chaldaei.

A Gite vero coēctores, augures, haroli, Chaldei;
Ab omnibus explicandi ea qua sunt obscuritate inno-
luta persissimi: euellite hunc mihi ex animo scrupulus,
namq; mihi sōmnum aperite, cuius interpretationem
eius desidero, nam eam ob rem estis convocati. C. Vī-
tam rībi, rex, sempiternam precamur. Eloquere sane no-
bi sōmnum: Et nos id interpretando euolumentis. Na. Ob-
ligis / xiiii, quod nisi vos & sōmnum mihi & sōmni signi-
ficationem adifferitis: Et vos per summum ded: c. ut am
mitteritis, & vestra domus complanabuntur. Sin autem
utatis, multis a me munib; et premis atque honore
accidemini. Proinde facite, si sapitis. C. At sōmnum di-
cere, tuum est, nos interpretationem recipimus. N. E-
umerò video vos ex ea excusatione arripe-
tum, quod videtis eam rem mihi memoria excidisse. Sed mi-
hi agūis. Nisi enim me hac suspicione levatis, non po-
sunt esse dubium, quin vir omnes anno frateritis, me
quibusdam ambarib; pessime deludere. Et com-
munius conuincere dicendo. Quamobrē eloquimini mihi sōm-
num, ut intelligā vos interpretari etiam posso. C. Ne-
mo est in terra, qui istud prestatre possit: neque quisquam
quam rex, aut princeps, aut dominator, ita quid
K 2 que-

DIALOG. SACRORVM.

quesumus ex voto divino. Est enim, quod inrogas omnis
difficilissimum, quam quod possit quisquam expedire, praesu-
mos deos, qui inter mortales non versantur. N. Pa-
ergo vos prorsus inutiles estis, et hominum adimur, mi-
ni preclarar rei professione genebras offunditis? Qui in-
ferri erit usque Comprobendere satellites, colligare, du-
cere ad extrellum supplicium istos omnes nebulae. In-
bico ego atque imperio, rotum hoc tam indoctnum, & ini-
piens doctorum et sapientum genus, ad necem trahere
quorum nullus in vita usus est, eorum mors sit viam
bus salutaris.

S E N. Deus sapientum sapientiam perdit, Deus sapientia
huius mundi implicat inexplicabiliter.

DANIEL. Daniel 2.

ARG. Daniel Nabuchodonosori somniū ipsius dicit, &
interpretatur: quod quidem est de quatuor mundi imperiis,
licet Chaldeorum, Persarū, Macedonū, & Romanorū
bus succedit regnum Christi, quod omnia illa abolet.

Daniel, Ariochus, Nabuchodonosor.

NOli interim istos sapientes, Ariochē, quorū
sit rex occidi. Sed deduc me ad eum, ego suscipio
interpretationem. A. Placet, sequere nac. D. Sequitur.
Nactus sum hominem ex captiuis Iudeis o rex, qui
licetur interpretationē. N. Tunc is es, Balsasar, qui
fisi mihi quid in somnis viderim, & quid id significet
fari? D. Quod in queris arcanū o rex, non sapie-
tibi, non coniectores, non hariali, non prodigiatores
sunt explicare: verūm est in cælo ab actorū demonst-
rator Deus, qui ea tibi præmonstrat, que olim
sunt. Igitur iuum somnum, & visum quod tibi san-
dum quietem occurrit, huiusmodi est. Cum in lectio-
bici

huius iaceret, in cogitationem venisti, quid post hac
 suum esset, id quod tibi ignoratum ille docto^r decla-
 re, idemque mihi, non propter excellentem sapientiam,
 ne virus certe moralibus prastet: verum mihi idem
 dixit, quo tibi plana faciam ea, que tu cum tuo animo
 agisti. Tibi in somnis obiecta est species quadam
 scata magnitudine simulacri, ante tuos oculos
 latus, aspectu terribili: cuius caput erat ex auro
 rotundissimo, pectus & brachia argentea, venter & fe-
 nera area, pedes partim ferrei, partim cretacei. In eo
 stante dum tuberes, saxum sua sponte anulsum in-
 dit in eius pedes, usque contruit: quo casu confractu
 nul est ferrum, creta, es, argentum atque aurum: om-
 ni fragmenta ventus, tanquam astate stipulas ex area,
 sustulit, ne vestigio quidem relitto: ipsum autem saxum
 quo ista est statua, mutatum est in ingentem mon-
 tum, qui totum terrarum orbem complevit. Et hoc qui-
 est somnum. Nam interpretationem addemus. Tu
 es regum: tibi celestis ille Deus nobilissimum reg-
 um, & preclarissimam largitus est potestatem: omnes
 homines, quotquot ubique terrarum sunt, terre-
 isque bestias, & aereas volucres, sub iuum imperium
 nonque subiunxit. Ita tu caput aureum. Post te am-
 eris et aliud regnum tuo dexterius, id erit argenteum.
 Deinde areum, cuius disti late in omnem terram pa-
 nit. Post, quartum surget, durum & plane ferreum. Ut
 ad ferrum duritate omnia atteruntur et cōminuantur:
 cuius imperij violentia, et rigor omnia violabit, et
 undet. Pedes antea pedumque digitos quod vidisti
 cum ferreos, partim fictiles, regnum illud dissidens

DIALOG. SACRORVM

erit, & ex parte ferreum rigorem obtinebit, sicut videlicet ferrum cum argilla conunctum: illa vero digitorum partim ferro, partim argilla constantium diversus argumenti inequabilitatem loquitur, quod partis valens, primus debile futurum est. Quodque ferrum vidi in argilla conunctum: illi quidem propinquitate inter se commixtum generatur: sed innicem non coharebunt, quomodo ferrum in terram ferruginari non potest. Eius regni tempore scilicet ab initio regnum nullum unquam temporum scripsit. Tondum, neq; alijs genti tradendum, quod quidem frumentum get, & abolebit omnia illa regna, ipsumque permanet in sempernum. Quemadmodum vidi in eis rupe sancte marie nulla manu erit utrum, quod ferrum, terram, es, argilla, aut aurum que perfregit: ita Dei ille maximus tibi prius significat ea, que post hoc tempus futura sunt, est quiescere in certissimum, & cum re ad verbum conueniens. Non habet immensam ineffabilemque sapientiam! o profundum ingeniosum intellectum! afferte huc citi odores & incensum: Dignus est cui sufficiantia fiant, cuique diuinorumque praestentur. O Balsafar, vester Deus vere Dominus dei orum, regumque dominator, & obscurorum explorator: postquam in turem tam profunda ignorantis caligine denser, tam potuisti in lucem eruere.

S E N. Deus arcana sua pipsis, & piis etiam alijs partibus ostendit. Omnia in deterius abeunt usque ad adventum Christi, Christus imperium aeternum est.

FORNAX. Daniel 3.

A R G. Nabuchodonosor Babyloniæ Rex erectam a se statuam auream impetrat a cunctis suis populis congregatis ad domum suam. Hoc cum Sidracus, Melas, & Abdenago Iudei sustinuerunt, recusaverunt, in ignis fornacem conjiciuntur. Sed cum ab igne libere indemnes fuissent, Nabuchodonosor ipsorum Deum esse confessus, imperat adorari.

Sidracus, Mesacus, Abdenago, Præco, Delatores,
Nabuchodonosor; Proceres.

Quorum pertinet tanta hominum multitudo, et tam
diversis nationibus in hunc locum conuocata? M.
Nescio: nisi quod, dum video immānem illam statuam
iūs regis erētam, metuere incipio, ne quid rex impi-
us cogitet. A. Ego quoq; valde commouetur, ac ne velit
eum adorari, vereor. S. Quid agemus igitur si nō esset?
A. Nos verò non adorabimus, nam hoc quidem esset
Dei cultum renunciare. S. Quatandem istud ratione?
A. Rogas? Hominem viuā Dei immortalis effigiem, ad
cūm inanis & stupidirei mortalis simulacri procum-
bente? Quid indignus, aut magis impium fieri aut cogi-
tari potest? M. At licebit periculi deprecandi gratia,
culsum simulare, cūm tamen animus in Deo semper fix-
atus habeat. A. Apagesis. Satisne se virō probaret mulier,
cūm alteri corpus suum prostitueret, se tamen virum
semper in animo ferre diceret? Haccine ribi insta-
lūcūsatio videretur? M. Nequaquam. A. At qui non mi-
scit hoc absurdum. Tunc qui unus es, te ipsum di-
stinxisti, & alterā tui partens Deo, alteram Veioni addices?
Quanta animi mollities est, aut que perueritas, nos
honestum est propter mortales dominos quamli-
cet in mortem appetere, quique id in alijs laudamus, metu-
bilius, & ab officio & pietate erga Deum immortalē
adūta? S. Quid ergo conses? A. Subeundū quēmis
sefuerū potius, & fortiter occumbendū, quam tan-
gū illam modo de via deflectendū. S. O masculum pectus!
facundo te. Evidēnit ita sentiebam, sed volui quid animi
beres tentare. Verū edicisur silentium, & video in

DIALOG. SACRORVM

loco edite praeconē, audiamus quid proclameret. P. Pax
 regibus. Edico vobis, qui ex quacunq; natione, populo, in-
 sum praesentes adestis, ut sumulas q; sonum audieritis me-
 tibia, cithara, sambuce, psalterij, symphonia et reliquo
 rum cōcentuum, procūbatie, et signū aureū adoretis, quia
 rex Nabuchodonosor erigendū curauit. Quod si qui u-
 paruerit, cōtinuo in igni cādente fornacem inciceret.
 Deū immortalē, quod scelus video? Eōne impietatis
 infania prolabi homines, ut id tanquā deum colant, qui
 hominū manu factū, homine detritus est et inferni illi.
 O vesaniam! illud vide sis, ut prociderunt omnes illi
 certe certas mori malim. D. Videntis ne illos tres Iudei
 qui non procubuerunt? d. Vides: nunciandum id est regi.
 Rētē sanō, canus ad eum. Ab. Adeō se concidisse an-
 stiantiam, ut instantiō numero nullus sit, quenos non in-
 factauerit mens? D. Optamus tibi Rex vitam quem
 longissimam. Tu edictō canisti, ut omnes audirem-
 us musicē procumberent, et aureum simulachrum in-
 tarent: rebellibusq; pœnā descripsisti, ut igni cremam-
 tur. Nunc homines quidam Iudei, quos in procuratum
 Babylonica prefecisti, Sidracus, Mesacus, et Ab-
 denago tuum edictum contemnunt, neque eosdem tam
 deos coloro, neque si arham adorare curant. N. Itane q;
 Ergo inuenientur, qui meum imperium detrectemur?
 ego non maximus? Properate, adducite eos proprie-
 t. D. Fiet. N. Iam ego eos docebo, quid sit mihi non am-
 re: iā efficiā, ut sciānt me esse regem. D. Adducimur
 bi homines, o rex. N. Itane est Sidrace, Mesace, et Ab-
 denago, vos neque meos deos ueneremini, neque am-
 atis statuam à me erictam adoret s? Quid? Nunca

rega non estis parati, audiatis concentibus musicis, accede-
 deret ad eam? Nam nisi facitis, protinus in fornacem im-
 mittemini. Ecquis vero est Deus, qui vos a meis mani-
 bus liberet? S. Nihil sumus solliciti, quomodo tibi ad ista
 respondeamus. Est Deus, quem nos colimus, qui & po-
 test nos ex flammis servare; & ex tuis manibus, rex
 profecto servabit. Quod est si non ita esset, tamen omnino
 (ne tu erres) neque deos tuos coleremus, ne quo ante sta-
 tuam inclinaremur. N. Prob. Deum atque hominum fi-
 dem, tanta esse quenquam audaciā, ut auctis mihi in ore
 pugnare! Ite, comportate ligna, subiicit igni alimenta,
 efficite cum sepiuplū huius qui nunc est. Vos vero O for-
 tissimi viri totius exercitus, comprehendite hostes vi-
 ros, colligate. Eia, quid statis? Nihil opus est detrahere
 vestes, vincite unacum omni amictu. Hems, sic volo;
 precipitate eos in flammam. Videamus quid possit eorum
 Deus: properate ignari, ego vobis hoc sceptro communio-
 nis capitā. Papē, videte ut flamma eos hauserit, qui ipsi
 alios in flammatam conicerunt. Sed quid? O rem miracu-
 li plenam! quid ego video? Ebo mei proceres, nomine tres
 viros in ignem instrictos inieciimus? Pro. Fallundrex.
 N. Atqui ego video quattor viros solutos in media for-
 nace ingredientes illatos, & indennos: quorum quis-
 sus formā est angustā, et planè diuinā. O rem ipsaestā!
 Accedamus proprius ad ostium fornacis. Hens Sidrace,
 Mesace, et Abdenago, summi Dei cultores, exite buc.
 S. Adsumus. O rex, e torridā flammatā diuina benignitas
 te erexit. P. Dī boni, quid hoc rei est? Quantam miracula
 bodie cernimus? Videte, ut ignis in horum corpora nul-
 lam vim habuerit, ut ne pilus quidem cremeret: v
 amictu^s

DIALOG. SACRORVM

amicus integrum, nullam flamma notam iniusti sunt? N. Gran-
tia ago Deo Sidraci, Mesaci, & Abdenagonis, qui gen-
nium suum misericordia ad liberandum sui cultores, qui ipsi
us fiduciam nisi, spatio regis editio, maluerunt sua corpora
ad cruciatum tradere, quam ulli deo, preterquam solo
ullum cultum aut honorem habere. Ita ergo decimi placet,
decreta nra, in omnibus omnium linguarum nationibus
gentibus promulgari, ut qui male de hoc Deo dixerit,
surpissimè exilio plectatur, eiusque domus publicetur et
exertatur, ut illius facinus memoria et nomine loci nota-
tur. Nam prater hunc unum praesens ac salutis praeponens
deus nullus est.

S E N. Maxima pars mundi homines magis metuit quam
Deum. Mori satius est quam simulachra colere. In iustissimum quæ-
que grauissimè scieuunt principes huius mundi. Deus suos no-
uit vel ex medijs flammis eripere. Pij patiendo vincunt.

B A L S A S A R. Dan. 5.

A R G. Accersitus ex matris consilio à Balsasare Babyloniz
rege Daniel vates, ei legit & explarat scriptum manus in parti-
ete, quod Chaldaei non poterant.

Balsasar, Regina, Daniel.

N Ellumne esse e vobis, que hoc Legere et explanare
possit? O homines ad nullam rem idonei! Quid at-
tinget vos tanto in honore esse, si cum maxime opus est,
tum minime potestis? R. Regem multum diuq[ue] saluere
iubeo. Audiui ut tu te crucies et astnes, quod nemo pos-
sit tibi hunc scriptum enucleare. Sed ne te afflita, nece-
tantoperè pertimesce. Vir est quidam in tuo regno, mentis
sanctissimorum decorum prædictus, cuius excellens per-
fectaque doctrina, peritia, sapientia, tempore patri sui
cognitus apud prophetaque fuit: quo nomine rex cum mago-

T H M

rum, huiusmodi, diuinorum. Cuiusvalde orumq; magistrum
 esse voluit, quod cum Danielis (nam id est ei non
 quanquam rex Balsasarem nuncupavit) compertum esset
 singulari ingenio & prudentia valere, inque somnis in-
 terpretandis, ambiguisque aperiendis, & obscuris decla-
 randis, longè alios omnes antecellere. Proinde si me au-
 dies, cum euocabis, ut te ista difficultate liberet. B. Euo-
 catur sane. R. Mox aderit, ne trepida. D. Adsum inno-
 censcius o Rex. B. Tunc es ille Daniel, ex captiuis Iu-
 daeis, quos meus pater hic è Iudeâ traduxit? D. Etiam.
 B. Audio te afflata angustissimorum deorum agi, scien-
 tiaque & prudentia atq; sapientia facile principem esse.
 Eam ob rem te aduocavi. Sed quam ob rem, audi. Cum
 bic leto solutoque animo opipare conuiuarer, una cum
 mei regni optimatibus: ecce extitit quedam quasi manus,
 que digitis inscripsit in tectoria parietis è regione bander-
 delabri, ea que tu vides, ad que explicanda euocauimus
 omnes Babylonios sapientes: sed eorum nemo, non modo in-
 terpretari, sed ne legere quidem potest. Te autem accipi
 implicita euoluere, & obscura optimè declarare posse.
 Nunc itaque si potes hoc legere, & mihi quid sit eloqui,
 purpura & auro torque insignitus, tertium regni prin-
 cipatum obtinebis. D. Tu a tibi dona habero, aut ea aliq
 largitor. Ego tamen hoc scriptum & legam, & tibi plenum
 faciam. Itaque ades animo. O rex, Nabuchodonosori patre
 tuo olim largitus es Deus magnificum regnum splen-
 docremque egregium: quia de causa omnes eius gentes &
 nationes trepide metuebant: quippe, qui quoscumq; visum
 erat, interimeret, raderet, efficeret, deprimerebat. Sed cum
 iam secundis rebus clavis, intemperanter superbiret, &
 animos

DIALOG. SACRO RVM

animos tollere, de solio perturbatus est, & omni splendore amissis, ex hominum consortio cieclus, tum in brachii natura sensuq; translatus, inter feras habitavit: & herbarum pastu boum riuu delectatus, ventos, imbreſaq; & omnes naturales cœli mutationes nudato corpore perculi donec tandem recognovit summum illum Deum terrestriam imperij principē esse, & ei quem velle, praeficeret. Tu quoq; Balsasar, qui eum sat ueditus, nubilo te modestiore probasti, cum tam en ea omnia præclarè sciresse contra celorum dominum insolentius gessisti, & nunc vas a terrestris eius domicili proferri insisti, quibus tamenq; procres, & uxores tum iuste, tum concubine, in bibendo vino abusi estis. Quin etiam deos celebravistis aureos, argenteos, areos, ferreos, lignos, & lapideos, qui neq; cernunt, neq; audiunt, neq; sentiunt: Deo autem, in cuius manu tua uita & facta omnia sunt, nullū honorem habuisti. Quare ob ea misera est hæc manus, cuius scriptū hoc est. Mensus est, mensus est, ponderauit et dixit. Sensus autem. Mensus est, mensus est Deus regnum tuum, et id consummavit. Ponderauit, pōderatus es in trutina, & inventus leuior. Dixit, diximus est tuum regnum, & Medis Persicu distributum.

SEN TENTIA.

Quum maximè opus est, tun minimè iuvant huius mundi sapientes. Quum trepidat, & nihil potest humana sapientia, nū maximè sese exerit diuina. Qui alieno exēplo non sapit, is suo periculo maloque dignus est. Hominum imperia in Dei sunt arbitrio.

H A M A N. Ester 7.

ARG. Ester a regi Assuero patefacit perfidiā Hamanis in Iudeos, namq; ob causam rex illū iubet in crucem tolli ab eo ipso erectam, ad tolleandū in eam Martdochæum Iudeū.

Assueri

Affueras. Ester, Haman, Harbona.

LAutè sane et prolixè à te accepti' umus regina, ux.
Lor charissima. Quamobrem roges iam quiclibet li-
cer, id rogatum seres. Dic quid petas : vel si dimidium
regni mei, tamen impetrabis. E. Siquidem habeo te propi-
tum, ô rex, & si ita tibi videtur, uitam mibi meisq; pop-
ularibus concedes. Hoc unum peto. Nam sumus prodi-
ti, & indignissimo crudelissimoq; exitio destinati. **Q**uod
si seruituti addiceremur, equidem facit a ferre miseri-
quans indignus esset hostis, qui rancum regi danorum
compararet. A. O superius quis hominum est tam audax,
ut id ausus sit etiam cogitare? Aut uhi is est? E. Ecce
hic adest hostis infestissimus, homo hominum quantum
est pessimus, Haman. A. Pro Deum atque huminum fi-
dem: O cælum, O terra, ardeo, tantum inueniendum esse
quenquam audacia! Ham. Exist ira insulmatu. Quan-
tum ego illum video, nos mibi ad rectum rediri. Sed can-
tem tentabo animum regina, si forie miserefac mei:
quod si hoc non succedat, actū est: illoq; perij. Regina, iam
non deprecor culpam: merui, fac cor, nec potest ullum
supplicium maius esse meo criminis. Sed te supplex gen-
tia amplectens per istam clementiam. A. Quem neque
pudor, neque mea maiestas deterruit. Sed quid video?
At et, etiam ad lebbum regina: O magne Iupiter, eli-
amine ut reginam domi apud me vi comprimam? Corri-
pite, velate vulnus: indignus est qui luctem iwearit.
Hart. At etiam si scias quid machinari sit Mardo-
cheum hominem de te, rex, opimè meritum, urpate per
quem facta in re coniuratio paterfacta sit. Crucem ante
domum suam in altitudinem cubitorum quinq;ginta
cri-

DIALOG. SACRORVM.

erigendam curauit, in quam cum tolleret. A. Percōmēde cadit, auctorem in eam tollite, ut eadē qua alios capiat viu, capiatur.

SEN. Muliebrium illecebrarum magna vis est in vtrangue partē: hoc est vel ad nocendū, vel ad iuuandū. Malū consilium consultori pessimum. Impij suo ipsorum laqueo iugulantur.

ARTAXERXES. Nhem. 1.

ARG. Nchemias à rege Artaxerxe veniam & opes impletat eundi instauratum urbem Hierosolymam.

Artaxerxes, Nchemias.

Qui sit ut vultus adeò tristis, cùm non agrotes Mirū ni animi tristitia est. N. Rex in perpetuū viue. Possimne non tristis vultus esse, cùm urbs, in qua se pulchra sunt maiorū meorum, cœversa sit, et eius portus igne deflagraverunt? A. Quidnam ergo petis? N. Si tibi videtur, & si quid apud te valeo, ut me dimittas in Iudeam, ad instaurandam urbem patriam. A. Ego vero amitto. Tu dicito, quid tibi ad istud fieri velis. N. Curabis si placet, ut mihi dentur litera ad pratores Syriae, qui me carent deducendam, dum perueniam in Iudeam. Deinde litera ad Asaphum regia sylua custodem, animalib[us] ligna suggesta, ad reficiendas portas arcis, quaeq[ue] adi coniuncta, urbisq[ue] mœnia et domum, in quam sum dicensurus. A. Dabuntur que petis. N. Ago tibi gratissimum immortale, rex, tibi que fortunatissimum longissimum, regnum precor.

SEN. Regis animum Deus habet in manu, eumque quo-cunque vult inclinat. Cui propitius est Deus, huic conciliat benevolentiam potentium.

NEHEMIAS. Nhem. 5.

ARGVMEN TVM.

Expostulant patiperes Iudei de diuitum erga se iniquitate-
uaritez,

mitiae. Et Nehemias dicitis cogit in ordinem.

Plebej, Nehemias, Primate, Sacerdotes, Populus.

MAgnum est tuus nostrum, sum nostrorum liberum numerus: comparandus est inde frumentum, quo vivamus. Oppignorandi sunt fundi nostri, & vineae, & domus, ut nos frumento contra famem maniamus. Iam pro nostris agris, et vineis, ad tributum regi pendendum, pecuniam sumptimur mutuam. An equum est, ut cum eisdem nobiscum consanguinitatis sint alii, eademque sit liberorum eorum atque nostrorum conditio, nos tamen liberos nostros in servitutem dedamus, sintque iam filiarum nostrarum nonnullae emancipatae, neque eas vindicare possimus, cum fundos et vineas nostras teneant alii? N.O indignum facimus! Itane vero principes saevis à vestris exigitis? Ergo nos consanguineos nostros Indeos, in exteris gentes venditos pro nostris viribus redemerimus; & vos eosdem emetis, ut dominos non amiserint sed mutauerint? Non recte facitis. Nonne in metu Dei nostri vobis, ut barbarorum hostium nostrorum viuperationem evitatis? Ego quoque, et mei cognati atque famuli, argentum eis, frumentumque munus dedimus. Affile, remittamus hoc onus. Reddite eis hodie agros suos, & vineas, oliveta, et domos: iam centesimam condonate argenti, et frumenti, et quini, et olei, qua eis mutua destisisti. Pr. Reddemus, neque ab eis quidquam exigemus. Sic faciemus ut te bortaris. N. Vos vero sacerdotes, irritate vos ita falli vos. S. Faciemus. N. Ergo quemadmodum ego mensum gremium excutio, sic quicunque non bac prestiterit, cum excutiat Dens ex domo et labore suo: sique esto excussus, vacansque. Po. Amen.

SEN.

DIALOG. SACRORVM.

SEN. Auarō homine nihil eſt iniquius. Auarus animā venalē habet. Multū pollet, etiā apud iniquos, iustus & grauis homo.

VERITAS. 3. Eſd. 3.

ARGUMENTM.

Darius Persarum rex proponit optimatibus suis trium stipitorum suorum sententias, ad iudicandum quānā eſſet optimi. Sunt autē eae, de virib⁹ vini, regis, mulierū, & veritatis. Hic cū stipatores iuſſu regis, ſuę quīque, ſententię rationē rū didiſſet, palmā obtinuit Zorobabel qui veritati primas trā illeret, & à rege p̄tēr statutum diſputationis p̄mium, imp̄trat, ut Herofolymitanū ſanum instaret.

Darius, Anagnostes, ſtipator. Alter ſtipator, Zorobabel, Optimates.

HAEC CAUſA eſt, mei proceres, caro vos inſſerim an huocari. Dum mei corporis cuſtodes dorante me inter ſe (ut fit) conſabularentur: eo delapsi ſententiā ut dicerent ſuam quīq; ſententiā, et quare ſuam imam vim habet: ea condiſione, ut cuiusdictum ego p̄ perfidiſ triuiriſ uiri docliſſimū iudicassemus, huius uiri ſuā pronunciatio, ea darentur, quia ſam audieſſis. Recuſeſchedulam. An. Cuius dictum ſapientiſſimum erit? Dario rege ingentia dona, & villorie ornementa conſequitā, purpura que induitor; & anrobibito, & in rō dormito, et aureis frenis ciorrū, byſſinamq; cedarum & torque circumdatum collum habeo: & ſecundum Darium primus propter ſuam ſapientiam ſedēto. Darque familiaris dicitor. Primi ſententia eſt hec: Maximam vim habet vinum. Alterius. Maximam vim habet rex. Teriy: Maximā vim habent mulieres, ſodenia vincit veritas. D. Niſc enocentur huc iuuenes, ut jua dicta declarent. Dicite iuuenes ſue quīq; ſententia rationem. Sti. Prim. Quantam vim habet vi-

viri? Omnes, à quibus bibitur, homines fallit: eandē
regis ac priuatis, eandē serui ac liberi, eandem pauperis
et dñitatis mentem efficit, omniumq; animos ad letitiam
& hilaritatem convertit, neq; doloris ullius, neq; debitis
memor, omnium animos diuinos reddit: oblitusque vel
rigi, vel satrapum efficit, ut nibil nisi magnificū lo-
quuntur: ut quo cùm potauerunt homines, & fraterne
necessitudines et amicitia memoria, deposita, continuo
gladios stringant, neq; postea ubi a vino resipuerūt quid
sucrint, recordentur. O viri, nonne permagnā vim ha-
bit vinū, quod bac fieri cogat? Al. O viri, nonne permag-
num vim habens homines, qui terras & maria quequa
neis insunt omnia teneat? Asqui rex omnis: ante-
cellis et dominatur, in eosque principatum tenet: ita ut
quicquid iubet, faciant. Si iuberet ut inter se belligerent,
arent: si corrā hostes mittit, vadet, et mōtes, et muros,
& turres domolumintur, occidunt, et occiduntur, neque
regis edictum excedunt. Quòd si viscerint ad regem om-
nia referant, tum que predati sunt, tum cetera. Item
qui non militant, neq; bella gerunt, sed terram colunt, bi-
moq; ubi sat amissiernunt, ad regem referunt, cognit-
que alios alium tributa regi ferre. Is unus si iuberet peri-
mere, perimunt: si dimittere, dimittunt: iuberet verbera-
re, verberant: iuberet vastare, vastant: iuberet construere,
construunt: iuberet excindere, excidunt: iuberet serere,
serunt, cunctisq; eius tum populus tum magistratus
idem parent: opque interim accumbente, cibum capien-
te, dormiente, circum undique custodiā magant, neque
eniquam discedere, et sua negotia curvare licet, neque
eius dictis non parere. Quare sic statuo viri, regio-

DIALOG. SACRORVM

maximam esse vim cui sic obtemperetur. Z. Magni
quidem rex est, viri & homines multi, & vimum ma-
tum potest. Quid, qui his dominantur? Quis autem
principatum tenet? Nonne mulieres? Mulieres regi
genuerunt, & omne mortalium genus qui mari ac tam
dominantur ab his ortus est, ha ipsas educauerunt
nearum satores, ex quibus vimum sit, ha hominum
stes faciunt, ha hominibus gloria sunt, nec possunt
fæminis homines esse. Quod si aurum, argentinum,
aliquam rem preclaram comparauerunt, nonne pulchra
alicuius et elegantis forma mulieris amore capti
omnibus opissis in eam oculos defigunt? Eam biantur
intuentur, auroq[ue] & argento, et omnirerū pulchritu-
ni anteponunt. Homo, omisso suo ipsius parente à qua
ducatus est, suaq[ue] patria, uxori adhæscit, & cum eis
re vitam finit, et patris, & matris & patrie immemorem
Atq[ue], ut perspiciat is mulieres in vos dominari, nonne quia
labore et industria paratis, omnia mulieribus datis
affertis? Sumit homo gladium, & foras ad latoeum
dum et furandū proficisciatur, mare et flumina trans-
& leones viderē sustinet, et per tenebras grammatur,
ubi furatus, prædatus, grammatus est, ad amicam om-
refert: plusq[ue] diligit hominem coniugem, quam
rētes: usq[ue] adeo, ut propter fæminas multi mēte alieni
ti, multi serui facti sint, multi perierint, multi lapsi
et paccancerint. Quid? An mihi non creditis? Nonne
gens regis potentia est? Nonne omnes cum natione
tangere formidant? Atq[ue] videbā cūm hominis præ-
fici Bartace filia Apame, regis concubina, ad regis de-
verans sedens, de eius capite diadema auferret, noq[ue]
poneret.

meret: tum regis malum finis rā maru feriret, tēge
 serea eam ore hiantē aspiciente, & arridenti arriden-
 t, et succensenti blandiente quō eam sibi reconciliaret.
 Annō multi nō valeant mulieres, o viri, quā hac faciant?
 Multum sanc & mulieres possunt, et ingens teira est, et
 calū excelsum, & sol cursu velox, qui uno die cælum
 circumiectus, eodem recurrat, unde profectus est, mag-
 us savè est. Sed veritas maxima est, et omnium poten-
 issima. Veritatem omnis terrarum orbis vocat: verita-
 tē cælum ipsum fauet: veritatem omnia fomidant, &
 timiscant: neque quicquam in ea vitiōsum inest. Vitiō-
 sum vīnū est, vitiōsus rex, vitiōsa mulieres, vitiōsi mor-
 des omnes, et eiusdē vitiōsitas sunt eorum opera om-
 ia, in qua vitiōsitas veritatis expertes pereant. At ve-
 ritas aeterna pollet, et perpetuō viuit vigeat: neq; ea est
 ne cuiusquam ratione de reblo defleat, ac non eadim
 omnibus, sed ab omni iniquitate et pranitate aliena,
 num facit, eiusq; facta probant omnes, nec inest in eius
 officio quicquam iniquum. Ceterū et ab hac, & à re-
 magnificētia, et à potentia, et à maiestate seculo-
 rum omnium, laudetur Deus veritatis. O, Maxima ve-
 ritas est, maximāq; vim habet. D. Viciisti: pete quid vis-
 tia prater ea quae scripta sunt: nos ita tibi dabimus, quo-
 am doctissimus iusnitus, et à me proximus sedet is-
 ensq; familiaris vocabere. Z. Memeto voti tui, quo te
 Hierosolymū instauraturum pollicites es, tum cum reg-
 um assequutus es, omniaq; vasa Hierosolyma exporta-
 re oremissurū: qua sepulcru Cyrus cū de Babylone ex-
 indenda votū fecit, eaq; se illo missurum promisit. Et tu
 tecipisti, te instauraturum famum quod igni cremarunt

DIALOG. SACRORVM

Id summi; tunc cum à Chaldais peruersata Iudea est, &
nunc hoc est, quod à te postulo rex domine, atque flagrum
hoc est magnificentia, quam à te expecto. Oro igitur
votum praefes, quod cœli regi, tuo ipsius ore nuncup-
asti. D. Lando te, & benemones, faciam.

SEN. Honesta est de virtute contentio. Vtinam inter se
sic certarent hodie stipatores principū. Vtinā & principes bo-
na veraque dicta sic & indicarēt & remunerētur. Sed fuit illud
seculum argenteum, nostrū est ferreum. Certè rara sunt hodie
in aulis huiusmodi certamina. Omnia vincit veritas.

DIALOGORVM SACRORVM LIBER QVARTVS.

MARIA. Luca, 1.

ARG. Gabriel genius, Mariz nunciat edituram filii Dei
quærentique modum demonstrat id fore à Spiritu sancto. In illo,
credens assentitur.

Gabriel, Maria.

S Atque ornatissima, Domino coniunctissima, mulier
felicissima. Quid metuas Maria? Bono es animo, accep-
ta es Deo. En ego tibi renuncio, te ista utero cursum
tum paritura natum, quem Iesus nomine vocabis. Qui
erit maximus, & filius summi parentis censembitur, cum
que donabit rerum omnium prepotens Deus solio Davidis,
auctoris generis eius. Itaque posteris Iacobi regnabit de
in eternum, nec ullus erit eius regni finis. M. Quoniam
fiet istud, cùm ego viri notitiam non habeam. G. Spiritum open-
sanctus sese in te insinuat, teque Dei Opt. Max. videt
granidabit. Itaque sanctissimus iste fœtus, ut erit, iustus
etiam dicetur Dei filius. Elizabetha quoque (quo mihi sis
reddas) tua cognata, iam senex concepit filium,

unic sextum ianuensem fortiterum, & tamen inter
uriles habebatur. Usque adeo nulla res est quam Deus
impossit. M. Ecce me Domini seruam: clementia mibi,
quoniam tu dixisti.

SE N. Deo nihil est arduum. Promittenti Deo credendum
etiam si quid naturae contrarium promittat. Neque enim
natura obnoxius est auctor ipse naturae.

BAPTISTA. Mat. 3.

Mat. 1. Luc. 3.

AR G. Ioannes Baptista populum docet vitæ correctionem
de Christo vaticinatur.

Ioannes Baptista, Plebs, Publicani, Milites.

Drogenses viperina, quis vos submonuit futuram pa-
nam fugere? Edice ergo vita melioris indies fru-
tum, & ne ideo magnos vobis spiritus & arrogantium
mitite, quod patrem habetis Abramum. Dico enim
vobis, Deum posse ex his sacerdotibus suscitare liberos Abra-
ham. Iam vero securis arborum radici admota est,
quisque arbor fructum bonum non edens, excindenda
& in ignem iniicienda. Pl. Quid ergo faciemus? Io.
Qui habet duas vestes, impertiat non habenti: & qui
habet cibaria, idem faciat. Tu. Nobis autem magister,
quid faciendum est? I. Nihil amplius quam quantum vo-
luerit decretum est, exigite. M. Quid etiam nobis? Io. Ne
venem pulsare, aut per sycophantiam circumuenire, &
impeditis vestris esse consenti. Sed audite universi. Ego
vobis idem ab uno vos aqua, ad vitæ emendationem. Sed me
interstantior me subsequitur: & ita præstantior, ut ego
non sum dignus, qui eius calceorum soluam corrigiam. Is
qui abluet sacro Spiritu & igne: qui quidem vanum

DIALOGI SACRORVM

manu tenet, arcam suam per purgatorium, fragmentum
in horreum comportans, & paleam igni crematum
inextincto.

S E N. Bona arbor bonos fructus edit. Abstinendum ab
institiā, si poenas vitare velis.

NATHANIEL. Iohan. 1.

ARGUMENTVM.

Nathaniel à Philippo monitus, venit ad Iesum, & in eū crevit.
Philippus, Nathaniel, Iesus.

DE quo scripsit Moses in nostra disciplina, & vnde
cum reperimus: Iesum dico filium Iosephi, à Nazaretha. N. A Nazaretha potest aliquid bonum existem
P. Promiscuum. I. Videòs huc venire verè Israelitarum
id est, hominem ab omni fraude alienum. N. Vnde me
sti? I. Priusquam te Philippus appellaret, cum esses
ficus, videbam te. N. Magister, tu es filius Dei, tu es Ru
israelitarum. Ic. Quoniam dixisti, te à me sub figo
visum, ideo credis? Maiora his videbis. Credite mihi
posthac videbitis cœlum apertum, et genios divinos aca
dentes & descendentes ad me.

SENTENTIA.

Vnde minimè spores inde existit bonum. Adeudus est Chri
stus, vt eū cognoscas. A minoribus, si credas, ad maiora veni

NICHODEMVS. Io. n. 3.

ARGUMENTVM.

Iesus dissierit cum Nichodemo de resuscitando.

Nichodemus, Iesus.

Magister, scimus te doctorem venisse diuinatus, nam
nemo ista tam portento, a facere possit, qua tuis
cis, nisi ad sit ei Deus. Ies. Accipe igitur doctrinam
dignam, qui vencit à deo. Qui denuo natus non fuerit,

ubi credo, Dei regnum adipisci tempore Nostro. Quo
 modo potest homo nasci, qui in utero non sicut in mundo? Ie.
 Cum de Dei regno quod animalium est locutus sis, debes
 existimare, hanc quoque generationem, de qua loquor,
 ut quam ad illum regnum perueniatur, esse divinam.
 Proinde omisce istam à muliere nativitatem. Nam si
 quis à muliere renasceretur, talis esset renatus, qualis
 fuisset antequam natus: id est, esset adhuc terrestris &
 animalius, propterea quod ex re terrestri & mortali
 quod nascitur (cuiusmodi est mulier) id terrestre & mor-
 tale est: quandoquidem queque res sui similem gignit.
 At ex spiritu qui fuerit renatus, is divina quadam &
 spiritu conueniente natura preeditus erit: quoniam
 quod à spiritu gignitur, id eius simile est à quo originem
 habet, videlicet spiritus. Neque vero mireris, quod dixe-
 rimus, vobis efferenascendum: quamvis hanc nativitatem
 non videas. Nam quod accidit in vento, cuius quamlibet
 in partem spirantis sonitum audis, neque tamen oculis
 carnis unde veniat, aut quod feratur: idem sit & in om-
 nibus ex spiritu genitis, ut hac generatio sentiri &
 intelligi possit, oculis aspici non possit. N. Quomodo possunt
 ista fieri? Tu Israelicarum magister es, & hoc nescis?
 Atque hoc tibi confirmo, vos non ignota, aut tantum au-
 ditu dicere, sed perspectare vise estari, et tamen testi-
 monium nostrum vos non accipitis. Quod si terrestria
 que vobis dixi non creditis: quomodo, caelestia si dixeris,
 credetis? Si hanc similitudinem, quam ego duxi à vento
 (que res terrestris est, et subiecta sensibus) non capis-
 ideoq; non credis: quomodo intelliges ipsam, cuius declar-

DIALOG. SACRORVM

vanda causa, similitudine usus sum, quae res celestis
unica est, neq; sub sensu cadit? At qui hac nisi ad
didiceritis, à quo discatius nullus est: neque enim posse
in cælum ascendere, & ea à Deo discere. Nam in cælo
nemo ascendit, prater eum hominem qui de cælo desen-
dit, qui quidem est in cælo. Is autem ego sum, à quo mihi
bac didiceritis, desperanda vobis cognitio est. Quocunq;
attende, quale sit hoc renasci, de quo loquor. Quemadmo-
dum Moses serpentem illum ancum extulit in desertu
in quem serpentes insuantes à serpentum mortis sanare-
tur: ita me oportet extollis, ut omnes in me insuantes,
me pendentes, milisque fidentes, non perirent, sed vitam
adipiscantur eternam. Hac est igitur renascendi condicione
superius à me proposita, sine qua ne gani quenquam puri-
rimum celeste consequi. Nam qui mihi fidem habent, au-
tem vivuntur, tamque meliores sunt, ut plane renas-
 dici possint, & celesti regno digni sint. Estenim tanto ge-
nus humanum prosecutus est amore Deus, ut unigeniti
filium suum tradiderit: cuius quinque fidem habent, qui
pereant, sed ad vitam peruenient eternam. Non enim in-
sist Deus filium suum in hanc vitam, ut homines conden-
net, sed ut per eum seruentur homines. Qui ei fidem habet,
non damnatur: qui non habet, is iam damnatus est, quia
quia unigeniti Dei filii nomini fidem non adiunxit. In
hoc autem damnantur homines, quod cum tenevit in or-
bem lux, tenebras magis quam lucem amant, quippe que-
rum prava sunt opera. Siquidem quisquis viciose facit,
lucem odit, neq; in lucem prodit, ne eius facta arguantur.
Qui vero recte facit, is in lucem prodit, ut patet in
opera, ut pote facta diuinitas.

SEN.

SEN TENTIA.

Renaſcendum eſt, & ex carne in ſpiritu miſrandū. Ut enim terreftria quæ grauiſſa ſunt, in cœlum aſcendere aut in cœlo eſſe non poſſunt: ita iniuſtitia, quæ reſ terreftris et grauiſſa eſt, in regnum Dei veſtire, aut ibi eſſe nequit. A ſolo Chriſto ſalus eſt.

S A M A R I T A N A. Iohann. 4.

A R G U M E N T U M.

Ieſus apud fontem cū muliere Samaritana, de vera potionē verōque Dei cultu colloquitur. Cūmque ſuperuemifſent emptū cibūm apportantes diſcipuli, eos quoque de vero cibo docet.

Ieſus, Samaritana, Diſcipuli.

DA mihi biberem mulier. S. Quomodo tu Iudeus, & me muliere Samaritana petis potum? Neque enim habent ullum Iudei cum Samaritanis commercium. I. Si intelligeres munus Dei, & quis ſit qui à te potum petat, tu ipſa poteres ab eo, tibi que ipſo daret aquam perennem. S. Domine, neque ſit aliam habes, & puerus eſt proſundus: unde ergo habes iſtam aquam perennem? Num tu maior es patre noſtro Iacobo, qui tradidit nobis hunc potum: qua aquatione uifus eſt ipſe, & filii eius, atque pecora? I. Hac aqua ſitim ad tempus tanum expletum, mea autem ad perpetuitatem, ita ut qui ex aqua à me acceperint biberit, non ſiciat uinquam: nam ea aqua fiet in eo fons, ſicut enim in omnibus perpetuitatem. S. Domine, imperiti me iſta aqua, ne amplius ſiriam, neque huic ad hauriendum veniam. Ief. I. vocatum virum tuum, & huic cum eo veſtiro. S. Non habeo virum. I. Reſtabit te non habere virum. Quinque enim viros habuisti: nunc quem habes, non eſt tuus vir. Iſtud verum dixisti. S. Video te eſſe valorem, itaque non committam ut tibi fruſtra incidiſſe videar. Maiores noſtri in monte hoc Deum colue-

DIALOGI SACRORVM

runt. At qui vos contenditis, Hierosolymis esse colendum.
Quid tu censes? Ie. Mulier, crede mihi, veniet tempus,
 cum neque in monte hoc, neque Hierosolymis coleris pa-
 trem. Vos, quid colatis nescitis: nos quid colamus & sa-
 mus: quippe quia salus à Iudeis est. Sed veniet tempus,
 & quidem iam est, tū veri cultores patrē animo et ven-
 colent. Etenim à talibus pater coli postulat. Animus ei
 Deus: & qui cum colant, animo & verè debent colere.
 S. Scio venturum esse Messiam: Is cùm venerit, renso om-
 nem nobis planam faciet. Ie. Ego sum ille, qui tecum lo-
 quer. D. Video magistrum ad puerum sedentem, & colla-
 quente me cùm quadam muliere. A. Mirum est, solum
 cum sola. Sed scit ipse cur id faciat. S. O faustum dīsem:
 Sed ega quid cunctorire in urbem, ut meas et ambo nunc
 cōficiam? D. Comparauimus cibum, magister, descu-
 re. I. Ego cibum habeo comedendum, quem vos nesciis.
 D. Nunquā absentibus nobis, attulit ei quod edis? I.
 Muli pastus est, id facere quod vult is qui me misit, e-
 iusque opus absoluere. Vos quidem dicitis, ab hinc quantum
 menses futuram messem. At ego sic erigite oculos, & u-
 dete agros, ut iam ad messem flaneant. Et messor premiu-
 um austert, & sacer fructum condit ad viētum perpetu-
 um, ut satoris simul & messoris commodo cautele sit: In
 quo sane dictum illud comprobatur, quod ait: Alium se-
 rere, aliū metere. Ego vos misi ad metendum, in quo co-
 tendo vos non laborastis. Alij laborarunt, vos in eorum la-
 bore inuasistis.

S E N. Christus venit ad docendum seruandumque sōtes.
 Christus æternū viuificumq; cibum potionēmque dat. Deus
 animo & verè adorandus est, nullo locorum discrimine. Dei
 voluntatem exequi cibis esse debet homini Christiano.

CEN.

CENTURIO. Mat. 8.

A R G. Iesu à Centurione exoratus, eius puerum membris
captum, verbo sanat.

Centurio, Iesu.

Domine, puer meus iacet domi membris captus, gra-
duiterque cruciatnr. **I.** Ego ibo eum curarum. **C.** At
ego non sum dignus, cnius tu rectum subeas: sed tantum
inbe verbo, & sanabitur. Nam ego quoque, qui sub alte-
rius sum potestate, tamen obtineo autoritatem in eos,
quibus presum, milites: ac si quem subeo ire, it: si veni-
re, venit: si seruum facere quid, facit. **I.** O rem admirati-
onē dignissimam! Credite mihi, ne in Israelitis quidem
tantam fiduciam inueni. Et sine dubio multi ab oriente
atq; occidente profecti, accumbent cum Abrahamo, Isa-
aco & Iacobo, in regno cœli: cum interea y ad quas reg-
num pertinebat, in alta noctis caligine denserfi, nihil ali-
ud quam slebunt & frendebunt. Tu ubi, & ut confidisti,
sic obtincto.

SE N. Christus tam facile morbis imperat, quam dux mili-
tibus. Primi erunt vltimi, & vltimi primi.

PISCATORES. Luc. 4.

ARGUMENTVM.

Petrus iacto reti iussu Iesu, plurimos pisces capit.

Iesu & Petrus.

Subduc in altū oriam Petre, ut retia laxetis ad pre-
dam. **P.** Preceptor, totam noctem laborantes, nihil
cepimus: sed tamen postquam ita iubes, demergam rete.
O rem miram! Adeste socij, adiuuate nos, rumpitur re-
te: ita multis piscibus est plenum. Corripe tu istas plagas
uirinsecus, vos vos immergit in nauicula. Desinite, de-
finite

DIALOG. SACRORVM

finite, sustinet rete : iam haec plena est , infundans
alterā. O rem inauditā ! pene submerguntur cymbia, pa-
pisciū multitudine: Queso te domine abi à me: homo m-
cens sum. I. Ne metue, deinceps iam hominos pīscaberis.

SEN TENTIA.

Absque Christo piscari, hoc est, homines docere, operā-
dere est. Christo auspice fœlix est piscatura.

SIMON. *Luc. 7.*

ARGUMENTVM.

Iesus, miranti cum animo suo Simoni, apud quē ipse cibum
capiebat, cur se pateretur ab impudicā muliere attrectati, can-
sam reddit.

Simon, Iesus.

IAmidūlū spēcto mulierem istam, qua meūm hunc
hospitem tam molliter curat. Quis iurates esset, intellige-
geret utique, que & qualis sit mulier, que ipsius arro-
ētā, nam prostituta pudicitia est. I. Simon, pāncis tu
vōl. S. Dicas licet magister. I. Dnos debitores habebam
quidam creditor, quorū alter quingentos, alter quinqua-
ginta debebat denarios: iū cū non essent solvendo, vtrū
condonauit. Dic, ut et cū plus amare debeat? S. Opinor
cui plus condonauit. I. Recte iudicas. Vides hanc mulie-
rem? Cūm introiūsses domum tuam, ne aquam quidē
ad lauandos pedes meos dedisti. Ea et lachrymos eis per-
fudit, & sic capitis capillo exterfit. Tu mībi osculum non
dedisti, ea postquam sum ingressus, non desistit mībi pe-
des deosculari. Tu nec oleo mībi caput unxisti: ea vi-
giante, et iam mībi pedes perunxit. Quā de causa sic ha-
beto, ei mīle remitti peccata, quoniam multū am-
as. Cui antē mīnus remittitur, mīnus amat. Remis-
tuntur tibi peccata mulier, tua refiducia seruans: abi-
cum bona pace.

SEN.

LIBER III.

98

SENTENTIA.

A sinistris suspicionibus abstinentia. Ex conjectura iudicare
emerarium est. Magno beneficio magnus amor conciliatur.

Lairus. Luc. 8:

ARGUMENTVM.

Iesus a Iairo exoratus, eius filiam it sanatum, & inter eundū
mulierē profluvio sanguinis laborantē sanat. Deinde ubi Iairi
domū venit, eius filiā quę interea deceperat, reuocat in vitā.

Lairus, Iesus, Mulier, Petrus, Nuncius.

Est mihi unica filiola, optime Iesu, duodecimum annum agens, qua nunc domi desperato morbo laborat. Obsecro te, & obrecessor etiam atq[ue] etiam, ut domum venias, eique manus imponas, ut reminiatur, & renalefacat. Ie. Faciam verò, eamus. M. Salua sum, si possum vel extremā eius oram vestas attingere. Conabor, nec me hanc turbinum turbā impedit, quo minus ad eum accedam. I. Quisnam tetigit mea vestimenta? P. Tu vides quanta te hominū multitudo circumfistat, et comprimit, et rogas quis te tetigerit? Ie. Certe tetigit me aliquis: Nā sensi vim quandam exire a me. M. Perī misera, non latuis cum. Obsecro te ignoscem mihi, ego sum illa. Ia. Narrabis rem omnem, ut sese habet. M. Ego misera iam duodecim annos languebam profluvio sanguinis: cùm interea rōto illo tempore multis adhibitis medicis, & omnē rem insumpfissim, neque quicquam profecissim, sed indies deterius haberem: iisque ab omnibus medicis eram desperata. Cùm autem tuorum factorum admirabilis aetate fama atq[ue] auditione accepissim, acerbi ipsa sic mecum cogitans: O me fælicem, si vel librum eius tollerent tangere. Hoc animo, per medianus turbam accessi

DIALOG. SACRORVM

cessi proprius, nec me spes fecellit: nam simulatq; te tetigo,
sensi vim omnem morbi fugatam esse, et omnē sanguis
fluxionem constitisse. I. Bono animo es, filia, tua te fidu-
cia scruanit: abi cum bona pace, ex tuo malo sana. N.
Tua filia mortua est, Iatre, quid iam molestus es magi-
stro? Ie. Ne metue, Iuire, tantum confide: evadet.
Sed quem ego domi sit reputum auaio? Introeamus. Ego
quid tantopere fletis? Quid eiulatis? Pax sit rebus. No
es mortua puella, sed dormit. Vos excite foras omnes:
Petre, Iacobē, Iohannes et vos puella parentes, manete
intus. Videbitis quanta sit Dei potentia. Cedo mibi istā
puella manus: puella surge. Ia. Bonē Deus, quam mira-
cūs es? O mea filiola, videone ego te renatā? Ie. Videbit
diligerent ne quis hoc resciscat, et puelle cibū prabete.

SEN. Pds pōtest vel limbis vestis Christi, quam vniuersa
hominū sapientia. Quæ aliis insanabilia, Christo sūt facillima.

PHILIPVS Mat. 14. Mar. 6. Luc. 9. Iohan. 6.

ARG. Iesus quinque pānibus, & duobus pīscibus quinque
virorum millia satiat.

Discipuli, Iesus, Philippus, Andreas.

V Ides qua te circumstet hominū multitudo, in tam
vasta solitudine, & iam dies multūm inclinatit. I-
taque cēsemus ut eos dimittas, ut in finitima rura, &
voces diuertant, & sibi cibari coparent. Hic enim quod
edant, non habent. I. Nikilopius est ut abeat. Prabete
vos eis cibum. D. At non satis nobis suppetit, unde tantum
tunc hominum numerum pascamus: sunt enim (quantiū
licet conycore) plus minus quinquies mille viri, ut mul-
ieres et parvulos omittamus, nisi forte eamus emptū pa-
nes. I. Unde atatem cēsemus ad tam mīlos, Philippe?

P.

P. Evidem non video : nam ducetur a deo ratiō vix tantū emi possit, ut inde ad singulos mīmū cū anūm perueniat. I. Quot habetis? Vide e. P. Adeſt hīc puer, qui habet quinq̄ panes bordeacos, & duospices, præterea mībile est. Sed hac quantua ſunt ad tam multos? I. Adferte huc modo. Inbetē omnes in viridi gramine diſcumberere ceterūatim, centenos et quinquagenos. Cedo mihi iſtos panes. Nunc pater cael. ſtis, qui pro tua benignitate pafciſ omnia, neque in multis pafciendis tenuior, neq; in pauciſ copioſior es, qui nulla lege rerum teneris, a quo omnium natura pendet, effice rogo, his tantulicibaryis multiplicandis, ut hec hominum multi:udo admirabiliſer saturata, tuam inexhaustam liberalitatem recognoſcat. Agite diſcipuli, diſtribuite hos cibos in omnes: ſatis ſuperq; erit, unde ad ſatietalem comedant.

S E N. Christi cibus est inexhaustus. Plus habet Christus, quam egent homines.

PANIS. Iohān.6.

ARGUMENTVM.

Iesuſ de viuifco pane, hoc eſt de ſeipſo, diſſerit apud Iudeos.

Iudei, Iesuſ.

M Agister, quando huic venisti? Ie. Vos profecto me queritis, nō quia miracula vidiffis, ſed quia pane ſatiati eftis. Procurate cibum non interiurum, ſed in omnem perennitatem permansurum, quem quidem ego vobis dabo. Nam me pater comprobavit Deus. I. Quid agemus, ut diuina opera faciamus? Ie. Hoc eſt diuinum opus, ut fidem habeatis ei quem misit Deus. In. Quid ego tui ſpecimē das, ut eo viſo tibi credamus? Quid tale facis, quale fecit olim Moses? Quo ducemaiores noſtri

Manna

DIALOG. SACRORVM

Manna vixerunt in solitudine, quemadmodum littera
proditum est: Panem de caelo dedit eis comedendum. Iu.
Non Moyses (mibi credite) panem vobis de caelo dedit,
sed pater verum vobis de caelo panem dat. Nam Da
panis est, qui de caelo descendit, et vitam dat hominum
generi. In. Domine, da nobis perpetuum panem istum.
Ego sum panis vitalis. Qui venit ad me non esuriet:
qui mihi fidem habet, non sit et unquam. Sed hoc vobis
dico, & vidistis me, neque fidem habetis. Quicquid mihi
dat pater, ad me venit: et venientes ad me non erriosi-
ras. Descendit enim de caelo, non ut mea, sed ut eius qui
me misit, voluntati patrem. Hec est autem eius qui mi-
misit, patris voluntas, ut ex eo omni quod mibi commis-
sibil perdat, sed id ultimo die excusitem. Hac est au-
tem eius qui me misit voluntas, ut quisquis filius aper-
tus, eique credit, is vitam aeternam adspicitur, & a
ultimo die in vitam renocetur. In. Nonne hic est Iesu
Josephi filius, cuius nos patrem matremque nouimus?
Quo pacto igitur ait se de caelo descendisse? I. Ne transi-
tare inter vos. Nemo potest ad me venire nisi patre qui
me misit, trahente eum, a me ultimo die in vitam renoca-
dum. Scriptum est in vaticibus, omnes fore dissimilis doctri-
nis. Quisquis ergo ex patre audiuit & didicit, is a me ve-
nit: non quia patrem quisquam viderit, nisi qui a Deo
ex patrem vidit. Credite mihi, qui mibi fides, is vita ha-
bet aeternam. Ego sum panis vitalis. Manna usi sunt ma-
iores vestri in desertis, et tamen mortui sunt. Hic est pa-
nis qui de caelo descendit, cuiusmodi, ut quis ex uestitu
non sit moriturus. Ego sum panis vivus, qui de caelo des-
cendit: quo pane qui uestitur, vinit in perpetuum. Panis
autem

quemquem ego dabo, caro mea est, quam pro bonis
 genitris vita dabo. *In.* Quomodo potest hic nobis carnem
 dare comedendam? *Ies.* Hic vobis confirmans
 & carnem meam comeditis, & sanguinem meum bibetis,
 non habetis vitam in vobis. *Qui comedit meam*
carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam eternam,
 et ego eum in vitam resuscabo ultro die. *Cara*
unum mea verè est cibus, et sanguis meus verè est possum
Qui mea carne vescitur, manuque sanguinem bibit, quod
 in me manet, et ego in eo. *Quemadmodū viuis pater qui*
 me misit, ita et ego per patrem viuo, et qui me comedit,
 u quoque per me viuit. *Hic est panis qui de celo descendens:*
 cuius longè alia vis est, quam Mattheus quia vii mili-
 ures vestri etiam mortui sunt. *Hoc pane qui vescitur,*
 viuet in sempiternam. *D.* Dura vox: quis canaudere
 possit? *Ie.* Ergo hoc vobis absurdum videtur? Quid si
 ne videantur et ascendentem, ubi eram antea? Non
 remulgo vobis absurdum videbitur, ut qui in celum as-
 cenderit, is in terris comedatur? Non sunt mea dicta
 accipienda, ut dicam ipsam carnem meam comedendi.
 Nam caro quidem nihil innat: sed est divina quadam
 comedendi ratio, qua vita eterna comparatur, de qua
 ratione verba facio. Nam quemadmodum qui panem
 comedit, is per panem viuit: ita qui per me viuit (id
 quod mihi credendo, & à me pendendo efficitur) is me
 comedere dicitur. Sed sunt quidam ex vobis qui fidem
 non habent. Hanc ob causam, dixi vobis neminem posse
 ad me venire, nisi hoc ei datum fuerit à patre meo. Iam
 vero multi à me propterea discedunt. Quid vos? Num
 etiam vultis discedere? *P.. Domine, quando adiu-*

M

misi?

DIALOG. SACRORVM.

mus? Tu verba vita eterna habes: & nos credimus non iudicamus, se esse Christum, Dei viventis filium. I. Eadem vos duodecim elegi, sed vestrum unus diabolus.

SEN. Animæ cibus magis est procurandus quam cor. Ris. Ut pâne corpus, sic veritate (qui Christus est) anima pertinet.

PRAEPOSTE RI. Mat. 15.

Marc. 7.

ARG. Iesus à Phariseis & Scribis de discipolorum suorum illotis manibus reprehēsūs, in illos reprehensionem retorque, demonstratq; peccatum non extra, sed intus esse in animo.

Pharisei & scribe, Iesus, Discipuli, Petrus.

Cur faciunt discipuli tui contra institutum antiquum, ut cibum capiant illotis manibus? Ie. Cur vos contra preceptum Dei facitis instituto vestro? Deus enim (ut ab Moses) parentem utrumq; coli precepit. Et si quis patri matrue maledixerit, eum morte puniri. At vos ita homines instituitis, ut parentibus monstrarent, donaria a se in fiscum templi collata, in ipsorum parentum utilitatem esse cessura. Ita estis in causa, ut nihil ad illam honoris speciem addant, aut se sicut parentibus facere arbitrantur, si in templum donaria conserant: quoniam parentibus non, ut debent, subveniant, quo vestro instituto Dei preceptum rescidistis. Multa sunt eiusdem generis alia, in quibus dum hominum instituta teneatis, Dei precepta omittitis: lotiones vestrum, & poculorum, & cetera eiusmodi. Ficti homines recte vaticinatus est de vobis Esaias, ubi ita dicit: His populus ad me ore accedit, & me labys colit: sed anima procul a me absunt. Verum frustra me ex institutis precepisq; hominum venerantur. Sed attendite omnis multitudine

ndo, & intelligite. Non quod intrat per os coinqumat
hominem: sed quod exire per os, hoc vero coinqumat homi-
num. Si quis habet aures ad audiendum, audiat. Di. Ec-
cuid scis Pharisaos isto tuo dicto esse offensos? Ie. Omnis
virgo à patre meo caelesti non plantata extirpabitur. Si
nisi eos: ducas sunt ceci cecorum. Quod si cactus vacum
ducatur, ambo in fontem cadent. P. Edissere nobis senten-
tiam istam. I. Adeone etiam vos tardis estis? Ans non
cum intelligitis, nihil quod extrinsecus in hominem in-
trat, posse cum coinqumare? Non enim in cor penetrat,
sed in ventrem fertur, et in latrinam per excrements
ciborum eicitur. Sed quae ex homine per os excent, ea
ex corde proficiunt, coinquant hominem. Hinc na-
scuntur malevolentia, hinc adulteria, hinc supra, cedes,
furia, falsa testimonio, sordes, malitia, dolus, proterui-
us, insidentia, maledicta, superbia, stultitia. Hactam
multa intrinsecus manentia polluent hominem. At illo-
ius manibus cibis non capere, non polluit hominem.

SENTENTIA.

Ficti homines specie pietatis habent, eiusdem vim repudiant.
Quo quisq; plus tribuit rebus exterioribus, eo minus habet in-
teriorum. Tanto minoris quisq; facit speciem, quanto plus
habet rei.

CHANANÆ A. Mat. 15. Mar. 7.

ARGUMENTVM.

Iesus à Chananæ exoratus, eius filiam liberat à furia.

Chananæ, Discipuli, Iesus.

Miserere mei ô tu Dausdide, filia habeo, quæ furia
misere agitur. Heu me infelicem, ne respondero
quidem dignatur. Obsecro te etiam atq; etiam miserere
mei, respice me, utere tua in me clementia et mansue-
tione. D. Absolue eam, quæsumus: clamore nos ob-
Mz

standit

DIALOG. SACRORVM.

tundit. I. Non sū missus nisi ad ones perditas domus ijs.
raelis. C. Domine subueni mibi. I. Sine primūm satu-
ri liberos. Neq; enim conuenit liberorum panem ab iace-
tatellis. C. Etiam sanè; et tamen catelli quoq; consedunt
de nictis liberorum, que decidunt de mensa dominorum
suorum. I. O mulier, magna est tua fides. Obtinet o sa-
quod vis: Et propter istud dictum abi latet: nam furia
tmigrans è tua filia.

SEN. Christus exorabilis est etiam ijs quos maximè vide-
tur excludere. Fide Christus expugnatur.

FERMENTVM. Mar. 16. Mar. 8.

ARGUMENTVM.

Iesus discipulorū diffidentiam & tarditatē arguit: qui, quod
ipse de fermento spirituali dixerat, intelligebant de carnali.

Iesu, Discipuli.

Cave vobis diligenter a fermento Pharisaeorum &
Saduceorum, cum etiam Herodis. D. Hoc dicit, quod
panes non accepimus. I. Quid vobiscum cogitatis, dis-
dentes panes a vobis esse omisso? Adeone caci animo-
stis? Adeone sensum omnem amisistis, ut nihil intelliga-
tis, neque vobis veniat in mentem illorum quinque panū,
quos in quinque hominum milia dispersiuit? Quot enī
corbes frustis refertas abstulisti? Di. Duodecim. I.
Quid cùm septem panes in quatuor milia disseci, qui
frustorū canistra abstulisti? D. Septem. I. Qui fu, in
non intelligatis, me non de pane loqui, cùm subeo vitare
fermentum Pharisaeorum & Saduceorum?

SEN. Dicta Christi spiritualia, interdum secundum carnem
interpretantur etiam Christiani. Hominen è carne ad spinam
traducere est difficile. Diffidentia ex homine quamvis pio
grę pellitur.

CLAVIGER. Mar. 16. Mar. 8. Luc. 9.

ARG.

A R G. Iesus discipulos sciscitatus quenam esset hominum de se fama, & audita Petri cōfessione, ei claves regni cœli promittit, deinde eius carnalem in cruce deprecandā animum oburgat, & de hominis abnegatione docet.

Iesus, Discipuli, Petrus.

Quem me dicunt homines esse? **D.** Alij Iohannem Baptis̄tam, alij Eliam, alij Ieremiam, alij aliquem in veteribus viciis, qui in vitam redierit. **I.** Vos autem quem me esse dicitis? **P.** Christum Dei viventis filium. **I.** Beatus es Simon Bar Iona; quoniam istud à carne & sanguine edoc̄t̄us non es: sed à patre meo, qui est in celis. Et ego tibi viciissim dico, Tu es Petrus, & super hanc Petram adificabo Ecclesiam meam, quam ne universo quidem orci vires superabunt: tibi quo dabo clavis regni caelestis: ac quicquid obstrinxeris in terra, erit obstricatum in celis, & quicquid solueris in terra, erit solutum in celis. Ceterū etiam atque etiam caue, non aliquid indicetis me esse Christum. Me quidem oportet Hierosolymam proficisci, omnesque à senioribus & sacrificib⁹, & scribis consumelias, & indignitates persum, interfici, tertioque post dñe resurgere. **P.** Respicit dominum, nunquam istud tibi accidet. **I.** Abi e meo conuictu, Satana: impedimento mihi es, quod diuina non in his, sed humana. Quod si quis me vult sequi, renunciaret a propria, & me, crucem ferens quotidianam, subsequatur.

Nam qui volet vitam suam servare, eam perdet. Qui vero vitam perdidit mea causa & Euangely, eam servabit. Quid enim prodest, quoniam etiam rotum munum lucrari, si vita sua iacturam faciat? Aut quid habet quisquam, quod cum vita sua compensare possit? E-

DIALOG. SACRORVM

scilicet quem mei, meorumque dictorum hoc adultero, scilicet
terasq; hominum genere paenituerit, ceteris me vicissim puniri
nubebit, cum & meo, & paterno splendore conspicuum ut
niam unam cum sanctis & divinis genys. Nam venturum
sum, & pro suis quemq; factis remuneratus. Quintus
tiam hoc vobis confirmo, quosdam esse ex hoc conuenientibus
qui non sint obituri mortem, quin me regni divini precepit
tentem venisse viderint.

S E N. Christi cognitio ab homine non profiscitur. Sequi-
dus Christus est, isque omnibus præferendus.

LUNATI CVS. Mat. 17. Mar. 9.

A R G. Iesus lunaticum, quem eius discipuli sanare non po-
tuerant, sanat, ab eius pater exoratus.

Pater lunatici, Iesus, Damon, Quidam, Alius.

MAgister, orope, ut me, meumque unicum filium,
quem tibi hic adduco, respicias. Agitatur ne
quo furiale spiritu muto: credo cum Diana incitatum
ita misere infestari. Nam cum subito cum mala illa vni-
stis corripit, tum vero ad motis dolorum facibus rapta
dimicatur, & cruciatibus fodicantibus horribiles geni-
tus & dentium stridores edens, spumas agit in ore: O nesci-
vix tandem sensus cruciamentis perfractus, a tam
manum furiarum vinculis laxatur. Eum deduxi ad meum
discipulos, & orauit ut cum a tanto malo liberarent. Sed adhuc
non potuerunt. I. O diffidens hominum genus & primum est,
quousque versabor inter vos? Quem ad finem vos preme-
feram? Hinc mihi adducatur. Pat. Ecce cum tibi. Ihesus p-
mibi! vide sis ut repente, te viso, concidit: vide ut spuma
mans volutatur. Ie. Quam pridens hoc oī eneire capi quo
P. Iam apuera, ut saepe in ignem, saepe in aquam praeveni-

mis, ut dicas eum in mortem ferri. Sed tu si quid potes
opitulari nobis, nostri miseriis. I. Si potes credere, nihil
est quod credenti fieri non possit. P. Credo equidem, Do-
mine, sed tu adiuua fidem meam. I. Spiritus nunc & sur-
de, ego tibi impero ut istinc emigres, remigrat armis num-
quam. D. Brunn. Q. Ut conuulsus est! Ut mortuo simi-
lis! A. Imò ego puto planè mortuum, ita nihil omnino
mogetur. I. Cedo milibus istam maxim, surge: est incolu-
ris. Tradotibi filium tuum omni morbo vacuum.

SEN. Hominis imbecillitas diffidentiae argumentum est.
Fides est omnipotens. Christus etiam insimile fidei opitulatur.

LAPIDANTE 3. Iohan. 8.

A R G. Iesus de scipso cum Iudeis differit, eorum vanam ob-
Abrahamicam stirpem arrogantium retundit, veram libertatem
docet, & lapidationem ab eis effugit.

Iesus, Pharisæi, Iudei.

Ego sum lux mundi. Qui me sequitur, non ingredie-
tur in tenebris, sed utetur luce vite. P. Tu de te ipso
testaris, testimonium tuum non est verum. I. Et si ego
testor de me ipso, verum est tamen testimonium meum,
quoniam scio unde venire, & quo abeam: id quod vos
nescitis. Vos more hominum indicatis, ego non iudico
quenquam. Et tamen ut maximè iudicem, iudicium mo-
rum verum sit, utpote qui non solum solus, sed una etiam
seculis qui me misit pater. In vestra quoque lege scriptum
est, duorum bonorum testimonium verum esse. Ego de
per me ipso testimonium dico, dicit etiam is à quo sum mis-
sus pater. Ph. Vbi nam est tuus pater? Ie. Vos neque me
conquistatis, neque parvum meum. Si me noscetis, meum
et quoque patrem noscatis. Ego abiatus sum, & vos me re-
conqueretis, neque in peccato vestro moriemini. Quò ego a-
mabo,

DIALOG. SACRORVM

bibos vos non potestis venire. Iu. Num ipse se interficiet
ve dicat, quo ipse abiit natus est, vos venire non posset
Vos hinc inferne estes, ego superne. Vos ex hoc mundo
estis, ego non item: ideoque dixi vobis, vos in peccato
vestris moriueros: id quod feci, nisi credideritis me in
esse P. Nam quis tu es? Ie. Iam dudum id vobis su
electus. E quidam multa de vobis habeo vere dicere. Su
per ille qui me misit verax est, ita ego quoque ea dem
que ex eo audiui, hominibus renuncia. Verum enim
cum me exuleritis, cum demum intelligatis me omni
se qui mea spes faciam nihil: contraq[ue] sicut me duxi
pater, ita loquar, quemq[ue] habeam eum, qui me misit
Neque enim me solum deseruit pater, ad omnes ego am
trium omnia semper facio. Quod si vos, qui mihi credi
(video enim esse non parum multos) in meis dictis man
bitis, vere discipuli mei eritis, veritatemq[ue] intelligi
qua vos in libertatem vindicabit. Iu. Nos Abraham
progenies sumus, neq[ue] cuiquam unquam serminimus:
Et si audes dicere, nos factum iri liberos? I. Creditom
bi, quicunque facit peccatum servus est peccati. Atque
serua non est demi perpetua manus, filio est. Ergo si in
filius libertate donabit, re ipsa liberi eritis. Neque enim
me preterit, vos esse progeniem Abrahams: sed eni[m]
poteris me necare, postquam m[ea] in vobis oratio locum nu
habet. Ego quod cognoui a patre meo, loquor: itidem, ut
quod didicistis a patre vestro facitis. Iu. Noster quidem
pater Abrahamus est. Ie. Si Abrahams filii essetis, A
brahamo digna ficeretis. Nunc cupitis me perire, la
minem qui verum vobis sum effactus, id quod audiui ex
Deo. Aspernabile faciebat Abrahamus. Vos patrem ut
fin

Pro digna facitis. In. At qui è stupro nati non sumus. Vnum patrem habemus Deum. I. Si à deo patre essetis, amaretis me, quippe cùm à Deo profectus venerim. Neq; enim mea sponte veni, sed ab eo missus. Cur meam orationem non agnoscitis? Cur mea dicta audire non potestis? Vos ex patre Veione estis, & patris vestri libidinibus ministros vos libenter prabotis. Ille iam ab initio fuit homicida, nec in veritate perficitur, nempe veritate vacans. Quod si falsum loquuntur, de suo loquuntur, ut pote mendax mendacij pater. At mihi vos, quia verum dico, non creditis. Quis me vestrum coarguit peccati? Quod si verum dico, cur mihi non creditis? Qui a Deo est, Dei dicta audit. Vos ideo non auditis, quia a Deo non estis. In. An non rectè dicimus, te esse & Samaritanum & furiosum? Ie. Ego furiosus non sum, sed patrem meum decoro: vos vero me probro afficitis. Sed non ego mea laudi studio: est qui studiat, & cù ratione. Credit mihi: qui mea dicta obseruauerit, morte nō videbit unquam. I. Nunquam plane videntis te furere. Abrahamus ipse mortuus est, & ipse vaec: & tu cù à morte in perpetuum vindicas qui tibi dicto audiens fuerit? Num tu maior es patri nostro Abrahamo, qui tamē mortuus est, ut etiā ipse vates? Quē tu te facis? Ie. Si ego me ipsum laudare, laudatio mea nulla esset, pater mens est qui me laudat: quē vos, cùm dicatis vestrum esse Deum, ramen non nonistis. At ego noui: id quod si negarem, vestri essent similis, id est, mendax: sed noui cum, ciusq; dictis parco. Abrahamus ille parens veter gestiuit videre diem meam, et vidit, & vidisse gauis-
 sus est. In. Quinquaginta annos nondū habet, & Abrahamum vidisti? Ie: Imò antequam Abrahamus esset, ego
 eram

DIALOG. SACRORVM

eram. Iu. Probscelus, heccine nostans indigna ferre? Quin eum cooperimus Lapidibus? Agite, fieri lapidatio. Sed quid hoc est? Nu' quam comparet. Enanuit.

S E N. Patrem sequitur sua proles. Cui quisque obedit, eius filius aut seruus est. Ex opere iudicatur de homine. Impij sunt ex diabolo nati. Seruire iustitiae, ea demum libertas est. Simulatores dum se negant homicidas, in eo ipso vestigio homicidia molitur. Simulatorem si homicidij argueris, occidet te, si poteris ut se non homicidam esse ostendat. Utinā tantum saperet mundus ut ex suis eos fructibus cognosceret.

C A E C V S N A T V S. Iohan, 9.

A R G. Iesus cæcum natum sanat. Pharisei postquam hoc etiam interrogatis eius parentibus, rescitterunt, de Iesu maledicunt, & sanatum, quia de Iesu bene dicebat, reiçunt. At Iesus ei se se aperit, & Phariseos cæcitatibus arguens, de seipso, bono pastore, disputat.

Discipuli, Iesus, Cæcus natus, Vicini, Pharisei,
Parentes Caci, Nuncii.

MAgister, utrum propter suum hic, an propter patrem tuum vocatum cæcus natus est? I. Propter neutrum: tantum ut diuina in eo opera demonstrarentur. Me aponderem agere eius qui me misit, dum dies est. Venit nox, cum agi non poterit. Donec in hac vita agos, lux sum hominum. Sed age iam, hunc homini lucem conferam. Confelatum est. Ab illo in piscinâ Silon. C. Faciam, et quidem libenter. O me felicem, si possum adspicere quod homines vogant lucem! quo ita delectantur, ut negent quicquam esse iucundius. At ego nunquam ne suspicari quidem potius quale esset: neque omnino anima & cogitatione comprehendere, quid album quidue atrum dicant. Ita mihi natura iniqua fuit, ut mihi rem omnium predicationes suauissimam inuidet. Sed iam videor mihi ad piscinam peruenisse, lanabo me, ut sum iussus. O

Dex

Deus immortalis ! quid hoc rei est ? Hoc cine est vide-
 re ? Ho, ho, vix sum mei compos pragaudio. Video ergo
 calum, terram, homines. Bone Deus, quis est hodie tam
 fortunatus, quam ego sum ! O populares, aspice, aspi-
 ce cum qui ex utero matris cacie est exceptus, nunc liqui-
 do videntem. V. Estne hic ille, qui solebat sedens mendi-
 care ? Al. Plane. Al. Fieri non potest. Alius est, ei simili-
 limus. C. Imò ego verò ille ipse sum. V. Quo pabto tibi a-
 peri sunt oculi ? C. Quidam homo, quem Iesum nunci-
 pant, puluerem spiritu suo temperatum meis oculis illenit :
 deinde iussit ut irem locum in Siloa : quo facto, sensum
 videndi sum affectus. V. Vbi est ille ? C. Melater. V. De-
 ducamus eū ad Phariseos. C. Quo libet. V. Adducimus
 vobis hominem, Pharisei, qui ait se, cum à nativitate
 tecus esset, videndi munus à Iesu esse affectum. Ph. Quo
 modo istud amabo ? C. Cæno mihi oculos illenit : quibus
 deinde ablutis video. Ph. Is homo non est à Deo profe-
 ctus, ut qui Sabbathum non agat. Al. Qui possit improbus
 homo tam suspenda ? P. Tu quid de eo censes, qui tibi
 oculos aperuit ? C. Egone ? Vatem esse. Iu. Credibile non
 est, cum qui nunc videt cacie fuisse. Euocentur huc e-
 ius parentes. Al. Sane placet. Heus vos, accersite eos. N.
 Fiet. Iu. Placet hanc rem alius sciscitari. Nu. Adsunt.
 Iu. Hic cine est filius vester, quem vos predicatis cacie
 esse natum ? Qui sit ut nunc cernat ? Pa. Hunc filium esse
 nostrum, & tecum fuisse natum scimus : quomodo nunc
 cernat, nescimus, quis uecti oculos aperuerit, nos fugit :
 ipse iam grandis est, ipsum interrogate de se, ut eloqua-
 tur. Ph. Appelletur iterum. Ades tu, fatere utrum. Nobis
 satis cognitum est hominem illum esse celeratum. C. Sco-
 leratus

DIALOG. SACRORVM

leratus sit, nec re nescio : unum illud scio, me oīum cecidim
 fuerim, nunc oculis vti. Ph. Quid fecit tibi ? Quomodo
 illustravit tua lumina ? C. Iam vobis dixi, neq; audi-
 sis. Quid denō vulpis audire ? Num vos quoque vul-
 pis eius discipuli fieri ? Ph. Abi in malam rem. Tu es enim
 discipulus : nos Moysis sumus discipuli. Satis scimus cum
 Mose locutum esse Deum : at hic unde sit nescimus. C.
 Ergo in eo est admirabilitas, quod vos nescitis unde sit,
 cum mibi oculos patefecerit. Iam scimus improbos à
 Deo non audiri : sed si quis pius est, & Dei voluntati pa-
 rents, cum audit Deus. Nunquam post hominum mem-
 riam fando auditum est, quemquam illustrasse oculos
 cecinati. Quod nisi esset is profectus à Deo, nil posset.
 Pb. Tu scelerū plenus es, & nos doces ? Abi foras in ma-
 lam crūcem. Ie. Audio eum, quem natura cecitate li-
 berau, exaltum esse à Iudeis : Et ecce eum. Hoc tu, huius
 bēne fidem Dei filii ? C. Quis autem est is, ut ei fidem
 habeam ? Ie. Vides eū : is ipse est, qui secum loquitur. C.
 Ego vero fidem habeo. Ie. Ego in hunc terrarum orbem
 ad hoc discrimen, & ad hunc delectum veni, ut qui non
 vident, videant, & qui vident, caciuant. P. An tibi nos
 videamus caci ? I. Si caci essetis, non essetis in vicio. Num
 quia dicuissis vos cernere, peccatum in vobis heret. Sic
 accipite : Qui non intrat per ianuam in casam, sed alia
 transcedit, sic fur est & latro. Qui autem intrat per ianuam,
 pastor est omium. Huic ianitor aperit. Huius u-
 cerem exaudiunt omnes. Hic suos appellat nominatim, salutem
 edat, edultisque premit viam : hunc omnes consequuntur,
 ut cuius vicem agnoscant. Alienum autem non sequun-
 tur, sed de fugient : quoniam non agnoscunt alienam va-
 lutem

cem. Verū ut intelligatis quid mibi velim, sic habetore.
 Ego sum ianua omīnū. Omnes quicunq; ante me venerūt,
 fures sunt, & latrones, nec eos audierunt omes. Ego sum
 ianua. Per me qui intrabit, scrutabitur, et ingressum et
 egressum liberum habebit, et pascū nānsciscetur. Fur
 non alia ob causam venit, quam ut furetur, mactet, p. r-
 dat. Ego veni ut vita fruatur, & melius habeant. Ego
 sum pastor bonus, Pastor bonus animā ponit pro omnibus.
 At mercenariu ille, non pastor, omnes sua non sunt omes,
 si quando videt Lupū venientē, relictis omnibus, in pedes
 se coniicit, lupus omes agit, rapit. Ille mercenarius fugit:
 nempe mercenarius; nec curam habens omium. Ego sum
 pastor bonus, et meas omes: vicissimq; eis sū notus. Quē-
 admodū nouit me pater, ita ego noui patrem, & animam
 pono pro omnibus. Habeo autē alias omes qua non sunt hu-
 ius omilis, qua etiā mibi adducenda sunt, meamq; vocē
 audiēt: at q; ita sit unū omile unusq; pastor. Ideo me
 pater amat, quia animam pono eam resumptiūns. Eam
 quidē nullus mibi eripere potest, sed ipse mea sponte eam
 pono, habeo enim potestatē eam ponendi, rursumque tu-
 mēndi. Hoc mibi in mādatis dedit meus pater. Is. Furi-
 osus est, & insanit. Quid cum audiris? Al. Hac nō sunt
 furentis. Potestne furia cæcorū oculos lucis usū donare?

SENTENTIA.

Quos sanatus est Christus, prius fœdat, hoc est fœdos esse
 ostendit. Simulatoribus nihil est, vel pertinacius vel crudelius.
 Evidem sic mihi persuasi, etiam si reliqui omnes veritati cre-
 derent, simulatores non esse credituros. Quos inūdus reiecit,
 Christus accipit, eisque sese aperit: qui diuina sapiunt, mundo
 furere videntur. Aperit hic tandem oculos: O æce monde,
 noli continuò furoris arguere, si quis aliquid vel agit vel dicit
 quod tu O bellua cēcīeps, vel nō approbas vel non intelligis:

q. mox 2. uero 8. nro 2. cogit

DIALOG. SACRORVM.

Cognosce iterum & iterum tertioque cognosce, antequam iudices. Nam ad pœnitendum properat, citò qui iudicat.

RENOVALIA. Iohan. 10.

ARG. Iesu Iudee Christum Deique filium se esse fatetur, ob eamque causam illi eum lapidare conantur.

Iudei, Iesu.

QUAM diis nostris animos suspensos tenebis? Si tu es Christus, dic nobis aperte. Ie. Id dixi vobis, non credatis: ea que patris mei nomine facio, satis de me testantur. Sed vos non creditis, quia non estis ex omnibus meis, quemadmodum dixi vobis: omnes mea vocem meam audiunt, ego eas cognosco, ipsa me sequuntur, ego eis vitam largior sempiternam: non possunt unquam perire, neque mihi eas quisquam de manu eripuerit. Pater meus, qui mihi eas mandauit, maximus est omnium: nec eas possit quisquam de eius manu extorquere. Ego autem & pater unus sumus. I. O audaciam! videris quam nefaria vox. Agite, obriuum hominem lapidibus. I. Multa ego vobis pro clara opera patre meo auctore, edidi: quod tandem est eorum propter quod me lapidetis. Iu. Nullam bonam ab remte lapidamus, sed ob impia rhain Deum dicta: simul quod homo cum sis, Deum te facis. Ie. Echo, an non ita scriptum existat in uestris literis: Ego vos deos appellanti? Si dii appellati sunt illi, ad quos Dei sermo habuit est, quod scriptum rescindi non potest: me, quem pater consecravit, et in hunc terrarum orbem misit, vos impium dicitis, si dixi me Dei filium esse? Si patre digna non presto, mihi ne credite: si etiam, si non mihi, at faltu credite: & tandem cognoscite et patrem in me, et me in patre esse. Iu. Enim vero ista iam non sunt ferenda: iniici-

anu

*apud eum manus: quid stamus? Pape, ubi est? Nusquam
est. Ubi est? Euanius in aurā prestigiator, at non sem-
per euader: tenebitur aliquando.*

SEN. Quæ non intelligunt, dampnant imperiti. Homicidia
sua religionis nomine prætexunt simulatores. Vera dicta ha-
bet mundus pro impijs.

THOMAS. Iohann. II.

ARG. Iesus discipulos spios se comitari iubet, cunctem ad
Lazarum in vitam reuocandum.

Iesus, Discipuli, Thomas.

A Beatus iterum in Iudeā. Dis Magister, modo te
volebant lapidare Iudei, & eodem redis? Ie. Dicit
hore sunt duodecim. Qui interdiu iter facit, non offen-
dit. Utitur enim communī bacī luce. Qui autem noctū,
offendit: caret enī lumine. Iam vero Lazarus ille no-
fer amicus obdormiuit: enī ego eo exercefactū: D. At
si obdorminuit, saluus est. Ie. Planius dicendum est: La-
zarus mortuus est, id quod equidē vestra causa gando,
ut res fidei aditengaris, cūt̄nsciatis me non adfuisse ibi.
Sed eamus ad eum. Th. Eamus & moritū i cūm eo.

SENTENTIA.

Christo mortuum excitare tam facile est quam homini
dormientem. Christo mors somnus est.

LAZARVS. Iohann. II.

ARGUMENTVM.

Iesus Lazarum in vitam resuscitat.

Marija, Iesus, Maria, Iudei.

*C*um essem domi, allatus est mihi nescius, aduenire
Iesum. Itaque ei extra vicum obniam protedo. Sed
cum aduententem video: adibo, & salutabo. O Domine
si adfuisse hic, mens frater non fuisse mortuus. Sed
nunc

DIALOG. SACRORVM.

nunc etiam scio, te, quidquid a Deo petineris, impetraturum esse. Ie. Remiscer frater tuus. Mar. Scio ego remisetur cum reminiscent homines in illo nonissimo die. Ie. Ego sum resurrectio & vita, ita ut mihi confident omnes et mortui sint resuscitari, et viuis nunquam sis morituri. Credis hoc? Mart. Etiam Domine. Ego credo te esse Christum istum Dei filium, orbis expectatum. Sed coenocatio Mariam sororem meam qua domini serua in eternu tabescit. Ie. Quam multa acerba & perper-
su aspera euenire in hominum vita necesse est? Misericordie harum miserandarum muliercularum, que charif-
fissimi fratribus morte concussa, mortore conficiuntur, tam ad me, sicut ad certum asylum configunt, opemque
meam & praesens auxilium implorabunt. Atque ecce ea
huc accurrentes, cum magna hominum multitudine. Ip-
sa autem Maria, ut plorat, ut lamentatur, ut suo luctu
omnibus lacrymas excutit? Iam credo mihi ad pedes in-
cubit supplicans. M. O Domine, si tu hic adfuissest, mihi
frater non fuisset mortuus. Ie. Vbi enim paucissim? In
Veni visum. Ut commotus est, et lacrymarum vim pro-
fundit! Nimirum eum valde amabas. Alius. Non poter-
rat is qui caci oculos reclusit, efficere, ut hic non mori-
retur? Sed videte ut ruitum conturbatur. Ie. Hic est
monumentum: amouete saxum. Mar. At iam facti,
Domine, nam quadradium est. Ie. Dixine ego tibi, te,
si potes fidere, visurum glorie sum et plane divinum fa-
tum? Tollite modo. Pater gratias tibi ago, quod me au-
diisti. Evidenter sciebam ut me semper audias: sed dic-
bam propter circumstantem hominum multitudinem, ut
credant me a te esse missum. Lazare veni foras. Iu. O

rum seculis omnibus inaudita. Videate, videate horum
in seprachro emergentes, vindis pedibus, manibus fascis,
vultuque sudario obvictato. O immensum Dei potestum!
Ie. Solvite eum & dimittite liberum.

SEN. Christi vox etiam à mortuis auditur, & nos viui eam non audimus.

REFERENCES

REPVNDIVM. M. 1.9. M. 1.10. *Imperio scit*

ARGVMEN TVM.

Iesus cum Pharisæis & discipulis de divorce colloquuitur.

Pharisei, Heresi, Discipuli.

Licetne vitro repudiare uxore, qualibet de causa? I.
Quid vobis praecepit Moses? P. Moses permisit uxori
matricem remittere, scripto diuinitati instrumento. I.
An non legis sit ius quae eos principio fecit, marie simul &
feminam ficeret? Vix ita pronuntiatum sit: propterea
vir, reliquo viroque parente, habebit sue coniugij, fieri
ex duobus unum corpus. Itaque iam non sunt duo, sed u-
nus corpus. Proinde quod Deum coniugans, homo ne-
distinguit. P. Car ergo praecepit Moses, evanescere diuinitati
tabulam, eamque repudiari? I. Habuit videlicet rationem
vestre perniciacia. Verum olim non erat ita factum.
Quin hoc vobis confirmo, quicunq; repudiauerit uxore
suam, nisi ob stuprum, & duxerit aliam, adulterat, & qui
repudiaram duxerit, adulterat. Eadens in causa sunt &
femina. D. Si ea est viricum uxore conditio, non expe-
dit consumbia coniungere. I.e. At non omnes id prastare
possunt, sed in diuinitatem quibus datum est. Nam eniatato-
rum alijs ita ex utero matruoris sunt, alijs manu castrati
sunt, alijs se ipsos castraverunt propter regnum cœlestis.
Qui hoc potest prastare, prestato.

M

SEN.

DIALOG. SACRORVM

SEN. Deus ipse propter hominum peruicaciam aliquid interdum permittit, quod alioquin permittendū non esset. Olim fuit mundus minus malus: & omnia abeunt indies in deterrim. Libidini resistere nisi dono Dei nemo potest.

DIVES. Mat. 19. Mar. 10.

Lvt. 18.

ARGVMENTVM.

Iesus ab adolescentē interrogatus vitę viam docet, & quā sit ea diuitib⁹ difficilis ostendit; de quæ p̄mijē suorū dīscēnt.

Adolescens, Iesus, Discipuli.

MAgister bone, quid boni faciendū mīhi est, ut vītam a eternam adspicar? Ie. Quid me dicas bonū? Nemo bonus est nisi unus Deus. Quod si vis ad vitam peruenire, serua praecepta. A. Quidā? I. Ne adulterio. Ne occidsto. Ne fūrator. Falsum testimoniū ne dicto. Ne quāc interruerito. Parentum utrumq; colito. Alterum ut eipsum diligito. A. Hac omnia seruani iam teneris. Quid mīhi restat? I. Probo. Vnam tibi dacest. vis perfectus esse, i vēnditum rem tuam omnem, et p̄tium in pauperes erogato, thesaurum habitarum in casu deinde ad me seqūendum, cruce serens veniso. Ebo, amīmōstus: est enim perdītes. O mei dīscipulī, quām difficulter, quārem habent, ad regnum cœlestē peruenient! Obstupetis? O filij quām difficile factu est, ut qui dīmī frēti sunt, in regnum diuinum ingrediantur? Dīcātūrum: facilius est rudentē traiici perforamen acū, quam dīuitem in regnum diuinum introire. D. Ecquis igit̄ poterit seruari? Ie. Hoc humanis quidem viribus fieri non potest, sed potest dīmīnis. Nam omnia, quām in boni mībus ardua videantur, à Deo tamen fieri possunt. D. Nos quidem (ut vides) reliquimus omnia ut testūcēm̄ur: quid ergo hinc assequem̄ur? Ie. Vos quādām

dem certe, qui me secutus es sis, cum inrenovata vita in
tribunals magnificus confederio, sedebitis etiam in duo-
decim tribunib; dodecim tribus Israelitearum in-
dicantes. Et omnino, quisquis deum aut fratres, aut
sorores, aut patrem, aut matrem, aut coniugem, aut
liberos, aut agros reliquerit, mei nominis & Euangeli
regnique divini gratia: is & in hoc anno, etiam inter rot
acerba, centuplum accipiet, & in futura etate vita fru-
etur sempiterna. Sed multi primi erant ultimi, & ul-
timi primi. Nam in regno coelesti idem usu venit, quod
in quodam patrefamilias qui primo manu exiit ad con-
ducendos in vineam suam operarios: & cum singulis
denariis in diem cum eis decidisset, eos in vineam di-
misit. Iterumque circiter horam tertiam egressus, vi-
dit alios otiosos in foro manentes, quos etiam in vi-
neam suam dimisit, seque eis quod equum esset datu-
rum promisit. Item circa sextam & nonam horam e-
gressus, fecit idem. Hora autem fere undecima egressus,
cum alios desides inuenisset, quid hic (inquit) statis to-
tum diem otiosi? Nemo nos conduxit, inquinat illi. Tunc
ille, Ite et vos in vineam meam, et quod erit equum,
accipietis. Vespere mandat vineae dominus procurato-
ri, ut operarios connocet, eisque præmium persoluat;
initio facta ab ultimis ad primos. Hi qui venerant ho-
ra fere undecima, singulos acceperunt denarios. At
primi, qui se plus accepturos rati essent, cum san-
tundens accepissent, murmurabant in patrem famili-
am, quod ultimos, qui unam horam opus fecissent, ipsi
equauisset, qui totius diei omni perculisset, et ardore.
Tunc ille uni ex eis, amico inquit, non facio tibi iniuriam

DIALOG. SACRORVM

Nonne denario mecum deparatus es? An fer tamen, & ab: Libet mihi tantum dare hunc ultimum quantum tibi. An mihi non licet meis usi meo arbitrio? Eone in oculum malignum habes quia ego sum benignus? Ita in regno cœlesti ultimi primorum, et primi ultimorum conditione erunt. Multi enim sunt vocati, sed pauci electi.

SEN. Diuitiz magnō sunt ad salutem impedimento. Diuitiis, denique homines ijs quæ habent charissima renunciare, humanis viribus nequeunt, diuinis queunt.

DIVES IMMISERICORS. LUC. 16. ARGUMENTVM.

Diues immisericors apud inferos cruciatus, ne tangula quidem misericordiam ab Abrahamo impetrare potest.

Dives, Abrahamus.

Pater Abraham miserere mei, & mitte Lazarum qui summo digito in aqua intincto, lingua mihi refrigeret: discrucior enim in hac flamma. A. Falsi numeris, te bonis in vita, Lazarum malis esse defunctum. Nunc vicissim hic in voluptate, tu in dolore es. Pratum constat omnino inter nos & vos vasta vorago, ut hic ad vos, aut istinc ad nos adire transire volentibus impateat. D. Saltē illud ore te, pater, ut cum mittam domum meis patris, ut meos fratres (habeo enim quinque) commonefaciat, ne ipsi quoque committantur, ut in hanc tam tetricruciatu locum vensem sit. Ab. Habet Mosen & cateres vates, eos audiunt. D. Est illud quidem aliquid, pater Abraham. Sed si quis a mortuis eos fuerit profectus, facilius vitam corrigent. A. Si Mosen & vates non audirent, ne ei quidem quis renixerit, temperaturi sunt.

SEN.

LIBERTII.
SENTENTIA.

110

Inclémentes inclemēter punientur. Qualem se quisq; alteri
gr̄buerit, talem in se experietur Deum. Impiorum sera pœni-
tentia. Beati qui plorāt, nam consolatione afficiuntur. Vt gan-
dētibus, dolebunt enim. Nam rerum vicissitudo est. Qui san-
ctā doctrinā ad sanitatem non reuocantur, desperandus est.

FILII ZEBEDEI. Mat. 20.

Mar. 10.

ARGVMENTVM.

Iesus Iacobi & Johanni regnum potentibus crucem proponit.

Mater Iacobi & Iohannis, Iesu, Iacobus

¶ Iohannes.

MAgister, volebant quiddam à te petere h[ab]i mei duo
filii. Ie. Quidnā id est? Ia. Ut tibi cūm splendorē
& imperiū tuorū fūeris adoptus, alter dexter, alter sinist[er],
affideamus. Ie. Nescitis quid petatis, potestisne idem me-
cum poculū cibare, ademq[ue] lotione ablui? Ia. Possimus.
Ie. Meum quidem posulum bibetis, meaque lotione lava-
bitini. Sed ut mibi dextra lamaque affideatur, non est
meum dare, nisi ihs, quibus id paratum est à patre meo.

S E N. Ad regnum Dei non nisi per crucem venitur, & tamen non homini*s* meritum, sed Dei donum est.

VINITORES. Mat. 21. Mar. 11. Luc. 19.

A R. G. Iesus à pontificibus & Scribis, & senioribus de auctore suo potestatis interrogatus, ipsos vicissim de auctore locis Iohannis interrogat. Deinde per similitudines &c futurum prædicie, ut propter se repudiassum, regno priuehtur.

Pontifices, & Scribe, & Seniores, Iesu.

Dic nobis, ex cuius autoritate ista facias, & quis tibi dederit ut tantum posses? I. Ego viciissim vos quiddam rogabo, de quo si mihi responderitis, dicam vobis ex cuius autoritate hac faciam. *Littera Iohannis*

Lugd^o 1700 N^o 3 vnde
agusti 1700 p^rmo m^o

DIALOG. SACRORVM

unde erat à cælone, an ab hominibus? Si ab aulo dicimus, dicit: cur ergo non credidistis? Sin ab hominibus, periculum est ne universus nos populus lapidet. Omnes enim Iohannes habent pro vate. Negemus scire nos. An nesciamus. I. Ego quia, non dicam vobis, quia hac autoritate faciam. Sed quid censetis? Habebat quidam dominatos, quorum priorem aggressus est bis verbis: Nam abi ad faciendum opus hodie in vinea mea. Cui ille: Num liber, inquit: post tamen, mutata sententia, abiit. Alter deinde eodem modo dixit: qui pollicitus siturum se, iniicit: uter paruit voluntati patris? P. Prior. Ie. Credidisti mihi, publicani & meretrices antecedent vos in regnum dominum. Venit enim ad vos Iohannes, vir integratus, cui vos non credidistis, publicani & meretrices credidierunt. Quod cum videretis, ne sic quidem mutatis animis, ut si crederetis. Accipe aliam similitudinem. Fuit quidam pater familias, qui consuevit vincam, quamcumque sepius circumdisset, torcularaque in ea defixisset, & castellum exstruxisset, et locavit agricolis, domoq[ue] posu multo tempore absit. Post suu tempore missit ad agricultas scrum, ad percipiendum fructum vinear, quem illi male accepimus plagi, inanem remiserunt. Iterum missum aliunde: eum quoque illi lapidibus contusum, & ictibus indignissime multotatum, vacuum remiserunt. Nec satis addit terrum, quem etiam vulneribus confectum traxerunt. Pergit mutare aliquos atq[ue] alios, qui omnes vel passati, vel occisi ab eis sunt. Et iam cum unu haberet filium, cumque charissimum, ita secundum cogitabat: Quid agam? Missum ad eos filium, meas delicias? At missi fortasse eius conspectum reverebuntur. Itaque facit. At

vinitori

vinitores eo visto, sic loqui inter se insistunt: *Hic quidem
est bares, interim ambi eum, ut innadamus in heredita-
tem.* Itaque electum è vinea persumus. Cùm ergo re-
dierit vinea dominus, quid faciet agricolis illius? P. Ma-
los male perdet, vineā alios traderet agricolis à quibus fru-
ctus percipiet suo tempore. Sed absit ut quid tale euoni-
as. Ie. Nunquam legistis dictum illud in monumentis
literarum? *Quem lapidem improbaverunt structores,
adhibitus est ad caput anguli. A domino profectum id
est, & mirum nobis videatur. Quamobrem sic ex me ac-
cipite. Ausseretur a vobis regnum diuinum & dabitur
genti suum fructum editura.* Ac quisquis inciderit in
lapidem eum confringetur: & in quem lapis inciderit, e-
um conteret. Nam in regno cœlesti similiter accidit, at-
que in rege quodam, qui nuptias filii suis facturus seruos
suis misit, qui invitatores ad nuptias vocarent. Cumque
illi noluerint venire, alios item seruos misit, quibus ne-
gotium dedit, ut ostenderent invitatim ipsorum paruisse
prandium, innocuos & alitilia esse mactata, omnia de-
nique esse parata, ut venirent ad nuptias. At illi cum a-
sperrati discesserunt, alios in suum agrum, alios ad mer-
caturam. Cateri comprehensos eius seruos è vita per-
summam ignominiam susculerunt. Quare audita, ira-
tus rex, eos suas copias misit, & homicidas illos perdidit,
eorumque urbem incendit. Deinde suis seruis manda-
uit, ut (quoniam parata erant nuptiae, & qui ad eas erant
vocati, non fuerant digni qui in eis adessent) per vias pas-
sim abirent: & ut quemcumque innoverent, ad nuptias
vocarent. Ilis in trinia profecti, quoscumq; innoverunt,
coegerunt, rūnos malos, rūnos bonos, ita ut complere-

MAROCCHIO CONNIUS. Ad eos conçplandois ingressu rei
aniso aduertit ibi quendam non nuptialis vestis in induu.
C. amice inquit, quid huc intrasti sine vestimento magi-
alis? Cumque ille obmisiuisset, insuffit rex famulio, ut em-
pedibit manibus que constrictum, in resortimis tenebris
abriperem, ubi futurum esset ploratus stridor, dominum.
Nullis enim vocati sunt, sed pauci electi.

SENTENTIA.

Publicani & mercenices ad Dei regnum sunt aptiores quā
populorum magistri atq; gubernatores. Qui diuinis donis er-
natus ingratum se præbet, is donis præiuatur. Optima quoque
maxime improbantur à potentissimis quibusque.

DENARIUS. Mat. 22. Mar. 12.

Luc. 20.

ARGUMENTVM.

Iesus, à Pharisæorum Herodisque discipulis de tributo Ce-
sari pēndendo maliciose interrogatus, prudenter responderet.

Discipuli Pharisæorum, Herodiani, Iesu.

Magister, scimus ut verax sis, dominusq; viuen-
tia rationem verè & sincerè tradas, neq; ullius omni-
no hominis gratia de veritate deducaris. Proinde dic mi-
bis, quid tibi videatur: diceamus nobis censum penden-
Casari, moe? I. Quid me tentatis, simulatores? Exhibe-
bere nihil innotescere tributarium. D. En tibi denarium.
Cuius est imago hac, & inscriprio? D. Casaris. I. Isog-
reddire que sunt Casaris, Casari; & que Dei, Deo.
S E N. Astutis astute respondendum. Captiosa ad nocendi
interrogatio, vitiola est: sed ad eandem astuta ad scipsum tueri-
dum responsio vitiola non est.

SADUCEI. Mat. 21. Mar. 12.

Luc. 20.

AR G. Iesus à Sadducæis de septem maritorum yxore inter-
rogatus, cuius iā futura esset in alterā vitā, docet ibi nulla for-
matronia; & obiter resurrectionē fore ostendit. Deinde le-

gisperito

gisperito de maximo legis præcepto respōdet. Postremo, illos quādam interrogatione de genere Christi compescit.

Sadducei, Iesus, Scribe, Pharisei, Legisperitus.

Magister, Moses scripto sanxit, si quis mortuus fuerit sine liberis, superfite uxore & fratre, ut si frater eius uxorem duceret, fratrique prole suscitaret. Fuerunt autem apud nos fratres septem, quorum primus duxit uxore, sine liberis mortuus est, fratrique uxorem habendam reliquit. Eodem modo alter, & tertius, donec tandem singulis ad unū mortuis, ultima omnium moritur feminā. Cū ergo renixerint homines, cuius ex septem erit uxor, cū omnes eam habuerint? I. Erratis ignoratione literarum & divina potestatis. In hac vita homines connybunt: sed quibus contingit donari vita illanouata, iij nullis inter se matrimonys copulantur: si quidem ne mori quidē iam possunt, sunt q̄, quasi celestes & diuini geny, Deicq̄ filii. Mortuos autem ad vitam revocari, velo Moses indicat in rubo (si forte unquam legistis) ubi Deus ait: Deum esse Abramī, Deum Isaaci, Deum Iacobi. Videntium nimirum Deus est, non mortuorum, cū ei omnes vivant. Quia in re vehementer erratis. L. Quando hic tam expositus respondit, volo ego quoque eius acumen explorare. Magister, quodam est primum & maximum in lege præceptum? Ie. Audi Israélita: Dominus Deus tuus, Dominus unus est. Dominum Deum tuum tuto animo, omni cura, studio, cogitatione, opera, amato. Hoc est primum & maximum præceptum. Alterum ei simile est: Alterum ut si ipsum amato. Maius his præceptum nullum est. Ab his duobus tota legis & uatum doctrina pendet. L. Praclarè sane

DIALOG. SACRORVM

famè magister dixisti. Nam unus est Deus , preterum nullus, quem summa animi ope, cura, studio, opera, cogitatione amare, nec non alios ut seipsum diligere, omnibus præstat piamentis & sacrificijs. I. Non longè abea regno diuinio. Sed ut vos ego vici missi interrogem Phari sci quid censem de Christo? Quo prognatum fore? P. Davide. I. Qui sit ergo, ut cum David nomine afflatu dominum vocet, ad hunc modum? Dixit dominus domino meo, sede ad dextram meam, donec tuos tibi hostes sciamni instar calcando tradidero. Si cum David dominum vocat, qui fieri potest, ut sit David prognatus?

SEN TENTIA.

Sublata morte, sublata erunt & matrimonia, ut pote ad gentis humani propagationem instituta: qua propagatione iam nihil opus erit, nemine moriente. Amor, legis perfectio.

P E T R V S. Luc. 22. Iohan. 13.

ARG. Iesus moriturus discipulos suos modestiam amoremque docet, sui desertionem, & Petri abnegationem, prædicat, de que suo ad patrem discessu, & Spiritus sancti missione differunt. Iesus, Petrus, Discipuli, Thomas, Philippus, Iudas Thaddaeus.

I Uter gentes ut quisque plurimum opibus valeret, illi maximè rex est, & potentissimus quisque facillius principis nomen obtinet. At vestra longè alia est ratio: quantoque qui que maior est, tanto submissius se gerat: & quanto plus imperio pollet, tanto magis ministerium se præbeat. Uter enim maior est, qui accumbit, an qui ministrat? Nonne qui accumbit? Atque ego inter vos sum sicut ministrans, vobisque (qui permanseritis mei in meis rebus aduersis) legatum mihi à patre meo regnum similiiter lego, ut edaris & bibaris in eadem modis

✓✓✓✓✓

mensa in regno meo: & in tribunalibus sedentes, ius du-
 dicens tribubus Israelitarum dicatis. Filioli, adhuc pa-
 ramper vobiscum futurus sum: quaretis me, & quem-
 admodum dixi Iudeis, quò ego iherus sum, eos venire nō
 posse: ita vobis quoque nunc dico. Itaq; hoc nūcum vobis
 præceptum dō, ut ametis vos, inter vos, & ametis quem-
 admodum ego vos amavi. In eo cognoscent omnes, vos
 meos esse discipulos, si nūtuō vos amore complebitimi.
 P. Domine, quò abiturus es t. Quò ego abiturus sum,
 non potes me nunc sequi, sed postea sequeris. P. Qui mi-
 nus nunc possim? Animam pro te ponam. I. Animā pra-
 me pones? Credet mihi, nondum cecinerit gallus cùm tu
 me ter abstraueris. Simon, Simon, Sathanas ille (ne tu sis
 nescius) expetiuit vos ad cribrandum, quasi frumentum:
 Verūm ego oravi pro te, ne tu de constante gradu dey-
 cereris. Tu vicissim aliquando recreatus, confirmato fra-
 tres tuos. P. At qui paratus sum, & carcerem tecum &
 mortem subire. I. Hac tibi confirmo, Petre, gallum hodie
 non cantaturū, quin tu me tibi nolum effe rex negaue-
 ris. Porro cùm dimisi vos sine crumenā, & perā, & ca-
 ceis, num qua re caruistis? D. Nulla. I. At nunc, qui ha-
 bet crumenā, adhibeto, nec minus perā. Quisq; non ha-
 bet gladium, vendito pallium suum & comparato. Nam
 in me (ne vos nesciat) supereft comprobandum scripsi
 illud: Et inter improbos habitus est: habene que meares
 finem. D. Domine ecce hic duo gladij. I. Satis est. Ca-
 terūm nolite animo perturbari: fidem habetis Deo, &
 mihi fidem habete. In domo patris mei mansiones multa
 sunt. Quod si fecies effet, dicarem vobis. Eo paratum vo-
 bis locum: id quod si fecero reneniam ad vos mecum

affu-

DIALOG. SACRORVM

assumendos: ut ubi ero, ibi vos quoque scitis. Et quidem quod, & quia via proficiscar, scitis. T. Nos vero nescimus quod cas, tantum abest ut viam tenere possimus. I. Ego sum via, veritas & vita: nemo venit ad patrem, nisi per me. Si cognoscetis me, meminisse quod, patrem cognoscetis: & iam nunc cognoscitis, & vidistis eum. P. Domine, ostende nobis patrem, id satis erit nobis. I. Tantum iam tempus vobis cum versor, & tu me non nobis Philippe, qui videt me, videt patrem: qui sit ut tu sis in vobis patrem ostendi? Non credas & me in patre, & patrem in me esse? Quia vobis dico, mea spousa non dico: sed ipse pater, qui in me manet, hoc agit. Credite mihi, et me in patre, & patrem in me esse: aut certe de ipsis factis mihi credite. Hoc vobis confirmo, eum qui mihi filius habebit, eadem mecum, vel etiam maiora facturum. Nam ad patrem precium me confero, facturus quicquid per meum nomen petieritis, ut patris gloria in filio celebretur. Si quid (inquam) poteritis per nomen meum, id ego faciam. Si me amatis, precepta mea conservate. Ego vero exorabo patrem, ut alium vobis confirmatorem det, qui vobis cum perpetuo maneat: spiritum illum certum veritatis auctorem dico, quem hominum vulgus non potest comprehendere, quia eum neque videt, neque cognoscit: at vos cognoscitis, quoniam apud vos mansurus, & in vobis futurus est: Non raliqua vos pupilos: iniuniam vobis: Post paulo iam me non videbunt homines, at vos videbitis: quia ut ego vino, & vos vivetis. Tum cognoscetis & me esse in patre meo, & vos in me, & me in vobis. Qui tenet precepta mea, eaq; conservat, ille est qui me amat. Qui vero me amat, amabitur a patre meo, exindeque

go quoq; amabo, meq; ei aperiam. In. Quid causa est, ut
sobis tempore sis aperturus, promiscua hominum multi-
tudine non sit? Ie. Qui me amat, dicta mea vita expri-
met, cumq; mens pater amabit, & ad eum venientius &
quid eum degeneris. Qui me non amat, dicta mea non ex-
equitur. Sermo autem quem auditis, mens non est: sed
patris quis misit me. Hec quidē sum vobis elocutus, apud
vos manens. Sed ille confirmator (spiritū sanctū dico)
quē mittit pater nomine meo, vos docebit, & recolet om-
nia quacunq; dixi vobis. Pacem relinquo vobis, pacem
meam do vobis, nec eam, qualem homines solent. Nolite
animo perturbari, neq; formidare. Audistis ut dixe-
rim vobis, abire me resistere vos. Si me amaretis, gau-
deretis, quia dixisse me ad patrem, qui maior me sit.
Et, nunc dixi vobis, priusquam eneas, ut cūm cuenerit,
credatis: iam non multa loquar vobiscū. Venit enim hu-
ius mundi princeps, nec habet quod in me carpat: tantum
eo res tendit, ut intelligent homines me amare patrem,
& ita facere uti mandavit. Surgite, abeamus hinc.

SEN. Inter Christianos quo quisq; maior, eo submissior. Ex
charitate cognoscitur Christianus. Ut quisq; sibi maximè cōfi-
dit, ita facilime labitur. Spiritus sanctus Christianum perficit.

PILATUS. Mat. 27. Mar. 15. Luc. 23. Ioh. 18.

ARGUMENTVM.

Iesum accusant Iudei. Pilatus interrogat. Iesus de suo regno
& officio responderet. Pilatus eum ad Herodem mittit.

Pilatus, Iudei, Iesus, Pontifices.

Quodnam crimen affertis in hunc hominem, quem
mibi viultum tradidistis? In. Nisi esset maleficus
nunquam eum tibi tradidissimus. Pi. Abducite eum vos,
& ex lege vestra iudicatote. In. Nobis non licet inter-
ficere

DIALOG. SACRORVM

ficerè quæ: inquit. Sed si quis quis criminis, cum deprehendens peruerterentem gentem, & prohibentes Casari tributa dare, seq̄, Christum regem esse dicentem. Pr. Liber ex ipso ciscinari. Heus, tu es rex Iudeorum? I. Nam istud sponte dicas; an ex alijs auditum? P. Quasi ego Iudeus sum. Tu iste populares, et Pontifices, misericordia dixerunt. Quid commisisti? I. Regnum meum terrestre non est: quod si esset, mei satellites pugnassent, ne Iudeis ad diceret. V. rūm regnum meum hic possum non est. P. Tu ergo rex es? Ie. Recte aīs, ego eō natus sum, et in hunc terrarum orbem ingressus, ut testimoniūm perhibeam veritati. Quisquis à veritate est, vocē meam audis. Pi. Quid est veritas? Heus pontifices, et plebs Iudea, ego nullum deprehendo crimen in hoc homine. Po. At qui nemo est hodie mercenarius, neque supplicio graviore dignus. Pi. Non audis que in te profersunt crima? Nihilne respondes? Vide ut te gravior accuserent. Quid taces? Nō quo miraris tatis. Po. Populum sua doctrina, à Galilea ad hunc usque locum excitat. Pi. Estne is Galileus? Po. Est. Pi. Percōmodè cadit; quod est ditionis Herodis; qui nunc in urbe est. Itaque eum ad illum duci iubeo.

SEN. Authoritati suæ credi volunt calumniatores piorum. Christi regnum mundanum non est.

BARRABAS. Mat. 27. Mar. 15.

Luc. 23. Joh. 19.

A R G. Pilatus Iudeorum importunitate fatigatus, Iesum damnat ad crucem: Barrabamque latronem dimittit.

Pilatus, Pontifices, Iudei, Iesus.

Nunc Iudei adducō vobis eum, ut intelligatis nullum in eo crimen inuenire. Ecce homo, Pon. Crucifigis,

cifige, crucifige. P. Comprehendite eum vos, & crucifigite: nam ego nullum in eo crimen iniunctio. Iu. Nos Legem habemus, quia iubet cum morte plecti, quia filii Dei fecit. Pi. Metuo quorsum evadent hac. Unde es? Mibi non eloqueris? An ne scis me potestatem habere tui vel crucifigendi vel relaxandi? Ie. Non haberes ullam in me potestatē, nisi id tibi datū esset supernē. Itaq; qui me tibi tradidist, in maiore culpa est. Pi. Hic quidē mihi amittere est, video. Iu. Si cūm amittis non es amicus Cæsari. Quisq; enim regē se facit, aduersatur Cæsari. Pi. Age iam ducā eum ad vos. Ecce rex vester. Iu. Tolle in crucē, tolle in crucē. Pi. Regem ego vestrum in crucē? Iu. Nullum habemus regem præter Cæsare. Pi. Nibil ago, video: cedendū est multitudinis libidini. Cedo buc mibi aquā. Hac manū lotione testatum volo, Iudei, me in sanguine busius innocentissimi viri, ab omni noxa abesse. Vesta culpa esto. Iu. Eius sanguinem nos, nostriq; posteri lununto. Pi. Ergo Battabam hunc latronē liberum habere. Iesum autem vestro arbitrio in crucem tollendum abducite.

S E N. Potestas à Deo est, Cæsari malunt seruire inimici Christi, quam Christo, et latronem liberari quam insontem. Utinam non eadem fierent hodie.

S I M O N. Iohan. 21.

ARG. Iesus in vitam suscitatus, piscantibus suis Discipulis appetet. Deinde eum eos prandere iussisset, Petro violentam mortem prædictio.

Iesus, Discipuli, Iohannes, Petrus.

HEUS iuvendo, nunquid eduliy habetis? D. Nibill. Ie. Iacite rete ad dexteram manus partem, et inuenientis. D. Faciemus. O miraculū! tanta est in nostro reti pesciam multitudine, ut traherere non possumus. Io. Domini

DIALOG. SACRORVM

est. P. Ego igitur indussum succingam, & ad eum adripam natabo. D. At nos nassigabimus, neq; procul à terra absimus, iam appulimus. Hic est pruna impositus plicis, & panis. Ie. Afferre de piscibus, quos modo cepisti. P. Attraham rete ad terram. O magnum numerum piscium! D. Quot sunt? P. Enumerabo. Sunt centū quinqaginta tres. D. Mirum est, rete non esse ruptum. I. Venite pransum: vescimini hoc pane, & pisce. Simon Iohannides, diligis me plus quam hic? P. Etiam Domine, tu te scis quam te amē. Ie. Pasce agnos meas. Simon Iohannides, diligis me? P. Etiam. Domine, tu te scis ut te amū. Ie. Pasce oves meas. Simon Iohannides, diligis me? P. Domine tu omnia scis, tu nosti quam te amo. Ie. Pasce oves meas, simul hoc accipe: Cum esse iuvenis, ipse te cingebas, et ibas, quō volebas: sed cum senueris, alius tu, cum manus extenderis, cinget, et ducet quō noles. Sugere me. P. Hic autem quid? Ie. Si enim volo manu, donec reuociam, quid ad te? Tu modo sequere me.

SENTENTIA.

Iubente Christo, qui piscatur, fœliciter piscatur, id quod de hominibus secundum spiritum accipendum est. Qui Christi amat, huic Christus oves commendat. Discipuli eadem conditio est, quæ magistri.

LINGVÆ. Att. 2.

ARG. Quum Christi Discipulos nouis linguis loquentes Iudei putarent ebrios esse: Petrus ad eos orationem habens, demonstrat illud esse donum spiritus sancti à Christo in vitam excitato effusi. Hoc auditio, illi pœnitentiam agunt, & in Christi nomine lauantur.

Iudei, Petrus.

Nonne omnes h̄i qui loquuntur, Galilæi sunt? Alii, Sunt. I. Ecquid est, quod nostrā quisq; vernacula fisi

sibilinguis audiat? Parabi, Medi, Elamita, Mesopotamia incola, & India, & Cappadocia, Pontique, & Asia & Phrygia, & Phamphilia, & Aegyptius eius Libya pars que est secundum Cyrenem, et peregrinantes Romanis, cum Iudei, cum aduentury. Crederesque & Arabes, audimus eos rerum divinatum amplitudinem nostris cuiusque linguis eloquentes. Hoc quidem iam non humano est. Evidem sic obstupescit, ut nesciam, vigilante, an somniem. Quid hoc res est? Al. Battagliatio est. O Bacchus pater eloquence, I. Quid ait? Al. Viri pleni sunt, mera temulenta est. Unde enim tantum multas linguis, tam diversas, tam reponit didicissent? Al. Viri Iudei, & Ierosolymae incola omnes, attendit, & mecum quia dicam recognoscite. Non sunt hi temulent, quemadmodum vos arbitramini (est enim hora dies tantum servia) sed viget illa varie Iolis prædilectio: ultimis autem temporibus (inquit Deus) omne hominum genus meo spiritali perfundam, ita ut vestri filii filieque varicinentur, & iuvenes visis, et senes in somnis adorantur. Quiniam serui et ancilla tunc meo spiritu deliberi varicinabuntur. Sed id signis quibusdam præsignificabo, cum supra in celo, cum infra in terra, videlicet sanguine, & igni, et fumido vapore. Ipse sol tenebris obducetur, & luna sanguine, antequam dominus magnus ille et insignis dies veniat. Quisquis autem domini nomen invocaverit, euaderet. Audite verba bac, viri Israelita: Iesum Nazarenū, at quem virum? Qui vobis à Deo representatus est portentis, miraculis, signis, qua per eum Deus in medio vestrum edebat, ut scitis: hunc vos, definito Dei consilio et prouidentia tradidimus, hominum impiorum,

O

opera

DIALOG. SACRORVM.

opera comprehensum; ad palus alligatum sustulisti qui
Dens eripimus ex mortis doloribus, in vitam renovauit,
quatenus fieri non poterat ut à morte teneretur. David
enim dicit de eo, Propositū mibi Dominū ob oculos sem-
per habeo: eo q̄z mibi dextero, nulla re commonear. Nu-
verò solum mentis at q̄z animi letitia gestio, verumne-
am ipse corpore fidenter persto, quod in animam meam
apud inferos non deseres, nec permittes ut is, qui tibi sua
pietate placet, interit et deleatur: sed me vitam vita doc-
bis, mibi q̄z cumulatissimam apud te voluptatem presta-
bis. Si licet apud vos, viri fratres, liberè de summo patre
David loqui, & vitam finiuit, & sepultus est, et cùm
vates esset, & sciret Deum sibi iuransse, sese ex fave
lumborum eius, quod ad humanam conditionē pertinet,
fuscatum Christum, & in eius solio collocatum,
præscius Christites surrectionis dixit, eius neq; animam
apud inferos relinquendam, neq; corpus interiu esse de-
lendum. Hunc Iesum fuscauit Deus, cuius nos om-
nes testes sumus. Is Dei dextra elevatus, & promissum
sancti spiritus à patre consecratus, effudit hoc quod u-
nus videtis et auditis. Neque enim David ascens
in cœlum, sed is ipse loquitur ad hunc modum: dixit De-
minus Domino meo, sede ad dexteram meam donec tu
tibi hostes instar subcelli calcando tradidero. Hoc iug-
tur prō certo habeat omnis Israels posteritas, Domini
& Christum factum à Deo esse hunc ipsum Iesum,
quem vos crucifixistis. Iu. O nos impios: quid agemus
viri fratres? Pe. Mutate pristinam mentem, & abi-
minicantur in nomine Iesu Christi, ad remissionem pe-
ccatorum.

catorū, & accipietis munus sancti spiritus: ad vos enim pertinet promissio, & ad vestros liberos, & ad omnes remotiores quos cionque vocauerit Dominus Deus noster. Quamobrem habete curā salutis vestra, et eripite eos ex hoc peruerso hominum genere. I. Bene et liberaliter dicis, & nobis omnino sic placet. Eluamur.

SENTENTIA.

De spiritualibus carnaliter iudicant carnales.

CLAVDV S. Att. 3.

ARG. Claudum sanant Petrus, et Iohannes. Deinde concursu factō populi, Petrus ad populum de Iesu (in cuius nominē fuerit sanatus ille) verba facit. Hic superueniunt seccē doctorū, & Apostolorū in vincula dant.

Claudus, Petrus et Iohannes, Populares, Sacerdotes,
& Anabaties fani, & Sadducei.

R Espicite hunc misericordiam claudum virā optimi quem
mater claudum peperit, ita ut nunquam feso pedi-
bus potuerit sustinere. Date mibi aliquid, honoris &
amoris Dei gratia, ut vobis Deus feso vicissim benignum
prabeat. P. Aspice nos. Neq; argentū mihi, neq; aurū est,
sed quod habeo hoc tibi do. In nomine Iesu Christi Na-
zareni surge & ambula. C. O mirum miraculū? Ut mi-
hi roboratis sunt pedes! Ut nunc firmiter incedo! O quā
dulce est, confiditum esse bona, quibus carueris! Ago ti-
bigratias Deus optime maxime, cuius tanto sum bene-
ficio sanatus. Vah quam iuuat ingredi & calire? Po.
Nonne hic est mendicus ille claudus, qui solebat pro fo-
foribus templi sedens mendicare? Al. Planè is est: nec
possū satis mirari hunc tam expedite nunc ingredi, qui
antea loco se mouere non posset. P. Videor mibi somnia-
re. Subsequamur cum: ingreditur in porticum Salomo-

DIALOG. SACRORVM.

mis. Pe. Quama haec concurris multitudo? quid hoc ad-
miramini, viri Israelite, aut quid nos intuemini, quasi
privatis viribus, aut pietate effecerimus, ut hic incede-
ret Deus Abrahami, & Isaaci, et Iacobi patrum nostro-
rum, illustrans puerum suum Iesum, quem vos in con-
spectum Pilati adductum repudiastis, cum ille absolu-
dum iudicasset. At vos sancto innocentie repudiato, pe-
nititis hominem homicidam vobis condonari, & vita an-
tiorum occidistis, quem Deus à mortuis excitauit. Cu-
ius nos testes sumus: eiusque nominis fiducia, hic quem,
videtis es nos sit, corroboratus estis, et illius confidemus
integerrimam valetudinem in vestro omnibus conspectu
consequi. Et nunc fratres, scio vos per imprudentiam
fecisse, ut etiam vestros principes: Sed Deus, qui eis
suum vatum voce predixerat, passum esse Christum,
ea modo perfecit. Nam obrem reverentimi ad sancta-
tatem, ut delectant vestra peccata, donec recreatio-
nis tempora veniant à domino, cum pranunciarum
vobis Iesum Christum mittet: quem oportet calo con-
sideri, usque ad tempora instauracionis omnium, qua De-
us tot sanctorum voce vatum olim predixit.
Moses enim maioribus nostris ita dixit: Valem vobis
fuscatibit Dominus Deus vester ex vestra consanguinitate,
mei similem: ei parebit is ad omnia que vobis dicet.
Quod si quis vati illi dicto audiens non fuerit, is ex nu-
mero hominum tolletur. Eodem modo tam multi vates,
qui à Samuele deinceps fuerunt, qui hec tempora pra-
dixerunt, et tanto ante denunciavunt. Vos etsi ex vati-
bus orti, in eo fodere comprehensi, quod percussis Di-
tis cum maioribus nostris, cum diceret Abraham, per
eius

ius semen fælicitatem consequitur ut omnes orbis terrarum nationes. Ad vos primam Deus suscitatum protum suum Iesum misit, qui vobis fælicitatem afferret, si modo vestrum unusquisque a suis vitis descederet. Sed. Esimmo iam ferendum non videtur, tantum eis licentiam dari, ut populum publicè doceant. Nam quid futurum est ē S. Quid ē Nisi ut vobis resiliat, omnes ad eos transirent? Nam quod resurrectionem mortuorum per noscere quem Iesum futuram prædicare, facile animos imperita multitudinis in suam sententiam pertrahunt. An. Itaque naturè occurrendum huic malo est. Comprehendere eos satellites, canicula hos nugatores in viacula. Hac illi, nocte garriscent, cras nobiscum serio disputationi, non iam cum indictis rationem habebunt, quos possint facile seducere: ad pontifices eis, & principes, et senatores, et scribas veniendum erit, qui eorum argutias vehementius rofutabunt. Nam plebem quidem habent ad omnia sequacem.

SEN. Christi nomen est omnipotens. Veritati solent inuitere & aduersari docti huius mundi.

PRIMATE. AT. 4.

ARG. Petrus & Iohannes de sanato clando apud primates causam dicunt, & illis interdicentibus ne deinceps Iesum dominent, obtemperaturos negant.

Saxatores, Petrus, & Iohannes, Primate,
Annas, Caiphas.

Quoniam potestate, et cuius nomine hoc fecistis? P.
Si nos hodie decollato in hominem infirmū lenitio interrogamur, principes populi, et Israelitarum senatores, quoniam re sanatus sit: hoc vobis omnibus, cum eloque

DIALOG. SACRORVM.

Stoq. Israëlistarum populo, notum esse voluntus, sanatum
 esse in nomine Iesu Christi Nazareni, quē à vobis cru-
 cifixum Deus à mortuis excitauit. Per eum hic astas in
 vestito conspeli sanus. Hic est lapis à vobis edificami-
 bus roielus, qui adhibitus est ad caput anguli, nec est in
 ullo alio salutis, nec ullum aliud nomen est sub caelo homi-
 nibus datum per quod nobis licet sermari. P. Hoc supra
 omnia mira mirabile est, homines illiteratos & idiora-
 tam confidenter & scitè loqui. S. At qui erant hī Iesu cu-
 mītes, & hic homo verè sanatus adeſt. Inbeantur exim
 paulisper è concilio, ut hac de re inter nos consulēamus.
 Exice paulisper. Quid faciemus hominibus his? Nam
 conspicuum ab eis miraculum editum esse, omnibus His-
 torosolyma incolis manifestū est, nec possumus negare. Cil-
 ea est. Sed ne hac res in ultro dimanet latius, minemur
 eis acerrime, ne amplius hoc de nomine cuiquam mortali-
 um verbum faciant. Nam qua ratione in eos anima-
 uerteramus, non video. Omnis populus hac dore Deū la-
 dat: homo cui tam difficile in Pe ram præsens auxilium
 oblatum est, anrung agit supra quadragesimum, estque
 omniibus nosissimus. A. Benemones. Intromittantur. Ca.
 Attendite Galilei. Interdicte vobis, ne omnino vocem
 mittatis, neque doceatis nomine Iesu. Pe. & Io. Utrum
 equum sit & Deo probari possit, vobis obtemperare poti-
 us quam Deo, vos videritis. Nas quidem non possumus
 que vidimus, & audiimus, non dicere. C. Vos nisi male
 coacti, recte facere ne scitis: Sed nisi parebūs, vestra
 contumacia penas accerbissimas inetis.

SENTENTIA.

Beneficia diuina pro maleficijs habent primates orbis, va-
 tatemque

utemque prædicari non patiuntur. Veritatem suam celavit Deus sapientes & literatos, eamque patefecit paucis. Deo magis obediendum est, quam hominibus.

G A M A L I E L. Att. 5.

A R G U M E N T . V M .

Cum fuissent Petrus & Iohannes ex vinculis diuinitus liberati, primates eo cognito, illos enocant, & illi doctrinæ suæ causam dicunt. Tum Gamalielis statu dimittuntur.

*Apparatores, Antistes fani, Quidam, Pontifices,
Sacerdos, Petrus, Gamaliel.*

Carcerem quidem invenimus clausum diligentissime, & custodes foris ante ianuam astantes, sed ubi aperniuntur, neminem inter inuenimus. An. Videor vide rerum nostrorum inuerti. Nunquam huiusmodi monstra, ne fando quidem auditas sunt. Quid? Egressos ne esse clauso carcere? Q. Homines illi, quos vas incustodiens dedistis, sunt in fano, & ibi populum docent. An. Hec sunt ei insmodi, ut quecumque de mente deicyiant. Sequimini me, apparatores: adducā eos in concilium. Po. Sed sine vi: etenim concitares in nos vulgi seditionem, & statim ad saxa venirete, nam magnum est plebis in eos studium. S. Nisi prouidentes, actum de nobis est: iam nullo in pressio summis, omnium oculi in eos sunt coniecti. Prospiciendum alisque ratione est. An. Ecce homines. Po. Nonne vos verius isto nomine docere? At qui repudiat Hierosolymam doctrinam vestram, & vulpis in nos illius hominis sanguinem derinare. Pe. Parendum Deo magis est, quam hominibus. Deus maiorum nostrorum Iesum suscitauit, quem vos in patibulo suspensum interfecisti. Hunc Deus duxitorem & seruatorem, sua delecta exaltat, ut per eum Israelitis ad saniores vivendis rationem.

DIALOG. SACRORVM

ratione vixeris, veniam daret peccatorum. Et nos sumus ei reserbarum retu, nec non sacer ille spiritus, qui Deus obedientes afflanit. Po. O audacissimos impostores! Quid agimus, viri? Quin de hie panas sumimur. G. Iubete si placet, eos paulisper foras discedere. Considerate, vero! Iraculta, de hominibus his, quid eis sitis facili. Superioribus dictis exilio Tocytus quidam quod se esse iacobiarum aliquem, cum quo homines ad numeri quadringerorum sese coniunxerunt. Is occisus est, & quodque ei parabant dissipari, & ad nihil redire. P. cum exiit Indus Galilaeus, tempore professionis, multumq; ad se hominum traduxit: sed et is periret omnes qui ei obtemperabat, profligatisum. Nunc quoq; unius monachus, ut vobis ab his hominibus temperetis, confessos faciasis. Nam si hoc confitimus, opus ab hominibus est, dissoluerit: si in Deo est, id dissolvere non possitis, nisi forte vultis videri Deo repugnare. An. Num male consulit Gamaliel. No. Ut mibi quidem videam. Sed euocemus homines, eosque virginis adamus, & ueritas ullam Iesu nominis mentionem facere.

SEN. Nihil est ad veritati credendum durius primoribus huius mundi. Boni consiliarij maxima est utilitas. Qui Deo operi repugnat, Deo repugnat.

STEPHANVS. Act 6.

ARG. Accusatus impietatis Stephanus, causam dicit ratione spiritu, ut ei resistere non valentes Iudeorum primi, eualebident.

T. stes, Pontifex, Stephanus, Senatores,

scriba.

Hic homo non definit impie contra hunc religiosissimum locum, & contralegem loqui. Etenim audiimus eum dicere, Iesum Nazarenum eversarum esse

hunc

hunc locum, et traditos nobis à Moysi ritus mutaturum.
¶ Sunt ne ista vera? St. Attēdite fratres et Patres. Deus gloriōsus apparuit patri nostro Abrahamo cūm esset in Mēsopotamia, ante quā Charre degeret: eique mandauit, ut ex solo natali digredieretur, veniret q̄ in terram quam ipse ei ostenderet. Tum ille ex terra Chaldaea profectus Charre habitauit, unde enim (mortuo eius patre) Deus in hanc terram transulit quam vos nunc incolitis, in qua nullam ei possessionem tradidit, ne vestigium quidem pedis: & tamen promisit, sese et possessionem daturum, & eius post eum soboli, cūm liberos non haberet. Loquuntur est autem cūm eo ad hunc modum: eius posteros peregrinos fore in terra extraneorū, eorumque servitutem & iniurias per quadragesitos annos perpeturos. Sed illam ego gentemq̄ sernient (inquit) vlciscar: exhibunt que postea, & me hoc ipso in loco adorabunt, eamque rem, initio cūm eo circumcisōis fudere firmavit. Is genuit Isaacū, eum octavo die circumcidit: Isaacus Iacobum, Iacobus duodecim summos patres. Summi patres inuidia adducti, Iosephum in Ægyptum ducendum vendiderunt. Sed adfuit ei Deus, eumque ex omnibus angustijs eripuit, & effecit ut Pharaō Ægypti rex ei sua sibi sapientia commendato, totius Ægypti, totiusque sue familie principatum traderet: cūm autem ora fame in omni Ægypto & Chananea, patres nostri in magna essent difficultate cibaria: Iacobus, qui audiisset frumentū esse in Ægypto, eos illo semel atq; iterū dimisit: estq; Iosephus altero itinere à fratribus suis agitus, eiusq; genus Pharaoni declaratum. Tum Iosephus patrem suum Iacobum, & familiam omnem

DIALOG. SACRORVM

omnem ad homines septuaginta quinque acersinit. Des-
cendit igitur Iacobus in Egyptum: ubi cum vitam
finiuisset, ipse & patres nostri translati sunt Sichem &
in sepulchre ipso positi, quod ille Abrahamus argenti pretio
a filiis Emoris emerat. Interea propinquante promissi
tempore, de quo Deus Abrahamo iurauerat, crescebat
populus in Egypto multipliciter: donc exiit rex
alius, qui Josephum non mouerat. Is nostrum genus fru-
strari conatu, patres nostros eusque affixit, ut etiam
fætus eorum exponi uiret, ne conservarentur. Quo
quidem tempore natus est Moses, vir Deo acceptus, qui
domi paternæ tres menses enuitus, cum tandem exposi-
tus esset sulciatus est a filia Pharaonis, & ab ea profilio
educatus: fuitque Moses in omnibus Aegyptiorum dis-
cipulis eruditus, et ditis factisque potens. Cumque iam
quadraginta annis etatis annum completeret, venit ei in
mentem consanguineos suos Israélitas uisere: cumque
vidisset quendam iniuria affici, eum defendat, eiusq[ue] in-
iuriam, cetero Egyptio, ulius est. Arbitrabatur autem
cōsanguineos suos intelligere, Deum ipsum per ipsum salutē
dare: quod illi non intelligebant. Postero die conspicuit
eos contendentes, pacem inter eos conciliare studebat, co-
sanguineos cōse commemoratus, cur alii aly vocaret?
Sed quis alii faciebat iniuriam, eum repulit, querens
quis cum principem & iudicem in eos constituisse? Nū
se vellet interficere quomodo pridie interfecisset Egypti-
num? Ex eo dicto Moses au fugit, & in terra Madianit
arum peregrinus fuit, ubi filios duos geruit. Peractu
autem quadraginta annis, apparuit ei in solitudine mó-
ris. Sine genitu Domini in flamma & ardore rubi,
spelta-

spectaculo admiratus, cum ad visendum accederet, audiens domini ad eum vox huiusmodi est: Ego sum Deus patrum tuorum, Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus Iacob. Hic cum tremefactus Moses non anderet intermis: detrahet tibi (inquit ille) calceos de pedibus: nam locus in quo tu stas, sacer est. Vidi afflictionem populi mei, qui est in Aegypto: eorumque gemitus audito, ad eos liberatos descendit. Itaque, velo mittere in Aegyptum. Hunc Moses, quem illi repudiauerant, quarentes quis eum principem & iudicem constituisse: hunc ipsum Deus principem & liberatorem misit ductu genti, qui ei in rando apparuerat. Hic eos eduxit, miraculug, fecit, & prodigia tum in Aegypto & mari rubro, tum in deserto, annis quadraginta. Hic est Moses ille, qui dixit Israeletis: Dominum eum ipsum vatem eis ex eorum consanguinitate suscitaturum ipsi Moysi filium, cui parerent. Hic ille est, qui in multitudine fuit in deserto cum genit, qui cum eo locutus est in Monte Sina, & cum maioribus nostris, qui vitalem accepit doctrinam, quam nobis traderet: cui noluimus dillo audientes esse maiores nostri: sed coriecto, animis sese in Aegyptum conuertirunt, & ab Aarone perirent, ut sibi faceret deos qui se antecederent. Nam Moysi illi, a quo essent ex Aegypto educti, sese nescire quid accidisset. Itaque virulum tam fecerunt, & sacrificium statua peregerunt, delectari operibus manuum suarum. Et Deus auersus eos sicut prolibi ad cultum astrorum, quemadmodum in vacuo monumentis scriptum est: Numquid mihi victimas, & sacrificia obtuleritis quadraginta annis in desertis, postea Israeles? An non adibivistis tabernaculum Melochi, & fidus

DIALOG. SACRORVM

fidus Dei vestri Romphrys? Quia vos simulachra fecistis ad adorandum, ob qua ego transferam vos ultra Babylonem. Tabernaculum oracularē habuerunt maiores nostri in desertis, sicut prescriperat is qui Moysi rationem eius faciendi ostendit. Quid ab illis acceptum, eorum successores quāz Iosua interdixerunt tum cum invaserunt in fere earum gentium, quas Dei eorum aduentus exterminauit: donec venient est ad tempora Danisid: qui ipsis Deo fauente, veluit domiciliis insenire Deo Iacobi. Salomon autem edens ei adificans. Sed non in templis manufactis habitat supremus ille, quemadmodum dicit vates: Cælum mihi sedes est, & terra pedibus est scabellum: Quam mihi ros domum extruetis (inquis Dominus) aut quis mibi locus requieret et tu? Nonne inca manus fecit ista omnia? per incaces et animo et auribus incircumcis: vos semper spiritui sancto resististis, et vos & maiores vestri. Nam que ille uatum non sunt insultati? An non eos necuerunt, qui aduentum insti prenunciauerunt? Cuins vos modo proditores fuistis, et interfectores: qui gentiorum administratione acceptam legem non seruastis. Po. Disfrun-
por præ iracundia. Huncine tam arroganter? Sc. Ecce autem video cœlos apertos, et filium hominis Deo ad dexteram astante. St. Et Se. O impudentiam! Quid enim audiamus amplius? Inuadamus eum universi, cœci-
amus eum ex urbe. Agite iam lapidetur. Vos testes, ve-
strum est initium facere lapidationis, sustinete partes vestras. T. Nos vero perlubenter. Atque ut simus expe-
ditiores, hic apud te adolescentes vestimenta nostra depo-
nemus. Sc. Quid cunctamini? Ferite, ferite, etiam aq,
etiam

etiam geminate. Vos omnes cooperite hunc lapidibus, co-
ycite universi, iacite grandine densius. St. Domine Iesu
accipe spiritum meū. Sc. Properemus, obrnamus eū la-
pidibus. St. Domine, noli in hos vindicare hoc facinus.

SENTENTIA.

Veritatem impietatis loco habent rectores huius seculi. A
quibus veritate vincuntur, eis vim inferunt. Sic pugnant recto-
res tenebrarum huius mundi.

CORNELIVS. AH, 10.

ARGUMENTVM.

Accersitus à Cornelio Centurione Petrus, eum de Iesu do-
cet, & in eius nomine lauat.

Cornelius, Petrus.

Avidini modo intus aduenire cum, quem curauit ac-
cessendum. Itaq; ei ex eo obuiam. O salut multum
mi. P. Ab, quid agis? Surge, quid me ita accidis? Ego
quoq; homo sum, ne tu me diuinis honorib; afficias. In-
grediamur. Quinam sunt isti, quos hic conuenisse video?
C. Mei sunt cognati & necessary atque amici, quos huc
iussi connocari. P. Vos scitis, ut nefas sit homine Iudeo
herere, aut congregari alicui extero. Sed me Deus docuit
neminem profanum aut immundum censere hominem.
Quamobrem accessitus, nihil dubitanu venire. Nunc
scire volim quā ob causam me accessueritis. C. Quarto
ab hinc die, ad hanc horam eram ieiunus, & domi mea
hora nona precatio faciebam. Ecce autem vir
quidam extiit in meo conspectu, veste splendida, &
tha (inquit) precatio, Cornelis, exaudita est, tuaque mi-
sericordia et benignitas Deo in memoria insedit. Mit-
te ergo Ioppen, accessitum Simonem cognomine Pe-
trum (is diversas apud Simonem coriarum ad ma-
re) qui ubi adieneris colloquetur tecum. Ego continuo
misi

DIALOG. SACRORVM

misisti ad te, & iure et te fecisti, quod venisti. Nunc nos omnes in Dei conspectu adsumus, ad audiendam omniam utilitatem Deo mandata. Per ipsa compere, nullum Deo personarum esse discrimen, contraquam apud omnes nationes qui cum metuunt vitamque innocentem instituerunt, ei acceptos. Omnia summa est in disciplina, quam curram erudiendos Israëlitas, quos late pacis nuncio affectit per Iesum Christum. Vos scitis quae res acciderit per totam Iudeam usque à Galileo post lotionem quam publicani Iohannes de Iesu loquor Nazarenos, sacro Dei numen, & potentia predito: qui ultra citraque commens, multis multis beneficia conferebat, omnesque sanabat, quotquot à veiove illo diu exabantur: quippe cum Deus ei adesseret. Et nos testes sumus omnium quae fecit cum in reliqua Iudea, cum Hierosolymis. Quem ipsi Iudei pale affixum sustulerunt, cum Deus tertio die invitam renocavit, & manifestò ostendit non vulgo, sed nobis designatis dominis testibus, qui quidem cibum poisonemque sumpsum cum eo, postquam a morte renocatus est. Ac munus vero assignatum habemus, ut vulgo predicemus & testificemur, eum viuentem esse, mortuorumque iudicem à Deo destinatum. Hunc omnes vates testantur eum esse, per cuius nomen veniam peccatorum consequantur, quicquid ei confidunt. Sed quid hoc nouæ res est? Num corrispondunt omnes qui me audiunt, & iam diversis linguis loqui incipiunt. Nunquid causa est cur minus aqua abluantur, qui eodem nobiscum nomine afflati sunt? Abluentur sane nomine Domini.

SEN. Nullius conditionis hominē non admittit Christum. Apud omnes nationes, quicunque Deum metuunt innocentemque viuant, Deo accepti sunt.

CIR.

(IRCVMCIS I. AB. II.

ARGUMENTVM.

Reprehēsus à Christianis Iudeis Petrus, quod cū Cornel. extraneæ gentis hominē cōgrēssus fuisset, causā dicit & obtinet.

Christiani, Petrus.

Nos quidem factum iūnū probare rullo pacto possumus, ut liberè loquamur. P. Quodnam id est tandem? C. Quòd homines præputio præditos conuenisti, & cum eis cibum cepisti. P. Si vobis videtur, rem omnem, præst sc̄e habet, enarrabo: vos ea audita, imicabitis. C. Placet, enarrā. P. Cūm in oppido Ioppa orarē, viuis sum mibi videre (cūm essem extra me rapīus) vni quoddam descendens, quasi linteum magnum, quod quatuor capitiis de cœlo demissum, ad me usque peruenit. Id cūm attentus contemplarer, vidi quadrupeda terrestria, & feras, & reptilia, & aeras volucres, simulque vocē assidū dicentem mibi: Agē Petre, malta & vescere. Tum ego: Minime, Domine. Nihil enim unquam immundū aut impurum, pér os meum intrauit. At illa vox iterū de cœlo inquit: Quia Deus purgauit, tu ne pollus. Idque ser factum est, & tam demū omnia in cœlum subducta sunt. Tum continuo prestò fuerunt tres homines in ea domo, in qua eram, ad me Cesarea missi. Cum his ut abiecta omni cunctatione congregederer, dixi afflatus admonitus sum. Iuerunt vna mecum sex fratres bi, ac nobis hominis domum ingressis ieruncauit ille, ut genium domi sua vidisset astantem et sibi precipientem, ut mitteret Ioppem homines, qui accerserent Simonem cognomine Petrum: ex quo ea audiuit, que & ipsi essent et ipsius tori familia salutaria. His cūm ego loqui ceperim, illi dixi afflatus correpti sunt, quemadmodum &

DIALOG. SACRORVM.

et nos fuimus principio. Tum recordatus sum illud Domini dictum, quo dixerat: Iohannem quidem abluisse a qua, sed nos spiritu sacro abluerunt. Quod si eodem illos munere affecerat Deus, quo nos, cum in Iesu Christi dominis fidem vanissimus: ego quis eram ut possem obfiterem Deo? Cb. Iam nihil agimus: sed gratias Deo agimus quis etiam exteris per vita castigationem adiutum a vitam parfeccerit.

SENTENTIA.

Imitanda est Petri modestia, qui quod diuino iussu fecerat, non tam ea causam hominibus reddere non designatur. Quos Deus admittit, eos repudiare nemo deberet.

R H O D E . A F . 12.

ARGV. Eductus diuinitus ex carcere Petrus, Christianus narrat quemadmodum fuerit eductus.

Petrus, Rhode, Christiani.

A Perite mihi has foras aliquis. R. Nescio quis pulsastium, prouiso quis sit. P. Ecquis mihi aperit tandem? R. Petrus est, Petrus est, O me felicem: o popolare salutis sumus. Petrus praeforibus vestibuli stat. C. In suis. R. Minime vero, Agnoni eius vocem. C. Gemini eius est. P. Petrus, an expectatis dum ego basce effragam foras? R. Non auditis eum pulsantem? C. Aperiunmus. O virum miraculum! Tunc ergo virrus ades Petrus? P. Pax sit rebus. Audite ut me Dominus eduxerit ex carcere. A quater quaternis militibus per vices custodiebar. Cumq; hac nocte dormirem inter duos milites, vincitus duabus catenis, carceremq; custodirent ante unam custodes, ecce adest genius Domini, cuius in ventu domus splendore illustrata ost. Is me pulsato latre expurgefactum insit surgere confessim, eotinuoq; mis

è man

in manibus exciderunt catene. Tu ille: praeceps te inquit,
et induit sandalia. Atque ita feci, iussumque amicis opibus,
& cum sequi, parerebatur: cum iam egressus mundum intelligi-
gerem rem veram agi, sed mihi visum cernere videre.
Et iam pratergressi primos et secundos custodes, ut nimis
ad portam ferram, quae iuris in urbe, quam ultra nobis
parfactam egressi, processimus vicum unum, atque ibi
me reliquit ille. Tu ego ubi ad me redi, aperte intellexi,
cum a domino missum esse ad me, ex Herodis manu, &
tanta Iudai populi expectatione, eripiendum. Hac vos Ia-
cobo & fratribus nunciabis. Mibi alio concedendum est.

SEN. Deum nulli carceres, nullae catenae prohibent, quo mi-
nus liberet suos. Quos liberare vult Deus, tenere nemo potest.

PHILOSOPHI. Act. 17,

AR. Paulus Athenis de Deo, & Christo, & resurrectione
loquutus, à Philosophis deridetur, à Dionysio Areopagita
admittitur.

Stoici, Epicurei, Paulus, Dionysius.

Possimusne ex te scire, qua sit ista etiam nostra doctri-
na quam affers? Nam inaudita quedam nostris au-
ribus affers, Iesum, nescio quem nostrum Domum, & alte-
ram vitam predicens. Hec qualia sint, velismus ex te
discere. P. Video vos animo Athenenses, paulo super-
stitiones. Nam cum prateriens vestra spectarem sacra,
arum quoque offendit in qua inscriptum inerat, Ignoto Deo.
Eum vobis ego Deum, quem ignorantibus colitis, annuncio.
Deus qui fecit mundum, & omnia que in eo constant,
cum sit caelum terraque Dominus, non habitat in templo
manu factis: nec hominum manibus colitur, quasi villa-
re regat, quis ipse omnibus vitam, spirantium, omnia denique
conferat: quippe dulcium ex umbris sanguine omne ho-

DIALOG. SACRORVM

minum genus, in omni terra solo collocauerit: quibus statura vivendi tempora, certosq; inhabitadi terminos profinierit, ut suum dominū quererent, si forte peruestigare & inuenire eum possent: cum tamen non procul absit ab unoquocq; nostrū: cum per eum vivamus, mouemur, et sumus (ut quidam etiam uestrorum poetarū dixerunt.)
Eius enim genus sumus. Quod si genus sumus Dei, non debemus existimare, auro aut argento, aut lapidi arte et industria humana calato, numen esse simile. At nunc omnissimis ignorantia temporibus, Deus omnibus ubiq; hominibus denunciat, ut vitā corrigan. Statuit enim dicēt, in qua uniuersos homines cum summa aequitate iudicaturus est, per virum quendā, per quem id facere decreverat: quem dum à morte renocauit, certam eiusdem conditionis adipiscenda spem fecit omnibus. E. Festinum negotiō, qui hic nobis homines morti eripit. S. De hoc sat is in presentia: alias te de eadem re audiimus. D. At ego ita affectus sum tua oratione, peregrine, ut iam nihil dubitem quin ita sit: statuīq; à te non discedere (si tibi molestum non est) nisi ista doctrina, quantum satis est instructus. P. Mibi verò nihil incundius fieri potest, quam & tecum et cum omnibus ita animatis ea cōmunicare, quae diuinitus edoltus, passim diuulgare sumiussus.

SEN. Mundana sapientia diuinam pro stultitia habet. Deus ex suis operibus sicut opifex, cognoscitur.

LYSIAS. Act. 22.

ARG. Comprehensus in templo Paulus à Iudeis, illis eripitur à Lysia tribuno, eiusque permisso apud Iudeos causam dicit. Sed illis tumultuantibus Lysias eum virgis cædi iubet. Verum ubi ciuem Romanum esse cognouit, soluit.

Iudei, Lysias, Paulus, Centurio.

Sac-

Succurrite viri Israelite. Hic est homo ille qui contra populum, legem, et locum hunc omnes ubique docet. Quinetianus Gracos introduxit in sacrum, & sanctum hunc locum profanavit. Al. Extrahamus eum, è fano, interimamus eum. Quid expectamus? Iam pridem debuit interfici. Quod si factum esset, haec turbas cuiusassumus. Al. Uapula, homo seditione. Hic nonne istib[us] exucidabimus. Hemisibi. Al. Desinamus hunc querere populares: nam video huc venire tribunum cum milibus. L. Unde tam subito tanta arca est, sedis? Eho, hiccine in causa est? Comprehendit hunc milites, et circumcidere catenas. Quis nam est? Aut quid fecit? Taceret clamores homines. Possunt ex vobis facere quidnam commiserit? Alio aliquid nescio quid clamat. Nihil intelligo, abducatur in castra. Que(malū) hac turba violentia est? Hic ians, credo, opprimemur in urbā. Interime eum. P. Licet ne mihi te alliqui? Ly. Scisna Greco? Nonne tu es egyptius ille, qui superbaribus diebus concitata, seditione, eduxisti in syrias illa quatuor millia hominum sciariorū? P. Ego homo sum Iudeas, Tar-sensis, cuius non obscurae Cilicia cinitatis. Sed ora te, permisce mihi ad populum loqui. L. Permitto. P. Audite meā hanc ad vos defensionem fratres & patres. Ego homo Iudeas sum, Tar-si in Cilicia natus, & in hac urbe educatus ad pedes Gamalielis patrij legibus accurate institutus, & Dei cupidus quemadmodum vos omnes estis hodie qui hanc viuendi viam sum capitaliter insectatus, viros simul et mulieres constringendo, et in carcere coniicendo. Testis est mihi Pontifex, et nōque senatus, à quibus etiam epistolas ad fratres acceperam, & Damascum proficisse-

DIALOG. SACRORVM

bar, eos quoque qui ibi essent, vincitos Hierosolymam ad
 supplicium adducti erant. Sed in eo itinero cum appropia-
 quare Damasco, circiter meridiē, et repente de calo multa
 me lux circumfulsisset collapsus ad terrā vocem audiri
 dicentem mihi: Saule, Saule, quid me insectaris? Tunc
 ego: Quis es Dominus? Atq[ue] ille: Ego sum Iesus Nazar-
 enus, quem tu infelix sis. Qui autem mecum aderant, lu-
 cem viderunt illi quidam, & territi sunt, sed vocem non
 audierunt alloquontis me. Tunc ego: Quid agam, Do-
 mine? Et Dominus surge inquit et proficiere Damas-
 cum. Ibi tibi dicentur omnia, que te facere statutum est.
 Cumque pro luce illius splendor non videret, manus du-
 etus a mei consibis, peruenit Damascum. Ananias au-
 tem quidam vir pius, & legi conuenienter vivens, testi-
 monio omnium illuc habitantium Indorū, venit ad me,
 & astans mihi: Salve frater inquit, aspice. Cumque ego
 eodē temporis uestigio in eum intueri esset, Deus pa-
 trum nostrorum (inquit ille) destinavit te ad cognoscen-
 dum eius voluntatem, et ad iustum videndum vocemq[ue]
 ex eius ore audiendum: quoniam testis si fueris es
 apud omnes homines, carum rerum quae et videris, &
 audieris. Et nunc quid cunctaris? Agedum abluere, &
 invocato Domini nomine peccata tua clue. Reuerso au-
 tem mihi Hierosolymam, et in templo oranti, accidit, ut
 extra me ipsum rapui, videret eum dicentem mihi: Pro-
 ptera, et Hierosolyma celeriter exi: non acipiunt enim
 eum de me testimonium. Cui ego: Domine inquit: se-
 curus ipsi ut ego solitus sum in custodiā dare es per collegia
 virginis cadere eos qui tibi cōsiderēt: utq[ue] tui cum testis
 Stephanus sanguinis effunderetur, ego adessem, et eis neci

CON-

consentientis vestimenta custodirem corū qui cum eum interficiebant. Tum illo. Wade inquit, nam ego te ad procul remotas gentes amandabo. In. Tolle istū ex orbe terrarū: neque enim conuenit eum vivere. L. Nihil unquam tale vidi. Necesse est grauiorem aliquā esse causam qua universum populu in hunc commoneat. Neque enim ita clamarent, et vestes discinderent, puluaremq; in aërem iacerent. Hac non solent sine maxima causa fieri. Milites, intronmittito eum in castra, et virgis cogite causam facti, propter quam causam ita eum clametur. Cen. Fin. et. Dispolis suriam & funibus deligetur. P. Licet ne vobis hominem Romanū indemnatum verberare? C. Vide quid agas, Lyfia. Nam hic homo Romanus est. L. Itane? Adibo eū. Dic meibi, es ne Romanus? P. Etiā. L. Ego ipse magno pretio in istam civitatem susceptus sum. P. At ego natus sum. L. Desistite militos: iā satis superq; factū est.

SEN. Iniqui homines veritatem vi opprimere conantur. Pellitur è medio sapientia, vbi vi geritur res. Romana ciuitas plus habet authoritatis apud homines, quam Christiana. Sic fit & hodie: si cuius præpotentis ciuitatis aut principis autoritate commanderis, locum vbiique inuenies. Sin nihil nisi iustitiam habeas, vilissimus eris.

ANANIAS. Aet. 23.

ARG. Paulus vincitus Ananiā pontificem accerrimē reprehendit, ut exlegem. Deinde dicens se sperat̄ resurrectio-
nis reum, Phariseos & Saducceos inter se committit, & ab illis
aduersus hos defendit.

Paulus, Ananias, Assistentes, Lyfias, Sad-
duci, Pharisai.

Fratres, ego ad hoc tempus, Deo consciente optime mihi
conscius fui. An. Persecutur eis os. P. Parensum
est te Deus paries in crux tate: Ergo confundor, ut de me ex
lege

DIALOG. SACRORVM

lege iudices, & contra legem iubes me pulsari? As. Pontifici Dei coniunctiaris? P. Nesciebam fratres, eū esse pontificem. Scriptum est enim: Principi populi tui ne male dicito. Verum audite fratres, qui in hoc concilio adestis. Ego Pherisens sum, Pherisai filius: sperate resurrectio nis mortuorum regnum sum. S. Lepidū rugatorē: hoc se modo euadere posse sperat? P. Non male loquitur: nihil in eo mali video. Quod si spiritus cum eo locutus est, aut aliquis Genius, ne Deo repugnemus. Sad. Ideo eum defenditis vos quia se vobiscum sentire clamat. Ph. Nos cum ideo defendimus, quia defensione dignus est. Quid enim commisit? Vultis opprimere infantes? Sa. Imo vos vultis iheris fontes? L. Videndum nobis est, ne hic ab iustis discerpatur. Tu iube huc descendere exercitum ut eu eripiatur, & in castra abducatur.

SEN. Iniustus iudex incrux status paries. Pījs prosunt interdū aduersariorum inter se controuersiæ, quemadmodum inter leixantibus canibus euadunt homines. Si quando tuerit simulatōr pium, id magis sui, quam æqui amore facit.

NEPOS PAULI. Acts 23.

ARG. Lysias à Pauli nepote de Iudeorum in Paulum coniuratione certior factus, copias parandas curat, quæ Paulum ad Felicem prætorem tuto perducant.

Centurio, Lysias, Nepos Pauli.

Paulus, is qui est in vinculis, me euocatum rogauit ut hunc ad te adolescentulum adducerem: haberi enim eum aliquid ad te. L. Cedo mihi manum, adolescentule. Dic mihi hic in occulto, quid habeas quod velim mihi enunciare. N. Iudei constituerunt petere à te, ut cras in concilium educas Paulum, quasi aliquid diligenter in eum questuri. Sed tu noli eis obtemperare: nam infidiani sunt ei homines ex eis supra quadraginta, qui seū denouerunt,

deuouerunt, si vel comedenter, vel biberent, quin enī interfacissent. Et nunc parati tuum mandatum expectant.
Ly. Laudo te, quod me scitè admonisti. Discodes hinc et nemini hæc indicabis, quam mihi demonstrasti. Vos duo Centuriones, paratos habet milites ducentos qui Caesaræam proficiuntur, & equites septuaginta, bustatosq; ducentos horam tertiam noctis, & iumenta adhibete, ut eo impositum Paulum, ad Felicem prætorem perducant. Ego ad eum epistolam scribam.

SENTENTIA.

Ficti homines pijs pertinacissime insidiantur. Sæpe minus est in gentibus iniurias, quam in ijs qui se Dei populum gloriantur.

TERTVLLVS. AÑS 24.

ARG. Paulum accusat Tertullus orator, apud Felicem prætorem. Paulus crima diluit. Felix cause cognitione differt in aduentu Lysiae tribuni, Paulumq; iubet remissius custodiri.

Felix præses, Tertullus orator, Paulus, Concio

Iudicorum.

Adest hic reus ille Paulus, Anania pontifex & vos seniores. Superest, ut vester orator accuset. Tert. Quod maxima pace per te fruimur, quodque tua prudenteria hæc prouinciarètè administratur, nobis omnino gratissimum est optime Felix, & agimus gratias quas possimus maximas. Sed ne tibi diutius sim molestus, queso ut nos pro tua aequitate paucis audias. Invenimus horum hunc pestilentem & seditionis omnibus ubique terrarum Iudeis concitantem, ac secta Nazarenorum principem, eò usque ut etiam fanum profanare conatus sit. Eum nos comprehensum, voluimus ex nostra lege indicare. Sed intercessit Lysias tribunus, eumq; magna vi è manibus nostris eripuit, ac iussit ut eius accusatores

DIALOG. SACRORVM

apud te adessent. Ex quo quidē Lysias poteris, si querim
 voles, certior fieri de omnibus criminibus quibus na
 hunc insimul amus. Atq; bac ita se habere, testis est uni
 versa Indorū, quos adesse vides, concia. C. Ita est. P. Li
 cet ne mībī causam dicere? F. Licer. Pa. E quidē eo consi
 dentius pro me dico, quod scio te multos iam annos huic
 gentiū dicere: ut possis intelligere, me non plures du
 decim complexisse dies, ex quo Hierosolymam ad diuinū
 cultū concessi. Neq; verò me in templo insuenerunt cum
 aliquo colloquente, aut vulgi seditionem faciente, neq;
 in collequis, neq; oppidatim, nec me eorum possunt cōin
 cere de quibus accusant. Illud autem libenter apud te
 confitebor, me ex instigatione, quam sectam dicunt, Deū
 colere patrissim, fidemq; adiungere omnibus que in disci
 plina nostra et vatibus scripta extant: tantumq; mihi di
 deo spōndere, ut exploratum habeā mortuos tūm bonos,
 tū improbos, aliquid remitturos: id quod ne ipse quidē
 non sperant. Atque equidem in id incumbō, ut rectam
 conscientiā Deo semper hominibus q; probare possim. Ve
 neram autem p̄st annos complures ut munierbus egesta
 tem nonnullorū meorum popularium alienarem, ac fer
 ta libarem cūno me expiatum offenderunt in fano, nulla
 cōturba, aut tumultu, ijsunt quidē ex Asia Indai, quos
 oportebat apud te præstō esse, & accusare, si quid in me
 haberent. Aut etiā hi, si quod deprehenderunt in me cri
 men, dicant sane dū adsto in cōcilio. Nisi forte crimino
 sa est una hac vox quam inter eos sic clamavi: Ego hodie
 à vobis reus agor defensā mortuorum resurrectionis. F.
 Iam finem facite. Cūm Lysias tribunus venerit, cognos
 cam de vestra causa. Interēatū Centurio, Paulum cu
 stodi,

*prodi, ita ut remissius habeatur: ne aliquis necessario-
rum eius auditum aut famulatum prohibeatur.*

SEN. Veritatis professionem, seditionem interpretarur calunnia. Calumniatores modo ementiendo, modo torquendo nihil candidè dicunt. Calumniatoribus calunnia impune est, insontibus innocentia non item. O iudices, vbinam dormit lex talionis?

FESTVS. AF. 25.

ARG. Paulus ad Agrippam regem causam dicit: in qua de sua legatione, mortuorumque resurrectione differit. Festus præsens eum insanum appellat. Agrippa insontem iudicat.

Festus præses, Agrippa rex, Paulus.

*V*Idetis hunc hominem, Agrippa rex, et omnes viri, qui hic adestis, de quo omnis me Iudaorū multitudine, tum Hierosolymis, tum hic interpolans, clamans, indignū esse eum vincere amplius. Ego verò cùm consiperem, nihil eum capitulo admississe, & ipse ad Augustum provocansisset, statui mittere et tamen quid certum de eo scribam ad Dominum, non habeo. Ea de causa produxi eū ad vos, & maxime ad te, rex Agrippa, ut re disquisita, habeam quod scribam. Absurdum enim mihi videatur, mittere vincitum: neq; crimina que ei imponantur, significare. A. Liberū est tibi, pro te ipso dicere. P. Quod omnia, de quibus à Iudeis postulor, hodie sū apud te rex Agrippa, defensurus, hominem Iudaicarum consuetudinum atq; controversiarum vel in primis peritū, equidē beatum me existimo. Quamobrem orate, ut me a quo animo audias. At meam quidem actam ab ineunte etate vitam (principio enim versatus sum Hierosolymis inter meos populares) norunt omnes Iudei, iam dñi scientes (modo velint fateri) me vixisse Phariseū, qua exaltissima nostra religionis secta est. Et nunc hic stō reus spe-
rata

DIALOG. SACRORVM

rata præstationis eorum, que maioribus nostris à Deo
promissa sūt: quò quidē se peruenturas duodecim tribus
nostra, Deum noctes diesq; assidue colendo sperant. De
bac spe rex Agrippa, à Iudeis accusor. Itane vero, incre-
dibile apud vos iudicatur à Deo mortuos excitari? E-
quidem statuerā multa mihi contra Iesu Nazareni no-
men esse facienda, itaq; feci Hierosolymis, multosq; san-
ctos per potestatē, qua mihi à pontificibus permisſa erat,
in carcereſ conclusi, & capite mea ſententia damnaui.
Quin eos per omnia collegia, tormentis ſepe cogebā nefar-
ia dicere: iamq; immodice in eos furens, perſequebat e-
tiā ad exteras urbes. Cūque aliquādo proficiſcerer Da-
mascū, cū potestate nrahi à pontificibus permisſa, die me-
dio rex, initinere vidi de caelo ſolis ſplendore maius lu-
men, quod nra mroſque comites circumfulſit. Cūque om-
nes ad terram corruifsemus, vocem audiri affantis nre,
& Hebreo ſermone diſcentis: Saule, Saule, quid me in-
ſectaris? Durum tibi fuerit contra ſtimulos calcitrare.
Tum ego: Quis es, inquit Domine? Ego sum, inquit
ille, Iesu, quem tu infestas. Verū ſurge, & conſiste in
pedes. Nam è tibi apparui, ut te ministrum & teſtem
conſtituam eorum qua vidisti, queque tibi demonſtra-
bo, vindicando te à populo & gentibus ad quas te nunc
mitto, ad eorum oculos aperiendos, ut è tenebris in lu-
cem, & ex Satane potestate ad Deum ſe conuertant,
& ita peccatorum veniam conſequantur, & ad ean-
dem cum eis ſortem perueniant, qui quia in fidem me-
am vene runt, sancti facti ſunt. Nec ego, rex Agrippa,
cœlesti viſioni non fui diſto audiens: quin primum eis,
qui Damasci erant, et Hierosolymis, per que omnē Iudea
regionem,

regionem, nec non ipsis gentilibus, correctionem vita denunciare, & exhortarer, ut ad Deum se se conuerterent, & vita correctionem factis ostenderent. Hac me causa Iudei in fano cōprobensum, sonabantur interficere. Sed divino præsidio ad hunc usque diē, steti paruos iuxta ac magnos cōmonefaciens, neq; quoquā dicēs exceptis eis, quatum ceteri vates, tum Moses futura ante denunciaverunt: Christum videlicet esse mortem passurum, priumque ex mortuis in vitā reuocatum, lucem populo et gentibus nunciaturū. Fe. In sanis Paule: Nimia te litera ad insaniam redigunt. Pa. Non in sanio optime Feste, sed veracis & sobri hominis verba profero. Scit rex, ad quem confidenter loquor, ut quē nihil horum latere putē: neq; enim in tenebris gestū est. Credisne rex Agrippa patribus? Credis scio. A. Propemodum mihi persuader, ut Christianus siam. P. Deus faciat, ut non propemodū, sed planè, non solum tu, sed etiam omnes, qui me audiunt hodie, fiant tales, qualis ego sum: exceptis his vinculis. Fe. Surgamus: discedamus hinc. Hic homo mihi videatur nihil morte dignum aut carcere commississe. Ag. Poterat absoluī, nisi pronocauisset ad Caesarem.

SEN. Vera sapientia stultorum iudicio insania est. Licet interdum ex calumniatorum mente magis quā verbis crimina diluere. Nequē enim nominatim accusabatur Paulus de resurrectione mortuorum: sed cum esset in ipsius doctrina (quæ ei criminī dabatur) etiam resurrectio seruuit non iniuste causæ suæ.

I V D E X. Mat. 25,

ARG. Christus in ultimo aduentu suo, de bonis malisque sententiam pronunciat.

Iesus Index, Dextri, Simistri.

V Enite beati patris mei, possidete paratum vobis regnum

DIALOG. SACRORVM

regnum ab orbe condito. Nam cum esurirem, dedisti mihi
comedere, cum sitrem, bibere: hospitem me accepisti:
nudum vestiisti: agrum visitauisti: in custodiam
datum, inuisisti. D. Domine quando te vidimus esurien-
tem, ut aluerimus? Aut sicutem, ut porrum dederi-
mus? Quando autem hospitum, ut acceperimus? Aut nu-
dum, ut vestierimus? Quando agrum aut in vinculis,
ut inuiserimus? I. Credite mihi, quatenus minimo horum
fratrum meorum fecistis, mihi fecistis. Vos autem abii-
ste a me, execrables, in ignem eternum Veonis, eisq[ue] geniū
paratum: qui me neque esurientem cibo, neq[ue] sicutem
potione refecistis. Hospitem non suscepisti. Nudum non
vestiisti. Infirmum & in carcere conieclum, non in-
uisisti. S. Domine, quando te vidimus esurientem, au-
sicutem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, aut
in carcere, neq[ue] subuenimus? Ie. Credite mihi, quatenus
horum minimo non fecistis, mihi non fecistis.

SENTENTIA.

Pro suis quemque factis remunerabitur Christus. Quod
cuius Christianorum sit, id ipsi Christo sit.

DECEM

x346.0
3y00E 3y
3f22F 3y28

Decem Dei Præcepta, et alia deinceps sequentia quæ ad Reipubl. institutionem pertinent, ex Exod. cap. 20.
& reliquis.

Deus hoc omnia Israelicis ad hunc modū effatus est. Ego sum Ichona Deus tuus, qui te eduxi ex domicilio servitwis Egyptie.

1 Deos alios nullos preter me habero.
2 Simulacrum ullius rei, que exest aut super in celo, aut infra terra, aut in aquis sub terra, ne facio, nemo ea venerator, nene colitur. Nā ego sum Ichona Deus tuus, Deus impatiens socij: qui parentum culpā etiam in liberos persequor, vel ad tertiam usq; quartamque stirpem oforum mei: clementiaq; ut or ad millesimam usque stirpem erga mei amantes meaq; præcepta conservantes.

3 Ichona Dei tui nomen inaniter ne addibeto: neq; cuius sinec impunissem Ichona, qui eius nomen inaniter addibuerit.

4 Dicim Sabbathi sanctè ageremendo. Sex diebus agito, itaq; opera omnia patrato: Septima autē die, quod Ichona Dei tui Sabbathū est, nullū opus facio, nem tu, nem tuus filius aut filia, non tuus seruus, aut ancilla, nem tuum instrumentū, nem apud te degens peregrinus. Nam cùm sex diebus fecisset Ichona cœlum, terrā, mare, quæq; in eis sunt omnia, sicutius est die septimo: qua de causa Ichona diem Sabbathum fanustum sacramque fecit.

5 Parentem virumq; honorato, ut diu atem producas in terra, quam tibi Iehova Deus tuus donat.

6 Ne hominem occidito.

7 Ne adulterato.

8 Ne furator.

9 Falsū testimoniu[m] cōtra aliū ne dicis.

10 Alterius domū ne concupiscito: alterius uxore ne concupiscito: nene seruum: aut ancillam: nene bosq; aut usinū: nihil deniq; quod si alterius. Hic vniuersus populus visis fragoribus, fulgoribus, tubis sonitu, & montis summi perterriti abscedere: procul stantes à Mose priuiero, ut ipse eis audientibus loqueretur, mihi Deus, ne emorirerit. Quibus Moses: Ne muniti, inquit: nā ad vos tentando venit Deus, ut q; vos eius timor ob oculos propositus à percando deterreat. Igitur procul stante populo accessit illā caliginē ubi Deus erat. Et Iehova Mosi sic fatus est: Commemorato Israelitis, ut me secum de caelo viderint loquente, ne prece me Deos sibi argēto aut auroto fabricem. Sed mihi caspitiūm altare fiat, in quo solida sacrificia, et pro salute balantibus bubusue faciat: quo cunque in loco mei nominis monimentum posnero. Quod si mihi altare lapidiū fieri, ne ex quadrato lapide excutato: nam ferramenta admouēdo profanaretis. Ne encratus gradus ad meum altare ascenditote, ne in obscena vestra arparecant.

Hab

Hac autem eis iura proponest. Si emeris seruum
Hebraeum sex annos servito, septimo autem anno
manumittitor gratuiter. Si cœlebs venit, cœlebs
manumittitor: si maritus, uxori cum eo manu-
mittitor. Si dominus ei uxore dederit, ex qua
filios aut filias procreaverit, famina & nati
domini sunt: ipse solus manumittitor. Quod
si seruus captus amore sui domini, et uxoris et
filiorum, voluerit manumitti, cum dominus
ad recuperatores adducito, eiq[ue] ad valorem
ad postem applicato, aurem subula perforato,
& ille ei perpetuum seruit.

Si quis filiam suam vendiderit in famulatū,
eane seruorum in more manumittitor. Si cu-
domino displacebit, nec is eam desponderit, redi-
bibito. In extraneā gentem emancipandi po-
testas ne esto, quia eam afficit ignominia. At
si eam filio suo destinaverit, eodem iure cum eo
quo liberis agito. Si alia duxerit, hanc vītu,
vestitu, congressu ne fraudato. Sitria haec ei
non confecerit, manumittitor gratis sine pretio.

Qui hominem pulsauerit, si is mortuus fu-
erit, capitele esto. At qui non captauerit, sed in
enim fortē fortuna incurrit, statim vobis lo-
cum, quo configiat. At si quis alterius necem
per dolum de industria machinatus fuerit, is
vel ab armena ad necem abstrahitor.

Qui patrem aut matrem pulsauerit, capi-
tale esto.

Qui hominem clepsierit eumq[ue], vendiderit, aut

is apud eum invenitus fuerit, capitale esto.

Qui patri aut matri maledixerit capitis pena esto.

Si quis alterum orta contentione percusserit lapide, aut pugna, si ille non fuerit moriens sed in lecto decubuit, si surrexerit, & foras baculo innixus iuerit, percussor sine fraude esto, tantū illius cubatum et medicacionē prestato.

Si quis seruum suum, aut ancillam baculo percusserit, si præsēs mors sequitur a fuerit, tenetor.

Verū si unum aut alterum diem superstici fuerit, ne tenetor, quaniam a pecunia eius est.

Si qui dimicando mulierem granidā vulnerrant, et abortū intulerint, si pernicies mulieris fuerit, ad estimationē mariti mulieris multa esto, et ad eam rem arbitri sunt. Si autē pernicies fuerit, vitam pro vita pendito, oculum pro oculo, dentem pro dente, manū pro manu, pedem pro pede, suggillationem pro suggillatione, vulnus pro vulnere, vibicem pro vibico. Si quis serui sui, aut ancilla oculum percusserit, cumque corruperit, cum manumittito pro oculo. Et si serui sui aut ancilla dentem decusserit, cum manumittito pro dente.

Si quām bos virū, aut feminā cornū perinrir, et is mortuus fuerit, bos lapidator, eius caro ne comeedor, dominus bonis impunitus esto. At si bos antea fuerit peccator, et eius dominus admonitus fuerit, neq; tamen custodierit, si virū aut feminā occidierit, et bos lapidator

Id est, eius
iuris est,
vipote
emptus.

Lex tali-
onis.

Si bos pul-
sauerit.

et si domini mors plebitur. Si et multa
imponetur, tantum vita sue pretium dato quā
excedat ei fuerit impossum. Sicut puerū pe-
caverit, sive puerū idem iniuris est. Si seruum
potinervis bos aut ancillam, urgente trahente si-
cli domino suauitor, bos dilapidator.

Si quis fossum vel aperuit vel amiserit,
ne obdatur, et si decidere bos aut asinus,
anctior fossa praestato, argentum domino illius
salvo, ipsius morenum habeto.

Sic cuius bos alterius bonum viderant,
et illo more quo fuerit, bonum viuum vendunto, et
eius pretium dimidunt, et morenum etiam di-
midunt. **A**si si notum fuerit, bonum aura es-
se potuisse, neq; omni dominus eius custodierit, bonum
bonum bone pensare, ipse morum habeto.

Viuum bo-
uc pro illo
reddito.

Si quis bonum, pecus ferre celerit, malumne-
rit q; aut considerat, quinque benes, pro uno
reddito, et quatuor balantes pro una.

Sifur in surripiendo doprohensus, ibus fues-
tis et inde moremus, homicidiū pena est (ni-
fi ordo solo) ius homicidiū pena est. **S**i habet
unde reddat, reddito : **S**i non habet, venditor
pro suo furto.

Furti po-
na. cap. 22.

Si doprohensum fuerit furturn penes eū, bos,
asinos, oves, capra viuens, duplum reddito.

Si quis emisso pecore cōpanerit fundem aut
vincem alterius, dannum sarcito de optima
parte fundi subiungat vincet.

Si spinas immisissus signis metā, aut segementis
aut

2

aut mecum corruerit, aut ei ignis detrimentum praestato.

Si quis apud alterum argentum suppellebit. Lemue reponerit, idque de illico domo surreptum fuerit, si fur deprehensus fuerit duplum reddito. Sin autem fur non deprehensus fuerit, sum dominus domus ad recuperatores vocator, nisi res alterius intermitterit. Quicunque in regimē statuetur in bove, in asino, in ovo, in capra, in ueste; quacunque res erit amissa, qua causa datur, causa amborum ad recuperatores defertor: utrum condonauerint recuperatores, alteri duplum reddito.

Si quis alterius fidei asinum, bovem, ovem, capram, aut quodvis pecus commiserit, si id nullo vidente fuerit mortuum, aut fractum, aut abalatum, insurandum Iebana interponitor, illum rem alterius ad se non auertisse; eamque satisfactionem dominus rei accipito, neque fiduciarius rem reddito.

Quod si ei furto ablatum fuerit, damnum praestato domino rei. Sin raptum aferis fuerit, testem exhibeto, neque raptum praestato.

Si quis quid ab altero utendum acceperit, et id fractum aut mortuum fuerit, domino rei absente, damnum praestato. At presentem praestato, si conductissimum, et pretio addictum erat.

Si quis virginem non sponsam pelleixerit et cum ea concubuerit, eam sibi in matrimonium donabo.

Si puer pater eam locare illi nolit, argem
nos pendito, ut fert das virginem.

Sagas vivere ne finis ore.

Quicunque rem habuerit cum bestia, capi-
dido male esto.

Qui deus sacrificariis, sacratus interest,
mihi tui Iacobus.

Peregrinum ne premiso, nesse angit: nam
peregrini fuisti in Aegypto.

Viduam nullam, aut pupillum premido: si
professis, cum ad me conquerentur, oculos ego
querelas exaudiem, irarusque ferro volvuci-
dabo: eruntque vestra coniuges viduae, & liberi
pupilli.

Si cui meorum pauperi tecum versantur per-
cuniam mutuaueris, ne tu ei facies adorē pra-
beto, ne ei usurram imponito.

Si aliorius vestrum in pignus acceperis, ante
solis occasum reddito: nam id unū habes operi-
mentum, cum canticula amictū, in quo recubat:
qui si apud me questus fuerit, exaudiem, ut
sum misericors. Magistratus ne maledicis.

No cū execrator qui est in iugatione pris-
ceps. Fruges & liquorem tunc ne auertito.

Primogenitum filiorum tuorum mihi dato.
Idē in bobus & balantibus facio: Septē dies
cum madre sua esto, octavo die id mihi dato.

Præstatore vos mihi puros homines: & car-
nem non rurirapere gustatore, sed ad canes pro-
iecisse. Auditionem falsam ne accipito.

Socie cultum dico impio meo crito, qui si neg-
iatur. Multitudinem in voto ne sequitur
nene in lice de recte in sanctissimo mandato
mei deflaciōne d'impio in fiducia indulgo.

Si aduersarij tui bonum, a finitima offendere
queramur, vi reducito. Si inimici tui afflui
videris oneri succubuisse, nec ei auxiliū de-
gredi, sed quicunque.

Inimici tui ius in te nō adprendunt,
et tu fuis inductus. Infensus es inimico ne in-
terficiat et nunc ego iniquum non absolvam.

Nunc domino accipio: nunc domino exaudi
acciam perspicaces, bonorumq; virorum orationem
onens pernuit. Peregrinum ne vexato infelix
unum vos que sit natus peregrinum, ut quis pe-
regrini furoris in Egypto.

Sex annos aruanus tuus conforto, cingi pro-
mouū percipio ut sepius intermissione, remit-
tisq; ad libavum oxygentum populacionis tuo-
rumq; (quid illis superfuerit) bestiarum
corroboratum. Idem in vino et aliis factio.

Sex dies tu opus tuum parato? ut supremo
fortior, ut requiescat bos tuus, nesciis, ut q;
respirat mias ancilla et ne peregrinatio.

Omnis quecumque dies dubius ferarum.
Non nisi alienorum decorum memoriam
usurparo, nene in ore babero.

Tribus comportibus in uno mihi festa agito.
Azymata feranto, per quae septē dies Azyatis
vesceris (ut praecepisti) statuto reportemans
verni

Sabbatum.

Festi dies.

DIALOGVM SACRORVM

verni, quia in deum migrasti ex Egypto. Ergo coram me vacui ne apparet o. Item mense alias primi in eis frugum operis tui, quam in agro securis. Item conditaria in exitu anni, ubi tuas fruges ex agris consideris.

Ter quotannis omnes tu mares in conspectum Domini Iehona fistuntur.

Cum moa victimis sanguinem, eam mactando effundes, fermentum ne habeto.

Mei festi adeps in posterum diem ne pernoctato. Principium primatinarum frugum tui fundi in edem Iehone in inferto.

Hædum in sanguine matris sua ne coquito.

23



DIALOGORVM SACRORVM
LIBER PRIMVS.

Catalogus.

A damus.	Fol.	1 Gedeon.		ibid
C ainus.		2 Iephtha.		26
L otus.		2 Rutha.		27
A brahamus.		3 Boozus.		ibid
E pbron.		5 Discalceatus.		28
R ebecca.		6 Samson.		29
I dsuensis.	7			
V enator.	ibid			
J acobus profugus.	8			
L aban.		9 Elis		29
J acobus redux.		10 Saulus.		30
J osephus venditus.		11 Samuel.		ibid
J osephus captivus.		12 Sortilegimus.		32
J osephus coniector.	ibid	Obedientia.		ibid
J osephus agnitus.		13 Goliathos.		33
M oses expositus.		15 Ionathan.		35
D amus.	ibid	Nonilunum.		36
V irius.		18 Achimelechus.		ibid
C onquerentes.	ibid	Doegus.		ibid
C alebus.		19 David latitans.		39
B alaamus.		20 Abigail.		40
T ransiordani.		21 Abisaeus.		41
R achaba.		22 Phoebas.		42
G abronita.		23 Achis.		43
I osua.	ibid	Amalechita.		ibid
J ael.		24 Nathan.		44
G edeon Triturus.		25 Thecanna.		ibid
				Semeiu

INDEX.

Sombeis.	45	Indirba.	78
Achitopel.	46	Olafernes.	79
Absalomus.	47	Vitago.	81
Berzeleus.	48	Susanna.	83
Bethsaba.	ibid	Obaldei.	84
Salomon.	49	Daniel.	ibid
Roboamius.	ibid	Fornax.	85
Sareptana.	50	Balsasar.	87
Elias.	ibid	Haman.	89
Michaels.	53	Artaxerxes.	90
Sunamitis.	54	Nebemias.	ibid
Naaman.	ibid	Veritas.	91
Hazael.	56		
Iehus.	ibid		
Ioas.	61		
Ionas.	ibid	Maria.	93
Rabsacer.	67	Baptista.	94
Ezechias.	68	Nathanael.	ibid
Ieremias.	69	Nichodemus.	ibid
Ananias.	70	Samaritana.	96
Sedechias.	71	Centurio.	97

LIBER III.

	ibid	Piscatores.	ibid
		Simon.	ibid
		Iairus.	98
Tobias.	ibid	Philippus.	ibid
Asmodens.	73	Panis.	99
Raguel.	75	Praposteri.	100
Tobens.	ibid	Chanaan.	101
Raphael.	76	Fermentum.	ibid
Achior.	ibid	Claviger.	ibid
			Lxx.

INDEX.

Louasius.	102	Simon.
Lapidantes.	103	Langue.
Cecus natans.	104	Clandius.
Rennouatio.	106	Primates.
Thymos.	107	Gamaliel.
Lazarius.	ibid	Seephanus.
Reputum.	108	Cornelius.
Dives.	ibid	Circumcisio.
Dives immiserio.	109	Rhode.
Fili Zebdei.	110	Philosophi.
Vimtores.	ibid	Lysias.
Denarius.	111	Ananias.
Sadducas.	ibid	Nepos Pauli.
Petrus.	112	Tertullus.
Pilatus.	114	Festus.
Sarrabus.	ibid	Index.

FINIS.



13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000
1001
1002
1003
1004
1005
1006
1007
1008
1009
1000
1001
1002
1003
1004
1005
1006
1007
1008
1009
1010
1011
1012
1013
1014
1015
1016
1017
1018
1019
1010
1011
1012
1013
1014
1015
1016
1017
1018
1019
1020
1021
1022
1023
1024
1025
1026
1027
1028
1029
1020
1021
1022
1023
1024
1025
1026
1027
1028
1029
1030
1031
1032
1033
1034
1035
1036
1037
1038
1039
1030
1031
1032
1033
1034
1035
1036
1037
1038
1039
1040
1041
1042
1043
1044
1045
1046
1047
1048
1049
1040
1041
1042
1043
1044
1045
1046
1047
1048
1049
1050
1051
1052
1053
1054
1055
1056
1057
1058
1059
1050
1051
1052
1053
1054
1055
1056
1057
1058
1059
1060
1061
1062
1063
1064
1065
1066
1067
1068
1069
1060
1061
1062
1063
1064
1065
1066
1067
1068
1069
1070
1071
1072
1073
1074
1075
1076
1077
1078
1079
1070
1071
1072
1073
1074
1075
1076
1077
1078
1079
1080
1081
1082
1083
1084
1085
1086
1087
1088
1089
1080
1081
1082
1083
1084
1085
1086
1087
1088
1089
1090
1091
1092
1093
1094
1095
1096
1097
1098
1099
1090
1091
1092
1093
1094
1095
1096
1097
1098
1099
1100
1101
1102
1103
1104
1105
1106
1107
1108
1109
1100
1101
1102
1103
1104
1105
1106
1107
1108
1109
1110
1111
1112
1113
1114
1115
1116
1117
1118
1119
1110
1111
1112
1113
1114
1115
1116
1117
1118
1119
1120
1121
1122
1123
1124
1125
1126
1127
1128
1129
1120
1121
1122
1123
1124
1125
1126
1127
1128
1129
1130
1131
1132
1133
1134
1135
1136
1137
1138
1139
1130
1131
1132
1133
1134
1135
1136
1137
1138
1139
1140
1141
1142
1143
1144
1145
1146
1147
1148
1149
1140
1141
1142
1143
1144
1145
1146
1147
1148
1149
1150
1151
1152
1153
1154
1155
1156
1157
1158
1159
1150
1151
1152
1153
1154
1155
1156
1157
1158
1159
1160
1161
1162
1163
1164
1165
1166
1167
1168
1169
1160
1161
1162
1163
1164
1165
1166
1167
1168
1169
1170
1171
1172
1173
1174
1175
1176
1177
1178
1179
1170
1171
1172
1173
1174
1175
1176
1177
1178
1179
1180
1181
1182
1183
1184
1185
1186
1187
1188
1189
1180
1181
1182
1183
1184
1185
1186
1187
1188
1189
1190
1191
1192
1193
1194
1195
1196
1197
1198
1199
1190
1191
1192
1193
1194
1195
1196
1197
1198
1199
1200
1201
1202
1203
1204
1205
1206
1207
1208
1209
1200
1201
1202
1203
1204
1205
1206
1207
1208
1209
1210
1211
1212
1213
1214
1215
1216
1217
1218
1219
1210
1211
1212
1213
1214
1215
1216
1217
1218
1219
1220
1221
1222
1223
1224
1225
1226
1227
1228
1229
1220
1221
1222
1223
1224
1225
1226
1227
1228
1229
1230
1231
1232
1233
1234
1235
1236
1237
1238
1239
1230
1231
1232
1233
1234
1235
1236
1237
1238
1239
1240
1241
1242
1243
1244
1245
1246
1247
1248
1249
1240
1241
1242
1243
1244
1245
1246
1247
1248
1249
1250
1251
1252
1253
1254
1255
1256
1257
1258
1259
1250
1251
1252
1253
1254
1255
1256
1257
1258
1259
1260
1261
1262
1263
1264
1265
1266
1267
1268
1269
1260
1261
1262
1263
1264
1265
1266
1267
1268
1269
1270
1271
1272
1273
1274
1275
1276
1277
1278
1279
1270
1271
1272
1273
1274
1275
1276
1277
1278
1279
1280
1281
1282
1283
1284
1285
1286
1287
1288
1289
1280
1281
1282
1283
1284
1285
1286
1287
1288
1289
1290
1291
1292
1293
1294
1295
1296
1297
1298
1299
1290
1291
1292
1293
1294
1295
1296
1297
1298
1299
1300
1301
1302
1303
1304
1305
1306
1307
1308
1309
1300
1301
1302
1303
1304
1305
1306
1307
1308
1309
1310
1311
1312
1313
1314
1315
1316
1317
1318
1319
1310
1311
1312
1313
1314
1315
1316
1317
1318
1319
1320
1321
1322
1323
1324
1325
1326
1327
1328
1329
1320
1321
1322
1323
1324
1325
1326
1327
1328
1329
1330
1331
1332
1333
1334
1335
1336
1337
1338
1339
1330
1331
1332
1333
1334
1335
1336
1337
1338
1339
1340
1341
1342
1343
1344
1345
1346
1347
1348
1349
1340
1341
1342
1343
1344
1345
1346
1347
1348
1349
1350
1351
1352
1353
1354
1355
1356
1357
1358
1359
1350
1351
1352
1353
1354
1355
1356
1357
1358
1359
1360
1361
1362
1363
1364
1365
1366
1367
1368
1369
1360
1361
1362
1363
1364
1365
1366
1367
1368
1369
1370
1371
1372
1373
1374
1375
1376
1377
1378
1379
1370
1371
1372
1373
1374
1375
1376
1377
1378
1379
1380<br

